

**T.C.
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
TÜRKÇE EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**GÜLTEN DAYIOĞLU'NUN “YURDUMU ÖZLEDİM” ve
“BEN BÜYÜYÜNCE” ADLI ÇOCUK ROMANLARINDA
FİİLİMSİLERİN TESPİTİ VE TÜRKÇE
ÖĞRETİMİ BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ**

Hazırlayan

Meryem DURAK

Tez Danışmanı

Prof. Dr. Önder ÇAĞIRAN

Yüksek Lisans Tezi

**Ocak 2014
KAYSERİ**

**T.C.
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
TÜRKÇE EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**GÜLTEN DAYIOĞLU'NUN “YURDUMU ÖZLEDİM” ve
“BEN BÜYÜYÜNCE” ADLI ÇOCUK ROMANLARINDA
FİİLİMSİLERİN TESPİTİ VE TÜRKÇE
ÖĞRETİMİ BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ**

(Yüksek Lisans Tezi)

Hazırlayan

Meryem DURAK

Tez Danışmanı

Prof. Dr. Önder ÇAĞIRAN

**Ocak 2014
KAYSERİ**

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK

Bu çalışmadaki tüm bilgilerin, akademik ve etik kurallara uygun bir şekilde elde edildiğini beyan ederim. Aynı zamanda bu kural ve davranışların gerektirdiği gibi, bu çalışmanın özünde olmayan tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı ve referans gösterdiğimi belirtirim.

Meryem DURAK

YÖNERGEYE UYGUNLUK SAYFASI

Gülten Dayıoğlu'nun *Yurdumu Özledim* ve *Ben Büyüyünce* Adlı Çocuk Romanlarında Fiilimsilerin Tespiti ve Türkçe Öğretimi Bakımından Değerlendirilmesi adlı Yüksek Lisans tezi, Erciyes Üniversitesi Lisansüstü Tez Önerisi ve Tez Yazma Yönergesi'ne uygun olarak hazırlanmıştır.

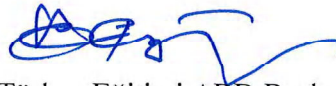
Tezi Hazırlayan

Meryem DURAK

Danışman

Prof. Dr. Önder ÇAĞIRAN

Türkçe Eğitimi ABD Başkanı

Prof. Dr. Önder ÇAĞIRAN

Prof. Dr. Önder ÇAĞIRAN danışmanlığında Meryem DURAK tarafından hazırlanan “Gülten Dayıoğlu’nun *Yurdumu Özledim* ve *Ben Büyüyünce* Adlı Çocuk Romanlarında Filimsilerin Tespiti ve Türkçe Öğretimi Bakımından Değerlendirilmesi” adlı bu çalışma jürimiz tarafından Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe Eğitimi Anabilim Dalında **yüksek lisans** tezi olarak kabul edilmiştir.

31.01/2014

JÜRİ:

Danışman: Prof. Dr. Önder ÇAĞIRAN

Üye: Doç. Dr. Adnan KARADÜZ

Üye: Yrd. Doç. Dr. Galip GÜNER

ONAY:

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulunun.....06/02/2014.....tarih ve ...02... sayılı kararı ile onaylanmıştır.

06/02/2014
Prof. Dr. Ahmet ŞAHİN
Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Bu tez çalışmasında Gülten Dayıoğlu'nun *Yurdumu Özledim* ve *Ben Büyüyünce* adlı çocuk romanları incelenerek adı geçen eserlerde yer alan fiilimsi grupları tespit edilmeye çalışılmış ve fiilimsilerin Türkçe öğretimi açısından değerlendirilmesi yapılmıştır.

Çalışma beş bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde araştırmanın problemi, amacı, önemi ve sınırlıkları hakkında bilgi verilerek ilgili yayın ve araştırmalara değinilmiştir. İkinci bölümde ise araştırmanın modeli ortaya konarak araştırmada kullanılan yöntemler belirtilmiş ve bilgi toplama kaynaklarına yer verilmiştir.

Üçüncü bölümde Gülten Dayıoğlu'nun hayatı, edebî kişiliği, eserleri ve teze kaynaklık eden çocuk kitapları hakkında bilgi verilmiştir. Tezin gövdesini oluşturan dördüncü bölüm olan bulgular ve yorumlar bölümünde ilk olarak fiilimsi gruplarının nasıl tanımlandıkları ve sınıflandırıldıkları ortaya konmuş, ardından da bu tanımlar ve sınıflandırmalar çerçevesinde adı geçen çocuk romanlarında yer alan fiilimsiler tahlil edilmiştir.

Araştırmanın sonuç bölümünde ise tespit edilen fiilimsi gruplarının sayısı verilmiş ve belirlenen araştırma sorularına cevap vermeye çalışılmıştır. Ardından da fiilimsilerin Türkçe öğretimi ve dil bilgisi öğretimi açısından önemine değinilmiştir. Bu çalışmayı yaparken bana rehberlik eden değerli danışman hocam Prof. Dr. Önder ÇAĞIRAN'a, kendilerinden ders alma imkânı bulduğum sayın hocalarım Doç. Dr. Erhan AYDIN, Doç. Dr. Adnan KARADÜZ ve Doç. Dr. Ali GÖÇER'e teşekkürü bir borç bilirim.

Meryem DURAK

Kayseri 2014

**GÜLTEN DAYIOĞLU'NUN *YURDUMU ÖZLEDİM* ve *BEN BÜYÜYÜNCE* ADLI
ÇOCUK ROMANLARINDA FİİLİMSİLERİN
TESPİTİ VE TÜRKÇE ÖĞRETİMİ BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ**

Meryem DURAK

Erciyes Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Yüksek Lisans Tezi, Ocak 2014

Danışman: Prof. Dr. Önder ÇAĞIRAN

ÖZET

Türkçe öğretiminin amaçlarından birisi temel dil bilgisi kurallarının kavratılmasıdır. Dil bilgisi kurallarının kavratılması, öğrencilerin doğru konuşma, okuma ve yazma becerilerini kazanmalarına önemli ölçüde yardımcı olur. Özellikle dili oluşturan sözcükler ve sözcük grupları düşüncenin temelini oluşturan ve düşüncenin aktarılmasını sağlayan unsurlardır.

Hemen hemen her kademedeki Türkçe öğretimi içinde dil bilgisine yer verilir. Dil bilgisi konularının ilköğretimde ağırlıklı olarak işlendiği dönem 6, 7 ve 8. sınıflardır. Dil bilgisi konuları arasında önemli bir yere sahip olan konulardan biri de fiilimsilerdir. Bu düşünceden hareketle yapılan çalışmada dil bilgisi konuları içerisinde önemli bir yer oluşturan fiilimsi grupları incelenerek dil bilgisi öğretiminin önemine değinilmiştir.

Bu çalışma Gülten Dayıoğlu'nun *Yurdumu Özledim* ve *Ben Büyüyünce* adlı çocuk romanlarında yer alan fiilimsi gruplarının tahlilini içermektedir. Çalışmada öncelikle her bir fiilimsi grubu ile ilgili olarak elde edilen araştırmacı görüşlerine yer verilmiştir. Daha sonra eserde yer alan fiilimsi grupları tespit edilmeye çalışılmıştır. Çalışmanın sonuç kısmında ise incelemeye esas olan fiilimsi gruplarının dağılımı verilerek çalışmanın Türkçe öğretimi açısından önemi üzerinde durulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Fiilimsiler, Gülten Dayıoğlu, Yurdumu Özledim, Ben Büyüyünce.

**DETERMINING VERBALS IN THE CHILDREN NOVELS
GÜLTEN DAYIOĞLU'S *YURDUMU ÖZLEDİM* AND *BEN BÜYÜYÜNCE*
AND EVALUATING THEM IN TERMS OF
TEACHING TURKISH**

Meryem DURAK

Erciyes University, Institute of Educational Sciences

Masters whit Thesis, January 2014

Counsellor: Prof. Dr. Önder ÇAĞIRAN

ABSTRACT

One of the aims of teaching Turkish is; getting someone to comprehend the basic grammar rules. Getting someone to comprehend grammar rules help students to speak truely and to get abilitiy of reading and writing. Words and word groups especially generating language are factors generating base of idea and providing transfer of ideas.

Grammar takes place in teaching of Turkish in almost every ranks. Grammar subjects are taught in primary education, 6th, 7th and 8th grades mainly. One of the important subjects among grammar subjects is verbals. So, importance of teaching Turkish is mentioned by analysing verbal groups that are notable in grammar subjects.

This thesis includes the analysis of verbal groups in children novels of Gülten Dayioğlu's *Yurdumu Özledim* and *Ben Büyüyünce*. In this working, thoughts of researcher being related to each verbal group especially take place. In the final part of this working, by writing about the variance of the verbal groups being analysed its importance is put emphasis on in terms of teaching Turkish grammar.

Keywords: Verbal groups, Gülten Dayioğlu, Yurdumu Özledim, Ben Büyüyünce.

İÇİNDEKİLER

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK.....	İ
YÖNERGEYE UYGUNLUK SAYFASI.....	İİ
KABUL VE ONAY SAYFASI.....	İİİ
ÖNSÖZ.....	İV
ÖZET.....	V
ABSTRACT	VI
İÇİNDEKİLER.....	VII
KISALTMALAR.....	X
I.BÖLÜM.....	1
GİRİŞ	1
1.1.Problem Durumu	1
1.2.Araştırmanın Kapsamı	3
1.3.Problem Cümlesi.....	4
1.4.Çalışmanın Amacı ve Önemi.....	4
1.5.Sınırlılıkları.....	4
1.6.İlgili Araştırmalar	5
II. BÖLÜM.....	9
YÖNTEM.....	9
2.1. Araştırmanın Modeli.....	9
2.2. Evren ve Örneklem	9
2.3. Verilerin Toplanması	9
2.4. Verilerin Analiz Edilmesi.....	10
III. BÖLÜM	11
GENEL BİLGİLER.....	11
3.1. Gülten Dayıoğlu'nun Hayatı.....	11
3.2. Gülten Dayıoğlu'nun Edebî Kişiliği.....	13
3.3 Gülten Dayıoğlu'nun Eserleri.....	14
3.4. Yurdumu Özledim.....	17
3.5. Ben Büyüyünce.....	18
IV. BÖLÜM.....	19
BULGULAR	19

4.1.FİİLİMSİLER.....	19
4.2.İSİM – FİİLLER.....	20
4.2.1.İsim-fiil Ekleri.....	22
4.2.1.1. -mAk.....	22
4.2.1.2. -mA.....	43
4.2.1.3. -(y)İş.....	73
4.2.1.4. -mAklık.....	80
4.2.1.5. -(I)m.....	80
4.3.SIFAT-FİİLLER.....	83
4.3.1.Sıfat-fiil Ekleri.....	84
4.3.1.1. Geçmiş Zaman İfadesi Taşıyan Sıfat-fiil Ekleri.....	85
4.3.1.1.1. -DIK isim.....	85
4.3.1.1.2. -mİş isim.....	104
4.3.1.2. Geniş Zaman İfadesi Taşıyan Sıfat-fiil Ekleri.....	108
4.3.1.2.1. -(y)An isim.....	108
4.3.1.2.2. -(A)r isim.....	135
4.3.1.2.3. -z isim.....	137
4.3.1.3. Gelecek Zaman İfadesi Taşıyan Sıfat-fiil Ekleri.....	138
4.3.1.3.1. -(y)AcAK isim.....	138
4.3.1.3.2. -(y)AsI isim.....	143
4.4. ZARF - FİİLLER.....	144
4.4.1. Zarf-fiil Ekleri.....	145
4.4.1.1. Hâl (Durum) Bildiren Zarf- fiil Ekleri.....	145
4.4.1.1.1. -(y)A.....	145
4.4.1.1.2. -(y)ArAk.....	152
4.4.1.2. Bağlama Zarf-fiil Eki.....	179
4.4.1.2.1. -(y)Ip.....	179
4.4.1.3. Zaman Bildiren Zarf-fiil Ekleri.....	214
4.4.1.3.1. -(y)IncA.....	214
4.4.1.3.2. -mAdAn.....	232
4.4.1.3.3. -ken (iken).....	238
4.4.1.3.4. -(A)r...-z.....	253
4.4.1.3.5. -(y)AlI.....	256

4.4.1.3.6. -DIkçA.....	257
4.4.1.3.7. -mAksIzIn	260
4.4.1.3.8. -DIğI zaman	260
4.4.1.4. Şart Bildiren Zarf-fiil Eki.....	260
4.4.1.4.1. -sA.....	261
V. BÖLÜM.....	269
TARTIŞMA - SONUÇ VE ÖNERİLER.....	269
5.1. Tartışma-Sonuç	269
5.2. Öneriler.....	271
KAYNAKÇA.....	273
ÖZ GEÇMİŞ.....	276

KISALTMALAR

BTS : Büyük Türkçe Sözlük

KT D : Köl Tigin Yazıtı Doğu Yüzü

s. : Sayfa

Y. Ö. : Yurdumu Özledim

B. B. : Ben Büyüyünce

IB : Irk Bitig

I.BÖLÜM

GİRİŞ

Bu bölümde, çalışmadaki “Problem Durumu”na, “Araştırmanın Kapsamı” na, “Problem Cümlesi” ne, “Çalışmanın Önemi” ne, “Çalışmanın Amacı” na, “Sınırlılıklar” a ve bu çalışmanın konusu ile “İlgili Araştırmalar” a yer verilmiştir.

1.1.Problem Durumu

Dil, “insanların düşündüklerini ve duyduklarını bildirmek için kelimelerle veya işaretlerle yaptıkları anlaşma, lisan” (TDK, 2005: 526) olarak tanımlanmaktadır. Doğan Aksan’a göre (2009: 55) dil, “Düşünce, duygu ve isteklerin bir toplumda ses ve anlam yönünden ortak olan öğeler ve kurallardan yararlanılarak başkalarına aktarılmasını sağlayan, çok yönlü, çok gelişmiş bir dizgedir.” İnsanları diğer canlılardan ayıran özelliklerin başında düşünebilme yeteneği gelir. Dil ise insanların düşüncelerini ifade etmelerini ve iletişim kurmalarını sağlayan bir araçtır. Başka bir ifade ile bireylerin düşündüklerini ifade etmeleri dil ile mümkün olmaktadır. Bu bakımdan dil bir anlatma ve anlaşma aracıdır.

“İyi bir ana dili eğitimi görmüş kimse, kendisine anlatılmaya çalışılan bir bilgi, duygu ya da düşünceyi, herhangi bir noktayı atlamadan, sırasını bozmadan, olduğu gibi kavrayabilir, anlayabilir (MEB, 2006: 7).” “Dilini, yaşının gerektirdiği sınırlar içinde, yeter derecede öğrenmemiş bir öğrencinin, ilköğretimin 1-3. sınıflar Sosyal Bilgiler ile Fen Bilgisinin çeşitli ilgi alanlarına, diğer sınıflarda ise öteki derslerin konularına ilgi duyabilmesi, öğretmenlerin sınıfta anlattıkları, ders kitaplarında okuduklarını anlayabilmesi, anladıklarını anlatabilmesi, dolayısıyla bu derslerde başarılı olabilmesi imkânsızdır.” (MEB, 2006: 11). Öğrenmenin kolaylaşması, doğru ve etkili bir ana dili kullanımına bağlıdır. Bu yüzden ana dili kullanımındaki başarının, okuldaki başarı ile

sıkı bir ilişkisi bulunmaktadır (Yılmaz, 2007: 2). Görüldüğü gibi ana dili eğitimi her birey için önemlidir ve diğer derslerde de başarılı olmanın ön koşuludur.

Ana dilini öğrenmeye başlayan birey zamanla o dilin kurallarını da uygulamalar yoluyla benimsemeye başlar. “Çocuklar, 3-4 yaşlarında konuştukları dilin dil bilgisini bilir. Bu bilme, doğru söyleyişi taklit etme, yanlış fark edince doğrusuyla değiştirme ve sonunda genellemeler yaparak kuralı çıkarsama şeklinde olur.” (Aşıcı, 2005: 28) Bu ön öğrenmelerden sonra ilköğretimden itibaren her kademedeki Türkçe öğretimi içinde dil bilgisine yer verilir. Dil bilgisi konularının ilköğretimde ağırlıklı olarak işlendiği dönem 6, 7, ve 8. sınıflardır. Hemen hemen her kademedeki dil bilgisi öğretimine ağırlık verilmesine rağmen öğrencilerin istenilen seviyeye ulaşamadığı görülmektedir. Bu durumun çeşitli sebepleri vardır.

Öğrencilerin dil bilgisini yeterli seviyede öğrenememesinin nedenlerinden biri öğrencilerin ana dillerini günlük hayatta meramlarını ifade edecek düzeyde öğrenmesidir.

“Öğrenciler, ana dillerini dil bilgisini öğrenmeden de edinmektedirler. Ana dili eğitiminden amaç, günlük hayatta meramını ifade edecek kadar dil öğretmek değildir. Bireyin, ana dilini kusursuz bir şekilde anlaması ve kullanabilmesi için dilin kurallarını doğru öğrenmesi, çeşitli etkenlerden kaynaklanan dil yanlışlarından korunması gerekir. Bunun için de bir dil bilgisi eğitimine ihtiyaç vardır. Kullanılan dilden, bu dilin işlendiği metinlerden hareketle dilin kuralları öğretilecek, böylece öğrencinin, öğrendiği dil yapılarını bu kural ve temeller üzerine bina etmesi sağlanarak dil bilgisi kurallarının ana dilini doğru kullanmada bir mihenk taşı olduğu gerçeği anlaşılacaktır.” (Aytaş ve Çeçen: 77-88).

Başkan’a (2003: 354-359) göre , dil bilgisinin anlamsız oluşu ve bu bilgilerin öğretmenler tarafından iyi aktarılmayışı, dil bilgisi öğretiminin en önemli sorunlarından biridir. Aksan (1993: 201-202), geleneksel ve çağdaş dil bilgisi öğretim yöntemlerinin çatışması yüzünden dil bilgisinin hâlâ doğru dürüst öğretilmediğini belirtmiştir. Kadaman’a (1972: 298) göre öğretmenler ve kitaplar arasındaki görüş farklılıkları öğrencileri şaşırtmakta, zihinlerinde dilimizin zor, kuralsız ve bozuk olduğu düşüncesini uyandırmaktadır.

Dil bilgisi konuları, öğrencinin dil becerilerinin geliştirilmesinde bir alan olarak düşünölmeli, dil bilgisi dil becerilerine ulaşmada amaç değil, araç olmalıdır. “Önemli olan dil bilgisi kurallarının metinde bulunması değil, öğrencilerin bunları doğru kullanması, kullanırken dil becerisine kattığı değeri sezmesi, kendi dil yapısını oluştururken bunları başarıyla kullanabilmesidir.” (Karadüz 2007, 292). “Örneğin; fonetik unsurları içeren ses özellikleri iyice kavratıldığında okunan metnin algılanması ve anlamlandırılmasıyla doğru seslendirilmesi mümkün olacaktır. Yapılan sesli okuma etkinliklerinde ses bilgisi ile ilgili kusurlar, uygulamalı olarak düzeltilmelidir. Bu şekilde çocuk, yöresel ağızından kaynaklanan ses kusurlarını da düzeltecektir. Ayrıca doğru seslendirmeye dinlenen metnin anlaşılması da en üst düzeyde olacaktır.” (Erdem ve Çelik, 2011: 1030-1041).

İlköğretim birinci kademe Türkçe derslerinde dil bilgisel konular ayrı bir öğrenme alanı olarak verilmemiş, okuma, dinleme, konuşma, yazma becerileri ile birlikte düzenlenerek öğrencilere sezdirilmeye çalışılmıştır.

“İkinci kademede ise öğrencilerin dil bilgisi ile ilgili oluşturdukları sezgisel temel üzerine dil bilgisi konu, kavram ve unsurlarının işlevini kavramaya ve anlatım (konuşma ve yazma) sırasında kullanmalarına yönelik uygulama çalışmalarına geçilmesi istenmiştir.” (Göçer, 2008: 101-120).

Dil bilgisi konularından olan fiilimsiler günümüzde uygulanan müfredata göre ortaokul 8. sınıflarda dil bilgisi konusu olarak öğretilen ilk konudur. Çalışmada bu durum göz önünde bulundurularak çocuk edebiyatında önemli bir yere sahip olan Gülten Dayıoğlu'nun kaleme aldığı iki çocuk romanındaki fiilimsiler incelenmiş ve fiilimsilerin Türkçe öğretimine katkısı araştırılmak istenmiştir.

1.2.Araştırmanın Kapsamı

Gülten Dayıoğlu'nun *Yurdumu Özledim* ve *Ben Büyüyünce* adlı çocuk romanlarındaki fiilimsilerin tespiti ve Türkçe öğretimi açısından değerlendirilmesi.

1.3.Problem Cümlesi

“Gülten Dayıoğlu’nun *Yurdumu Özledim* ve *Ben Büyüyünce* adlı eserlerinde yer alan cümlelerde fiilimsi türleri nasıl bir dağılım göstermektedir?” ana problem cümlesinden hareket edilerek bazı alt problem cümlelerine cevap aranmıştır. Bu alt problem cümleleri şu şekildedir:

1. Gülten Dayıoğlu’nun *Yurdumu Özledim* ve *Ben Büyüyünce* adlı eserlerinde kaç tane fiilimsi tespit edilmiştir?
2. Gülten Dayıoğlu’nun *Yurdumu Özledim* ve *Ben Büyüyünce* adlı eserlerinde hangi fiilimsi gruplarıyla daha çok karşılaşmıştır?
3. Gülten Dayıoğlu’nun *Yurdumu Özledim* ve *Ben Büyüyünce* adlı eserlerinde yer alan fiilimsilerin öğrencilerin dil bilgisi öğretimine katkısı nedir?
4. Fiilimsilerin Türkçe öğretimindeki yeri ve önemi nedir?
5. Yazarın anlatımında fiilimsilerin etkisi nedir?

1.4.Çalışmanın Amacı ve Önemi

Türkçe öğretiminin amaçlarından birisi temel dil bilgisi kurallarının kavratılmasıdır. Dil bilgisi kurallarının kavratılması, öğrencilerin doğru konuşma, okuma ve yazma becerilerini kazanmalarına önemli ölçüde yardımcı olur. Özellikle dili oluşturan sözcükler ve sözcük grupları düşüncenin temelini oluşturan ve düşüncenin aktarılmasını sağlayan unsurlardır.

Ele alınan çalışmada ise, “Çocuk edebiyatı” alanında değerli eserler vermiş olan Gülten Dayıoğlu’nun *Yurdumu Özledim* ve *Ben Büyüyünce* adlı çocuk romanlarında yer alan fiilimsiler tespit edilmiş ve bu eserlerden yola çıkılarak fiilimsilerin Türkçe öğretimi konusundaki önemi belirtilmiştir.

1.5.Sınırlılıkları

Bu tez çalışması, Gülten Dayıoğlu’nun *Yurdumu Özledim* ve *Ben Büyüyünce* adlı çocuk romanları ve bu eserlerdeki fiilimsi içeren cümlelerle sınırlandırılmıştır.

1.6.İlgili Araştırmalar

Araştırma konusu olan fiilimsiler ile ilgili çalışmalar aşağıda yer almaktadır. Bu çalışmalarda fiilimsiler, fiilimsilerin Türk dili tarihi içerisinde geçirdiği değişim ve fiilimsilerin dil gelişimine etkisi incelenmiştir.

Öztürk, Jale (2002). *Memduh Şevket Esendal'ın İlk Sekiz Hikâye Kitabında Yer Alan Hikâyelerdeki Zarf-Fiiller ve Zarf-Fiil Grupları*. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Doktora Tezi. Adana.

Bu çalışmada Memduh Şevket Esendal'ın ilk sekiz hikâye kitabındaki zarf-fiiller incelenerek cümleler tek tek ele alınmıştır. Zarf-fiiller ile birlikte bu zarf-fiillerin sözcük grupları içindeki yeri açıklanarak zarf-fiil grupları da ayrı bir şekilde ifade edilmiştir.

Karaşah, Zarife Ş. (2006). *Dede Korkut Hikayelerinde Sıfat-Fiiller ve Zarf-Fiiller*. Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi. Kars.

Bu çalışmada ise Dede Korkut hikâyelerinde yer alan sıfat-fiiller ve zarf-fiiller incelenmiştir. İlk olarak Dede Korkut ve hikâyeleri hakkında açıklama yapılmış, daha sonra ise hikâyelerde yer alan sıfat-fiiller işlevlerine göre sıralanmıştır. Hikâyelerdeki zarf-fiiller de aynı şekilde işlevlerine göre incelenmiştir.

Kurt, Pınar (2006). *Zarf-Fiillerin Anlam Farklılıklarının Kavratılması*. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul.

Çalışmada zarf-fiillerin Türkçe öğretimindeki yeri ve cümle içerisinde kullanıma göre değişen anlam farklılıkları üzerinde durulmuştur. Zarfların kullanıma göre değişen anlam farklılıklarının kavratılması için yapılması gerekenler de açıklanmıştır.

Hopurcuoğlu, A. (2010) *Okul Öncesi Eğitime Devam Eden Türk Çocuklarının Dil Gelişimi Açısından Fiilimsi Kullanımlarının İncelenmesi*. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi. Hatay.

Bu araştırma, okul öncesi eğitime devam eden, 5-6 yaş grubu çocukların konuşmalarında fiilimsileri kullanıp kullanmadıklarını, kullanıyorlarsa hangi fiilimsi

türünü ne oranda kullandıklarını, konuşmalarındaki fiilimsi kullanımlarının ailelerinin sosyoekonomik düzeylerine göre farklılık gösterip göstermediğini ortaya koymak amacıyla yapılmış tarama modelinde bir çalışmadır.

Güney, N. (2011). *İlköğretim II. Kademedeki Fiilimsilerin Öğretiminde Aktif Öğrenmenin Başarı, Tutum ve Kalıcılığa Etkisi*. Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi. Konya.

Bu çalışmada ilköğretim II. Kademedeki fiilimsilerin öğrencilerin aktif öğrenme başarısına etkisi üzerine açıklamalar yapılarak araştırmacı tarafından yapılan gözlemler ele alınmıştır.

Yiğit, Seçil Y. (2011). *İlköğretim İkinci Kademe Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Fiilimsiler Konusundaki Kavram Yanılgılarının Belirlenmesi*. Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi. Zonguldak.

İlköğretim ikinci kademe sekizinci sınıf öğrencilerinin Türkçe dersi “fiilimsiler” konusundaki kavram yanılgılarını belirlemek amacıyla yapılan bu çalışmada geliştirilen üç aşamalı fiilimsiler konusundaki kavram testinin öğrencilere uygulanması ile elde edilen sonuçlar ele alınmıştır.

Arıcı, B. (2012). *Çoklu Zekâ Destekli Türkçe Dersi Sunumunun İlköğretim Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Fiilimsileri Kavrama Durumlarına Etkisi*. Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi. Trabzon.

Bu araştırmada, çoklu zekâ destekli Türkçe dersi sunumunun ilköğretim sekizinci sınıf öğrencilerinin eylemsileri (fiilimsileri) kavrama durumlarına etkisini tespit etmek amacıyla yapılan deneyler ve bu deneylerin sonuçları ele alınmıştır.

Metin, B. (2012). *Mustafa Kutlu'nun Hikâyelerinde Fiilimsiler*. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi. Erzurum.

Bu çalışmada Mustafa Kutlu'nun hikâyelerindeki fiilimsilerin işlevleri araştırılmıştır. Araştırmada yapısal-işlevsel sözdizimi yöntemi kullanılarak yan cümlelerin yapı ve işlevlerinin yanında temel cümleyle uyumları incelenmiştir.

Bu çalışmaların dışında Gülten Dayıoğlu hakkında yapılmış çalışmalar ise daha çok onun ocuk edebiyatı üzerine vermiş olduğu eserlerle ilgilidir:

Ateş, K. (1997). *Gülten Dayıoğlu'nun ocuk Romanları*. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Doktora Tezi. Ankara.

eloğlu, Seda S. (2007). *Gülten Dayıoğlu'nun Fadiş ve Dört Kardeştiler Adlı yk Kitaplarının Tümce Anlambilim Açısından İncelenmesi*. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi. Elazığ.

Alper, Y. (2008). *Gülten Dayıoğlu'nun Romanlarında Genç Kız*. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi. Ankara.

Gökçe, B. (2008). *Gülten Dayıoğlu'nun ocuk yklerinde Değer Eğitimi ve öykülerin Türkçeye Katkısı*. İnon Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi. Malatya.

Topçu, S. (2009). *Gülten Dayıoğlu'nun "Fadiş" Romanında Sözcük Gruplarının Tespiti Ve Türkçe ğretimi Bakımından Değerlendirilmesi*. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi. İzmir.

nel, F. (2009). *Gülten Dayıoğlu'nun Romanlarında ocuklar*. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi. Konya.

Tozman, F. (2009). *Gülten Dayıoğlu'nun ocuk Romanlarında Kullandığı Dil zerine Bir İnceleme (Cümle Türleri)*. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi. Hatay.

Barut, İ. (2010). *Gülten Dayıoğlu'nun ocuk Romanlarında Dil Tema Ve Eğitbilimsel Göstergeler*. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi. Van.

zmen, G. (2010). *Gülten Dayıoğlu'nun ocuk Ve Gençlik Yapıtlarında Karakter İncelemeleri*. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi. Ankara.

Çınar, Semiha C. (2010). *Gülten Dayıoğlu'nun Eserlerindeki Ebeveyn Çocuk İlişkinin İletiler Açısından Değerlendirilmesi*. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi. Elazığ.

Gölbaşı, M. (2010). *Türk Edebiyatında Dış Göç Ve Gülten Dayıoğlu*. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi. İzmir.

Dellal, M. (2010). *Çocuk Edebiyatında Öykü Türünün Çocuğun Kavram Gelişimine Etkileri Üzerine Bir Araştırma (Gülten Dayıoğlu Örneği)*. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi. Afyonkarahisar.

Tozlu, M. (2010). *Gülten Dayıoğlu'nun Eserlerinde Temalar*. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi. Hatay.

Aydemir, A. (2011). *Gülten Dayıoğlu'nun Romanlarının Çocuk ve Gençlik Edebiyatı ve Fantastik Bilim Kurgu Türü Bakımından İncelenmesi*. Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi. Erzurum.

Barış, G. (2011). *Gülten Dayıoğlu'nun Çocuk Romanlarındaki Eğitsel İletiler*. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi. Bolu.

II. BÖLÜM YÖNTEM

Bu bölümde ‘Araştırma Modeli’, “Evren ve Örneklem”, araştırmada kullanılan ‘Verilerin Toplanması’ ve ‘Verilerin Analiz Edilmesi’ başlıkları açıklanmıştır.

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada Gülten Dayıoğlu’nun *Yurdumu Özledim* ve *Ben Büyüyünce* adlı çocuk romanlarından yararlanılmıştır. Çalışmada ilk olarak adı geçen eserlerdeki metinler çözümlenmiştir. Eserlerde kullanılan fiilimsiler tespit edilerek belirli ölçütlere uygun olarak sınıflandırılmıştır. Doküman incelemesi yöntemiyle çalışma nitel araştırma ilkelerine göre şekillendirilmiş ve sonuca ulaşılmaya çalışılmıştır.

2.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Gülten Dayıoğlu’nun çocuk, genç ve yetişkinlere yönelik yazdığı romanları oluşturmaktadır. Örneklem olarak Gülten Dayıoğlu’nun “çocuk romanı” şeklinde nitelediği iki kitabı incelenmiştir. Bu kitaplar *Yurdumu Özledim* ve *Ben Büyüyünce* adlı çocuk romanlarıdır.

2.3. Verilerin Toplanması

Araştırmada öncelikle fiilimsilerle ilgili alan yazın (literatür) taraması yapılmış ve buna göre incelenecek çocuk romanlarındaki fiilimsilerin nasıl ve neye göre tespit edileceği belirlenmiştir. Ayrıca incelenecek olan çocuk romanları ve bu kitapların yazarı olan Gülten Dayıoğlu hakkında da literatür taraması yapılarak gerekli bilgiler toplanmaya çalışılmıştır.

2.4. Verilerin Analiz Edilmesi

Verilerin analizinde ilk olarak fiilimsi kavramının çerçevesi oluşturulmaya çalışılmıştır. Bunun sonucunda üç başlık altında verilerin sınıflandırılmasına karar verilmiştir: İsim-fiiller, sıfat-fiiller ve zarf-fiiller. Daha sonra yapılan literatür taramasından hareketle bu başlıklar altında hangi fiilimsi eklerinin inceleneceğine karar verilmiştir. *Yurdumu Özledim* ve *Ben Büyüyünce* adlı çocuk romanlarını oluşturan cümlelerde yer alan fiilimsiler belirlenen bu başlıklar ve alt başlıklar altında bilimsel görüşlerle desteklenerek çözümlenmiştir.

III. BÖLÜM

GENEL BİLGİLER

Bu bölümde Gülten Dayıoğlu'nun hayatı, edebî kişiliği ve eserleri ele alınmıştır. Ayrıca Gülten Dayıoğlu'nun çocuk romanları içerisinde incelenen ve çalışmaya kaynaklık eden *Yurdumu Özledim* ve *Ben Büyüyünce* adlı kitapları hakkında bilgi verilmiştir.

3.1. Gülten Dayıoğlu'nun Hayatı

Gülten Dayıoğlu, 15 Mayıs 1935 tarihinde Kütahya'nın Emet ilçesinde doğdu.¹ Gülten Dayıoğlu'nun babası Lütfi Uyan, Gedizli, Yüncü Aliler lakabıyla anılan, keçecilikle uğraşan bir aileden gelmektedir. Baba, aileden gelen mesleği tercih etmeyerek şapkacı olmaya karar verir.

“Anne Emine Hanım, Emetli, Hacı Memişler lakabıyla anılan aileden gelir. Gülten Dayıoğlu'nun anne ve babası o üç yaşında iken ayrılır. Anne Emine Hanım, kızı Gülten'e üvey baba göstermemek için bir daha evlenmez. Gülten'in hem annesi hem babası olur. Yazarın deyişiyle “başında kavak yelleri esen” baba, “yeşil gözlü tatlı dilli bir kadın uğruna” onları bırakıp gidince, Gülten'e hem annelik hem babalık yapma görevi Emine Hanım'a düşer. Yazarın belirttiğine göre Fadış 'te bu olayın etkisi vardır.” (Ateş, 1998: 16).

Gülten Dayıoğlu, ilkokula Emet'e bağlı Örencik beldesinde başladı. Burada iki yıl okudu. Daha sonra öğrenimine Anadolu'nun çeşitli kentlerinde devam etti. 1956 yılında İstanbul'da Atatürk Kız Lisesi'ni bitirdi. Bir süre İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde okudu. Dışarıdan sınavlara girerek ilkokul öğretmeni oldu. Gülten Hanım,

---

¹ Gülten Dayıoğlu'nun Hayatı, Edebî Kişiliği, Aldığı Ödüller ve Eserleri ile ilgili bilgiler konusunda yazarın “ www.gultendayioğlu.com” adlı kendi internet sitesinden yararlanılmıştır.

1959 yılında Cevdet Dayıoğlu ile evlenerek Dayıoğlu soyadını aldı. O artık Gülten Uyan değil Gülten Dayıoğlu’ydu. Bu evlilikten Cemal ve Murat adlı iki oğlu oldu.

On beş yıllık hizmetten sonra 1977 yılında istifa ederek öğretmenlikten ayrıldı. Bu istifanın ardından yazarlık çalışmaları yoğunluk kazandı. Yazar öğretmenlikten ayrılarak çocuklar için yazmaya başlamasını şöyle açıklar:

“1963’te ilkokul öğretmenliği yapıyordum. Okumayı söken öğrencilerin, okumayı pekiştirmek için bol bol kitap okumaları gerekiyordu. Oysa onlara olanağı sağlayamıyordum. Çünkü çocuk yazını alanı pek boştu. Birkaç yazar dışında hiç kimse çocuk kitabı yazmaya istekli değildi. Bu arada oğlum da küçüktü. O da benzer okuma açlığı içindeydi. Kendisine, okul öncesi döneminde, öğle uykusu uyuturken, kendi diş ürünümler olan birçok öykü anlatırdım. Bunları pek sever, yeniden yeniden dinlemek isterdi. Aynı öyküleri zaman zaman sınıfımda öğrencilerime de anlattığım oluyordu. Benzer ilgiyi onlardan da görüyordum. Somunda oturup çocuklar için kısa öyküler yazmaya başladım.” (Dayıoğlu, 1993: 57)

Lisede öğrendiği Fransızcanın yanında İngiltere’de ve ülkemizde katıldığı dil kurslarında orta derecede İngilizce öğrendi. Roman, öykü, radyo, televizyon oyunları yanında yurt dışındaki işçi çocuklarının eğitim ve öğretim sorunları ile ülkemizdeki ilköğretim sistemini inceleyen araştırmaları vardır. 1965’ten itibaren bu konuları *Cumhuriyet*, *Milliyet* gazetelerinde yazmış ve hâlen de çeşitli dergilerde yazmaktadır. Gülten Dayıoğlu, yurtdışında katıldığı çeşitli sempozyumlarda eğitim-öğretim sorunları ve çocuk edebiyatı ile ilgili olarak otuza yakın bildiri sundu. Eşi Cevdet Dayıoğlu ile birlikte 1993 yılında, doğum yerleri olan Kütahya’nın Emet ilçesinde, “Gülten-Cevdet Dayıoğlu Çocuk ve Halk Kütüphanesi”ni kurarak Kültür Bakanlığı’na armağan ettiler. 2007 yılında yazarlar ve akademisyenlerden oluşan on yedi kişilik danışma kuruluyla “Gülten Dayıoğlu Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Vakfı” oluşturuldu. Vakfın amacı, çocuk ve gençlik edebiyatına nitelikli eserler kazandırmak ve yeni yazarlara destek sağlamaktır. Vakıf bu amaç çerçevesinde çalışmalarını devam ettirmektedir.

Gülten Dayıoğlu yazarlığının 50. yılına girmekle beraber hâlen yoğun biçimde yazmayı sürdürmektedir. Yazarlığın yanında, Türkiye’nin dört bir yanında, okullar, sivil toplum örgütleri, çeşitli kültür kuruluşları, belediyeler vb. tarafından düzenlenen söyleşi ve imza günlerine katılarak okuyucularıyla buluşmaktadır.

3.2. Gülten Dayıoğlu'nun Edebî Kişiliği

Gülten Dayıoğlu, ilkokul üçüncü sınıfta öğretmeninin yazma yeteneğini keşfetmesiyle bu konuda bilinçlenmeye başlar. On beş yaşıdayken yazdığı öykü Afyon'da yerel bir gazetede yayınlanır.

Gülten Dayıoğlu, 1963'te Doğan Kardeş Yayınevi'nin açtığı “Çocuk Romanı Yarışması”na, büyük bir heyecanla ve içinden geldiği gibi yazdığı ilk romanı *Fadış* ile katılır. *Fadış*'e çok güvenir; fakat yarışmayı kazanamaz. Başka bir ifade ile *Fadış*, yazara yol açıcı olur. Yakın dönemde ilk kitabı 1963 yılında *Bahçivan'ın Oğlu* adıyla okuyucuya sunulur. Bu başarı, Gülten Dayıoğlu'na *Fadış*'ten duyduğu kırgınlığı unutturur.

Milli Eğitim Bakanlığı'nın Amerikalı uzmanlar işbirliği ile düzenlediği Çocuk Kitapları Yazma Semineri ile bir haftalık süreçte Amerikalı ve Türk edebiyatı ustalarından, çocuk edebiyatına dair önemli ipuçları edinir. Adını ilk duyuruşu ise 1964-1965 Yunus Nadi Öykü Yarışması'na katılarak ikincilik kazandığı *Döl* öyküsü ile gerçekleşir. Bu başarısı, *Cumhuriyet* gazetesinde “eğitim, öğretim ve çocuk yazını” ile ilgili makaleler, dizi yazılar yazmaya başlamasına yardımcı olur. 1965 yılında *Milliyet* gazetesine geçer. *Milliyet* yayınları 1971 yılında ilk romanı *Fadış*'i yayınlar. Gülten Dayıoğlu değişen ve gelişen dünya ile birlikte konu yelpazesini de farklılaştırır. Özellikle 1980'lerden itibaren bilim kurgu ve fantastik öğeleri içeren romanlar yazar. Almancaya çevrilen romanlarından *Dünya Çocukların Olsa*, 1984 yılında Alman Yayıncılar Birliği tarafından, Gençliğe Yarın Umudu Veren Üç Yüz Kitap seçkisinde yer alır. Ayrıca Gülten Dayıoğlu 2000 yılında Danimarkalı çocuk kitapları yazarı Hans Christian Andersen adına iki yılda bir düzenlenen yarışmada ülkemizi temsil eder. 1963 yılında *Bahçivan'ın Oğlu* ve *Fadış* ile başlayan yazarlık serüveni aralıksız olarak devam eder.

Bugüne kadar çok sayıda kitap yazan Gülten Dayıoğlu çocuk edebiyatı alanında önemli bir yazardır. Ayrıca, yayınlanmış ve yayına hazır yirmiyi aşkın radyo ve televizyon oyunu vardır.

3.3 Gülten Dayıoğlu'nun Eserleri

Gülten Dayıoğlu'nun çocuklara yönelik hazırladığı kitaplar çeşitli başlıklar altında incelenmektedir. Bu başlıklar şu şekildedir:

Yetişkin ve Gençlere Yönelik Eserleri

Döl

Geride Kalanlar

Geriye Dönenler

Yeşil Kiraz

Yeşil Kiraz 2

Sekizinci Renk

Mo'nun Gizemi

Mo' nun Gizemi 2 - Otran -

Mo'nun Gizemi 3 -İkizler-

Kıyamet Çiçekleri

Alacakaranlık Kuşları

Yada' nın Gizilgücü

Yaşadıklarım ve Düşlediklerim

Çocuk Romanları

Fadiş

Dört Kardeştiler

Suna'nın Serçeleri

Yurdumu Özledim

Ben Büyüyünce

Akıllı Pireler

Işın Çağı Çocukları

Ölümsüz Ece

Parbat Dağının Esrarı

Midos Kartalı'nın Gözleri

Tuna'dan Uçan Kuş

Gökyüzündeki Mor Bulutlar

Ganga

Dünya Çocukların Olsa
Akgüvercin ile Yeşilsalkım'ın Aşkı

Altı-Dokuz Yaş Kesimi İçin Hazırlanmış, Her Sayfası Resimli Öykü Kitapları

Duvardaki Gölgeleler
Yüce Kim Biliyor Musunuz?
Ece Abla Oluyor
Anneler Çocuklarını Çok Sever
Kıskanç Bebekler
Ah Şu Televizyon
Ece Yazar Olmak İstiyor
Annem Beni Seviyor Mu?
Minik Fide Çiçek Açtı
Ece'nin Kardeşi Doğdu
Ece'den Mektup Geldi
Ece'nin Turist Arkadaşları
Çok Gülünç Bir Şey Oldu
Ece Kümese Girip Bitlendi
Ece Okula Başladı
Ece Yüce İle Nasıl Başedecek?
Ece'nin Çorapları Çok Gülünç
Yüce Nasıl Kanatlandı?
Öyle Eğleniyorum Ki!
Leylek Karda Kaldı
Aydede Kime Gülümsüyor?
Ablalar Yaramazlık Yapar Mı ?

Gezi Kitapları

Kaf Dağı'nın Ardına Yolculuk
Okyanuslar Ötesine Yolculuk
Bambaşka Bir Ülke Amerika'ya Yolculuk
Efsaneler Ülkesi Çin'e Yolculuk
Kangurular Ülkesi Avustralya'ya Yolculuk

Kenya'ya Yolculuk
 Mısır'a Yolculuk
 Meksika'ya Yolculuk
 Tüm Zamanların Gözdesi Hindistan'a Ve Nepal'e Yolculuk
 Güney Pasifik Adalarına Yolculuk
 Gizemli Buzullar Kıtası Antartika Ve Patagonya'ya Yolculuk

Türkçeye Uyarladığı Yabancı Kitaplar

Ayşegül Dizisi

Yurt Dışında Yayınlanan Eserleri

Geride Kalanlar
 Sık Dışını
 Ebem Kuşağı
 Yılan Nine
 Dünya Çocukların Olsa
 Yurdumu Özledim
 Geriye Dönerler
 Küskün Ayıcık
 Mo' Nun Gizemi 2- Otran
 Geriye Dönerler

Fadiş

İlk romanı Fadiş 2008 yılında Almanya'da yayımlandı. (ÖnelVerlag&Druck)

Fadiş, Kültür Bakanlığı TEDA Projesi kapsamında Mısır 'da yayımlanması kesinleşti.

Leylek Karda Kaldı: Kültür Bakanlığı TEDA Projesi kapsamında Özbek diline ve Urduçaya çevriliyor.

Sekiz Yaş ve Üzeri İçin Hazırlanmış Eğitsel Öykü Kitapları

Azat Kuşu
 Şenlik Günü
 Kır Gezisi
 Deli Bey
 Uçan Motor

Sıcak Ekmek
 Kumluktaki Yavru Martı
 Neşeli Boyacı
 Küskün Ayıcık
 Bahçıvanın Oğlu
 Yaşanmış Hayvan Öyküleri
 Yaşanmış Hayvan Öyküleri 2
 Yaşanmış Hayvan Öyküleri 3
 Kırmızı Bisiklet
 Yalan Üç Ayaklıdır
 Cambaz Parası
 Damdaki Korkuluklar

3.4. Yurdumu Özledim

Özet

Atıl, kız kardeşi ve ninesi ile birlikte yaşayan, üçüncü sınıf öğrencisi bir çocuktur. Annesi ve babası Almanya'da işçi olarak çalışır. Ailesi ilk izinlerinde Atıl'ı da yanlarına almaya karar verirler. Almanya hayalleri kuran Atıl bu duruma çok sevinir. Ancak bir yandan da kardeşinden, arkadaşlarından ve köyünden ayrılacağı için üzgündür.

Anne ve babasıyla beraber yola çıkarlar. Uçağa ilk kez bineceği için çok heyecanlıdır. Köy yaşamından çıkıp aniden değişik ortamlara giren Atıl zor zamanlar yaşar. Kalacakları yere vardıklarında Atıl büyük hayal kırıklığına uğrar. Henüz okula başlamadığı için yalnız kalan Atıl çok sıkılır. Can sıkıntısından dışarı çıkınca yemeği ocakta unutur ve yangına neden olur. Ev sahipleri bu duruma sinirlenince kaldıkları yerden başka bir yere yerleşmek zorunda kalırlar. Tek eğlencesi babasıyla nadiren çıktıkları çarşıdır. Çarşıya çıktıklarında kendine bir oyuncak beğenir. Yalnız kaldığı bir zaman hiç düşünmeden beğendiği oyuncak silahı almaya gider ve kaybolur. Bakkalda karşılaştığı ve kendinden yaşça büyük olan Bayan Frida ile tanışınca aralarında sıkı bir dostluk başlar. Bayan Frida Atıl'a İngilizce dersleri verip arkadaş olur. Atıl bir sonraki dönem okula başlar. Ancak çok fazla sıkıntı yaşar. Okuldaki arkadaşları ve öğretmeni

Atıl'ın öğrenme sıkıntısı çekmesinden dolayı ona kötü davranırlar. Atıl bu yüzden okula ve Almanya'ya alışamaz.

Atıl yaşadığı sorunları ailesine anlatınca, memleketlerine dönmeye karar verirler. Atıl ailesiyle bir süre sonra köye döner ve çok mutlu olurlar.

3.5. Ben Büyüyünce

Özet

Sınıkçılar köydeki kırık çıkık işleriyle uğraşan bir ailedir. Bir gün yanlış tedaviyle Ayıngacılar ailesinin oğullarından birinin bacağına kangren olmasına neden olurlar. Ayıngacılar bu durumdan Sınıkçıları sorumlu tuttıkları için Sınıkçı ailesinden bir kişiyi öldürürler. Sınıkçılardan alınan öç ile kan davası başlar.

Sınıkçılardan Mehmet'in Erek adında bir oğlu olur. Babaannesi Erek'in büyüyünce amcasının intikamını almasını ister ancak başta dedesi olmak üzere tüm aile buna karşı çıkar. Annesinin sürekli intikam konuşmalarından etkilenen Amca İsmail, kıskançlığına esir olup Ayıngacılardan İdris ve Ömer'in ölümüne neden olur. Kendisi de hapse girer. Mehmet eşini de alıp Almanya'ya giderek kan davasından uzak durur. Erek ise köydeki kan davasından kaçarak babaannesi ve dedesi ile İstanbul'a yerleşir. Bu sırada Erek'in Almanya'da Korkmaz adında bir kardeşi olur. Erek yaşı gelince okula kaydolar. Okulda yeni arkadaşlar edinir. Yaz tatillerinde evde sıkılan Erek arkadaşı Erol'la da marketlerde müşterilere taşımacılık yaparlar.

Yeni dönem başlayınca sınıfa yeni gelen öğrencilerden biri olan Ertuğ ile arkadaş olur. Ertuğ ve ailesi de Erek'in ailesinin saklandığı Ayıngacı sülalesindedir. Erek Ertuğ ile birbirlerine gidip gelirken Ertuğ'un babası, Erek ve ailesinin düşman taraf olduğunu anlar. Ancak Ertuğ'un babası kendisine korkak dense de köyden kaçıp hayatını kurtarmıştır ve kan davasına da şiddetle karşıdır. Erek ise yaz gelince Erol'la tekrar çalışmaya başlarlar. Bir akşam yaşlı bir bilgenin eşyalarını taşıırken bilgeye yöneltilem kurşun Erek'e isabet eder ve Erek hayatını kaybeder.

IV. BÖLÜM BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde ilk olarak fiilimsiler ile ilgili genel bilgiler verilmiş daha sonra Gülten Dayıoğlu'nun *Yurdumu Özledim* ve *Ben Büyüyünce* isimli çocuk romanlarındaki fiilimsilerin çözümlenmesinden oluşan bulgular tespit edilerek analiz edilmeye çalışılmıştır.

4.1.FİİLİMSİLER

Fiilimsiler, Büyük Türkçe Sözlüğün 'filimsi' maddesinde, fiilden türetilen, olumsuz yapılabilen mastar, sıfat-fiil, zarf-fiil vb. türleri bulunan ad, eylemsi (BTS, 2005: 701) şeklinde tanımlanmıştır. Fiilimsiler, fiillerde türeyen ama fiilin tüm özelliklerini göstermeyen, dilde anlatımı zenginleştiren ve anlatılmak isteneni kısa yoldan anlatmaya yarayan sözcüklerdir.

Dil bilgisi kitaplarının fiiller bölümünde fiilimsiler için çeşitli tanımlar yapılmıştır:

Ediskun (1999: 283) 'fiilimsiler' başlığında fiilimsileri tanımlayarak bir eylem adı oldukları için isim; bir ismi niteledikleri için sıfat, iki cümleciği bağladıkları için bağlaç olan; özne, nesne, tümleç aldıkları için de cümlede yüklem görevinde bulunan kelimelere fiilimsi denir şeklinde ifade etmiştir.

Banguoğlu (2004: 419) fiilimsilere 'yatk fiiller' diyerek fiilin isimleşmiş şekilleri sayılan yatk fiiller fiil kişi ekleri almazlar (fakat isim olarak iyelik ekleri alanları vardır) ve ancak tamamlanmamış bir yargıya yüklem olurlar. Bitmemiş fiil adını da buradan alırlar diyerek tanımlar.

Korkmaz (2003: 863) da fiilimsileri 'çekimsiz fiiller' olarak adlandırır ve fiil kök ve gövdelerinden belirli eklerle türetilen ancak şahıs ekleri alarak çekime

girmedikleri için yargı bildirmeyen dolayısıyla da bitmemiş fiil niteliğinde olan fiillerdir, şeklinde tanımlar.

‘Türkçede Fiilimsiler’ adlı kitabında Nesrin Bayraktar, fiilimsilerin özelliklerini ayrıntılı bir şekilde anlatır. *Fiilimsiler; çoğu zaman bağlaç kullanmadan, anlatımı bölmeden yancümle, böylelikle birleşik ve girişik cümleler kurmayı sağlarlar. Bu daha çok zarf-fiil ve sıfat-fiillerle sağlanır. İsim-fiillerin ve sıfat fiillerin ad tamlamasında yer alabilmek gibi adlara yaklaşan yönleri de vardır. İsimleşmiş sıfat-fiiller, isimler gibi isim tamlamalarında kullanılabilirler* (Bayraktar, 2004: 6).

Fiilimsiler genel olarak cümle içinde isim, sıfat ve zarf görevinde bulunurlar. Fiilimsiler değişik eklerden oluştukları ve cümlede farklı görevlerde buldukları için üçe ayrılırlar: isim-fiiller, sıfat fiiller ve zarf fiiller.

4.2.İSİM – FİLLER

İsim-fiiller Büyük Türkçe Sözlüğün ‘matar’ maddesinde, fiilin -mak/-mek veya -ma/-me ekleri alan ve isim gibi kullanılan biçimi, eylemlik (BTS, 2005: 1351) şeklinde tanımı yapılmıştır.

Türkçenin dil bilgisini ele alan kaynaklarda isim fiiller için; fiil ismi, masdar, eylem ismi, fiilin eylemlik siygası, isim-fiil, eylemlik, kılın adı (kılın sanı), kılış adı, ad fiil (ad eylem) gibi isimler kullanılmıştır (Bayraktar, 2004: 7).

Bazı dil bilgisi kitaplarında, isim- fiil ekleri fiilden isim yapma ekleri ile birlikte ele alınmıştır. İsim-fiiller ile ilgili birçok tanım yapılmıştır.

Zaman ve şahısla ilgisi bulunmaksızın, eyleme konu olan kelimelere isim fiil denir (Bilgegil, 1984: 239). Yani, iş ve hareket bildiren fiilden yapılmış isimlerdir (Gabain, 1988: 82). İsim-fiiller, fiil kök ve gövdelerinin karşıladıkları oluş, kılış ve durumları; şahıs ve zamana bağlı olmadan gösteren fiil adlarıdır. Daha açık bir anlatımla, bunlar, fiildeki oluş, kılış ve durumların adlarını bildirirler. Fiilleri, ad-fiil (matar) ekleri getirerek adlandırırız (Korkmaz, 2003:864). Hacıeminoğlu (2008:162) ‘İsim-fiil’ başlığında isim fiil, fiilin ad şekli, yani kılış, durum veya oluşun adıdır. Bunun için fiilleri ad fiillerden biri ile anarız. İsim-fiilin bu çeşidine matar (infinitif)

adı veririz. Türkçede -mak/-mek, -ma/-me, -ış/-iş ekleriyle yapılan üç türlü isim-fiil vardır, şeklinde açıklamıştır.

“İsim-fiiller iş, oluş ve hareket bildiren kelimeler yapar. Bazı kelimelerdeki aynı eklerin kalıplaşmasıyla ortaya çıkan durumlar isim-fiil sayılmazlar. İsim-fiillerde görev alan ekler, kalıplaşmaya uğramamıştır; hem kök hem ek ayrı ayrı gösterilebilir. Bazı isim-fiil ekleri bazı fiil köklerinde hareket, iş ve oluş adı olmaktan çıkıp bazı nesnelere adı olmuştur.” (Yılmaz, 2012: 1267-1280).

İsim-fiiller konusunda çalışma yapan Kemal Eraslan ise birçok gramercinin sıfat-fiil olarak ifade ettiği fiilimsi türü için isim-fiil tabirini kullanır.

“İsim-fiiller geçici hareket vasıflarıyla nesne karşıladıklarından geniş ölçüde sıfat gibi kullanılabilirler. Bu durumda nesnenin geçici hareket vasfını bildirirler. Halbuki aslı sıfatlar nesnenin kalıcı, yani nesnenin varlığında bulunan vasıfları ifade eder. Fiilin bu hususi şekli için bazı meslektaşlarımızca “sıfat-fiil” teriminin tercih edilmesi, bunların yaygın şekilde sıfat gibi kullanılmalarından ileri gelmektedir.” (Eraslan, 1999: 123).

Genel olarak isim-fiil eklerinin görevleri ve özellikleri şu şekildedir:

1. İsimlerin tüm özelliklerini gösterirler.
2. İsim-fiiller hareket isimleridir.
3. Olumsuzları kendilerinden önce fiil tabanına eklenen -mA- olumsuzluk ekiyle yapılır.
4. Çekimli fiiller gibi şahıs eki almazlar.
5. İsim oldukları için iyelik ekleri de dahil, bütün isim çekim eklerini alabilirler.
6. Cümlede özne, nesne, yer tamlayıcısı, zarf tamlayıcısı olabilirler.
7. İsimler gibi ek fiille cümlede yüklem olabilirler.
8. Bazı isim-fiiller bütünüyle adlaşarak nesne, eşya, yemek adları vb. gibi kalıcı isim yaparlar.

4.2.1.İsim-fiil Ekleri

Türkçede isim-fiil ekleri; -m, -mA, -mAk, -(y)Iş ve -mAk ekinin genişlemiş biçimi olan -mAklık'tır. Tüm eklerin olumsuzu eklendiği fiilden önce getirilen -mA- olumsuzluk ekiyle yapılır.

4.2.1.1. -mAk

İstisnasız bütün fiil kök ve gövdelerine getirilen bu ek eskiden beri Türkçenin fiilden isim yapma eklerinin başında gelir ve fonksiyonu fiillerin hareket isimleri yapmaktır (Ergin, 2005: 185).

Nesrin Bayraktar ekin tarihi gelişimini şu şekilde açıklar: “İlk olarak Uygur Türkçesiyle yazılmış metinlerde bugünkü görev ve işlevinde karşımıza çıkar. Sınırlı sayıda sözcük içermesi *armakçi* (hilekâr) (K, D-6) örneğinden başka veri olmamasından dolayı Orhon Türkçesi için bir şey söylemek mümkün değildir. Bu ek daha sonraki dönemlerde -mak / -mek, -mağ / -meh ve kendinden sonra ünlü geliyorsa -mağ / -meg biçimlerinde de karşımıza çıkmaktadır. Ekin -mak / -mek, -mağ / -meh biçimlerinin Eski Anadolu Türkçesinin ağız özelliklerinden kaynaklandığı söylenebilir.” (Bayraktar, 2004: 11).

Korkmaz ise -mAk ad-fiil ekinin asıl görevi fiilleri adlandırmaktır diyerek “Fiil kök ve gövdeleri, cümlelerin öteki öğeleri ile olan ilişkilerini şekil, zaman, kişi ve sayı ekleri olarak ve çekime girerek sağladıkları için kök ve gövdelerin karşıladıkları soyut hareketler ancak fiil kök ve gövdelerine getirilen -mAk ad-fiil eki ile karşılanır.” (Korkmaz, 2003: 864) şeklinde açıklamıştır.

Ekin kalıcı isim yapma göreviyle kullanımları da bulunmaktadır. Bu başlıkta -mAk ekinin ilk olarak fiilimsi olarak kullanıldığı cümlelere yer verilmiştir. Devamında ise kalıcı isim yapma görevinde bulunduğu cümleler sıralanmıştır.

1. Ders yılının ortasında çekip **gitmek** iyi olmayacak. (Y. Ö. s. 8)
2. “Beni alıp oralara götürseydi,” diye içini **çekmekten** kendini alamadı. (Y. Ö. s. 8)
3. “**Öğrenmek** istediğiniz bir şey varsa, bana ya da Atıl’a sorun.” (Y. Ö. s. 9)
4. Köyünden ve yurdundan **ayrılmak**, içindeki sevinci biraz gölgeliyordu. (Y. Ö. s. 9)

5. Atıl ayrılmadan önce onları yeniden **toplayabilmek** için arkalarından seslendi. (Y. Ö. s. 10)
6. “Türk **olmakla** övünmeli, onların karşısında ezik durmamalısın.” (Y. Ö. s. 10)
7. “Orada ülkeni küçük düşürecek davranışlarda **bulunmaktan** sakın!” (Y. Ö. s. 10)
8. “**Anlatmak** istediklerimi çok iyi kavramışsın.” (Y. Ö. s. 11)
9. “Oyuncak fabrikalarının, çocukları **sevindirmek** için yarıştıklarını söylerdi.” (Y. Ö. s. 11)
10. İlgi **görmek** Atıl’ın hoşuna gitmişti. (Y. Ö. s. 12)
11. Meğer balıklara yiyecek **vermek** yasakmış. (Y. Ö. s. 12)
12. ”Yaşasın, **demek** hemen gidiyoruz!” (Y. Ö. s. 12)
13. “Yanlışmış dediğimiz söz, gâvur **demek**, dinsiz **demekmiş**.” (Y. Ö. s. 13)
- 14)Yavrusundan **ayrılmak** zoruna gidiyordu. (Y. Ö. s. 14)
15. “Para kazanarak yoksulluğu **yenmek** için gidiyorsun.” (Y. Ö. s. 14)
16. “Emme kolay değil yavrundan **ayrılmak**.” (Y. Ö. s. 14)
17. Ama Atıl’ın sevinç dolu çağrısıyla söyleyişi **kesmek** zorunda kaldı. (Y. Ö. s. 15)
18. “Kısacası kolay değil **dayanmak**.” (Y. Ö. s. 15)
19. “Kanatlanıp **uçmak** geliyor içimden.” (Y. Ö. s. 15)
20. Nine de Ayşan’ı **kandırmak** için dil döküyordu. (Y. Ö. s. 16)
21. “Emme ‘curk!’ edip **yutmak** yok sakızı!..” (Y. Ö. s. 16)
22. Baba bunları söylerken, belinden kavradı, çekip **almak** istedi kucağından. (Y. Ö. s. 17)
23. “Kucağımdan kurtulup **kaçmak** için uydurdu.” (Y. Ö. s. 17)
24. Onun da **ağlamaktan** gözleri kızarıp şişmişti. (Y. Ö. s. 18)
25. Atıl bunu sezinliyor, için için **böbürlenmekten** kendini alamıyordu. (Y. Ö. s. 18)
26. Bu uğursuz doruktan **kurtulmak** için elbirliğiyle bir şeyler yapmalıyız. (Y. Ö. s. 19)
27. Hava **kararmak** üzereydi. (Y. Ö. s. 20)

28. Ayakyoluna gitme bahanesini can sıkıntısını **gidermek** için ortaya atmıştı. (Y. Ö. s. 23)
29. Ama anasını **kızdırmamak** için sustu. (Y. Ö. s. 23)
30. Atıl'ın aklı gitti, **bağdırmaktan** kendini alamadı. (Y. Ö. s. 24)
31. Yorgun dizlerini **dinlendirmek** için çömeldi. (Y. Ö. s. 25)
32. **Oturmak** şöyle dursun, ayakta duracak yeri zor bulmuştu. (Y. Ö. s. 25)
33. Koluna takılı duran azık torbasından ekmek çıkararak içini **bastırmak** istedi. (Y. Ö. s. 25)
34. “Anamla **gelmek** istiyoruz da...”(Y. Ö. s. 26)
35. “Henüz İstanbul’un içine girmediğimizi **anlatmak** için köy dedim buralara.” (Y. Ö. s. 27)
36. Gerçekten tren Haydarpaşa Garına **girmek** üzereydi. (Y. Ö. s. 27)
37. Haydarpaşa Garını **görebilmek** için ikide bir duraklayıp bakınıyordu. (Y. Ö. s. 27)
38. Suçunu bağışlatarak pişmanlık sızısını **gidermek** için elini omzuna koydu. (Y. Ö. s. 31)
39. “**Demek**, yakamızı bırakıyorsun?” (Y. Ö. s. 31)
40. “**Utanmak** da iyi bir huy.” (Y. Ö. s. 32)
41. “Bunları **yollamakla** özür dilemiş oldu bizden.” (Y. Ö. s. 32)
42. İskelede ayak basar basmaz, “Abooo!” diye **bağdırmaktan** kendini alamadı. (Y. Ö. s. 33)
43. “Bu kadar **dinlenmek** yeter de artar bile.” (Y. Ö. s. 34)
44. “Şimdi de havaalanına **gitmek** için buradan otobüse bineceğiz.” (Y. Ö. s. 35)
45. “Üstelik yarından sonra işbaşı **yapmak** zorundayım.” (Y. Ö. s. 35)
46. Ana tartışmayı tatlıya **bağlamak** için sözü değiştirdi. (Y. Ö. s. 36)
47. Baba bilet işiyle **uğraşmak** üzere kalabalığa karıştı. (Y. Ö. s. 37)
48. Anasını **üzmemek** için gülümseyerek yanıtladı. (Y. Ö. s. 37)
49. “Üstüne **oturmamak** günah.” (Y. Ö. s. 37)

50. “Köydeki anam kocadı gayrı; iki çocuğa **bakmak** zor geliyor ona.” (Y. Ö. s. 38)
51. **Ağlamaklı** bir sesle anasına bir şeyler söyledi. (Y. Ö. s. 38)
52. “Bir de dayak yiyor **demek**” (Y. Ö. s. 38)
53. “**Öğrenmek** istediğin şeyi anladım.” (Y. Ö. s. 40)
54. Kocasını **uyandırmaktan** korktuğu için kadınla söyleşemiyordu. (Y. Ö. s. 40)
55. Çünkü **anlaşabilmek** için yüksek sesle konuşması gerekiyordu. (Y. Ö. s. 41)
56. “**Gelmek** üzereymiş,” dedi baba. (Y. Ö. s. 41)
57. Uçağa **binmek** uğruna da olsa, ondan **ayrılmak** istemiyordu. (Y. Ö. s. 42)
58. Çakıyı **çıkarmak** için elini cebine sokarken, polis gülererek sırtını okşadı. (Y. Ö. s. 42)
59. “Yolcuları hoşnut **etmek** için ellerinden geleni yaparlar.” (Y. Ö. s. 45)
60. Gözyaşlarını **göstermemek** için başını çevirdiğinde, göz göze geldi. (Y. Ö. s. 45)
61. Ona hak veriyor ve **avutmak** için güzel söz söylemesi gerektiğini biliyordu. (Y. Ö. s. 45)
62. Atıl kutuya doğru **uzanmak** için ayağa **kalkmak** istedi. (Y. Ö. s. 46)
63. Atıl öfkeyle yeniden **doğrulamak** isteyince hostes, “Dur,” dedi. (Y. Ö. s. 46)
64. Sonra bir ucunu ağzına sokup tadına **bakmak** istedi. (Y. Ö. s. 47)
65. “Zorlasam **öğürmek** geliyor içimden.” (Y. Ö. s. 49)
66. Cebinden sarı kutuyu çıkarıp minik topu yuvaya **sokmak** için epey uğraştı. (Y. Ö. s. 49)
67. Suyu **akıtmak** için burgulu bir yer arıyordu Atıl. (Y. Ö. s. 50)
68. “Helanın boş olup olmadığını **anlamak** için tokmağın üstündeki göz gibi yere bakacaksın.” (Y. Ö. s. 50)
69. Köydeyken yaptığı gibi içindeki kokulu sudan saçlarına **serpiştirmek** istedi. (Y. Ö. s. 50)
70. “Kapıyı **kilitlemek** için çevirdiğin kolu sağa sola oynat.” (Y. Ö. s. 51)
71. Acıdan **kurtulmak** için çevreyi gelişigüzel kurcalamaya başladı. (Y. Ö. s. 51)

72. Onu kavrayıp kendine doğru **çekmek** istedi. (Y. Ö. s. 51)
73. Hostes tartışmayı tatlıya **bağlamak** için, “Eh,” dedi. (Y. Ö. s. 52)
74. Öylesine içten ve katıksız konuşuyordu ki; genç kızlar onu okşayıp **öpmekten** kendilerini alamadılar. (Y. Ö. s. 52)
75. “Evet, bununla uçağa **binmek** yasak.” (Y. Ö. s. 53)
76. **Ayrılmak** istemiyorum çakımdan.” (Y. Ö. s. 53)
77. “Uçağın nasıl işlediğini **görmek** istersen, benimle gel...” (Y. Ö. s. 53)
78. “Çocuğun kemerlerini bağlayıp **gitmek** zorundayım.” (Y. Ö. s. 54)
79. **Demek** ki, babam bana güvenmiyor, diye içini çekti. (Y. Ö. s. 54)
80. Hostese **görünmemek** için şişman bir hanımın arkasına sindi. (Y. Ö. s. 55)
81. Baba oğul otobüsün arka tarafına **ulaşmak** için yolcuların arasına daldı. (Y. Ö. s. 55)
82. Atıl’la anası onu gözden **kaçırmamak** için yolcuları iteleyerek ilerliyorlardı. (Y. Ö. s. 55)
83. “Bir kez kaçırdın mı yeniden önümüze gelinceye dek **beklemek** gerek.” (Y. Ö. s. 57)
84. “Yolcular onları **alabilmek** için masanın çevresinde bekliyorlar.” (Y. Ö. s. 57)
85. Soluk soluğa varıp, **kalkmak** üzere olan otobüse bindiler. (Y. Ö. s. 58)
86. Eve **gitmek** için başka bir arabaya binmemiz gerek.” (Y. Ö. s. 58)
87. Sanki buradaki çirkin yapılardan **kaçmak** için ötelere gidip konmuşlardı. (Y. Ö. s. 59)
88. Atıl’ın ilk günü, elektrik sobasının başında **pinekleme**le geçti. (Y. Ö. s. 61)
89. Ana işe geç **kalmaktan** korktuğu için tümcesini merdivenlerde tamamladı. (Y. Ö. s. 61)
90. Atıl pencereyi kapadı, sobayı **yakmak** istedi. (Y. Ö. s. 63)
91. Ama **kovulmaktan** korktuğu için caydı. (Y. Ö. s. 63)
92. Anası babası da olayı **öğrenmek** istiyorlardı. (Y. Ö. s. 64)

93. Ana babasının gözünde küçük **düşmek** ağrına gitmişti. (Y. Ö. s. 64)
94. Atıl okulla ilgili daha pek çok soru **sormak** istiyordu. (Y. Ö. s. 66)
95. Eski semtlerine gidip Yusuf'la **oynamak** istediğini bildirdi. (Y. Ö. s. 66)
96. "Yusuf'a **gitmek** istediğini söyledin." (Y. Ö. s. 66)
97. "Kaç lira **demektir**?" (Y. Ö. s. 69)
98. Atıl'lar **ısınmak** için bekleme salonlarından birine girdiler. (Y. Ö. s. 70)
99. "Osman, gel bakalım," diyerek açılıp babayı aralarına **almak** istediler. . (Y. Ö. s. 70)
100. Sıkıntılarını köydekilere **duyurmak** istememiş, susmayı yeğ tutmuştu. (Y. Ö. s. 71)
101. Tramvaya binip mağazaların bulunduğu semte **gitmek** istediğini söyledi. (Y. Ö. s. 72)
102. Atıl onlara bakarken, içini **çekmekten** kendini alamadı. (Y. Ö. s. 72)
103. Kadın **yürümek** istedi, ama topallıyordu. (Y. Ö. s. 73)
104. Ama **susmaktan** ve dizini **sıkmaktan** başka bir şey gelmiyordu elinden. (Y. Ö. s. 73)
105. Ana babası olayı duyunca, **inanmak** istemediler. (Y. Ö. s. 74)
106. Kısacası, ülkelerini **paylaşmak** istemiyorlardı. (Y. Ö. s. 74)
107. Dil **bilmemek** onu bunaltıyordu. (Y. Ö. s. 74)
108. **Kovulmak** korkusuyla bir adım geri çekildi. (Y. Ö. s. 75)
109. Çakısı geçti eline, yontacak bir şeyler **bulmak** olanaksızdı. (Y. Ö. s. 76)
110. İlk durakta inip eve **dönmek** geldi içinden. (Y. Ö. s. 77)
111. Fiyatını **sormak** için satıcıya yaklaştı. (Y. Ö. s. 78)
112. Dönüşte 23 numaralı tramvaya **binmek** için bekleyeceği yeri saptadı. (Y. Ö. s. 78)
113. Aynı cadde üzerinde yürüdüğü için **kaybolmaktan** korkmuyordu. (Y. Ö. s. 78)
114. Uzanıp **almamak** için kendini zor tuttu. (Y. Ö. s. 79)

115. Yürürken, durup cebindeki tabancayı **yoklamaktan** kendini alamıyordu. (Y. Ö. s. 80)
116. Tramvaydan **inmemek** için direndi. (Y. Ö. s. 81)
117. Biletçiyi **savmak** için de anlamış gibi başını sallamıştı. (Y. Ö. s. 81)
118. Biletini **görmek** istediğini söyledi. (Y. Ö. s. 81)
119. Görevli, Atıl'ın sözleri karşısında **gülümsemekten** kendini alamadı. (Y. Ö. s. 82)
120. "**Kaybolmaktan** korkmadın mı?" (Y. Ö. s. 82)
121. "Keyiflerince **yaşamak** istiyorlar hep." (Y. Ö. s. 83)
122. "Yabancı bir ülkede **kaybolmak** gerçekten zordur." (Y. Ö. s. 83)
123. "Uyum gösteremiyorlar topluma, daha doğrusu **göstermek** istemiyorlar." (Y. Ö. s. 83)
124. İş yerlerinde **oturmak** yasaktı. (Y. Ö. s. 84)
125. "Yine de **acımak** gelmiyor içimden." (Y. Ö. s. 84)
126. Biletçi, görevlinin görüşlerine katılmadığını bir kez daha **belirtmekten** kendini alamadı. (Y. Ö. s. 84)
127. "Arada bir gönlünü alıp **güçlendirmek** zorundayız." (Y. Ö. s. 85)
128. "Zaten **ağlamaktan** başka bir işe yaramazsın." (Y. Ö. s. 86)
129. "Tabancayı **almak** için gitmiş olamaz mı?" (Y. Ö. s. 87)
130. "Sokağa çıkalım, oğlanı **bulmak** için ne gerekiyorsa yapalım." (Y. Ö. s. 87)
131. "Canını dişine takarak aramaya çıkacağın yerde, düşünüp **taşınmaktan** söz ediyorsun." (Y. Ö. s. 88)
132. Anayla baba oğullarının kaybolduğunu polise **bildirmek** üzere evden çıkmış, durakta tramvay bekliyorlardı. (Y. Ö. s. 90)
133. "Bulur musunuz?" **demek** ağrıma gidecek." (Y. Ö. s. 90)
134. "Başımızı derde **sokmak** ya da **kovdurmak** mı istiyorsun bizi?" (Y. Ö. s. 92)
135. Atıl **ağlamaklı** bir sesle özür diledi. (Y. Ö. s. 92)
136. "**Demek** böyle...Bayan Frida yaptıklarına çok kızacak." (Y. Ö. s. 93)

137. Hayvanat bahçesine **varabilmek** için iki kez tramvayı değiştirdiler. (Y. Ö. s. 93)
138. “Olacak şey mi?” diye **söylenmekten** kendini alamadı. (Y. Ö. s. 94)
139. Atıl o bölümden **ayrılmak** istemedi. (Y. Ö. s. 95)
140. “Yasalara göre tüm çocuklar okula **gitmek** zorundaymış.” (Y. Ö. s. 97)
141. Atıl kızın yanına gidip kediyi **okşamak** için izin istemeyi düşündü. (Y. Ö. s. 98)
142. Ama **kovulmaktan** korktuğu için yerinden kıpırdıyamıyordu. (Y. Ö. s. 98)
143. Birkaç kez Alman çocuklarına **sokulmak** istemiş, kovulmuştu hep. (Y. Ö. s. 98)
144. Yan yana yürürlerken, Eva, “Pamuk Yumağı’nı **okşamak** istersen kucağına verebilirim,” dedi. (Y. Ö. s. 99)
145. Atıl bir şeyler söyleyip onu **avutmak** istedi. (Y. Ö. s. 100)
146. Eva şaşkınlığı geçince, kavgayı **ayırarak** için araya girdi. (Y. Ö. s. 100)
147. “Onu dayaktan **kurtarmak** için yalan söylüyorsun.” (Y. Ö. s. 100)
148. **Ağlamakla gülmek** arası bir ifadeyle, çevresini saran çocukları selamladı. (Y. Ö. s. 101)
149. “Bizimle arkadaşlık **etmek** istersen oyuna girebilirsin.” (Y. Ö. s. 101)
150. Öteki işçiler Halil Usta’yı **gücendirmekten** çekindikleri için şakacı işçinin sözlerine gülümsediler. (Y. Ö. s. 103)
151. Ama o **gelmek** istemedi. (Y. Ö. s. 105)
152. Babasına, “Sen de o fabrikada çalışsana!” diyecekti, ama **paylanmaktan** korktuğu için vazgeçti. (Y. Ö. s. 105)
153. Baba, Atıl’ı dinlemiyor, **uzanmak** için uygun bir yer arıyordu çevrede. (Y. Ö. s. 106)
154. “Mayo, yüzme donu **demek**” (Y. Ö. s. 106)
155. “Tümünü de güneş çarpacak,” diye **söylenmekten** kendini alamadı. (Y. Ö. s. 106)
156. “Arkadaşın başını da derde **sokmaktan** korkuyorum.” (Y. Ö. s. 107)
157. “Ama **kaçmaktan** çalışmaya fırsat bulamıyorum.” (Y. Ö. s. 107)
158. Dönüp bakanlara eliyle **boğulmak** üzere olan Hasan’ı gösteriyordu. (Y. Ö. s. 107)

159. “Mayo, yüzme donu **demek**.” (Y. Ö. s. 107)
160. Sandviç **almak** üzere büfeye gitti. (Y. Ö. s. 108)
161. “‘**Alışmak kudurmaktan** beterdir,’ diyen atalarımız doğru söylemişler. (Y. Ö. s. 108)
162. “Aklımı **yitirmekten** korkuyorum.” (Y. Ö. s. 109)
163. “Fare gibi kaçıp köşe bucak **saklanmaktan** kurtulayım.” (Y. Ö. s. 109)
164. “Hep **dinlenmek** sıkıyor insanı.” (Y. Ö. s. 109)
165. “Döndüğümde mantıları **dürmek** için yardım ederim sana.” (Y. Ö. s. 110)
166. “Mantının suyu **kaynamak** üzere.” (Y. Ö. s. 111)
167. “Kardeşimi **anmak** yasak mı?” dedi Atıl. (Y. Ö. s. 112)
168. “Alacakaranlık bir odanın içinde soluk **almaktan** korkarak yaşıyor.” (Y. Ö. s. 112)
169. “Evinize **girmek** isterdim.” (Y. Ö. s. 113)
170. Sonra **dinlenmek** için tahta sıralara boylu boyunca serildiler. (Y. Ö. s. 114)
171. “Evlere **girmek** yok.” (Y. Ö. s. 114)
172. Güçsüz güçsüz miyavlayarak **sokulmak** istediler. (Y. Ö. s. 114)
173. “Aşağıya düşüp **ölmek** ya da sakat **kalmak** istemem.” (Y. Ö. s. 115)
175. “El **çırpmak** şöyle dursun, belediye bandosunu getirip tempo tuttursanız, yine de çıkamam.” (Y. Ö. s. 115)
176. Fakat bu, yukarıya **tırmanmak** kadar kolay bir iş değildi. (Y. Ö. s. 116)
177. Çekişmeyi falan unutup **ağlamaklı** bir sesle aşağıdakilere seslendi. (Y. Ö. s. 116)
178. Güneş batmıştı, hava **kararmak** üzereydi. (Y. Ö. s. 116)
179. Bir an önce okula başlayıp tez günde onun gibi **olmak** dileğindeydi. (Y. Ö. s. 118)
180. “Bir tıkım aşı burnundan **getirmek** için ne gerekse yapıyorsun.” (Y. Ö. s. 122)
181. “Bu ne biçim **okumak**?” (Y. Ö. s. 122)
182. “Korkarım okumayı **unutmak** üzeresin!” (Y. Ö. s. 123)
183. Babası söyleşiyi kesip **atmak** istedi. (Y. Ö. s. 123)

184. “İki dilim fazla yazmışsın,” diye **çıkışmaktan** kendini alamadı. (Y. Ö. s. 123)
185. Sıcakta tok karnına ellerinde paketlerle **yürümek**, üçüne de zor geldi. (Y. Ö. s. 124)
186. Baba buralardan istasyona giden yolu **bulmak** için zorluğa düşüyordu. (Y. Ö. s. 125)
187. Atıl pantolonun **ıslatmamak** için kıvranıırken, “N’olur baba, bir çare bul!” diye yalvarıyordu. (Y. Ö. s. 125)
188. “**Demek** bu yıl Eva gibi mini mini çocuklarla birinci sınıfta okuyacağım.” (Y. Ö. s. 127)
189. Kısacası, **okumak** gibi yazmayı da yarı yarıya unutmuştu. (Y. Ö. s. 128)
190. Fakat okumayı **unutmaktan** korktuğu için dişini sıkıyordu. (Y. Ö. s. 128)
191. İki de bir durup **düşünmek** sıkıyordu onu. (Y. Ö. s. 128)
192. Atıl kalabalığa **karışmak** istemedi. (Y. Ö. s. 129)
193. Öğretmen çocukları yerleştirdikten sonra, adlarını **öğrenmek** ve tanışmalarını **sağlamak** için her birini teker teker ayağa kaldırdı. (Y. Ö. s. 131)
194. Atıl’ın sevinçten içi içine sığmıyor, hemen onlarla **konuşmak** istiyordu. (Y. Ö. s. 131)
195. “Sınıfta birbirimizle **konuşmak** yasak.” (Y. Ö. s. 132)
196. “Sabahleyin seni okula **götürmek** istiyordum, yetişemedim.” (Y. Ö. s. 133)
197. Konuşurken kuşkularını açığa **vurmaktan** kendini alamıyordu. (Y. Ö. s. 133)
198. Bayan Frida onu **yüreklendirmek** için, “Aldırma,” dedi. (Y. Ö. s. 133)
199. “Benim iyi bir çocuk olduğumu, okulu ve arkadaşlarımı **sevmek**, onlarla dost **olmak** istediğimi bildirin öğretmenime.” (Y. Ö. s. 134)
200. Bayan Frida onun arkasından bakarken, zavallı küçük insan, aramızda kendine bir yer **bulabilmek** için nasıl da çırpınıyor, diye içini çekti. (Y. Ö. s. 134)
201. Anasını babasını tedirgin **etmemek** için duygularını gizlemeye çalışıyordu. (Y. Ö. s. 135)

202. Atıl **oturmak** değil, **gitmek**, koşarak kaçıp **gitmek** istiyordu sınıftan. (Y. Ö. s. 136)
203. Bir daha **gelmemek** üzere **gitmek** geliyordu içinden. (Y. Ö. s. 137)
204. Sıra arkadaşı onu **aşağılamak** için fırsat kolluyordu. (Y. Ö. s. 137)
205. Boş yere okula gidip **gelmekten** usanmıştı. (Y. Ö. s. 140)
206. Okulda Türk çocuklarının dışında, arkadaş **edinmek** şöyle dursun, günden güne Almanların gözlerine batan bir diken olmuştu. (Y. Ö. s. 140)
207. **Koşmaktan** soluk soluğa kalmıştı. (Y. Ö. s. 140)
208. “Göze **batmamak** için kente gelmiyordum.” (Y. Ö. s. 141)
209. Gece **donmamak** için ateş yakmıştı. (Y. Ö. s. 142)
210. “Gücüm **tükenmek** üzere.” (Y. Ö. s. 142)
211. “Ama Alman polisine teslim **olmak** zorunda kaldı.” (Y. Ö. s. 142)
212. “Evet, karşıya **geçmek** için şurada duruyordum.” (Y. Ö. s. 144)
213. “Kimsenin başını derde **sokmak** istemem.” (Y. Ö. s. 145)
214. Hasan gözpınarlarına dolan yaşları **dağıtmak** için gözlerini kırıştırarak gülümsedi. (Y. Ö. s. 145)
215. “**Demek**, polis düdüğünü duyduğum sırada, arka sokaklarda kaçak işçi aranıyormuş.” (Y. Ö. s. 145)
216. Anneanneleri onlara anasız babasızlıklarını **unutturmak** için Noel günü çaya arkadaş çağırmasına izin vermişti. (Y. Ö. s. 147)
217. Atıl bunu **belirtmek** için, “Eva,” dedi. (Y. Ö. s. 147)
218. Konuyu daha iyi **kavrayabilmek** için merakla sordu. (Y. Ö. s. 149)
219. Tam söz **kapanmak** üzereyken, Herbert, “Babam diyor ki, Türkler, domuz eti yemezmiş.” (Y. Ö. s. 149)
220. Atıl, Hans’ın sözlerini yanlış anlamış **olmaktan** korkuyordu. (Y. Ö. s. 149)
221. Alman yetkililer bu yasa nedeniyle yabancı işçi çocuklarını Alman okullarına **almak** zorunda kalıyorlardı. (Y. Ö. s. 151)

222. Atıl bilinçli **olmamakla** birlikte sınıfta kenara itilmekte oluşundan, öğretmenin derslerde kendisi için zaman ayırmaya yanaşmamasından, orada “istenmeyen insan” olduğunu seziniyordu. (Y. Ö. s. 151)
223. Kendini **savunmak**, saldırgan çocuğun yalanını yüzüne **vurmak** istiyordu. (Y. Ö. s. 152)
224. Atıl yüzünü **korumak** için ikide bir yumuluyordu. (Y. Ö. s. 152)
225. “Bu da palto kolu **sökmek** gibi çirkin bir öç alma biçimi,” dedi. (Y. Ö. s. 154)
226. Sonunda konuyu **kapamak** için uzlaşma yoluna gitti. (Y. Ö. s. 155)
227. “Öç **almak** amacıyla yaptınız, değil mi?” (Y. Ö. s. 155)
228. Artık okula **gitmek** istemiyordu. (Y. Ö. s. 156)
229. “Dil **öğrenmek** kolay mı?” (Y. Ö. s. 156)
230. Amaçları Kıbrıs’ı bütünüyle Yunanistan topraklarına **katmaktı**. (Y. Ö. s. 156)
231. “Kıbrıs’ta **savaşmak** için gönüllü olduğumuzu bildirdik.” (Y. Ö. s. 157)
232. Babasını görür görmez, ilk işi “Yurdumuzdan haber var mı?” diye **sormak** oldu. (Y. Ö. s. 157)
233. Atıl bir kez daha Almanca **öğrenmek** umuduyla derslere sarıldı. (Y. Ö. s. 158)
234. İyi bir öğrenci **olmak** için elinden geleni yapıyordu. (Y. Ö. s. 158)
235. Bu nedenle onlar da yurda **dönmek** zorunda kalmışlardı. (Y. Ö. s. 158)
236. Bir gün can sıkıntısını **gidermek** için bavulları ve dolapları yerleştirmeye girişti. (Y. Ö. s. 160)
237. Ana Atıl’a göz kırparak, “Almanların ölçsüz biçimde coşkuya kapılarak **eğlenmek** için kurdukları şenlik,” dedi. (Y. Ö. s. 162)
238. Karnavalla ilgili hiçbir şey **görmek** istemiyordu. (Y. Ö. s. 164)
239. “Orada tarlada, harmanda **çalışmak**, çobanlık **etmek**, bence burada tutsak gibi boynu bükük **yaşamaktan** çok daha iyi.” (Y. Ö. s. 164)
240. “Onlara **uymak**, onlar gibi **olmak**, daha doğrusu onlara **yanarmak** ve hoş **görünmek** için ister istemez kendimizi yozlaştırıyoruz. (Y. Ö. s. 165)

241. “Yanlış işler **etmekten** korkarım.” (Y. Ö. s. 166)
242. Hemen **gitmek**, bir solukta köye **ulaşmak** istiyordu. (Y. Ö. s. 166)
243. Yurt özlemiyle yanıp tutuşan pek çok Türk işçisi, toprağı **öpmek** için yerlere kapanmışlardı. (Y. Ö. s. 167)
244. Tren ile vardığında güneş **doğmak** üzereydi. (Y. Ö. s. 168)
245. “Daha çok var mı?” diye **sormaktan** kendini alamıyordu. (Y. Ö. s. 168)
246. “Gireceğın sınıfı **saptamak** için seni sınavdan **geçirmek** zorundayız.” (Y. Ö. s. 169)
247. “Hep dikkatli, hep ölçülü ve korkulu **yaşamak** çok zor geliyordu bana.” (Y. Ö. s. 170)
248. “Bugünden tezi yok orman kıyısında, bıçkı işliğı **açmak** için çalışmaya başlayacağım.” (Y. Ö. s. 170)
249. “**Demek** artık gücünü kendi işinde tüketeceksin?” (Y. Ö. s. 170)
250. Kendisine bir çanak yal **vermek** isteyenler, herhalde her mahallede başka bir adla ünlüyorlardı onu. (Y. Ö. s. 171)
251. Yolları düzeltip evleri **yenilemek** elektrik getirip her yeri **aydınlatmak**, evin içine musluk takıp su **akıtmak**, odalara televizyon **kurmak**... (Y. Ö. s. 172)
252. “Nuri Emmine böyle **etmek** sana yakışır mı?” (B. B. s. 7)
253. “Onu **yatıştırmak** için deminden beri ettiklerimi görmedin mi?” (B. B. s. 7)
254. O zaman **kızdırmaktan** vazgeçip yakınlık gösterdi. (B. B. s. 8)
255. Baba bir an önce işi **bitirmek** istedi. (B. B. s. 8)
256. Oğlum evden **çıkmaq** istemedi.” (B. B. s. 8)
257. Atın ikinci ayağının nallanması **bitmek** üzereydi. (B. B. s. 8)
258. “Bozgunluğunun nedeni buydu **demek**.” (B. B. s. 8)
259. “Senin oğlan ananı **sevmekle** kalmamış, diz sızılarını da yok etmiş.” (B. B. s. 9)
260. “Torunumu bir an önce bağırma **basmaq** istiyorum.” (B. B. s. 9)
261. İnsanoğlu **yaşamak** için doğuyor. (B. B. s. 10)

262. İnsanoğlu kendini **övmek** için uydurmuş bunu. (B. B. s. 10)
263. İki soluk yaşamı, en iyi şekilde **geçirebilmek** için çabalarlardı. (B. B. s. 11)
264. Bebek **yaşamak** için istekle soluyup durmaktaydı. (B. B. s. 12)
265. “Doğana ve doğurana kötülük **etmek** için fırsat kollarmış.” (B. B. s. 13)
266. Nineyi **yatıştırmak** için sözünü kesti. (B. B. s. 14)
267. Davarların kırılan, çıkan yerlerini **onamakla** başlamışlardı. (B. B. s. 15)
268. Yaygaralardan **korkmak** gereksizdi. (B. B. s. 17)
269. “Onu **anlamak** da zor değil.” (B. B. s. 17)
270. “Anason, akbaşlı otları kaynatıp sularını **içirmek** de iyidir karın ağrısına.” (B. B. s. 17)
271. “**Dokunmakla** ağrı geçer mi?” (B. B. s. 17)
272. “Benim gençliğimde kasabaya doktora **gitmek** ancak varsıllara göreydi.” (B. B. s. 18)
273. “Nice zor işmiş bebe **büyütmek!**” (B. B. s. 18)
274. “Hiç yanımdan **ayrılmak** istemezdi.” (B. B. s. 18)
275. Kadını başından **savmak** için kesti attı. (B. B. s. 19)
276. Ekmek **yapmak** için hamur yoğurmaya koyulmuştu. (B. B. s. 22)
277. Erek, öfkesinden anasını **emmek** istemedi. (B. B. s. 22)
278. Diş buğdayı sofrasına buyur **etmek** için anasıgile koştu. (B. B. s. 23)
279. “**Demek** ki zoru diştenmiş.” (B. B. s. 23)
280. “Hatta senin anan, bacın **kıskanmaktan** ölecekler.” (B. B. s. 23)
281. Nine, gelininin kaygısını **dağıtmak** için söze girdi. (B. B. s. 24)
282. “Babası kasabaya okumaya **yollamak** istedi de gitmedi.” (B. B. s. 25)
283. Erek emekleyerek gelip ninesine **sokulmak** istedi. (B. B. s. 26)
284. Nine bir süre onları **dinlemek** istemedi. (B. B. s. 26)
285. “Ben varken sana, söyleydi böyleydi **demek** düşer mi?” (B. B. s. 28)

286. Nine, Ereğ'in babasına **çatmak** üzereydi. (B. B. s. 28)
287. "Aygıcılarla **dalaşmamak** için uyduruyor beş kavak masalını." (B. B. s. 28)
288. "Babanıza mı kaldı kan davasını kesip **atmak**?" (B. B. s. 29)
289. "Bir şeyler **edebilmek** için adamın içinde mangal gibi yürek gerek." (B. B. s. 29)
290. Kavak konusunu bir daha **duymak** istemediğini söyledi. (B. B. s. 30)
291. Sobaya yapışmasın diye **tutmak** için **koşmak** zorunda kalıyordu. (B. B. s. 30)
292. Töreği gereği gibi **uygulamaktan** doğan dirlikle Ereğ'in peşine takıldı. (B. B. s. 32)
293. **Koşmak** istiyordu. (B. B. s. 33)
294. "Çam gibi delikanlıyı **kurşunlamaktan** çekinmeyenler." (B. B. s. 34)
295. "Ne **demek** oluyor bu?" (B. B. s. 34)
296. "İşin aslını arayıp sormadan yakıp **yıkmaq** vurup **devirmek** de ne **demek** oluyor?" (B. B. s. 36)
297. Acısını **gidermek** için emmeye girişmeden önce annesi silmeye başladı. (B. B. s. 37)
298. Ninesi onu hoşnut **etmek** için onunla birlikte kümise gidiyordu. (B. B. s. 37)
299. Bir daha anasını **emmek** istemedi. (B. B. s. 37)
300. Yumurtaları yeniden folluğa **koymak** istedi. (B. B. s. 38)
301. Ona **yaklaşmaktan** vazgeçti. (B. B. s. 38)
302. İlk atılımı yapmadan, olayı her yönüyle **düşünmekten** yanaydı. (B. B. s. 39)
303. **Ağlamaktan** gözleri şişmiş, **dövünmekten** dizleri morarmıştı. (B. B. s. 39)
304. Bunun en iyi yolu, Almanya'ya **yazılmaktı**. (B. B. s. 40)
305. Mehmet de böyle **yapmaq** istiyordu. (B. B. s. 40)
306. Anasını yola **getirmek** olanaksızdı. (B. B. s. 41)
307. Motosiklete sahip **olmaq** için canını vermeye hazırdı. (B. B. s. 41)
308. "**Demek** Sınıkçılar haklıymış." (B. B. s. 41)

309. Motosiklete sahip **olabilmek** için canını vermeye hazırды. (B. B. s. 41)
310. Dede, çocuğu doktora **götürmekten** yanaydı. (B. B. s. 42)
311. Kızamık **dökmek** üzere olduğundan ikircikleniyordu. (B. B. s. 42)
312. “İlaç milaç **vermek** de doğru değil.” (B. B. s. 42)
313. Anası onu **avutmak** için dökmedik dil komadı. (B. B. s. 44)
314. Bunu **anlamak** istiyordu öncelikle. (B. B. s. 46)
315. Güvercinleri kuluçkaya **yatırmak, çoğaltmak, eğitmek** ilginç geliyordu onlara. (B. B. s. 48)
316. Güvercinlik **kurmak** isteyenlere, bir çift güvercin armağan ediyordu. (B. B. s. 48)
317. İsmail köy yoluna **girmek** için dizginleri var gücüyle çekti. (B. B. s. 48)
318. Kafesi güvenceye **almak** için önüne yerleştirmişti. (B. B. s. 48)
319. Onu **ürkütmemek** için peşine takıldı. (B. B. s. 49)
320. “‘İnanıyorum.’ **demek** neye yarar.” (B. B. s. 50)
321. “Yıllardır **sürdürmekle** siz de onlar kadar suçlusunuz.” (B. B. s. 50)
322. “Öç **almakla** ölen geri geldi mi?” (B. B. s. 50)
323. Ebe, işe **gitmek** için davrandı. (B. B. s. 51)
324. Anasını **yatıştırmak** için kurduğu düzeni anlattı. (B. B. s. 52)
325. Nine **sormaktan** kendini alamadı. (B. B. s. 53)
326. Karısına acı **vermek** için homurdandı. (B. B. s. 53)
327. “**Ağlamak** yararsız.” (B. B. s. 53)
328. “**Ölmek** de istemiyorum.” (B. B. s. 53)
329. Sulak bağını da **satmak** istediğini duyurdu. (B. B. s. 54)
330. Atlarını **nallatmak** isteyenler, başka köylere gidiyorlardı. (B. B. s. 54)
331. Bomboş evde tek başına **yaşamak** öylesine zor geliyordu ki! (B. B. s. 55)
332. “İnsanın canını **almak** onu yaratanın hakkıdır.” (B. B. s. 56)
333. “İnsanın insanı öldürmesi, Allah’a karşı **gelmektir**.” (B. B. s. 56)

334. “Para **kazanmak** istiyorsan, caddeye çık.” (B. B. s. 59)
335. Arkadaş **olmak, oynamak, koşmak, kaçmak, kovalanmak** istiyordu. (B. B. s. 60)
336. **Yerleşmek** istiyordu o semte. (B. B. s. 60)
337. Bu ayrıcalığı ortadan **kaldırmak** için özen gösteriyordu. (B. B. s. 61)
338. Ana caddeden karşıya **geçmek** de bayırı **tırmanmak** kadar zor oluyordu. (B. B. s. 61)
339. İleriye doğru çekiştirirken, kundurasını **almak** için geriye kaykılıyordu. (B. B. s. 62)
340. Kundura olayını **anlatmaktan** başka çıkar yol bulamamıştı. (B. B. s. 62)
341. “Oku oğlum, yaz oğlum **demekten** yoruluyorum.” (B. B. s. 63)
342. “Geç gelmeyi adet edinmesin diye gözdağı **vermek** istemiştim.” (B. B. s. 64)
343. “Sık **olmamak** koşuluyla geç de kalsa kapıyı vurup girsin.” (B. B. s. 64)
344. “Okula gelmemezlik **etmesi** sadece geç kalmaktan değil.” (B. B. s. 64)
345. “Elindekiler yeni sayı diye **okumak** istedim.” (B. B. s. 65)
346. Erek, Erol’u **kırmak** istemedi. (B. B. s. 65)
347. Dirliğe **kavuşmak** için ister istemez yapıyordu torunun istediğini. (B. B. s. 65)
348. Amacı kitap **almaktı**. (B. B. s. 65)
349. İki ev altlarında oturan Erol elinden **kapmak** istedi. (B. B. s. 65)
350. İkincisini de beslenme saatinde **yemek** için okula götürdü. (B. B. s. 66)
351. Babasıyla birlikte annesi de **çalışmak** zorundaydı. (B. B. s. 67)
352. Ele geçirdiği zaman hiç yanından **ayrılmak** istemiyordu. (B. B. s. 67)
353. Gelen geçen taşıtlara el **sallamak** hoşuna gidiyordu. (B. B. s. 67)
354. “Bunu **demek** çok kolay.” (B. B. s. 68)
355. “Namuslu **yaşamak** için bundan iyi yol biliyorsan deyiver.” (B. B. s. 68)
356. “Kar etme yollarını **aramaktan** öte bir şeyle ilgilenmezler.” (B. B. s. 68)
357. Kısa süre sonra **görüşmek** üzere ayrıldılar. (B. B. s. 69)

358. “Katiller adam **öldürmek** için asker gibi talim yapıyorlarmış.” (B. B. s. 69)
359. İşe gideceği için yatıp **uyumak** istiyordu ama konuklar gitmek bilmiyordu. (B. B. s. 71)
360. Anasına güzel **görünmek** istiyordu. (B. B. s. 74)
361. Onu Almanya’da **okutmak**, adam katarına **katmak** istiyordu. (B. B. s. 75)
362. “İzin alıp Türkiye’ye **gelmek** çok para istiyor.” (B. B. s. 75)
363. Bunları **yapabilmek** için para biriktiriyordu. (B. B. s. 75)
364. “Baban sizi rahat **ettirmek** için parasını biriktiriyordu. (B. B. s. 75)
365. “Baksana babanlarda ekmeklerini **aramak** için gittiler.” (B. B. s. 75)
366. Sokakta **oynamak** eskisi gibi sarmıyor onu. (B. B. s. 76)
367. Saat birde **buluşmak** üzere dağıldılar. (B. B. s. 76)
368. Daha sonra istedikleri araçlara **binmek** için sıraya girdiler. (B. B. s. 77)
369. Bir kez daha **gelmek** için sözleşerek oradan ayrıldılar. (B. B. s. 78)
370. Erek, zaten **patlamak** üzereydi. (B. B. s. 78)
371. “**Demek** gittiğin evlerden bu denli çok para veriyorlar ha?” (B. B. s. 79)
372. “Ben de çıraklık **yapmak** istesem işe alırlar mı?” (B. B. s. 79)
373. “Onlar da hep **borçlanmaktan** kaçınırlardı.” (B. B. s. 79)
374. “Şefe **sormak** gerek.” (B. B. s. 80)
375. Ninesiyle dedesine **göstermek** için sabırsızlanıyordu. (B. B. s. 82)
376. Uzun uzun **yaşamak** istiyordu. (B. B. s. 82)
377. Bu istekle para **bulmak** için şeytana uyanlar pek çoktu. (B. B. s. 82)
378. Erek’in coşkusu **sönmek** üzereydi. (B. B. s. 83)
379. Kolay yolla elde edip etmediğini **anlatmak** istiyordu. (B. B. s. 83)
380. Kıskançlığını **yenmek** için Erek’i yokuşa sürdü. (B. B. s. 83)
381. “İkisi birden olmuyor ne **demek!**” (B. B. s. 84)
382. Türkan **ağlamaklı** bir sesle sordu. (B. B. s. 84)

383. “Elimden **kurtulmak** için yumruklardı her yanımı.” (B. B. s. 84)
384. “Hiç eve **gitmek** istemezdi.” (B. B. s. 85)
385. Adam onları **ürkütme** istemiyordu. (B. B. s. 86)
386. “Para **kazanmak** sizden torba bizden, arkadaşlık öldü mü?” (B. B. s. 86)
387. “Beş lirayla **oynamak** ister misin?” (B. B. s. 86)
388. Peşlerinden gelip gelmediğini **anlamak** için dönüp arkasına baktı. (B. B. s. 87)
389. İlk tümceyi **kavramak** için birkaç kez yineleyip anlatmaya girişti. (B. B. s. 91)
390. Sokaklarda boş **gezmemek** için işe girmişti. (B. B. s. 91)
391. Bu nedenle elindeki mektubu **açmaktan** kendini alamadı. (B. B. s. 91)
392. Ninesine ve dedesine **sormak** üzere mektubu kaldırdı. (B. B. s. 92)
393. “En doğal hak **yaşamak** hakkıdır.” (B. B. s. 92)
394. “Deminden beri gözüm seğiriyordu, **demek** sevinecekmişim.” (B. B. s. 92)
395. Erek **açmak** için kıınıldadı. (B. B. s. 93)
396. “Durup dururken suçsuz insanı öç **almak** için öldürmeye kalkışabilir mi?” (B. B. s. 95)
397. Erek onu **görmek** istiyordu ama evlerine gitmeye çekiniyordu. (B. B. s. 95)
398. “Arkadaşım Ertuğ’u **görmek** istiyorum.” (B. B. s. 96)
399. “**Demek** çok zararlıymış o kitaplar!” (B. B. s. 97)
400. “Bir kez başladım mı **bırakmak** istemiyorum.” (B. B. s. 97)
401. Ertuğ’un odasına varınca duygularını **açıklamaktan** kendini alamadı. (B. B. s. 97)
402. “Onun yanından **ayrılmak** istemezsin.” (B. B. s. 98)
403. “Ya **demek** o köyde doğdun?” (B. B. s. 98)
404. Söküp **atmak** istiyordu içinden. (B. B. s. 99)
405. “Bizim suçumuz yok **demek** istiyorum.” (B. B. s. 99)
406. Kaçıp **kurtulmak** istediği geçmiş, oturup durduğu yerde, yakalamıştı onu. (B. B. s. 100)

407. Öldürmeye **özendirmek** için söyledikleri sözler doluyordu kulaklarına. (B. B. s. 100)
408. “Tedirgin **etmek** istemedik.” (B. B. s. 100)
409. “Onu yeniden **görmek** istiyorum.” (B. B. s. 101)
410. **Söyleşebilmek** için öğretmenin defterlere yazdırdığı yeni konuları kağıtlara geçirdi. (B. B. s. 101)
411. Aydınlik bir yuva **düşlemekten** alamadı kendini. (B. B. s. 101)
412. “Tüm insanlar, birbirlerini **öldürmemek** için sözleşseler.” (B. B. s. 102)
413. “Bomba atılan ülkelerin insanları ülkelerini **korumak** için bomba atanlara karşı duramayacaklar.” (B. B. s. 102)
414. “İnsanları öldürüp evlerine, yurtlarına **konmak** için nötron bombası bulmuşlar baksana...”(B. B. s. 103)
415. “O da seni **görmek** istiyordu.” (B. B. s. 104)
416. “Nelerden söz ettiğiniz **bilmek** isterim.” (B. B. s. 104)
417. “**Yaşamak** isteyen onca insanı yok **etmek**, yurtlarına sahip **çıkılmak**, insanlık dışı bir tutum.” (B. B. s. 105)
418. Erek, onlarla **olmaktan** çok hoşlanıyordu. (B. B. s. 106)
419. “**Çalışmak** istiyorum.” (B. B. s. 106)
420. Yüksüz olarak gezmenin tadını **çıkarmak** istiyorlardı. (B. B. s. 107)
421. “**Doymak** bilmiyor varsıllar.” (B. B. s. 107)
422. Canları daha çok koşup **oyynamak**, atlayıp **sıçramak** istiyordu. (B. B. s. 107)
423. Kapılar **kapanmak** üzereydi. (B. B. s. 108)
424. Alıcıya engel **olmak** için o yana yürüdü. (B. B. s. 108)
425. Saygıyla **selamlamaktan** başka bir şey yapamadı. (B. B. s. 108)
426. “Bilim adamı **olmak** kolay değil.” (B. B. s. 109)
427. “Toplumun kurallarına **uymak** zorundayız.” (B. B. s. 109)

428. İnsan etine **gömülmek**, kana **bulanmak** ciğer delip beyin **parçalamak** için sabırsızlanıyordu. (B. B. s. 109)
429. “En tehlikesiz yolun burada pusu **kurmak** olduğunu saptadık.” (B. B. s. 110)
430. Arabanın altında **kalmamak** için geriye attı kendini. (B. B. s. 111)
431. Neden kurşunlandığını **anlamak** için bir an, gözlerini iri iri açtı. (B. B. s. 111)
432. “Doyasıya **yaşamak** varken **ölmek** niye?” (B. B. s. 111)

Aşağıdaki cümlelerde ise -mAk eki kalıcı isim yapma göreviyle kullanılmıştır. Yapılan tahlilde incelenen eserlerde -mAk ekinin kalıcı isim yapma göreviyle sadece “*yemek*” ve “*çakmak*” kelimelerinde kullanıldığı görülmüştür.

1. **Yemekten** umudunu kesince, olduğu yere büzüldü. (Y. Ö. s. 25)
3. “Biraz sonra **yemek** verecekler.” (Y. Ö. s. 47)
4. “Evimizde **yemekten** önce ellerimizi yıkamaz mıyız?” (Y. Ö. s. 47)
5. Atıl **yemeklerden** yalnızca ekmeği tanıyabildi. (Y. Ö. s. 48)
6. **Yemeği** ısıtıp karnını doyurmaya karar verdi. (Y. Ö. s. 61)
7. Oyunun coşkusuna kaptırmış, ocaktaki **yemek** tenceresini unutmuştu. (Y. Ö. s. 63)
8. Öğle **yemeklerini** yedikten sonra baba oğul sokağa çıktılar. (Y. Ö. s. 71)
9. “İşte ekme, şu da kabak **yemeği**.” (Y. Ö. s. 87)
10. Ertesi sabah babası evden çıkarken, yol ve öğle **yemeği** parası verdi. (Y. Ö. s. 93)
11. Karı koca söyleşe söyleşe **yemeklerini** yediler. (Y. Ö. s. 97)
12. Baba, “Akşam **yemeği** için erken değil mi?” diye sordu. (Y. Ö. s. 112)
13. “Hepiniz de aynı **yemekten** mi yiyeceksiniz?” (Y. Ö. s. 120)
14. “Memleket **yemeklerini** özleyenler, buraya gelip karınlarını doyuruyorlar.” (Y. Ö. s. 121)
15. **Yemeğin** gecikmesine kızıp duruyordu. (Y. Ö. s. 121)
16. Komşu masalarda oturanların kimi güle söyleye **yemeğini** yiyor, kimi gözlerini bir noktaya dikmiş kara kara düşünüyor... (Y. Ö. s. 121)

17. Az kalsın **yemek** devriliyordu. (Y. Ö. s. 135)
18. “Masada **yemek** yemeye alışamadım bir türlü.” (Y. Ö. s. 135)
19. Gözleri **çakmak çakmak** yanıyordu. (B. B. s. 42)
20. Bir kap **yemek** getiriyorlardı. (B. B. s. 55)
21. Ninesi **yemeğe** giderken soğanın en yeşilini, turpların en kırmızısını seçip eline tutuşturuyordu. (B. B. s. 106)

4.2.1.2. -mA

-mA isim-fiil ekinde *k* sesinin kaybolmasından oluşmuş olan bu ek Türkiye Türkçesinde diğer isim-fiil eklerine oranla daha geniş bir kullanıma sahiptir (Banguoğlu, 2004: 421).

“-mA, -mEk’in hareket isimleri yapmasına karşılık -mA, -mE’nin fonksiyonu iş isimleri yapmaktır diyebiliriz. Bu bakımdan -mA, -mE daha belirli, daha kuvvetli fiilden isim yapma ekidir. Yaptığı isim -mA, -mEk’in yaptığı isimden daha çok isimdir diyebiliriz.” (Ergin, 2005: 186).

Korkmaz, -mA ve -mAk eki arasındaki benzer ve farklı yönleri açıklayarak, “Kestirme bir anlatımla, -mA’lı ad-fiilleri fiilin gösterdiği hareketin, -mA’lı ad-fiiller ise fiilin gösterdiği işin adıdır.” (Korkmaz, 2003: 882) şeklinde ifade etmiştir.

Ek fiil *i-* dışında her fiile gelebilen bu ek, eklendiği fiillerin iş isimlerini yapar, bunun dışında ek, kalıcı isimler de yapar ve Uygur Türkçesi döneminden itibaren eylemden sıfat yapma göreviyle de kullanılır. (Bayraktar, 2004: 30)

Bu başlıkta -mA ekinin ilk olarak filimsi olarak kullanıldığı cümlelere yer verilmiştir. Devamında ise kalıcı isim yapma görevinde bulunduğu cümleler sıralanmıştır.

1. Buz **kırma** oyunu zil çalınca dek sürdü. (Y. Ö. s. 7)
2. Atıl eliyle göğsünü bastırarak soluğunu **yatıştırmaya** çalışıyordu. (Y. Ö. s. 7)
3. “Bir de ninem istiyor **gitmemi**.” (Y. Ö. s. 8)

4. “Halil Emmi kasabaya kaptıkaçtı **kiralamaya** gitti.” (Y. Ö. s. 8)
5. Çocuklar Atıl’ın uçağa bineceğini öğrenince, yeniden fiskos **etmeye** başladılar. (Y. Ö. s. 8)
6. **Dinlenme** zili çalınca, arkadaşları çevresine toplandılar. (Y. Ö. s. 9)
7. Atıl da Almanya yolculuğunu ballandıra ballandıra **anlatmaya** girişti. (Y. Ö. s. 9)
8. Gitgide arkadaşları Atıl’ın coşkusundan **sıkılmaya** başladılar. (Y. Ö. s. 9)
9. Köydeki yaşamlarının tadı kaçıyor, **yaşama** sevinçleri köreliyordu.(Y. Ö. s. 10)
10. Atıl ertesi gün ödevini **yazmaya** gerek duymadı. (Y. Ö. s. 10)
11. Nasıl olsa öğretmene yaptıklarını **gösterme** olanağı bulamayacaktı. (Y. Ö. s. 10)
12. “Almanya’da bozulma, Türk olarak kal!’ **demeye** getiriyorsun, değil mi?” (Y. Ö. s. 11)
13. “Bu partalları yük **etmeye** gerek yok.” (Y. Ö. s. 12)
14. Elin memleketinde **dalaşmaya** değil, para **kazanmaya** gidiyoruz. (Y. Ö. s. 13)
15. Tam **ağlamaya** başlayacaktı ki, Atıl onu kucakladı. (Y. Ö. s. 13)
16. Kardeşini bebekliğinden beri böyle **hoplatmayı** pek severdi. (Y. Ö. s. 14)
17. Kızcağız tavana doğru yükselirken, kıkır kıkır **gülmeye** başladı. (Y. Ö. s. 14)
18. “Gurbette gönlünü **eğlendirmeye** gitmiyorsun ya!” (Y. Ö. s. 14)
19. “İçimiz yanıp dururken bağrımıza taş basıp **ağlamamayı** öğrettiler bize.” (Y. Ö. s. 15)
20. “Bağrımıza taş **basmayı** elin Almanı değil, yoksulluk öğretiyor bize!..” (Y. Ö. s. 15)
21. İki kadın Ayşan’ın gönlünü **etmeye** uğraşırken, Atıl odaya girdi. (Y. Ö. s. 16)
22. Baba çekiştirirken, ana can acısıyla **bağırmaya** başladı. (Y. Ö. s. 17)
23. Almanya’ya **çalışmaya** gidenleri, yakınları **uğurlamaya** gelmişlerdi. (Y. Ö. s. 17)
24. Bir süre sonra kaptıkaçtı dik bir yamaca **tırmanmaya** başladı. (Y. Ö. s. 18)
25. “Ama önümü görmeden araba **sürmeyi** göze alamam.” (Y. Ö. s. 18)
26. “Hemen inip ön camdaki kar birikintilerini **süpürmem** gerek.” (Y. Ö. s. 18)

27. Eğer ışığa falan aldırmadan size **saldırmaya** kalkarlarsa, çeker vurursun. (Y. Ö. s. 19)
28. Kadınlar korkuyla, titreşirken, erkekler çıkar yol **bulmaya** çalıştırıyorlar. (Y. Ö. s. 19)
29. “Onlar karınlarını doyururken de biz belki tepeyi **aşmayı** başarırız.” (Y. Ö. s. 19)
30. Keyifli keyifli **konusmaya** başlayıp serüvenlerini **anlatmaya** girişmişti. (Y. Ö. s. 20)
31. Boynunu sağa sola uzatarak çevresini iyice **görmeye** çalıştı. (Y. Ö. s. 20)
32. Anası iki kadınla tanış çıkmış, hemen onlarla **konusmaya** dalmıştı. (Y. Ö. s. 21)
33. “Trenin şimdilik **gecikmesi** varmış.” (Y. Ö. s. 21)
34. “Var git, bir köşeye büzül de **uyumaya** çalış.” (Y. Ö. s. 21)
35. Sonra anasının eteğini çekiştirerek bu sıkıntıdan **kurtulmayı** denedi. (Y. Ö. s. 22)
36. “Ne **demeye** kaybolacaktım?” (Y. Ö. s. 22)
37. Ayakyoluna **gitme** bahanesini can sıkıntısını gidermek için ortaya atmıştı. (Y. Ö. s. 23)
38. Aklına en çok takılan şey, **bekleme** salonunun sobasız **ısınmasıydı**. (Y. Ö. s. 23)
39. Dişleri birbirine **vurmaya**, burnu bıçakla kesilmişçesine **sızlamaya** başladı. (Y. Ö. s. 24)
40. N’ oluyor **demeye** kalmadan tren sarsıldı, tekerlekler **dönmeye** başladı. (Y. Ö. s. 24)
41. ”Babana ulaşmak onları ezip **geçmemiz** gerek.” (Y. Ö. s. 25)
42. “Taaa babanın bulunduğu yere dek bu kalabalığı **yarmamız** gerek.” (Y. Ö. s. 26)
43. İtişe kakışa sahanlığa doğru **ilerlemeye** başladılar. (Y. Ö. s. 27)
44. Atıl boğulacak gibi oldu, çevresindekileri gelişigüzel **dirseklemeye** başladı. (Y. Ö. s. 28)
45. **Konusmasını** anlayamamış, “yankesici” sözcüğünü kavrayabilmişti. (Y. Ö. s. 29)
46. Çantasına sımsıkı sarılarak olanca gücüyle **bağırmaya** başladı. (Y. Ö. s. 29)
47. “**Kaçmaya** kalkışmasın, kafasını ezerim.” (Y. Ö. s. 29)

48. “Hırsız olsak elin gurbetine çile **çekmeye** gider miyiz?” (Y. Ö. s. 30)
49. Vedalaşarak döner demirlerden geçtiler ve **bekleme** salonuna girdiler. (Y. Ö. s. 31)
50. Susamların dişlerinin arasında çıtır çıtır **ezilmesi** çok hoşuna gitti. (Y. Ö. s. 32)
51. Atıllar camlı kapının önünde vapurun **boşalmasını** izliyorlardı. (Y. Ö. s. 32)
52. **Bekleme** salonundaki yolcular dışarıya uğradılar. (Y. Ö. s. 33)
53. Ana oğul peşinden **koşmaya** başladılar. (Y. Ö. s. 34)
54. Yeniden **yürümeye** koyuldular. (Y. Ö. s. 34)
55. Anası kem küm ederek **yanıtlamaya** çalıştı. (Y. Ö. s. 34)
56. Sıcak bir bakış, dostça bir **gülümseme** aradı. (Y. Ö. s. 36)
57. Mektubu şöyle bir **tasarlamaya** girişti, ama zora düştü. (Y. Ö. s. 36)
58. gördüklerinin tümünü **anlatmaya** karar verdi. (Y. Ö. s. 36)
59. Anasının **oturmasıyla kalkması** bir oldu. (Y. Ö. s. 37)
60. Bu arada uçağın kesin kalkış saatini de **öğrenmeye** çalışacaktı. (Y. Ö. s. 37)
61. “Akşamları **öğretmeye** çalıştığım Türkçeyi, ertesi gün unutuyor.” (Y. Ö. s. 38)
62. Çocuk bu kez, “Wase, wase!..” diyerek **ağlamaya** başladı. (Y. Ö. s. 38)
63. “Kaç kez ‘ana’ **demeyi** öğrettim.” (Y. Ö. s. 38)
64. “Oturanları tedirgin **etmemeye** çalışarak pencereye doğru yürüdü. (Y. Ö. s. 39)
65. “Ölüyoruz diyerek, bildiğim duaları okuya okuya **beklemeye** başladım.” (Y. Ö. s. 39)
66. Küçük kafası Almanya’ya varmadan, çelişkilerle **karışmaya** başlamıştı. (Y. Ö. s. 39)
67. Bu uçağın inişini **izlemeye** istekli değildi. (Y. Ö. s. 40)
68. **Bekleme** salonunda alandan gelen motor gürültüsüyle insan sesleri birbirine karışıyordu. (Y. Ö. s. 40)
69. Sonra yeniden **yürümeye** başladı. (Y. Ö. s. 41)
70. Çünkü anlaşabilmek için yüksek sesle **konusması** gerekiyordu. (Y. Ö. s. 41)

71. Oradan daha ilerideki bölüme **geçmeleri** gerekiyordu. (Y. Ö. s. 41)
72. “Seveceksin **uçmayı**, hem de çok seveceksin.” (Y. Ö. s. 42)
73. Bazen de bir köşeye çekilir, eline geçirdiği çomak ya da tahta parçalarını onunla yontup çentikleyerek can sıkıntısını **gidermeye** çalışırdı. (Y. Ö. s. 42)
74. Onların **ilerlemesini** bekleyen ana **sabırsızlanmaya** başlamıştı. (Y. Ö. s. 43)
75. “Besmele **çekmeyi** de unutma!” (Y. Ö. s. 43)
76. Çevresine bakınarak sesin geldiği yeri **saptamaya** çalıştı, başaramadı. (Y. Ö. s. 44)
77. “Uçuşa **geçebilmesi** için hızla ileriye **atılması** gerek.” (Y. Ö. s. 44)
78. Birden uçağın motoru **çalışmaya** başladı. (Y. Ö. s. 45)
79. Ona hak veriyor ve avutmak için güzel söz **söylemesi** gerektiğini biliyordu. (Y. Ö. s. 45)
80. Gerçekten de çevredeki yolcular başlarını Atıllardan yana çevirerek bağırmanın kim olduğunu **görmeye** çalışıyorlardı. (Y. Ö. s. 45)
81. Ana babasıyla hostes **gülmeye** başladılar. (Y. Ö. s. 46)
82. Atıl sarı kutuyu cebine koyup onları **izlemeye** başladı. (Y. Ö. s. 47)
83. Hostesler yolcu çocuklara oyuncak **dağıtma** işini bitirince hemen mavi önlüklerini giyerek yemek hazırlığına giriştiler. (Y. Ö. s. 47)
84. “Ne **demeye** dağıtıyorlar bunları?” (Y. Ö. s. 47)
85. Oysa anasıyla babası hemen **yemeye** girişmişlerdi. (Y. Ö. s. 48)
86. “Bunca yolcunun oraya gidip el **yıkaması** olacak iş değil.” (Y. Ö. s. 48)
87. Canı **sıkılmaya** başlamıştı. (Y. Ö. s. 49)
88. Ve gözleri cayır cayır **yanmaya** başladı. (Y. Ö. s. 50)
89. Bu sırada musluğu açıp gözlerine su **çarpmayı** akıl etti. (Y. Ö. s. 50)
90. Acıdan kurtulmak için çevreyi gelişigüzel **kurcalamaya** başladı. (Y. Ö. s. 51)
91. Atıl, bunlar kapının önüne ne **demeye** doluştular ki, diye düşündü. (Y. Ö. s. 51)
92. “Tuvalete birlikte girip neyi nasıl **yapmasını** gerektiğini öğretmeliyiz. (Y. Ö. s. 51)
93. “Giysilerini **kurutmaya** çalışalım.” (Y. Ö. s. 52)

94. “**Açmasını** bilemedim.” (Y. Ö. s. 52)
95. Dışarıya çıkararak Atıl’ın **giyinmesini** bekledi. (Y. Ö. s. 52)
96. “Oraya ne **yapmaya** gittiğimi demedi babam.” (Y. Ö. s. 53)
97. “Kemerini **bağlamayı** da unutma.” (Y. Ö. s. 54)
98. Atıl boynunu sağa sola uzatarak aşağısını **görmeye** çalışıyordu. (Y. Ö. s. 54)
99. “Yerine **oturman** gerek.” (Y. Ö. s. 54)
100. Otobüsün Alman sürücüsü **homurdanmaya** başlamıştı. (Y. Ö. s. 55)
101. Atıl çakı olayını ayrıntılarıyla **anlatmaya** girişmişti. (Y. Ö. s. 55)
102. Korku ve telaşla, “Osman, Osman!” diye **bağırmaya** başladı. (Y. Ö. s. 55)
103. Olup bitenleri algılayıp gücünün yettiğince **yorumlamaya** çalışıyordu. (Y. Ö. s. 56)
104. “Ne **demeye** arkana bakmıyorsun?” (Y. Ö. s. 56)
105. Adımı çağırırken, yanına soyadımızı da **eklemeyi** akıl etseydin, kimsenin yanında küçük düşmezdin.” (Y. Ö. s. 56)
106. “Eve gitmek için başka bir arabaya **binmemiz** gerek.” (Y. Ö. s. 58)
107. Anası, “Haydi oğlum, uyan! ” diyerek Atıl’ı **indirmeye** çalışıyordu. (Y. Ö. s. 59)
108. Karnını doyurduktan sonra, “Canım sıkılıyor,” diye **sızlanmaya** başladı. (Y. Ö. s. 60)
109. Atıl anasını **yanıtlamaya** hazırlanırken, komşu kadın, “Çocuğun bu mu?” diye sordu anaya. (Y. Ö. s. 60)
110. Yemeği ısıtıp karnını **doyurmaya** karar verdi. (Y. Ö. s. 61)
111. Ona gün boyunca **yapması** gereken şeyleri bir kez daha öğütledi. (Y. Ö. s. 61)
112. “İşin bitince ocağı **söndürmeyi** unutma.” (Y. Ö. s. 61)
113. Sonra yeniden **ağlamasını** sürdürdü. (Y. Ö. s. 62)
114. Güle söyleye birbirlerini **kovalamaya** başladılar. (Y. Ö. s. 62)
115. Köyde olsa, beş yaşında bir çocukla oyun kurup arkadaşlık **etmeyi** aklından bile geçirmezdi. (Y. Ö. s. 62)

116. Ancak Atıl bunları **düşünmemeye** çalışıyordu. (Y. Ö. s. 63)
117. Yemek bir güzel ısındı, ardından fokur fokur **kaynamaya** başlamıştı. (Y. Ö. s. 63)
118. Bu olaya kendi çocuğunun adının **karişmasını** istemiyordu. (Y. Ö. s. 63)
119. Bu uğurda dayak **yemeyi** bile göze almıştı. (Y. Ö. s. 64)
120. Tatlı tatlı ısınırken, birden alevler **fişkirmaya** başladı sobadan. (Y. Ö. s. 64)
121. İnleyerek, ovunurken, olanları **anımsamaya** çalışıyordu. (Y. Ö. s. 64)
122. “Üç gün içinde kendimize uygun bir oda **bulmaya** çalışacağım.” (Y. Ö. s. 65)
123. Ama aşağıdan **alması** gerektiğini biliyordu. (Y. Ö. s. 65)
124. Anası babası çıkıp gidince, Atıl yüzünü yastığa gömüp **ağlamaya** başladı. (Y. Ö. s. 65)
125. Giderek rengi **solmaya**, kasları **arıklaşmaya**, bakışları **ölgünleşmeye** başladı. (Y. Ö. s. 66)
126. Durağa varıp **beklemeye** başladılar. (Y. Ö. s. 67)
127. Ama köye geri **dönmeyi** yediremiyordu kendine. (Y. Ö. s. 67)
128. Zorluklara karşı aldığı **direnme** kararı onu güçlendirmişti. (Y. Ö. s. 67)
129. Atıl düşleyip durduğu Almanya’yla **karşılaşmanın** coşkusu içindeydi. (Y. Ö. s. 68)
130. Yurttaşların istasyon köşelerinde **gecelemesi** onuruna dokunmuştu. (Y. Ö. s. 70)
131. Atıl’lar ısınmak için **bekleme** salonlarından birine girdiler. (Y. Ö. s. 70)
132. Atıl **konuşmalara** kulak kabartınca, onların da işsiz olduklarını anladı. . (Y. Ö. s. 70)
133. Kış **olmasına** karşın, her yer yemyeşildi. (Y. Ö. s. 71)
134. Sıkıntılarını köydekilere duyurmak istememiş, **susmayı** yeğ tutmuştu. (Y. Ö. s. 71)
135. Atıl o zaman yabancı bir ülkede başka başka kent, kasaba ya da köyden **gelmenin** önemsiz olduğunu anladı. (Y. Ö. s. 71)
136. “Buraya **gezmeye** değil, para **kazanmaya** geldik. (Y. Ö. s. 72)
137. Gazoz **içmeye** alışmıştı, hele muza bayılıyordu. (Y. Ö. s. 72)

138. Sonra **gitmeye** karar verdi. (Y. Ö. s. 73)
139. Hemen koşup **kalkmasına** yardım etti. (Y. Ö. s. 73)
140. **Dayanması** için omzunu gösterdi, filesini koluna taktı ve yola koyuldular. (Y. Ö. s. 73)
141. “Yabancı işçilerin ülkelerinde çalışıp para **kazanmasını** hoş görmüyorlar.” (Y. Ö. s. 74)
142. İki yaşında çocuklar gibi kem küm ediyor, el kol hareketlerinden yararlanarak derdini **anlatmaya** çalışıyordu. (Y. Ö. s. 74)
143. Zile **basmanın** doğru olup olmayacağını düşünürken, ayak sesleri duyuldu. (Y. Ö. s. 74)
144. Dudaklarında tatlı bir **gülümseme** belirdi. (Y. Ö. s. 75)
145. Atıl da yavaş yavaş Almanya’ya ve Almanlara **ısınmaya** başlamıştı. (Y. Ö. s. 75)
146. Bayan Frida’yla sık sık **gezmeye** çıkıyorlardı. (Y. Ö. s. 75)
147. Bayan Frida’nın yokluğunda, Atıl yine yalnızlıktan **bunalmaya** başladı. (Y. Ö. s. 76)
148. Çok sevdiği torunlarını **görmesi** için birer hafta evlerine buyur ediyorlardı. (Y. Ö. s. 76)
149. Sonra yol boyunca **koşmaya** başladı. (Y. Ö. s. 77)
150. Birlikte gördükleri tabancayı alıp oğlunu **sevindirmeye** karar verdi. (Y. Ö. s. 77)
151. Köpeği kardeşi Ayşan kız için **almayı** düşündü. (Y. Ö. s. 78)
152. İlk gelişlerinde, babasının izlediği yolları **anımsamaya** çalıştı. (Y. Ö. s. 78)
153. Ama onlara **girmeye** korkuyordu. (Y. Ö. s. 78)
154. Bu sırada burnuna iştah kabartıcı kokular **gelmeye** başladı. (Y. Ö. s. 79)
155. Yeniden yola koyulup mağaza adlarına baka baka **ilerlemeye** başladı. (Y. Ö. s. 79)
156. Eliyle işaret ederek kendisiyle **gelmesini** belirtti. (Y. Ö. s. 79)
157. Mağazadan çıkar çıkmaz, doğruca eve **gitmeyi** kurmuştu. (Y. Ö. s. 80)

158. Kaybolmadan, başıma bir kötülük gelmeden, bunca yolu **aşmam**, tabancayı satın **alabilmem** küçümsenecek iş değil, diyerek keyifleniyordu. (Y. Ö. s. 80)
159. Atıl korkudan **titremeye** başladı. (Y. Ö. s. 81)
160. Düşünürken, sık sık pencereden dışarıya bakıyor, tramvayın, oturdukları semte yaklaşıp yaklaşmadığını **anlamaya** çalışıyordu. (Y. Ö. s. 81)
161. “**İnmeniz** gerek.” (Y. Ö. s. 81)
162. Adlarını **saymaya** başladı. (Y. Ö. s. 82)
163. Görevli **sıkılmaya** başlamıştı. (Y. Ö. s. 82)
164. Kendini tutamadı, hüngür hüngür **ağlamaya** başladı. (Y. Ö. s. 83)
165. “Karakoldakiler aileni **bulmana** yardım edecekler.” (Y. Ö. s. 83)
166. “Şimdi bir de ailesinden uzak **kalmanın** korkusu sardı yavrucağı.” (Y. Ö. s. 84)
167. Atıl **konuşmalardan** hiçbir şey anlamamıştı. (Y. Ö. s. 84)
168. “Babası bunu ne **demeye** getirdi sanki!” (Y. Ö. s. 84)
169. Eve dönerken yüreği **sızlamaya** başladı. (Y. Ö. s. 85)
170. Ana tümcenin gerisini **dinlemeye** dayanamadı. (Y. Ö. s. 86)
171. Ana yaptığı **aramaları** bir solukta anlattı. (Y. Ö. s. 86)
172. Sonra kocasının kara kara düşündüğünü görünce **ağlamaya** başladı. (Y. Ö. s. 86)
173. Ama **oturmasıyla kalkması** bir oldu. (Y. Ö. s. 87)
174. Can acısıyla **inlemeye** başladı. (Y. Ö. s. 87)
175. Baba sırtını sıvazlayarak onu **yatıştırmaya** çalıştı. (Y. Ö. s. 88)
176. “Canını dişine takarak **aramaya** çıkacağın yerde, düşünüp taşınmaktan söz ediyorsun.” (Y. Ö. s. 88)
177. Almanca sözcük dağarcığını elverdiği ölçüde **yanıtlamaya** çalışıyordu. (Y. Ö. s. 89)
178. Adreslerin **bulunması** için Tanrı’ya dua ediyor, bir yandan da babasından yiyeceği dayağı düşünerek dertleniyordu. (Y. Ö. s. 89)

179. Adresimizin böylesine çabuk **bulunması** olacak şey değil, diye aklından geçirerek kuşkuya kapıldı. (Y. Ö. s. 89)
180. Baba zaten polise **gitmeyi** hiç istemiyordu. (Y. Ö. s. 90)
181. “Anan baban seni **aramaya** çıkmışlardır.” (Y. Ö. s. 90)
182. “Kim bilir, nasıl tepeden bakıp çalışarak ders **vermeye** kalkışacaklar.” (Y. Ö. s. 90)
183. “Döner dönmez de, beni hayvanat bahçesine **götürmeye** söz verdi.” (Y. Ö. s. 91)
184. Ana pencereden sızan ışığı görünce, sevinçle bağırarak **koşmaya** başladı. (Y. Ö. s. 91)
185. “Bu yaşta bir çocuğun böylesine başıboş **gezmesi** doğru değil.” (Y. Ö. s. 91)
186. “Öyle olmasaydı, biz isteyken ikide bir çarşı yakasına **gitmeye** yaklaşırdı.” (Y. Ö. s. 92)
187. Kadın yola **çıkmaya** hazırdı. (Y. Ö. s. 93)
188. “Şuraya üç beş kuruş **kazanmaya** geldik.” (Y. Ö. s. 93)
189. “Bir daha çocukça işler **etmeye** kalkışma.” (Y. Ö. s. 93)
190. Aklınca, önündeki fili **kızdırmaya** çalışıyordu. (Y. Ö. s. 94)
191. Orada bulunanlar kahkahalarla **gülüşmeye** başladılar. (Y. Ö. s. 94)
192. Tel örgülerin üstünden kolunu uzatarak elindeki ceketini **savurmaya** başladı. (Y. Ö. s. 94)
193. Kartala aşırı ilgi **göstermesi** Bayan Frida’nın gözünden kaçmamıştı. (Y. Ö. s. 95)
194. Çıkış kapısına yaklaşırken, Bayan Frida sırtını ağaca verip **dinlenme** gereğini duydu. (Y. Ö. s. 95)
195. Akvaryumlarda yaşayan minicik süs balıklarına **bakmaya** doyamadı Atıl. (Y. Ö. s. 95)
196. “Her sabah erkenden kalkıp yollara **düşmesi** gerek.” (Y. Ö. s. 96)
197. Karı koca, sofraya oturup karınlarını **doyurmaya** giriştiler. (Y. Ö. s. 97)
198. “İyi hoş ya, bu oğlan daha doğru dürüst Almanca **konusmayı** bilmiyor.” (Y. Ö. s. 97)

199. “Atıl senin izine **çıkmana** çok sevinecek.” (Y. Ö. s. 97)
200. Atıl tahta sıralardan birine ilişerek onların oyunlarını **izlemeye** koyuldu. (Y. Ö. s. 98)
201. Atıl kızın yanına gidip kediyi okşamak için izin **istemeyi** düşündü. (Y. Ö. s. 98)
202. Atıl onların arasında **olmayı** çok istiyordu. (Y. Ö. s. 98)
203. Kız bu sözcüğü **hecelemeye** çalıştı. (Y. Ö. s. 99)
204. Sonra gelişigüzel **yumruklamaya** giriştiler. (Y. Ö. s. 100)
205. Yeniden **ağlamaya** başladı. (Y. Ö. s. 100)
206. Mendiliyle bastırarak kanı **dindirmeye** çalışıyordu. (Y. Ö. s. 100)
207. “Anneanneme böyle bir tabanca **alması** için yalvarıyorum.” (Y. Ö. s. 101)
208. Atıl’la kimi kez ele ele, kimi kez de arkalı önlü **koşturmaya** başladılar. (Y. Ö. s. 101)
209. Babası bakkal dönüşü kendisini evde **beklemeye** söz verdi. (Y. Ö. s. 102)
210. Futbol karşılaşmasına bakarken, kaç kez boş bulunup elleriyle yüzünü **kapamaya** kalkıştı. (Y. Ö. s. 102)
211. Alman çocuklarla arkadaşlık **kurmasına** çok sevindiler. (Y. Ö. s. 102)
212. Sonra **açıklamasını** sürdürdü. (Y. Ö. s. 103)
213. “Okur eder köye hem elektrik hem televizyon **getirmeye** kalkışır.” (Y. Ö. s. 104)
214. **Soyunma** odasından çıkınca, Atıl babasının kara kuru bedenine, dizi dizi kaburga kemiklerine baktı baktı da, kıkır kıkır **gülmeye** koyuldu. (Y. Ö. s. 105)
215. Atıl’ı **yüzme** havuzuna götürdü. (Y. Ö. s. 105)
216. Atıl’ın canı **sıkılmaya** başlamıştı. (Y. Ö. s. 106)
217. “Mayo, **yüzme** donu demek.” (Y. Ö. s. 106)
218. Atıl, “Bu insanlar, göbeklerini güneşe verip ne **demeye** yatarlar böyle.” (Y. Ö. s. 106)
219. “Ama kaçmaktan **çalışmaya** fırsat bulamıyorum.” (Y. Ö. s. 107)
220. Korkusu yatışınca babayla baş başa verip **dertleşmeye** giriştiler. (Y. Ö. s. 107)

221. Atıl **yüzme** bilmediği için sığ yerlerde ördek gibi suya dalıp çıkıyordu. (Y. Ö. s. 107)
222. Baba fırladı, **soyunma** yerinden sigarasını getirdi. (Y. Ö. s. 108)
223. Atıl **soyunma** yerine giderken, baba sandviçlerle geliyordu. (Y. Ö. s. 108)
224. Hasan'ın yanına dönünce, kibriti çakıp sigarayı **yakmasına** yardım etti. (Y. Ö. s. 108)
225. "Sana yardım **etmeye** çalışacağım." (Y. Ö. s. 109)
226. "Çalışıp **yorulmanın** ve yorulup **dinlenmenin** tadını çıkar." (Y. Ö. s. 109)
227. "Ekilip kaldırılan ürünleri kasaba pazarına götürüp **satmaya** başladım." (Y. Ö. s. 110)
228. Atıl'a, "Benim **gitmem** komşuların dikkatini çekebilir," dedi. (Y. Ö. s. 110)
229. Ertesi gün baba erkenden kalkıp arkadaşlarını **görmeye** gitti. (Y. Ö. s. 110)
230. "Bu nedenle odanın içinde **geçinmeye** bile korkuyorum." (Y. Ö. s. 111)
231. "Şu saat tam tamına köyde akşam aşı **yeme** saatimiz." (Y. Ö. s. 112)
232. , Ayşan kızın diliyle **konuşmaya** başlayınca, ana kaşığına tabağa bıraktı. (Y. Ö. s. 112)
233. "Ne **demeye**, kardeşinin ağzıyla konuşup ananı çileden çıkarıyorsun?" (Y. Ö. s. 112)
234. "Sus, ağlama diyorum sana! " diyerek kardeşini **avutmaya** çalışıyordu. (Y. Ö. s. 113)
235. Yakındaki sokaklara baktıktan sonra daha uzaklara **gitmeye** karar verdiler. (Y. Ö. s. 113)
236. Hans, "Savaştan **kalma** bir semt," diye yanıtladı. (Y. Ö. s. 113)
237. "Korkarım **inmeyi** beceremeyecek." (Y. Ö. s. 114)
238. Olacak gücüyle, "Buldum, buldum!" diye **bağırma**ya başladı. (Y. Ö. s. 114)
239. Asfalta doğru hep birlikte **koşmaya** başladılar. (Y. Ö. s. 114)

240. Birkaç **zorlanmayla** ağacın aşağı dallarındaki çatallardan birine ulaşmıştı. (Y. Ö. s. 115)
241. Ama yavru kedinin bulunduğu yere kadar **tırmanması** olanak dışıydı. (Y. Ö. s. 115)
242. “**Çıkmasına** çıkmış.” (Y. Ö. s. 115)
243. Adolf’un babasına itfaiyeyi **çağırmasını** önerdiler. (Y. Ö. s. 116)
244. **Çekişmeyi** falan unutup ağlamaklı bir sesle aşağıdakilere seslendi. (Y. Ö. s. 116)
245. Eva bize **sızlanmayı** kesmişti. (Y. Ö. s. 116)
246. Okulların **açılması** yaklaşıyordu. (Y. Ö. s. 117)
247. Çevirmenin hiç kekeleymeden Almanca **konusması** Atıl’ı çok etkilemişti. (Y. Ö. s. 118)
248. “Hele çarşıya varalım, fiyatlara bakar, kesemize uygun şeylerle eksiklerimizi **gidermeye** çalışırız.”(Y. Ö. s. 119)
249. “Hem de tez elden su gibi Almanca **konusmaya** başlayacağım.” (Y. Ö. s. 119)
250. Sonra yeniden **konusmaya** başladı. (Y. Ö. s. 121)
251. Yemeğin **gecikmesine** kızıp duruyordu. (Y. Ö. s. 121)
252. “Ne **demeye** tersleniyorsun?” (Y. Ö. s. 121)
253. Merakla **okumaya** girişti. (Y. Ö. s. 122)
254. Babası dudaklarını büzerek **susmasını** belirtti. (Y. Ö. s. 122)
255. “Ne **demeye** düştün elin adamının peşine?” (Y. Ö. s. 122)
256. “**Okumayı** böylesine unutan **yazmayı** daha çok unutmuştur.” (Y. Ö. s. 123)
257. “Korkarım **okumayı** unutmak üzeresin!” (Y. Ö. s. 123)
258. Her birini kapı tokmağındaki para gözüne sokarak **denemeye** girişti. (Y. Ö. s. 125)
259. “Ne **demeye** dolaştırdın bizi?” (Y. Ö. s. 125)
260. “Öyle diyordum, emme şimdi başka türlü **düşünmeye** başladım.” (Y. Ö. s. 125)
261. “**Okuma yazmayı** iyice **unutmandan** korkuyorum.” (Y. Ö. s. 126)
262. “Arada bir Eva’yla beni **görmeye** gelmez misiniz?” (Y. Ö. s. 127)

263. “Almanca ders kitaplarını okuyup **anlayabilmen** için çok iyi Almanca **öğrenmen** gerek.” (Y. Ö. s. 127)
264. Aslında mektupları bir an önce bitirip postaya **vermeyi** Atıl da istiyordu. (Y. Ö. s. 128)
265. Yazarken **bunalmasının**, yazdıklarını yarım **bırakmasının** nedeni buydu. (Y. Ö. s. 128)
266. Düşünceleriyle duygularını açık seçikliğe **kavuşturmaya** çalışıyordu. (Y. Ö. s. 129)
267. **Okumayı** söktüğünde duyduğu büyük coşku...(Y. Ö. s. 129)
268. Mikrofondaki ses ad **okumaya** başlamıştı. (Y. Ö. s. 130)
269. **Dinlenme** zili çalar çalmaz, bahçeye çıkıp onu **aramayı** kuruyordu. (Y. Ö. s. 131)
270. Bacaklarını sağa sola **uzatmayı** denedi, olmadı. (Y. Ö. s. 131)
271. Atıl filmdeki **konuşmaları** anlamıyordu. (Y. Ö. s. 132)
272. Sınıfta oradan **gelme** arkadaşları vardı. (Y. Ö. s. 132)
273. Küçüklerin halkasına takılıp onlarla birlikte **dönmeye** başladı. (Y. Ö. s. 132)
274. “Şimdi **karşılama**ya çıktım,” dedi. (Y. Ö. s. 133)
275. “Çevredekilerin sana ters gelen davranışlarına **aldırmamaya** çalış.” (Y. Ö. s. 133)
276. “Başınıza tatsız bir kaza daha **gelmesinden** korkarım.” (Y. Ö. s. 133)
277. “Almanca’yı **öğrenmeye** başladın mı?” (Y. Ö. s. 134)
278. “Belki de benim **gelme** gerek kalmadan her şey yoluna girecek.” (Y. Ö. s. 134)
279. Öğretmen çocuklara Almanca **okuma yazma öğretmeye** başlamıştı. (Y. Ö. s. 135)
280. Öğretmene kendisini **kaldırması** için ilk kez rica etti. (Y. Ö. s. 136)
281. Parçayı su gibi okuyup giderken, birden sınıfta **fısıldaşmalar** ve **gülüşmeler** başladı. (Y. Ö. s. 136)
282. Dişleri birbirine **vurmaya** başladı. (Y. Ö. s. 137)
283. “Ne **demeye** yanıma sokulup duruyorsun?” (Y. Ö. s. 137)
284. İlk iki dersin **geçmesini** iple çektiler. (Y. Ö. s. 139)

285. Oyunlarına almadıkları gibi uzaktan **izlemesini** bile hoş görmüyor, sık sık tersliyordardı onu. (Y. Ö. s. 140)
286. “Hep korku, hep hor **görülme, aşağılanma**, itilip **kakılma...**”(Y. Ö. s. 141)
287. Polis yıkıntıyı **aramaya** geldiğinde, Hasan canını dişine takıp göçük bir evin çatı katına tırmandı. (Y. Ö. s. 142)
288. Onun gecede donup **ölmesinden** korkuyordu. (Y. Ö. s. 142)
289. Atıl, “Dur!” **demeye** kalmadan Hasan kapıya atıldı. (Y. Ö. s. 142)
290. “Emme, köye **ulaşabilmem** için gerekli yol param bile yok...” (Y. Ö. s. 143)
291. “**Oturma** iznimi, iş belgemi isteyecekler.” (Y. Ö. s. 143)
292. “Ölüyorum, yetişin!” diye yarı Türkçe, yarı Almanca **bağırmaya** girişti. (Y. Ö. s. 144)
293. Hasan Almanca, “Dur, dur!” diyerek vargücüyle **bağırmaya** başladı. (Y. Ö. s. 144)
294. Hafta sonunda Atıl’la birlikte onu **görmeye** gittiler. (Y. Ö. s. 145)
295. “**Görüşme** saati bitti.” (Y. Ö. s. 145)
296. “Tümüne de bir bir **oturma** belgelerini sormuşlar.” (Y. Ö. s. 145)
297. Ama hiçbir gün çevresindeki Almanların giyim, davranış ve yaşamlarından örnek **almaya** yanaşmıyordu. (Y. Ö. s. 146)
298. Anneanneleri onlara anasız babasızlıklarını unutturmak için Noel günü çaya arkadaş **çağrılmalarına** izin vermişti. (Y. Ö. s. 147)
299. Çocuklar **gülüştürmeye** başladılar. (Y. Ö. s. 148)
300. Otların samanların üzerinde alçıdan **yapılma** koyunlar ve kuzular vardı. (Y. Ö. s. 148)
301. Bu nedenle aklına takılan soruları **sormamayı** yeğ tuttu. (Y. Ö. s. 150)
302. İki bir okul müdürüne, yabancı çocukların sınıf düzenini **bozmalarından**, dersleri **aksatmalarından** yakınıyordu. (Y. Ö. s. 150)
303. Almanların çocuklarını kendi okullarına **almalarından** çok hoşnut görünüyordardı. (Y. Ö. s. 151)

304. Atıl bilinçli olmamakla birlikte sınıfta kenara itilmekte oluşundan, öğretmenin derslerde kendisi için zaman **ayırmaya yanaşmamasından**, orada “istenmeyen insan” olduğunu seziniyordu. (Y. Ö. s. 151)
305. İyi **geçinmelerini** için öğüt verip birbirlerinden özür **dilemelerini** istedi. (Y. Ö. s. 152)
306. “Sonra da gazoz **ıçmeyi** öğret ona.” (Y. Ö. s. 152)
307. Akşam olunca, babasına her şeyi **anlatmaya** karar verdi. (Y. Ö. s. 153)
308. “Bu çocuğun benimle **uğraşmamasını** söyle!” (Y. Ö. s. 153)
309. “Ne **demeye** kavgaya giriştin!” (Y. Ö. s. 153)
310. Okula geldiklerinde müdür onları tatlı dille **yatıştırmaya** çalıştı. (Y. Ö. s. 154)
311. “Bu da palto kolu sökmek gibi çirkin bir öç **alma** biçimi,” dedi. (Y. Ö. s. 154)
312. Sonunda konuyu kapamak için **uzlaşma** yoluna gitti. (Y. Ö. s. 155)
313. Sonra aşağıya inip tuvaletleri **temizlemeye** giriştiler. (Y. Ö. s. 155)
314. Çocuklar odaya girer girmez hepsi bağırıp **çağırmaya** başladılar. (Y. Ö. s. 155)
315. Anlaşmaları hiçe sayarak Kıbrıs Türklerini egemenliği altına **almaya** kalkışan Yunanlılar, yanılığa düşerek Türkiye’ye de **saldırmaya** kalkışabilirdi. (Y. Ö. s. 156)
316. Türkiye özgürlükleri Rumlar tarafından kısıtlanan Kıbrıs Türklerine yardım **etmeye** hazırdı. (Y. Ö. s. 156)
317. O günlerde, tüm Türk işçileri, orduya yardım için aralarında para **toplamaya** giriştiler. (Y. Ö. s. 157)
318. Türk **olmanın** verdiği onur, onu güçlendiriyordu. (Y. Ö. s. 157)
319. Eğlenceli dersleri sona erince, okuma yazma **çalışmaları** başladı. (Y. Ö. s. 158)
320. Bu arada kimseye **sataşmamaya** çalışıyordu. (Y. Ö. s. 158)
321. Işıl ışıl kara gözlerini öğretmenin gözlerine dikerek içinden geçenleri ona bakışlarıyla **anlatmaya** çalıştı. (Y. Ö. s. 158)
322. Evine geldiğinde, dostluk göstererek, öğütler vererek kendini **toplamasına** yardım **etmeye** çalışıyordu. (Y. Ö. s. 159)

323. Oğlunun bu koşullar altında Almanca **öğrenmesinden** umudu kesmişti. (Y. Ö. s. 159)
324. Daha sonraki günler boşluktan **sıkılmaya** başladı. (Y. Ö. s. 160)
325. Babaya, “Komşu yok, gezip **tozma** olanağı yok, deliresim geliyor!” diye **yakınmaya** başlamıştı. (Y. Ö. s. 160)
326. Onların **konuşmaları**, davranışları, sevinçleri, dertlenişleri, kavgaları, eğlenceleri... (Y. Ö. s. 161)
327. “Çöpe **atmaya** ya da tahta bezi **yapmaya** elim varmadı.” (Y. Ö. s. 162)
328. Atıl’lar bir kenara çekilip onları **izlemeye** koyuldular. (Y. Ö. s. 162)
329. Birden çevrede itiş kakışla birlikte **dalgalanma** başladı. (Y. Ö. s. 163)
330. Var gücüyle yeniden **bağırma**ya başladı. (Y. Ö. s. 163)
331. “Sarhoşların arasına ne **demeye** karıştın?” (Y. Ö. s. 164)
332. “Yavan ekmek **yemeye** ve yamalı giysilerle **gezmeye** gönüllüyüm.” (Y. Ö. s. 164)
333. Bir süre nasıl **davranması** gerektiğini düşündü. (Y. Ö. s. 165)
334. “**Ağlamayı** kesin!” (Y. Ö. s. 165)
335. “Ben de para işlerini **düzenlemeye** girişeceğim.” (Y. Ö. s. 165)
336. Türkçeyi özlemişti ki, hiç tanımadığı kimselerin birbiriyle **konuşmalarını** dinlerken bile kendinden geçiyordu. (Y. Ö. s. 167)
337. İki yıldır özlemini çektiği şeylere birden **kavuşmanın** coşkusu içindeydi. (Y. Ö. s. 167)
338. Köyünü, kentini yüreğine sindirip içindeki özlemi **gidermeye** çalışıyordu. (Y. Ö. s. 168)
339. “Biz geldik, biz!” diye bağırarak kapıyı **yumruklamaya** başladı. (Y. Ö. s. 168)
340. Avluda **koşuşturmayaya** başladı. (Y. Ö. s. 168)
341. Okulun **kapanmasına** iki ay vardı. (Y. Ö. s. 169)
342. İkinci sınıfa **başlaması** uygun bulundu. (Y. Ö. s. 169)
343. “Geri kaldığın için ağlayıp **durman** çok dokunuyordu bana.” (Y. Ö. s. 170)

344. “Köyüme adım atar atmaz, özgür **yaşamının** tadına vardım.” (Y. Ö. s. 170)
345. “Bugünden tezi yok orman kıyısında, bıçkı işliğı açmak için **çalışmaya** başlayacağım.” (Y. Ö. s. 170)
346. Duvarlarında yazdan **kalma** benek benek tezek izleri vardı. (Y. Ö. s. 171)
347. Yurtlarından, yuvalarından kopup gelmiş yabancı işçilere, insanca **davranmayı** beceremiyorlardı. (Y. Ö. s. 171)
348. “Hey oğul!” Orada ne **demeye** dikilip duruyorsun? (Y. Ö. s. 172)
349. Toy bir atı **nallamaya** çabalıyorlardı. (B. B. s. 7)
350. “Çifte mifte **sallamaya** kalkışma !” (B. B. s. 7)
351. “Haceli nerdeyse atını **almaya** gelir.” (B. B. s. 7)
352. Gövdesindeki **seğirmeler** azaldı. (B. B. s. 7)
353. “Merak edip eve meve de **gelmeye** kalkışma.” (B. B. s. 8)
354. “Sana bir şey **sezdirmemesi** için de iyice tembihledim.” (B. B. s. 8)
355. Atın ikinci ayağının **nallanması** bitmek üzereydi. (B. B. s. 8)
356. Bunları geçirirken birden, yüreği biber serpilmiş gibi cayır cayır **yanmaya** başladı. (B. B. s. 9)
357. “Kerim” diye **ünlenmesini** istiyordu. (B. B. s. 9)
358. Öte yanda geceyi gündüze katıp en iyi **öldürme, yıkma, yok etme** araçlarını **geliştirmeye** çabalıyor. (B. B. s. 10)
359. Sonra **okumaya** girişti. (B. B. s. 10)
360. Soluduğu hava yeniden, diken gibi **batmaya** başladı. (B. B. s. 11)
361. İnsanın soluğunu **kesmeye**, parmak kadar bir kurşun yetiyor. (B. B. s. 11)
362. Benliğini saran acıyla kıvranarak **düşünmeyi** sürdürdü. (B. B. s. 11)
363. Fır fir **dönmeye** başladı dursuz duraksız. (B. B. s. 12)
364. Tezden varıp beşiğe yumulmuş olan kocasıyla gelininin sırtlarını **sıvazlamaya** girişti. (B. B. s. 12)
365. Erek bebenin **doğmasıyla** ben de yeniden doğmuşa döndüm. (B. B. s. 12)

366. “**Sevinmesine** pek çok sevindi.” (B. B. s. 13)
367. “Korkudan sütün **kaçmaya** kalkar.” (B. B. s. 13)
368. “Hısım olduğu için **gecikmesinden** eksiklenerek geldi bebek **kutlamaya**.” (B. B. s. 14)
369. Onun sözlerini **bitirmesini** beklemeden çekti aldı. (B. B. s. 14)
370. “Kanı damarlarında dedi deli **çağıldamaya** başlasın.” (B. B. s. 15)
371. Ünlü **olmasına** karşın, istemeyerek öyle bir yanlış iş yapmıştı ki! (B. B. s. 15)
372. Babası oğlunun tek ayak üstünde sekip **durmasına** dayanamamıştı. (B. B. s. 16)
373. Bağıırıp **çağırma**ya başlamış. (B. B. s. 16)
374. Öç **alması** gereken sudan bir nedenle karşı ailenin erkeklerinden birini vurup devirir. (B. B. s. 16)
375. “Eğer kulağı ağrıyorsa **ağlaması** tavsar.” (B. B. s. 17)
376. “**Geçmesine** geçmez de bebeğin kulak ağrısı çektiğini anlamış olursun.” (B. B. s. 17)
377. Çocuk rahat rahat **solumaya** başlar. (B. B. s. 17)
378. Tarhana çorbasıyla yumurta **kaynatmasını** pek severdi. (B. B. s. 18)
379. “Dillenip ana **demeye** başladığında, dünyalar benim oldu sandım.” (B. B. s. 18)
380. Nine bunları söylerken **ağlamaya** başlamıştı. (B. B. s. 18)
381. Saçlarına yapıştı hemen, çekiştirerek **okşamaya** girişti. (B. B. s. 19)
382. İki bir durup moraran ellerini hohlayarak **ısıtmaya** yelteniyordu. (B. B. s. 19)
383. “Oğlanla arama **girmeye** kalkarsan senin için iyi olmaz.” (B. B. s. 20)
384. “Sonra birini daha vurup **devirmeye** bile kalkıştılar.” (B. B. s. 20)
385. Kesik kesik **ağlamaya** başladı. (B. B. s. 20)
386. Ekmeği istekle **kemirmeye** başladı. (B. B. s. 21)
387. Birden Ereğ hık, hık **etmeye** başladı. (B. B. s. 21)
388. Nine iliğine işlemiş olan öç isteğini **yineleme** fırsatını kaçırmamıştı. (B. B. s. 21)

389. Şerife Gelin, onu hoplatıp zıplatarak gönlünü **yapmaya** girişti. (B. B. s. 22)
390. Birden horoz uzun uzun **ötmeye** başladı. (B. B. s. 22)
391. Dudaklarını büzerek **ağlamaya** başladı. (B. B. s. 22)
392. Tavuklara doğru elini uzatarak **gülmeye** başladı. (B. B. s. 22)
393. Ekmek yapmak için hamur **yoğurmaya** koyulmuştu. (B. B. s. 22)
394. Ama Ereğ dişini **göstermeye** niyetli değildi. (B. B. s. 23)
395. Nine torun uyumakta olan babayı **uyandırmaya** gittiler. (B. B. s. 23)
396. Dirseklerine değin gömüldükçe hamuru coşkuyla **yoğurmaya** girişti. (B. B. s. 23)
397. Ereğ'in tepsiye el **uzatmasını** bekliyorlardı. (B. B. s. 24)
398. Sofrada bulunan genç kızlarla gelinler fıkır fıkır **gülmeye** başladılar. (B. B. s. 24)
399. Pişmiş buğdayı **yemeye** giriştiler. (B. B. s. 25)
400. Ama gitmesiyle **dönmesi** bir oldu. (B. B. s. 25)
401. "Babası kasabaya **okumaya** yollamak istedi de gitmedi." (B. B. s. 25)
402. Kaynanasını **susturmaya** ve **sakinleştirmeye** çabaladı. (B. B. s. 26)
403. İki yana **sallamaya** başladı. (B. B. s. 26)
404. Hemen diz çöküp tatlı sözler söyleyerek **yatıştırmaya** koyuldular. (B. B. s. 26)
405. "Kavaklar yüzünden ortalığı **ayaklandırmana** da gerek yok." (B. B. s. 27)
406. "Ne **demeye** geldiniz?" (B. B. s. 27)
407. "Kaldır bu vurup **öldürme** sözünü." (B. B. s. 27)
408. İsmail anansının sözlerini **bitirmesini** bekleyemedi. (B. B. s. 28)
409. "Ne **demeye** getiriyorsun açıktan söyle?" (B. B. s. 28)
410. Tarlaya çift **sürmeye** gidiyordu. (B. B. s. 28)
411. "İnsan **öldürmeyi** hem yasalar yasaklamış hem tüm dinler!" (B. B. s. 29)
412. Ana bar bar **bağırmaya** başladı. (B. B. s. 29)
413. "Ben aldırımıyorum **kışkırtmalarına.**" (B. B. s. 29)
414. Anasıyla ninesi, ele avuca **sığmamasından** yakınıp duruyorlardı. (B. B. s. 30)

415. Onu mangalın kenarından tutunarak ayağa **kalkmaya** çalışırken görebildi. (B. B. s. 30)
416. Bu kez **ağlamaya** başladı. (B. B. s. 30)
417. Ot yastıklara tutunarak yan yan **yürümeye** başlamıştı. (B. B. s. 30)
418. Ninesinin gülmekte olduğunu görünce, o da **gülmeye** başladı. (B. B. s. 30)
419. Çocuk ağır olduğu için kucağına alıp **gezdirmeyi** göze alamıyordu. (B. B. s. 31)
420. Torununun bir an önce **yürümesini** dört gözle bekliyordu. (B. B. s. 31)
421. “İkide bir **düşmesi** bundan.” (B. B. s. 31)
422. Ereğ'i şapur şapur **öpmeye** girişti. (B. B. s. 31)
423. Şaşkınlığı geçince yumruklarını sıkarak bağıra çağıra komşu çocuğun peşinden **koşmaya** başladı. (B. B. s. 32)
424. Çeşme ayağındaki çamurlarla **oynamaya** girişti. (B. B. s. 32)
425. Yanmakta olan odunları **ellemeye** yelteniyordu. (B. B. s. 32)
426. Çamaşır **yıkamaya** kalkıştılar. (B. B. s. 32)
427. “Çaya girip derinlere **yürümeye** kalkışmışsa...” (B. B. s. 33)
428. “Aklıma kötü şeyler **gelmeye** başladı.” (B. B. s. 34)
429. Olduğu yere çöktü **ağlamaya** başladı. (B. B. s. 34)
430. “Kaynanam erkekleri **ünlemeye** gitti.” (B. B. s. 34)
431. Her kafadan bir ses **çıkmaya** başladı. (B. B. s. 35)
432. Kocası geldiğinde onu **yatırtmayı** denedi. (B. B. s. 35)
433. Kolundan tutup çekiştirerek sözünü **tamamlamasına** engel oldu. (B. B. s. 35)
434. “Dört bir yana dağılıp çocuğu **aramaya** girişelim.” (B. B. s. 36)
435. İki yaşını **geçmesine** karşın yine de direniyordu. (B. B. s. 36)
436. Şerife Gelin bu **suçlamadan** alındı. (B. B. s. 36)
437. Acısını gidermek için **emmeye** girişmeden önce annesi silmeye başladı. (B. B. s. 37)

438. Büyükler **gülüşmeye** başlayınca o da gülüyordu. (B. B. s. 37)
439. Oturan tavuğu kucağına **almaya** kalkışıyordu. (B. B. s. 38)
440. Ellerine birer yumurta alıp **bağarmaya** başladı. (B. B. s. 38)
441. Dizin dizin giderek **yaklaşmaya** yeltendi. (B. B. s. 38)
442. Ereğ'in üstüne **atılmaya** hazırlanıyordu. (B. B. s. 38)
443. Karşısına oturup sessizce **bakmaya** başladı. (B. B. s. 38)
444. "Öfkeye kapılmamalarını, soğukkanlılıkla **düşünmelerini** öneriyordu." (B. B. s. 39)
445. Ereğ'i **kucaklamaya** çalışıyordu. (B. B. s. 39)
446. Ama açıktan açığa **söylemeye** dili varmıyordu. (B. B. s. 39)
447. Oğlunu görünce var gücüyle **bağarmaya** başladı. (B. B. s. 39)
448. Köyden **gitmeye** karar verdi. (B. B. s. 40)
449. Bir kısım belgeler düzenleyip **getirmesini** önerdiler. (B. B. s. 40)
450. Çağırılacağı günü sabırsızlıkla **beklemeye** başlamıştı. (B. B. s. 40)
451. Kimseye söz **etmemesi** için muhtarı **sıkılamayı** da unutmadı. (B. B. s. 40)
452. Motosikletiyle tozu dumana **katmaya** başladı. (B. B. s. 41)
453. Motosiklete sahip olabilmek için canını **vermeye** hazırды. (B. B. s. 41)
454. Anansı Ayıngacılara ilenirken o da İdris'e sövüp **saymaya** başlıyordu. (B. B. s. 41)
455. Soluk **alması** zorlaştığında, inleyip duruyordu. (B. B. s. 42)
456. Yeniden **inlemeye** başladı. (B. B. s. 43)
457. Ağzına pekmez **akıtmaya** çalıştılar. (B. B. s. 43)
458. Soluk **alma** gücü giderek azalıyordu. (B. B. s. 43)
459. Nine, yaşlı komşuları çağırıp onlara **danışma** gereği duydu. (B. B. s. 43)
460. "**Dövünmeye** kalkışacağına, çocuğunu yatıracak hastane bulduğuna sevin." (B. B. s. 44)
461. On gün sonra ilaçlar etkisini **göstermeye** başladı. (B. B. s. 44)

462. Ninesini ve dedesini görünce **yakınmaya** başlıyordu. (B. B. s. 44)
463. Şerife Geline birkaç saat ebenin evinde **dinlenmesini** öneriyordu. (B. B. s. 44)
464. Yalnız, Mehmet’i **yatırması** olanaksızdı. (B. B. s. 44)
465. O da her gün geliyordu oğlunu **görmeye**. (B. B. s. 44)
466. “Köye vardığımızda, geçmiş olsun, **demeye** gelenlerden de söz et.” (B. B. s. 45)
467. “Çorba filan **getirmeye** kalkışmasınlar.” (B. B. s. 45)
468. İdris’i **öldürmeyi** kafasına koymuştu. (B. B. s. 45)
469. Ölçüp biçerek öldürme işini **sindirmeye** çalışıyordu. (B. B. s. 46)
470. İdris’i yok **etme** planını tasarlarken sürekli İdris’i kolluyordu. (B. B. s. 46)
471. İsmail erkelerin namazdan **çıkmasını** bekledi. (B. B. s. 47)
472. Yamaca oturup yolu **gözlemeye** başladı. (B. B. s. 47)
473. Avının üstüne **atılmaya** hazırlanan atmaca gibi göz kesilmiş bekliyordu. (B. B. s. 47)
474. Köye **dönme** saati yaklaşınca üç yol kavşağına vardı. (B. B. s. 47)
475. Öteki eliyle torbaları **tutmaya** çalışıyordu. (B. B. s. 48)
476. “Uçuruma **düşmesine** neden oldun.” (B. B. s. 49)
477. “İnsan **öldürmeye** o zorladı.” (B. B. s. 50)
478. “Oğullarınızı küçük yaştan kan davasına **sürmeyi** görev sayıyorsunuz.” (B. B. s. 50)
479. “İsmail’e İdris’i **sevmeyi**, onunla dostluk **kurmayı** öğretseydin!” (B. B. s. 51)
480. “Belki tezden **gitmeni** sağlayabilirler.” (B. B. s. 51)
481. Kurumda çalışanlar, yeni yeni **gelmeye** başlamışlardı. (B. B. s. 51)
482. Bir kenara çekip **yalvarmaya** başladı. (B. B. s. 51)
483. “Çocuğun varsa burada **birakmanı** öneririm.” (B. B. s. 52)
484. Mehmet oğlundan **ayrılmayı** düşünmemişti. (B. B. s. 52)
485. “Erek’i **götürmem** olacak iş değil.” (B. B. s. 52)

486. Öç kurşunlarıyla yok **olmalarından** öylesine korkuyordu ki? (B. B. s. 52)
487. Nine iki büklüm olarak **ağlamaya** başladı. (B. B. s. 53)
488. Oğlumla beni kurşunlayarak öç **almaya** kalkışılar. (B. B. s. 53)
489. “İnsanları **sevmeyi** öğret ona.” (B. B. s. 54)
490. “Hiç kimse onun az cezaya **çarptırılmasını** ya da tutukevinden **kurtulmasını** istemiyor.” (B. B. s. 54)
491. “Boş yere mal **satmaya** kalkışıyorsun.” (B. B. s. 54)
492. At **nallatmaya** bile gelen yoktu. (B. B. s. 54)
493. “Sizlere acıyan biri çıkıp da malını **almaya** kalkışsa...”(B. B. s. 55)
494. “El adamı durduk yerde ne **demeye** başını derde soksun?” (B. B. s. 55)
495. Pencere kıyısında bir yer bulup oturdu, **beklemeye** başladı. (B. B. s. 55)
496. “İnsanın insanı **öldürmesi**, Allah’a karşı gelmektir.” (B. B. s. 56)
497. Kendisini **uğurlamaya** gelen yakınlarının bile yüzlerine bakmadı. (B. B. s. 56)
498. İki gün sonra tutuk evinin **görüşme** günüydü. (B. B. s. 56)
499. Pazara basma **satmaya** gelen bir yaymacı alıcı oldu. (B. B. s. 56)
500. Karı koca durumlarından hoşnut **görünmeye** çalışıyordu. (B. B. s. 57)
501. Geleni geçeni **tanımaya**, onlara **ısınmaya** çalışıyordu. (B. B. s. 57)
502. Eve **yerleşmelerine** yardım etti. (B. B. s. 57)
503. Dirlik içinde **yaşamaları** için onları öğütledi. (B. B. s. 57)
504. Basit bir üzüntü bile yaşamlarını **karartmaya** yetiyordu. (B. B. s. 58)
505. “Öç **almayı** aşıladın çevrendekilere.” (B. B. s. 58)
506. Bu konu açılınca ağlayarak **dövünmeye** başlıyordu. (B. B. s. 58)
507. “Fırsat **vermemeye** bakalım.” (B. B. s. 59)
508. Erek eve dönünceye dek sürdürüyorlardı bu **didişmeyi**. (B. B. s. 59)
509. Salatalık **satmaya** başladı. (B. B. s. 59)
510. Hiç olmazsa idamdan **kurtarmaya** çalışıyordu. (B. B. s. 60)

511. Güvenliğine özen **göstermelerini** istiyordu. (B. B. s. 60)
512. Güler yüzlü öğretmen Ereğ'i okula **bağlamaya** yetiyordu. (B. B. s. 60)
513. İlk günlerin coşkusu giderek **sönmeye** başladı. (B. B. s. 61)
514. Kimse kimseye haksız yere suç **yüklemeye** kalkışmazdı. (B. B. s. 61)
515. İnsanları giyim kuşamlarına göre **değerlendirme** yöntemiyle koşullanmışlardı. (B. B. s. 61)
516. "Bu saatte **gelmeye** utanmıyor musun?" (B. B. s. 62)
517. O konuşurken birden, kıkır kıkır **gülmeye** başladılar. (B. B. s. 62)
518. Ereğ'in başarısızlığını **utanmaya** bağlayıverdi. (B. B. s. 63)
519. "Bana da alışmış **olması** gerekir." (B. B. s. 63)
520. "Beşi bitirinceye dek bizimle **kalmasını** istiyor." (B. B. s. 63)
521. **Gitmeye** hazırlanıyordu ki öğretmen sordu. (B. B. s. 63)
522. "Geç **gelmeyi** adet edinmesin diye gözdağı vermek istemiştim." (B. B. s. 64)
523. "Okula gelmemelik **etmesi** sadece geç kalmaktan değil." (B. B. s. 64)
524. Barışma nedeni, **okumayı** sökmüş olmasıydı. (B. B. s. 64)
525. Ninesi, kitap **okumasından** yana değildi. (B. B. s. 65)
526. Ninesi engel **olmaya** kalkışsa da söz dinlemedi. (B. B. s. 65)
527. Pazara giderken ninesinin peşine **takılmaya** başladı. (B. B. s. 65)
528. Dedesine, ona benzer bir kitap **almasını** söylüyordu. (B. B. s. 65)
529. Ninesine o yiyecekten **almasını** söyledi. (B. B. s. 66)
530. "Soyulunca öyle güzel koku yayıyor ki." diyerek **tanımlamaya** girişti. (B. B. s. 66)
531. Bebeği kucağına alıp sokak sokak Hikmet'i **aramaya** çıkıyordu. (B. B. s. 67)
532. Önünden geçen taşıtların korna **çalmalarına** bayılıyordu. (B. B. s. 67)
533. "Aslında hepsinin **açması** gerek ya!" (B. B. s. 68)
534. "Kâr **etme** yollarını aramaktan öte bir şeyle ilgilenmezler." (B. B. s. 68)
535. "Onları yakalayacak kimselerin, daha talimli **olması** gerekiyormuş. (B. B. s. 69)

536. Gereksiz yere para **istemeye** başlayınca peşine düştü. (B. B. s. 69)
537. Burnunu cama dayayıp kara kara **düşünmeye** başladı. (B. B. s. 70)
538. Gerginliğin biraz olsun **yumuşamasını** istiyordu. (B. B. s. 70)
539. Evde sessiz soluksuz **okumaya dalması** dirlik veriyordu nineye. (B. B. s. 71)
540. Okulların **açılmasına** yakın, komşuları televizyon aldılar. (B. B. s. 71)
541. Dedesine **yalvarmaya** başladı. (B. B. s. 71)
542. Başkalarının da **sevinmesini** istiyordu. (B. B. s. 72)
543. Arkadaşlarıyla **yumruklaşmaya** değin götürüyordu. (B. B. s. 72)
544. Hemen **savunmaya** geçti. (B. B. s. 72)
545. Allah'tan sabır dileyerek yüzünü **yıkamaya** gitti. (B. B. s. 73)
546. Erek yeniden balon **şişirmeye** girişti. (B. B. s. 73)
547. Dedenin bir şey **demesine** kalmadan nine atıldı. (B. B. s. 73)
548. Okulun **açılmasını** dört gözle bekledi. (B. B. s. 74)
549. Onun daha çok **çalışmasını**, daha iyi notlar **almasını** istiyordu. (B. B. s. 74)
550. Caddenin öte yakasına resim **çektirmeye** gittiler. (B. B. s. 74)
551. Onun **gelmesine** yakın büyükçe bir ev tutacaktı. (B. B. s. 75)
552. Okullar kapandıktan bir süre sonra, yine **sıkılmaya** başladı. (B. B. s. 76)
553. "Annem katlardan birinde bulaşık **yıkamaya** çıktı." (B. B. s. 76)
554. "Onu bekleyip para **istemem** gerek." (B. B. s. 76)
555. "İki saati bulur **demelerinden** uzak bir yer olduğunu anlamıştı." (B. B. s. 77)
556. Borcunu **ödemesi** için on beş lira tutuşturdu eline. (B. B. s. 78)
557. "Kapınızı **çalmaya** çekindim." (B. B. s. 79)
558. Sonra lunaparkı **anlatmaya** girişti. (B. B. s. 79)
559. Ardından hemen düş **kurmaya** başladı. (B. B. s. 80)
560. Haftalıkları dedesine **vermeyi**, toplayacağı paraları da lunaparkta **tüketmeyi** kuruyordu. (B. B. s. 80)

561. “Deniz böceklerine **uçmayı** öğretiyorum.” (B. B. s. 81)
562. Erek’in Erol’la çıkıp çevreyi **tanımasını** istedi. (B. B. s. 81)
563. Konutları ararken önce oraları **bulmasını** önerdi. (B. B. s. 81)
564. Ninesi **ağlama** nedenini açıklamadı. (B. B. s. 82)
565. Yatıp **uyumayı** yeğledi. (B. B. s. 82)
566. Cebine yüz lira koyunca ninesi **öğütleme** gereği duydu. (B. B. s. 82)
567. Arkadaşlarını **aramaya** gittiler. (B. B. s. 83)
568. Ona lunaparka **gitmeyi** önerdi. (B. B. s. 83)
569. “Duvar dibinde **pinekleme** mi gideceksin?” (B. B. s. 83)
570. Durumu anlatıp grev yerine **gelmelerini** söyledi. (B. B. s. 84)
571. “Gün boyu sokaklarda **dolaşmayı** severdi.” (B. B. s. 85)
572. Evlerine gidip karınlarını **doyurmaları** gerekiyordu. (B. B. s. 85)
573. Lunaparkın bulunduğu alana doğru **koşmaya** başladılar. (B. B. s. 85)
574. Alaylı bir **gülümsemeyle** yanıtladı. (B. B. s. 86)
575. Daireyi fırıl fırıl **döndürmeye** başladı. (B. B. s. 86)
576. Önce bir deneme **yapmalarını** önerdi. (B. B. s. 86)
577. Çalışarak **kazanmaya** kalkışsa, iki ya da üç eve sepet **taşması** gerekirdi. (B. B. s. 87)
578. El ele verip **koşmaya** başladılar. (B. B. s. 87)
579. Hiç kimseye söz **etmemeye** ant içtiler. (B. B. s. 88)
580. Çok ve sürekli **çalışması** gerekiyordu. (B. B. s. 88)
581. Ana babasına **kavuşması** bir yıl daha gecikecekti. (B. B. s. 88)
582. İki birden **gülmeye** başladılar. (B. B. s. 88)
583. “Yaptığımız **çalışmaları** onun defterinde görebilirsin.” (B. B. s. 89)
584. Babası subay olduğundan, sık okul **değiştirmeye** alışmıştı. (B. B. s. 89)
585. İyi bir aile çocuğuyla arkadaşlık **kurmasından** ninesi de hoşnuttu. (B. B. s. 89)

586. Pazar günleri sinemaya **gitmeyi** öneriyordu. (B. B. s. 90)
587. Birbirlerine gidip **gelmeyi** kaldırmışlardı. (B. B. s. 90)
588. Çorba pişirip hasta bir komşuyu **yoklamaya** gitmişti. (B. B. s. 90)
589. İlk tümceyi kavramak için birkaç kez yineleyip **anlatmaya** girişti. (B. B. s. 91)
590. Oraya vardığında, ona dirlikli bir yaşam **sağlama** isteklerini yineliyordu. (B. B. s. 91)
591. Yeniden ve daha dikkatli **okumaya** girişti. (B. B. s. 91)
592. “Arif’in dediğine göre Ayıngacılar **kıpırdanmaya** başlamışlar.” (B. B. s. 92)
593. “On üç yaşına basalı beri, sağda solda adımıza sövüp **saymaya** başlamış.” (B. B. s. 92)
594. Art arda sorular **sorması** bundandı. (B. B. s. 92)
595. Gözlerini bir noktaya dikerek **düşünmeye** başladı. (B. B. s. 93)
596. Yumruğuyla göğsünü döverek bağırıp **çağırmaya** başladı. (B. B. s. 93)
597. Nine, kapının **çalınmaya** kendini topladı. (B. B. s. 93)
598. “Yüzümün **sararması**, gövdemin **titremesi**, senin yüzünden.” (B. B. s. 94)
599. “Durup dururken suçsuz insanı öç almak için **öldürmeye** kalkışabilir mi?” (B. B. s. 95)
600. Ereğ’i Almanya’ya **yollamaya** kalkıştı. (B. B. s. 95)
601. Nine konuyu bir de dayıya **danışmayı** önerdi. (B. B. s. 95)
602. Ereğ onu görmek istiyordu ama evlerine **gitmeye** çekiniyordu. (B. B. s. 95)
603. Kitapları **incelemeye** girişti. (B. B. s. 96)
604. “Babam o tür kitapları sürekli olarak **okumamı** istiyor.” (B. B. s. 96)
605. “Hırsızlığı, eşkıyalığı, adam **öldürmeyi** konu edindikleri için okuyana o tür davranışları hoş gösterip benimsetirmiş.” (B. B. s. 96)
606. “Bu tür kişilerin serüvenlerini okuya okuya, adam **öldürmenin** doğal bir eylem olduğunu sanırlarmış.” (B. B. s. 97)
607. “Şu gördüğün kitapları **okumaya** doyum olmuyor.” (B. B. s. 97)

608. “Doğrusu seni **görmeyi** çok istiyordum.” (B. B. s. 97)
609. “Çekilecek epey yazı var.” diyerek **çalışmaya** başladı. (B. B. s. 98)
610. Kitaplığın önünde durmuş, kitap **seçmeye** çalışıyordu. (B. B. s. 98)
611. Ereğ’in bir şey **demesine** kalmadan Ertuğ atıldı. (B. B. s. 98)
612. “Böyle oyunlar **oynamayı** bilir misin?” (B. B. s. 98)
613. Bu soru da **yanıtlanmaması** gerek sorulardandı. (B. B. s. 99)
614. Kapı ile pencere arasında gidip gelerek sıkıntısını **dağıtmaya** çalıştı. (B. B. s. 99)
615. Ereğ’ten duyduklarını, içine **sindirmeye** çabalıyordu. (B. B. s. 99)
616. **Öldürmeye** özendirmek için söyledikleri sözler doluyordu kulaklarına. (B. B. s. 100)
617. Ereğ’le **karşılaşmasını** bu anılar doğrultusunda **değerlendirmeye** çalıştı. (B. B. s. 100)
618. Yen konuları **incelemeye** girişti. (B. B. s. 101)
619. “Öğretmen **anlatmaya** başlayınca ben de korkmuştum.” (B. B. s. 102)
620. Ereğ, buruk bir **gülümsemeye** onu yanıtladı. (B. B. s. 102)
621. “Yeni olanaklarla mutlu bir yaşam **sürmeye** başlayacaklar.” (B. B. s. 103)
622. “Suçsuz insanların bir çırpıda yok **edilmesi** çok korkunç.” (B. B. s. 103)
623. “Bombayı yapanlara, bombayı **kullanmayı** kuranlar, Tanrı gibi tapıyorlarmış.” (B. B. s. 103)
624. Kendisiyle ilgili bir şeyler söyleyip söylemediğini **anlamaya** çalıştı. (B. B. s. 104)
625. “Ben büyüyünce nötron bombalarını ortadan **kaldırmaya** çalışacağım.” (B. B. s. 105)
626. “İnsanları **öldürmelerine** karşı duracağım.” (B. B. s. 105)
627. Dayı, çocuğun kanadı kırık kuş gibi eve tutsak **edilmesine** karşıydı. (B. B. s. 106)
628. Sokaklarda başıboş **gezmesini** de sakıncalı buluyordu. (B. B. s. 106)
629. “Tozun toprağın içinde tavuklar gibi eşineceğine, işe **girmesi** daha iyi olur.” (B. B. s. 106)

630. Yüksüz olarak **gezmenin** tadını çıkarmak istiyorlardı. (B. B. s. 107)
631. Okulların **açılmasına** yirmi gün vardı. (B. B. s. 108)
632. Okul açılmadan önce biraz **dinlenmesini** istiyordu. (B. B. s. 108)
633. Çocuklar sepet **taşımaya** yetişemiyorlardı. (B. B. s. 108)
634. “Yerine göre evinizin ekmeğini bile **unutmanız** doğal.” (B. B. s. 109)
635. “Hemen **erimeye** başlıyorsun.” (B. B. s. 109)
636. “Aşımıza su **katmaya**, kovamıza çomak **sokmaya** kalkışacak olanlar, işe girişmeden önce biraz düşünürler.” (B. B. s. 110)
637. “Adamı ilk atışta **devirmeye** bak.” (B. B. s. 110)
638. **Beklemeye** koyuldular yeniden. (B. B. s. 110)
639. Kin dolu sevgisiz sesi, yılan **tıslamasını** andırıyordu. (B. B. s. 111)
640. Mavi arabadaki silahlar kurşun **kusmaya** başladılar. (B. B. s. 111)

Aşağıdaki cümlelerde ise –mA eki kalıcı isim yapma göreviyle kullanılmıştır.

1. Sınıfta **yoklama** yapılırken kapı vuruldu. (Y. Ö. s. 7)
2. **Gözleme** kırıntılarını kümesin önüne silkip gelecekti. (Y. Ö. s. 13)
3. ”Ceketimin **düğmeleri** koptu!” (Y. Ö. s. 24)
4. Ana **tartışmayı** tatlıya bağlamak için sözü değiştirdi. (Y. Ö. s. 36)
5. Hemen **yoklama** sırasına girdi. (Y. Ö. s. 41)
6. Tavandaki deliklere, **düğmelere**, işaretlere baktı. (Y. Ö. s. 49)
7. Hosteslerin **bölmesine** varınca, giysilerini çıkarıp bir havluya büründü. (Y. Ö. s. 52)
8. Hostes **tartışmayı** tatlıya bağlamak için, “Eh,” dedi. (Y. Ö. s. 52)
9. Uçağın yönetim **bölmesi** çok ilginçti. (Y. Ö. s. 53)
8. İkinci pilot uçuşu sağlayan göstergeleri, **düğmeleri**, telsizi bir bir anlattı. (Y. Ö. s. 53)
9. Bu nedenle ana babasıyla **tartışmaya** girmedi. (Y. Ö. s. 74)
10. “Hangi birinde **araştırma** yapalım?” (Y. Ö. s. 89)

11. Futbol **karşılaşmasına** bakarken, kaç kez boş bulunup elleriyle yüzünü kapamaya kalkıştı. (Y. Ö. s. 102)
12. İç çekerek bakışlarını televizyondaki futbol **karşılaşmasına** çevirdiler. (Y. Ö. s. 104)
13. Baba oğul **karşılaşma** sona erinceye dek televizyona baktılar. (Y. Ö. s. 104)
14. “Oradan istasyona **kestirme** gidilir gibime geliyor.” (Y. Ö. s. 124)
15. Gerçekten ötede, **toplama** işareti biçiminde bir tahta çapraza, balmumundan yapılmış, yarı çıplak bir erkek heykeli çakılmıştı. (Y. Ö. s. 148)
16. Bu **soruşturma** sonunda muhtar da Ayıngacıların doğru söylediğine inandı. (B. B. s. 30)
17. **Tartışmanın** kavgaya dönüşeceğini, geçmişteki deneylerinden biliyordu. (B. B. s. 31)
18. Nine **savunmaya** geçti. (B. B. s. 31)
19. İsmail’in **duruşması** başlamıştı. (B. B. s. 54)
20. Sonu gelmez **tartışmalara** girişiyorlardı. (B. B. s. 58)
21. **Tartışma** uzayıp gidecekti. (B. B. s. 78)
22. Kollarını kıvrıp **düğmelerini** ilikleyerek yerleşti ceketin içine. (B. B. s. 80)
23. Önce bir **deneme** yapmalarını önerdi. (B. B. s. 86)
24. Kiminin görkemli **döşemeleri** vardı. (B. B. s. 107)

4.2.1.3. -(y)İş

Bayraktar, ekin işlevsel özelliklerini açıklayarak, “Fiillerin tarzını gösteren bu isim-fiil eki hareket ve oluş isimleri türetir. Orhon Türkçeden itibaren kullanımı görülür. Ek fiil i- dışında bütün fiillere getirilebilir. Türkiye Türkçesinde -ış/-iş, -uş/üş biçimleriyle kullanılan ek, fiil ismi (infinitif) yapma görevinde sıklıkla kullanılmaktadır.” (Bayraktar, 2004: 32) şeklinde ifade eder. Fiilin bu isimli şekli, işlek, fakat -mE eylemliği kadar verimli değildir ve -(y)İş eylemliği yüklem, özne, ve belirteç görevinde anlatımlarda işlenebilir. (Yılmaz, 2009:61).

-(y)Iş /-(y)Uş ad-fiili de *-mA* ile kurulan ad-fiiller gibi oluş ve kılışın anlamını değiştirmeden, bunları ad kalıbına sokan ektir ancak *-mA* 'lı ad-fiiller, birer kılış adı yaptıkları hâlde, -(y)Iş /-(y)Uş ekiyle kurulan ad-fiiller daha çok kılışın tarzını gösteren adlar yaparlar (Korkmaz, 2003: 899).

Ekin kalıcı isim yaptığı da görülmektedir. Bu başlıkta -(y)Iş ekinin ilk olarak fiilimsi olarak kullanıldığı cümlelere yer verilmiştir. Devamında ise kalıcı isim yapma görevinde bulunduğu cümleler sıralanmıştır.

1. Bir küme çocuk da Atıl'ın **gidişini** görmeye gelmişlerdi. (Y. Ö. s. 18)
2. Atıl **söyleyişi** kesip burnunu yeniden cama dayadı. (Y. Ö. s. 21)
3. Atıl'ın hiç rastlamadığı bir **itiş kakış** başladı. (Y. Ö. s. 24)
4. Oturulacak yerleri ve eşya konacak raflarıyla rahat bir **görünüşi** vardı. (Y. Ö. s. 27)
5. Yeni bir **itiş kakış** başladı. (Y. Ö. s. 28)
6. “Almanya’ya giderken, denizi ilk **görüşümde** bunu ben de merak etmişim.” (Y. Ö. s. 28)
7. Hele oturağın içine **düşüşünü** anlatırken, tümü de kahkahadan kırılıyordu. (Y. Ö. s. 52)
8. İkinci pilot **uçuşu** sağlayan göstergeleri, düğmeleri, telsizi bir bir anlattı. (Y. Ö. s. 53)
9. Çocuğun **aranış** nedenini öğrenince, derin bir soluk aldı. (Y. Ö. s. 55)
10. Yarı karanlık merdivenlerden anasının yardımıyla **çıkışı**, giysileriyle küf kokulu yatağa **girişi**, nemli yorganı üstüne **çekışı**... (Y. Ö. s. 59)
11. Uzun süre tezgahın yanında dikilerek aygıtın **işleyişini** izledi. (Y. Ö. s. 79)
12. Elleri geçsem, beni iki pençe **vuruşuyla** parçalar, bir solukta yutarlar, diye düşündü. (Y. Ö. s. 94)
13. Oğlanlardan birinin dirsek **vuruşuyla** dengesini yitirip sırtüstü yere yıkıldı. (Y. Ö. s. 100)
14. Karnı tok insanların keyifli **görünüşiyle** kasıla kasıla yürüyerek çıktı gitti. (Y. Ö. s. 121)
15. Genç kız alaylı bir **gülümseyişle**, “Ya öyle mi olmuş?” (Y. Ö. s. 123)

16. “Şurada da İsa Peygamberin öldürülüp çarmıha **gerilişi** canlandırılıyor.” (Y. Ö. s. 148)
17. Atıl bilinçli olmamakla birlikte sınıfta kenara itilmekte **oluşundan**, öğretmenin derslerde kendisi için zaman ayırmaya yanaşmamasından, orada “istenmeyen insan” olduğunu seziniyordu. (Y. Ö. s. 151)
18. Onların konuşmaları, davranışları, sevinçleri, **dertlenişleri**, kavgaları, eğlenceleri... (Y. Ö. s. 161)
19. Birden çevrede **itiş kakışla** birlikte dalgalanma başladı. (Y. Ö. s. 163)
20. Onun **gidişine** gerçekten üzülen iki kişi vardı Almanya’da. (Y. Ö. s. 166)
21. Kuyruk **savurtuşu** tavsadı. (B. B. s. 7)
22. “Biliyorsun ikinci **nallanışı** bu.” (B. B. s. 7)
23. Nine onun **gelişine** pek sevindi. (B. B. s. 14)
24. Nine, büyük oğlunun **öldürülüşünü** anlatıyordu. (B. B. s. 19)
25. Dünyaya **gelişinin** altıncı ayında zorlu bir uğraşa girişmişti. (B. B. s. 20)
26. Onun sallana sallana **gelişine** öfkelenmişti. (B. B. s. 33)
27. Acı acı **çığırışına**, komşular sokağa döküldü. (B. B. s. 35)
28. “Onların **gelişini** görmedim.” (B. B. s. 49)
29. **Gecişlerden** birinde Ereğ’in ayakları birbirine dolandı. (B. B. s. 62)
30. Ana babasından uzak **oluşu** dokunuyordu. (B. B. s. 65)
31. En içten **gülümseyişiyle** baktı fotoğrafının dediği yere. (B. B. s. 74)
32. Ertuğ’u görmemişti ama Ereğ’in **anlatışından** görmüşe dönmüştü. (B. B. s. 89)
33. **İtiş kakış** dönüp duruyorlardı. (B. B. s. 108)

Aşağıdaki cümlelerde -(y)Iş eki kalıcı isim yapma göreviyle kullanılmıştır.

1. Atıl arkadaşlarının **davranışlarını** yadırgamıştı. (Y. Ö. s. 9)
2. Orada ülkeni ve ulusunu küçük düşürecek **davranışlarda** bulunmaktan sakın! (Y. Ö. s. 10)

3. “**İnişe** geçsek iş kolaylaşacak.” (Y. Ö. s. 19)
4. **İnişe** geçtiklerinde hava iyice kararmıştı. (Y. Ö. s. 20)
5. Dağın eteklerinde **yağış** iyice durdu. (Y. Ö. s. 20)
6. Bağrışıp duran kadınların **davranışlarını** şaşkınlık içinde izliyordu. (Y. Ö. s. 29)
7. “Akşam beşte dedilerse, uçağın **kalkışı** gece yarısını bulur.” (Y. Ö. s. 35)
8. **Bakışlarını** bu kez otobüstekilere çevirdi. (Y. Ö. s. 36)
9. Baba uçağın kesin **kalkış** saatini de öğrenmeye çalışacaktı. (Y. Ö. s. 37)
10. “Biz de ilk **gidişimizde** böyle perişan olduktu.” (Y. Ö. s. 37)
11. Hele **inişlerini, kalkışlarını** görünce şaşkınlık hayranlığa dönüştü. (Y. Ö. s. 39)
12. “Yolcuların **inişini** de gördün mü?” (Y. Ö. s. 39)
13. Bu uçağın **inişini** izlemeye istekli değildi. (Y. Ö. s. 40)
14. Ana ikide bir **bakışlarını** Atıl’dan yana kaydırarak oğlunun yerinde olup olmadığını denetliyordu. (Y. Ö. s. 40)
15. Ana yurt dışına **çıkış** belgesini alarak yan tarafta bekleşmekte olan kadınların arasına sokuldu. (Y. Ö. s. 41)
16. Atıl babasının **davranışından** hiçbir şey anlayamamıştı. (Y. Ö. s. 41)
17. Baba Atıl’ın elinden tutarak **çıkış** kapısına yöneldi. (Y. Ö. s. 42)
18. “Uçağa ilk **binişin** mi?” (Y. Ö. s. 42)
19. Elindeki **binış** kartlarına bakarak alana hangi kapıdan geçebileceklerini saptamaya çalışıyordu. (Y. Ö. s. 43)
20. “**Uçuşa** geçebilmesi için hızla ileriye atılması gerek.” (Y. Ö. s. 44)
21. “Uçağımız **kalkışa** hazırlanıyor.” (Y. Ö. s. 44)
22. Atıl camdan dışarıya bakarken, uçağın **yürüyüşe** geçtiğini gördü. (Y. Ö. s. 45)
23. “Bu **gidişle** hep üçüncü sınıfta olacaksın,” diyerek içini çekti pilot. (Y. Ö. s. 53)
24. “Birazdan **inişe** geçeceğiz.” (Y. Ö. s. 54)
25. “İzin **dönüşü**, tüm Osmanlar, Hasanlar, Mahmutlar yola düşmüş.” (Y. Ö. s. 56)

26. Odaları **giriş** katındaydı, pencereleri çevredeki yeşilliklere açılıyordu. (Y. Ö. s. 65)
27. Giderek rengi solmaya, kasları arıklaşmaya, **bakışları** ölgünleşmeye başladı. (Y. Ö. s. 66)
28. Sonra kuşkulu **bakışlarını** oğluna çevirdi. (Y. Ö. s. 67)
29. “İzin **dönüşü** ağır işler yüklediler üstümüze.” (Y. Ö. s. 67)
30. Atıl birden **bakışlarını** anasının gözlerine dikerek, “Hani,” dedi. (Y. Ö. s. 67)
31. “Girelim de **alışverişimizi** edelim.” (Y. Ö. s. 68)
32. Onun bu **davranışı**, babasının gözünden kaçmadı. (Y. Ö. s. 69)
33. “Yabancı olduğumuzu bir **bakışta** nasıl anlıyorlar, bilmiyorum.” (Y. Ö. s. 74)
34. Yanlış konuşmak korkusuyla **alışverişi** hep parmak işaretiyle yürütüyordu. (Y. Ö. s. 74)
35. İlk **gelişlerinde**, babasının izlediği yolları anımsamaya çalıştı. (Y. Ö. s. 78)
36. Berber parası vermemek için anasının **dikiş** makasıyla kırıpıyordu saçlarını. (Y. Ö. s. 78)
37. Tek başıma istasyon alanına **gidişim** uygunsuz olsaydı, biletçi tepki gösterir, belki de yolculuğuma engel olmaya kalkışır diye düşündü. (Y. Ö. s. 78)
38. Birlikte **satış** tezgahının olduğu yere döndüler. (Y. Ö. s. 79)
39. Atıl her **gidişinde** bu tümceyle karşılaştığı için söyleneni hemen yaptı. (Y. Ö. s. 79)
40. **Dönüş** için, gelirken indiği yerin tam karşısına dikildi. (Y. Ö. s. 80)
41. Bizim semte **varış** bu denli sürmüyordu, diye düşündü. (Y. Ö. s. 81)
42. İş yerleri birbirine yakındı, **giriş çıkış** saatleri de uyuyordu. (Y. Ö. s. 84)
43. Görevlinin **görüşlerine** katılmadığını bir daha belirtmekten kendini alamadı. (Y. Ö. s. 84)
44. Her gün **dönüş** saatlerinde Atıl kapının önünde beklerdi. (Y. Ö. s. 85)
45. **Gidişte** umudun verdiği güçle yolu bir solukta aştılar. (Y. Ö. s. 86)
46. **Dönüşte** kolları kanatları kırılmıştı. (Y. Ö. s. 86)
47. “İzin verirseniz, **giriş** paramı ödeyeyim.” (Y. Ö. s. 93)

48. **Çıkış** kapısına yaklaşırken, Bayan Frida sırtını ağaca verip dinlenme gereğini duydu. (Y. Ö. s. 95)
49. Atıl'ın yaklaştığını görünce, bir an oyunu bırakıp **bakışlarını** ona çevirdiler. (Y. Ö. s. 98)
50. Yeniden **bakışlarını** öteki çocuklara çevirdi. (Y. Ö. s. 98)
51. Babası bakkal **dönüşü** kendisini evde beklemeye söz verdi. (Y. Ö. s. 102)
52. Halil Usta arkadaşının **çıkışına** hiç kızmadı. (Y. Ö. s. 103)
53. Halil Usta kaşlarını çatarak **bakışlarını** babaya çevirdi. (Y. Ö. s. 104)
54. İç çekerek **bakışlarını** televizyondaki futbol karşılaşmasına çevirdiler. (Y. Ö. s. 104)
55. “**Dönüş** param yok.” (Y. Ö. s. 107)
56. Atıl babasını bu sert **çıkışına** hiçbir anlam veremedi. (Y. Ö. s. 112)
57. Atıl bu **davranıştan** güç alarak, “Abla,” dedi. (Y. Ö. s. 120)
58. Atıl adamın kayıtsız **davranışına** şaşırıp kalmıştı. (Y. Ö. s. 122)
59. Aklından geçen bazı sözcüklerin **yazılışını**, bir solukta bulup kağıda geçiremiyordu. (Y. Ö. s. 128)
60. Atıl öğretmenin bu sert **çıkışı** karşısında şaşırıp kaldı. (Y. Ö. s. 131)
61. “Çevredekilerin sana ters gelen **davranışlarına** aldırmamaya çalış.” (Y. Ö. s. 133)
62. Alman öğrenciler de öğretmenin **davranışını** benimsiyorlardı. (Y. Ö. s. 135)
63. “Bir de **dövüŖe** mi başladın.” (Y. Ö. s. 152)
64. Işıl ışıl kara gözlerini öğretmenin gözlerine dikerek içinden geçenleri ona **bakışlarıyla** anlatmaya çalıştı. (Y. Ö. s. 158)
65. “İşveren **satışların** azaldığını söylüyor,” dedi. (Y. Ö. s. 159)
66. “Gücümü kıracak sözler etme!” diye sert **çıkışlarla** susturmuştu onu. (Y. Ö. s. 162)
67. Baba ilk kez böyle bir **çıkışla** karşılaşlıyordu. (Y. Ö. s. 165)
68. Sonra güler yüzle **çıkış** kapısını gösterdi. (Y. Ö. s. 167)
70. “Almanya **dönüşü** çok yaşamamış.” (Y. Ö. s. 171)

71. **Bakışlarını** beyaz kedi yavrusundan ayırıp başka yanlara çevirdi. (Y. Ö. s. 171)
72. Çamaşırılık **dönüşünde** kümese girer girmez, yumurta toplamaya girişti. (B. B. s. 38)
73. Kente **gidiş gelişlerinden** birinde, İdris'e rastladı. (B. B. s. 40)
74. **Davranışlarındaki** tedirginlikten oğlunun bir şeyler kurmakta olduğunu sezinliyordu. (B. B. s. 46)
75. Suya gelen genç kızlara **gösteriş** olsun diye kasketini yana eğiyordu. (B. B. s. 46)
76. Ev için **alışveriş** yapıyordu. (B. B. s. 46)
77. “Yoksa aranızda kavga **dövüş** mü var?” (B. B. s. 49)
78. Öteki günler **satış** yavandı. (B. B. s. 59)
79. Pazar **dönüşünde** tomar tomar kitap getirmeye başladı. (B. B. s. 71)
80. “Şu kara gözlerdeki yavuz **bakışlara** bakın!” (B. B. s. 75)
81. “**Dönüş** için yol paramı ayırdım.” (B. B. s. 77)
82. “Az ötesinde de **atış** yerleri!” (B. B. s. 85)
83. “Tersine uygarca bir **davranış** evine gitmen.” (B. B. s. 95)
84. “Hırsızlığı, eşkıyalığı, adam öldürmeyi konu edindikleri için okuyana o tür **davranışları** hoş gösterip benimsetirmiş.” (B. B. s. 96)
85. Fakat bu **yürüyüşü** fazla sürdüremedi. (B. B. s. 99)
86. Kalbin **işleyişini** açıkladı. (B. B. s. 101)
87. İlk **bakışta** çok karmaşık gibi geldi. (B. B. s. 101)
88. “Olağanüstü **işleyiş** öyle kolay yok edilebiliyor ki!” (B. B. s. 102)
89. **Satış** yerine parasız dağıtıyormuşcasına doluyorlardı. (B. B. s. 108)
90. **Kaçış** yolumuz bu saatlerde bomboş oluyor. (B. B. s. 110)
91. “Adamı ilk **atışta** devirmeye bak.” (B. B. s. 110)

4.2.1.4. -mAkIık

-mAk ekinin -lık/-lik ekiyle genişlemiş biçimidir ancak -mak/-mek eki ile -maklık/-meklik ekinin anlam açısından farkı çok belirgin değildir (Bayraktar, 2004: 11). -mE şeklinin eş anlamlısı olan -mEklık eylemliği, işlek, ama verimli değildir, söz konusu şekil, bağımsız olarak yüklem, özne, ve tümleç görevinde ya da bu öbeklerin bir bileşeni niteliğinde anlatımlarda etkinlik gösterebilir (Yılmaz, 2009:63).

Korkmaz ise -mAkIık ad-fiil ekini -mAk ad-fiil ekinin -Iık yapım eki ile genişletilmiş şekli olduğunu ifade ederek “ -mAkIık ekinin kullanılışı Eski Anadolu Türkçesinde canlı ve yaygın olduğu hâlde günümüz Türkiye Türkçesinde canlılığını yitirmiştir.” (Korkmaz, 2003: 878) şeklinde açıklamıştır.

4.2.1.5. -(I)m

-(I)m ekinin isim-fiil eki olarak kullanımının zamanla ortadan kalktığı ve kalıplaşmış olarak kullanıldığı görülmektedir. Bu yüzden -(I)m ekinin gramerciler tarafından fiilden isim türeten yapım eklerinin içinde incelendiği tespit edilmiştir.

Nesne ismi yapan fiilden isim yapma eklerinin çok işlek olanlarından biridir. Başlıca fonksiyonu fiille ilgili bir hâl, durum, iş ifade etmek olup o işle ilgili, o işten doğan varlık, eşya, âlet, yer v.s. gibi çeşitli isimler de yapar (Ergin, 2005: 188).

Korkmaz, -(I)m ekini fiilden isim türeten yapım eklerinin içinde inceleyerek geçişli ve geçişsiz tek bazen de çift heceli fiillerden ad türeten işlek ektir ve bu ek ünlü ile biten fiillere yalnız -m olarak, ünsüz ile bitenlere, araya -I / -U bağlantı ünlüsü alarak eklenir (Korkmaz, 2003: 89) şeklinde açıklamıştır.

Gabain ise “Eski Türkçenin Grameri” adlı eserinde fiilden isim türeten yapım eklerinin içerisinde ele aldığı -m eki ile ilgili açıklama yapmadan talım “yağma” (talı- “yağmalamak”), kâdim “giyim, elbise” (kâd- “giymek”), tuğum “yeniden doğmak” (tuğ- “doğmak”), istâm “istek, arzu” (istâ- “aramak, istemek”) (Gabain, 1988: 53) şeklinde Eski Türkçe eserlerde yer alan örneklere yer vermiştir.

1. Köydeki **yaşamlarının** tadı kaçıyor, yaşama sevinçleri köreliyordu. (Y. Ö. s. 10)
2. Arkadaşlarının bir **bölümü** kapı önünde bekliyorlarmış. (Y. Ö. s. 11)

3. **Özlemle** sızım sızım sızlayıp dururken, hık demeden yürütüyorum işi. (Y. Ö. s. 15)
4. "Sol yanımızda **uçurum** var." (Y. Ö. s. 18)
5. Babasının sert **tutumunu** yadırgadı. (Y. Ö. s. 22)
6. Oradan daha ilerideki **bölüme** geçmeleri gerekiyordu. (Y. Ö. s. 41)
7. İki **dilim** ekmeği yiyip içindeki ezikliği bastırdı. (Y. Ö. s. 63)
8. Oyuncak **bölümünde** Atıl dünyasını şaşırdı. (Y. Ö. s. 68)
9. Bir gün önceki **yaşamını** ayrıntılarıyla yazdı. (Y. Ö. s. 71)
10. Oyuncak **bölümünden** ayrılmadan önce, çevresine bakındı. (Y. Ö. s. 80)
11. Sonra kuşlar **bölümüne** geçtiler. (Y. Ö. s. 95)
12. Birbirlerinin **yaşam** ortamlarına göz dikip savaşımlarsa, rahat yaşayabilirler. (Y. Ö. s. 96)
13. İlk **atılım** başarılı oldu. (Y. Ö. s. 115)
14. Kağıt peçetenin arasında duran iki **dilim** ekmeği ortaya çıkardı. (Y. Ö. s. 124)
15. Ana, babanın bu **tutumuna** şaşırdı kaldı. (Y. Ö. s. 125)
16. **Giyim, kuşam**, davranış ve **tutumlarıyla** Almanlara daha yakındılar. (Y. Ö. s. 137)
17. "Bir köprü **yapımında** çalışıyordum." (Y. Ö. s. 141)
18. Ama hiçbir gün çevresindeki Almanların **giyim**, davranış ve **yaşamlarından** örnek almaya yanaşmıyordu. (Y. Ö. s. 146)
19. "Çocuklarımızın yabancı işçi çocuklarıyla **eğitim öğretim** görmesini istemiyoruz." (Y. Ö. s. 151)
20. "**Ölümlü** dünyada insana bu kadar çile yeter." (Y. Ö. s. 165)
21. İki soluk **yaşamı**, en iyi şekilde geçirebilmek için çabalarlardı. (B. B. s. 11)
22. Hani şu **ölüm** saçan bombaları bulan yüce bilginler! (B. B. s. 11)
23. İlk **atılımı** yapmadan, olayı her yönüyle düşünmekten yanaydı. (B. B. s. 39)
24. Pırıl pırıl, görkemli bir **görünümü** vardı motosikletin. (B. B. s. 41)
25. Köyün **bitimindeki** pınarın başına oturmuştu. (B. B. s. 43)

26. **Uçuruma** doğru yuvarlandı gitti. (B. B. s. 48)
27. **Kurumda** çalışanlar, yeni yeni gelmeye başlamışlardı. (B. B. s. 51)
28. Mehmet'in sorununa **çözüm** yolu bulmuştu. (B. B. s. 52)
29. İstanbul'da öçsüz, kansız, insanca bir **yaşam**... (B. B. s. 57)
30. **Geçim** derdine köylerinden, evlerinden kopmuş gelmişlerdi. (B. B. s. 57)
31. Onun bu **tutumundan** hoşnut kaldılar. (B. B. s. 58)
32. **Yaşamlarının** özenilecek bir yanı yoktu. (B. B. s. 60)
33. Buldukları yerde, Türkçe **öğretim** yapan bir okul yoktu. (B. B. s. 60)
34. İnsanları **giyim kuşamlarına** göre değerlendirme yöntemiyle koşullanmışlardı. (B. B. s. 61)
35. **Geçim** derdine, yavrularını sokaklara döküp saçarak kalkıp işe geliyorlar. (B. B. s. 68)
36. Günlük **yaşamında** televizyonda sevdiği kişiler gibi davranıyordu. (B. B. s. 72)
37. Sebze **bölümünün** bitişiğinde, balık **bölümü** vardı. (B. B. s. 81)
38. Oraya vardığında, ona dirlikli bir **yaşam** sağlama isteklerini yineliyordu. (B. B. s. 91)
39. Erek bu son **bölümü** bir kez daha okudu. (B. B. s. 92)
40. Geçmişi bilmediğinden hiçbir **anlam** veremedi. (B. B. s. 92)
41. **Ölümden**, öldürmeden korktuğu yoktu. (B. B. s. 94)
42. "Şu gördüğün kitapları okumaya **doyum** olmuyor." (B. B. s. 97)
43. Kan **dolaşımı** düzeninin şemasını gösterdi. (B. B. s. 101)
44. "**Sindirim, solunum**, duyu organlarımız da öyle." (B. B. s. 102)
45. "Yeni olanaklarla mutlu bir **yaşam** sürmeye başlayacaklar." (B. B. s. 103)
46. "Yaşamak isteyen onca insanı yok etmek, yurtlarına sahip çıkmak, insanlık dışı bir **tutum**." (B. B. s. 105)
47. Yaz boyu **yaşamları** böyle sürüp gitti. (B. B. s. 108)

4.3.SIFAT-FİİLLER

Sıfat-fiiller Büyük Türkçe Sözlüğün ‘sıfat-fiiller’ maddesinde, fiilden -an (-en), -r (-ır, -ir, -ur, -ür), -acak (-ecek) vb. eklerle türetilmiş isim ve sıfat görevinde kullanılan kelimeler, ortaç, durum ortacı, partisip (BTS, 2005: 1748) şeklinde tanımlanmıştır.

Sıfat-fiiller için çeşitli kaynaklarda; kılın adı (kılın sanı), ortaç, sıfat-fiil (sıfat-eylem), fiilsi, partisip, isim-fiiller gibi terimler kullanılmıştır (Bayraktar, 2004: 44).

Banguoğlu, ‘Sıfatfiiller’ başlığı altında sıfat-fiilleri tanımlayarak sıfatfiil fiilin zamana bağlı olarak kavramını sıfatlaştıran bir şeklidir. Zaman anlatımı taşımaları yönünden adfiillerden ayrılırlar. Fakat yatık fiil olarak ve adfiiller gibi olumsuz edilen görüşlerine girerler (Banguoğlu, 2004: 422) şeklinde açıklamıştır. Bilgegil ise “Sıfat Fiiller “ adlı başlıkta kısa bir şekilde sıfat-fiilleri ve eklerini açıklayarak eylem kavramı taşıdıkları hâlde, çekilme kabiliyetinden mahrum olan, yan cümleciklerde yüklem görevi alabilen niteleyici kelimelere “sıfat fiil” denir (Bilgegil, 1984: 197) diye ifade etmiştir.

Hacıeminoğlu (Hacıeminoğlu, 2008: 163), ‘İsim-fiiller’ başlığında fiilin zamana bağlı olarak kavramını sıfatlaştıran bir şekildir. Zaman anlamı taşımaları yönünden isim-fiillerden ayrılırlar diyerek tanımlar. Hengirmen (Hengirmen, 1999:288), ‘Ortaç’ başlığı altında eylemin sıfat olarak kullanılan biçimi şeklinde tanımlar.

Ergin ise, partisipler başlığı altında sıfat-fiilleri açıklamıştır. “*Partisipler nesnelere hareket vasıflarını karşılayan fiil şekilleridir. Partisiplerin asıl isimlerden farkı nesneyi hareketine göre adlandırması, hareketi ile ifade etmesidir. Fiil kök veya gövdeleri bu şekillere girerek nesnelere hareketleri ile ifade ederler. Onun için partisiplere fiillerin isim şekilleri, kısaca isim fiil diyebiliriz.*” (Ergin, 2005: 333).

Sıfat-fiiller fiillerin cümle içinde isim olarak kullanılan, zaman ve hareket kavramı taşıyan şekilleridir, zaman kavramı taşıma özellikleri ile isim-fiillerden ayrılırlar (Üstüner, 2000: 21).

İsim-fiiller konusunda geniş bir şekilde çalışan Kemal Eraslan birçok gramercinin sıfat-fiil olarak bahsettiği fiilimsi türü için isim-fiil ifadesini kullanır.

“İsim-fiiller geçici hareket vasıflarıyla nesne karşıladıklarından geniş ölçüde sıfat gibi kullanılabilirler. Bu durumda nesnenin geçici hareket vasfını bildirirler. Halbuki aslı sıfatlar nesnenin kalıcı, yani nesnenin varlığında bulunan vasıfları ifade eder. Fiilin bu hususi şekli için bazı meslektaşlarımızca “sıfat-fiil” teriminin tercih edilmesi, bunların yaygın şekilde sıfat gibi kullanılmalarından ileri gelmektedir.” (Eraslan, 1999: 123).

Genel olarak sıfat-fiil eklerinin görevleri ve özellikleri şu şekildedir:

1. İsim-fiiller gibi fiilden türerler.
2. Cümlede sıfat gibi görev yaparlar.
3. Fiiller gibi fiil çekimine girmezler.
4. İsim çekim ekleri ve isim hâl eklerini alabilirler.
5. Zaman kavramı taşımaları nedeniyle isim-fiillerden ayrılırlar.
6. Sıfat-fiilin nitelediği isim düştüğü takdirde sıfat-fiil isimleşir.
7. Sıfat-fiiller de isim-fiiller gibi kalıplaşarak kalıcı isim olarak kullanılabilirler.

4.3.1.Sıfat-fiil Ekleri

Sıfat-fiil ekleri zaman bildiren eklerdir. Bundan dolayı sıfat-fiiller üç başlık altında incelenebilir. Bunlar şu şekildedir:

1. Geçmiş zaman ifadesi taşıyan sıfat-fiil ekleri
2. Geniş zaman ifadesi taşıyan sıfat-fiil ekleri
3. Gelecek zaman ifadesi taşıyan sıfat-fiil ekleri

4.3.1.1. Geçmiş Zaman İfadesi Taşıyan Sıfat-fiil Ekleri

Türkiye Türkçesinde, geçmiş zaman ifadesi taşıyan sıfat-fiil ekleri *-DİK* ve *-miş* ekleridir. Bu eklerin olumsuzları *-mA-* olumsuzluk ekiyle yapılır. İsim ve sıfat gibi kullanılabilen sıfat-fiillerdir.

4.3.1.1.1. *-DİK isim*

Bayraktar ekin tarihi gelişimini şu şekilde açıklar, “Orhon Türkçesinden itibaren kullanılmaya başlar. Türkiye Türkçesine gelinceye kadar her dönemde kullanılmıştı. Orhon Türkçesinden itibaren ismin hâl ekleriyle ve çeşitli edatlarla kullanılarak zarf-fiil yapma görevini de üstlenir. Olumsuz fiilin üzerine ekten önce eklenen *-mA-* olumsuzluk ekiyle yapılır.” (Bayraktar, 2004: 47).

-DİK eki geçmiş zaman ifade eden ve çok kullanılan partisip ekidir, bu ekin dikkati çeken tarafı iyelik eki olarak kullanılmasıdır ve bu partisipte iyelik eki partisip eki ile adeta kaynaşmış durumda bulunur. (Ergin, 2005: 335).

“Dilimizde -DİK /-DUK sıfat-fiilinin, olumlu biçimiyle, adlar önünde sıfat olarak kullanılışı hep iyelik ekleriyleledir. Bu tür sıfatların oluşturduğu sıfat tamlamaları çok bol ve yaygındır. Sıfat-fiildeki zaman gösterme özelliğinde de geçmişten geleceğe kadar uzanan bir genişlik sezilir.” (Korkmaz, 2003: 921).

-DİK ekiyle yapılan bazı sıfat-fiiller kendinden sonra gelen ismin düşmesi sonucu isimleşirler. Bu başlıkta öncelikle incelenen eserlerde *-DİK* eki ile yapılan sıfat-fiiller sıralanmış. Daha sonra ise kendinden sonra gelen ismin düşmesi sonucu isimleşen sıfat-fiillere yer verilmiştir.

1. “Pek iyi bilmiyorum, emme **anladığım şu** ki, işin ucunda para varmış.” (Y. Ö. s. 8)
2. “Tren anamla babamın **çalıştığı yere** çok geç gidiyormuş.” (Y. Ö. s. 8)
3. “Öğrenmek **istediğiniz bir şey** varsa, bana ya da Atıl’a sorun.” (Y. Ö. s. 9)
4. Ana babasının **yolladığı kartlardan, mektuplardan**, köye izine gelenlerin anlattıklarından, belleğinde ne kaldıysa, birbirine ekliyor, biraz da uydurarak durmadan anlatıyordu. (Y. Ö. s. 9)
5. Anlata anlata **bitiremediği düşler ülkesinde** gönlünce yaşasındı. (Y. Ö. s. 10)

6. “Babamın **getirdiği tüm Almanya oyuncaklarını** armağan edeceğim.” (Y. Ö. s. 10)
7. Onlara **verdiği sözü** anımsadı. (Y. Ö. s. 11)
8. “Dünyada **gördüğümüz, bildiğimiz her şeyi** oyuncak olarak yapabiliyorlarmış.” (Y. Ö. s. 11)
9. “Bunların **yapıldığı yere** gidiyorum.” (Y. Ö. s. 11)
10. Atıl’ın armağan **ettiği oyuncakları** bağrına bastırmıştı. (Y. Ö. s. 11)
11. “Yanlışmış **dediğimiz söz**, gavur demek, dinsiz demekmiş.” (Y. Ö. s. 13)
12. “Alamanya’ya ilk **gittiğim sıralarda**, bir gün fabrikada çalışırken, kendi kendime konuşmaya başlamışım.” (Y. Ö. s. 14)
13. Sonra birkaç kez dönüp doğup **büüdüğü yerlere** baktı. (Y. Ö. s. 18)
14. “Canımı **sevdiğim Kurt Tepesi**.” (Y. Ö. s. 18)
15. **Okudukları duaları** üfleyerek korkuyu yenmeye çalışıyorlardı. (Y. Ö. s. 20)
16. Tehlikeyi atlatmanın **verdiği gevşeklikle** yaslanıp uyuyakaldı. (Y. Ö. s. 20)
17. “Yoksa başına **olmadık işler** gelir.”(Y. Ö. s. 21)
18. Oysa köyde **dilediği yerde** gezer, **dilediği yerde** otururdu. (Y. Ö. s. 22)
19. Atıl’ın hiç **rastlamadığı bir itiş kakış** başladı. (Y. Ö. s. 24)
20. Daha sonra yanındaki yolcuların yaptığı gibi, **olduğu yere** oturuverdi. (Y. Ö. s. 25)
21. Anası da onun gibi **olduğu yerde** sızıp gitmişti. (Y. Ö. s. 25)
22. **Kavrayamadığı dertlerden** ötürü ağlayıp bağıırıyordu. (Y. Ö. s. 25)
23. Babasının **bulunduğu yer** hela kapısının önüydü. (Y. Ö. s. 25)
24. “Taaa babanın **bulunduğu yere** dek bu kalabalığı yarmamız gerek.” (Y. Ö. s. 26)
25. Atıl denizi görünce, bir an **olduğu yerde** durdu. (Y. Ö. s. 28)
26. Atıl’ın **dirseklediği kadınlar** işaret parmaklarıyla polise onu gösterdiler. (Y. Ö. s. 29)
27. “Şimdi de kadından **çaldığımız parayı** çıkarın bakalım.” (Y. Ö. s. 30)
28. Baba suçsuzluğun ve dürüstlüğün **verdiği güçle** polise karşı durdu. (Y. Ö. s. 30)

29. “**Dilediğiniz yere** gidebilirsiniz.” (Y. Ö. s. 31)
30. Haydarpaşa iskelesinde **yediği bu ilk simidin tadını** anımsayacaktı. (Y. Ö. s. 32)
31. Ellerini iki yana açarak **tuttuğu yeri** güven altına aldı. (Y. Ö. s. 33)
32. Bıraksalar, **olduğu yerde** saatlerce dikilip kalacaktı. (Y. Ö. s. 34)
33. “Otobüslerin **kalktığı yeri** bilemedim.” (Y. Ö. s. 34)
34. Atıl’ın hiç **görmediği biçimde** saygılı bir sesle, “Polis efendi,” dedi. (Y. Ö. s. 34)
35. “Bizim **kaçırdığımız vapurla** geçtiler.” (Y. Ö. s. 35)
36. “**Bindiğimiz otobüs** bizi buraya getirdiydi.” (Y. Ö. s. 35)
37. “**Söyleştığımız Almanya yolcuları** ortalarda görünmüyorlar.” (Y. Ö. s. 35)
38. Burnunu cama yapıştırıp yol boyunca **geçtikleri caddelere, sokaklara**, dükkanların camekanlarında hiç kıpırdamadan dikilip duran mankenlere daldı gitti. (Y. Ö. s. 36)
39. Almanya’ya varır varmaz, köye mektup yazıp **gördüklerinin tümünü** bir bir anlatmaya karar verdi. (Y. Ö. s. 36)
40. “**Geçtiğimiz yerlere** bak, bak da, gözün gönlün açılsın.” (Y. Ö. s. 37)
41. “Çünkü **çalıştığım fabrikada** işim çok ağır.” (Y. Ö. s. 38)
42. Akşamları kendisine öğretmeye **çalıştığım Türkçeyi**, ertesi gün unutuyor. (Y. Ö. s. 38)
43. “Öldük ölüyoruz, diyerek **bildiğim duaları** okuya okuya beklemeye başladım.” (Y. Ö. s. 39)
44. “Öğrenmek **istediğin şeyi** anladım.” (Y. Ö. s. 40)
45. “Bavulu demin **durduğumuz yerde** masanın üstünde bıraktık.” (Y. Ö. s. 41)
46. Kalem **yonttuğu bu çakıyla** baharda söğüt dallarından düdüğü yapardı. (Y. Ö. s. 42)
47. Eline **geçirdiği çomak ya da tahta parçalarını** onunla yontup çentikleyerek can sıkıntısını gidermeye çalışırdı. (Y. Ö. s. 42)
48. Birden nereden geldiğini **kestiremediği bir sesle** irkildi. (Y. Ö. s. 44)
49. Alana gelirken **bindikleri otobüsün** içine benziyordu. (Y. Ö. s. 44)
50. Çevresine bakınarak sesin **geldiği yeri** saptamaya çalıştı. (Y. Ö. s. 44)

51. Hiç **tanımadiğı birinin** kendisiyle neden ilgilendiğini anlayamamıştı. (Y. Ö. s. 44)
52. Atıl'ın **oturduğu koltuğun** iki yanından sarkan kemer uçlarını birleştirmeye çalışıyordu. (Y. Ö. s. 44)
53. Buradan **istediğın oyuncadı ve kitabı** seçebilirsin. (Y. Ö. s. 46)
54. Avucuna **sakladığı ekmeğın son lokmasını** da ağzına alıp arkasına sakladı. (Y. Ö. s. 49)
55. Fakat bu musluk kentteki istasyonda ve havaalanında **kullandığı musluklara** benzemiyordu. (Y. Ö. s. 50)
56. Çok **hoşlandığı o kokulu sudan** ikide bir başına serpince anası sandığa saklamıştı şişeyi. (Y. Ö. s. 50)
57. “Kapıyı kilitlemek için **çevirdiğın kolu** sağı sola oynat.” (Y. Ö. s. 51)
58. Atıl **oturdukları yere** gelince, şöyle bir durakladı. (Y. Ö. s. 52)
59. Hele ikinci pilotun **gösterdiğı yakınlıktan** sonra utancı büsbütün arttı. (Y. Ö. s. 53)
60. “**Yaptığım işın** iyi olmadığını anlamıştım.” (Y. Ö. s. 54)
61. Atıl hemen boynunu uzatıp babasının parmağıyla **gösterdiğı yere** baktı. (Y. Ö. s. 56)
62. “Peki,” dedi Atıl ve hemen babasının **bastığı yere** adımını attı. (Y. Ö. s. 57)
63. “Uçaktan indirilen bavullar, şu **gördüğün kapıdan**, döner masanın üstüne kaydırılıyor.” (Y. Ö. s. 57)
64. Almanya'ya adım **attığı bu ilk günün anısını** hiç unutmayacaktı. (Y. Ö. s. 59)
65. Atılların **oturduğu ev** kentin kenar semtlerinden birinde, eski bir yapıydı. (Y. Ö. s. 59)
66. Başını kaldırıp babasının **yattığı yatağı** iyice baktı. (Y. Ö. s. 60)
67. Atıl Almanya'ya geleli beri aklından **geçirdiğı soruyu** sordu babasına. (Y. Ö. s. 65)
68. Anası sabahleyin **hazırladığı yiyeceklerin** olduğı gibi durduğunu görünce, öfkelenip bağıırıyordu oğluna. (Y. Ö. s. 66)
69. Köye **duyduğı özlem**, kurt gibi kemiriyordu içini. (Y. Ö. s. 66)

70. Zorluklara karşı **aldığı direnme kararı** onu güçlendirmişti. (Y. Ö. s. 67)
71. Yola çıkarken **gösterdiği onca coşku, sevinç ve övünmeden** sonra, bir ay bile geçmeden geri dönerse ne derdi arkadaşları? (Y. Ö. s. 67)
72. “Hani sözünü **ettiğin akıl almaz oyuncaklar?**” diye soru yağmuruna tutarlardı. (Y. Ö. s. 67)
73. Münih tren istasyonunun **bulunduğu alana** gelince tramvaydan indiler. (Y. Ö. s. 68)
74. Köydeyken düşleyip **durduğu Almanya’yla** karşılaşmanın coşkusu içindeydi. (Y. Ö. s. 68)
75. “İstersen **aldığım arabaları ve topu** geri verelim.” (Y. Ö. s. 69)
76. “Satın **aldığımız oyuncakların parasını** ödedim, geri almazlar.” (Y. Ö. s. 69)
77. “Demin **konuştuğun adam** nereli?” (Y. Ö. s. 70)
78. “**Gördüğün bu adamlar** yolcu değil.” (Y. Ö. s. 70)
79. Üstünkörü selamlayıp söyleşmekte **oldukları konuya** döndüler. (Y. Ö. s. 70)
80. Işıl ışıl caddelerden geçip evlerinin **bulunduğu semte** ulaştılar. (Y. Ö. s. 71)
81. Atıl bu süre içinde **oturdıkları semtten** hiç ayrılmadı. (Y. Ö. s. 72)
82. Atıl birkaç kez tramvaya binip mağazaların **bulunduğu semte** gitmek istediğini söyledi. (Y. Ö. s. 72)
83. Ama Alman çocuğa **uyguladığı ayrıcalığı** hemen sezinlemişti. (Y. Ö. s. 73)
84. **Öğrendiği Almanca sözcükleri** çoğu kez yanlış kullanıyordu. (Y. Ö. s. 74)
85. Alman işçilerin yapmak **istemediği maden ve ağır yapı işçiliği** gibi işleri yapıyorlardı. (Y. Ö. s. 74)
86. “Sokakta yürürken, **karşılaştığım Almanlar** öyle tiksintiyle bakıyorlar ki...”(Y. Ö. s. 74)
87. Günlük yaşamda **gereksindiği pek çok sözcük ve tümce** belletti ona. (Y. Ö. s. 75)
88. Sokaklarda **gördükleri ilginç şeylerin** Almanca adlarını öğretiyordu. (Y. Ö. s. 75)

89. Arada bir de çok **sevdiği torunlarını** görmesi için birer hafta evlerine buyur ediyorlardı. (Y. Ö. s. 76)
90. Çakısıyla **oyduğu oyuncakları** pencerenin önüne dizdi. (Y. Ö. s. 77)
91. Birkaç ay önce **verdiği sözü** anımsadı. (Y. Ö. s. 77)
92. Birlikte **gördükleri tabancayı** alıp sevindirmeye karar verdi. (Y. Ö. s. 77)
93. Aylardır harçlıklarında **biriktirdiği paraları** çıkardı. (Y. Ö. s. 77)
94. O zaman Atıl **yaptığı işin** pek de kötü bir şey olmadığına karar verdi. (Y. Ö. s. 77)
95. Tabancayı eline aldığıında, çarşıda **gördüğü tabancayı** tüm tehlikeleri göze alacak ölçüde çok, pek çok istediğini anladı. (Y. Ö. s. 77)
96. Tabancanın **bulunduğu büyük mağazayı** aradı. (Y. Ö. s. 78)
97. İlk gelişlerinde, babasının **izlediği yolları** anımsamaya çalıştı. (Y. Ö. s. 78)
98. **Olduğu yerde** birkaç kez dönerek sağa sola bakındı. (Y. Ö. s. 78)
99. Birlikte satış tezgahının **olduğu yere** döndüler. (Y. Ö. s. 79)
100. **Aradığı büyük mağazayı** bulamıyordu bir türlü. (Y. Ö. s. 79)
101. Raflar akla **gelmedik oyuncaklarla** doluydu. (Y. Ö. s. 80)
102. Dönüş için, gelirken **indiği yerin** tam karşısına dikildi. (Y. Ö. s. 80)
103. **Bağladığı sicim** orada duruyordu. (Y. Ö. s. 80)
104. **Oturdukları semte** yaklaşıp yaklaşmadığını anlamaya çalışıyordu. (Y. Ö. s. 81)
105. Atıl biletçinin bir solukta **söylediği sözcüklerden** hiçbir şey anlamamıştı. (Y. Ö. s. 81)
106. “Bu biletle, ancak **geldiğimiz yolun** yarısına dek yolculuk yapılabilir.” (Y. Ö. s. 81)
107. “**Yaşadıkları evleri** pis tutuyorlar.” (Y. Ö. s. 83)
108. “Huyunu suyunu **bilmediğimiz insanlara** hizmet etmek zorunda kalsak...”(Y. Ö. s. 83)
109. Ama görevlinin kendisine **gösterdiği ilgi ve yakınlık** ona güven vermişti. (Y. Ö. s. 84)

110. Ana **yaptığı aramaları** bir solukta anlattı. (Y. Ö. s. 86)
111. Gidişte umudun **verdiği güçle** yolu bir solukta aştılar. (Y. Ö. s. 86)
112. “Pantolonumun arka cebine **koyduğum tabanca** kaba etime battı.” (Y. Ö. s. 87)
113. “Birlikte **gittiğimiz gün** cin gibi çevresine bakınıyor, ikide bir **olmadık sorular** soruyordu. (Y. Ö. s. 88)
114. Almanca sözcük dağarcığını **elverdiği ölçüde** yanıtlamaya çalışıyordu. (Y. Ö. s. 89)
115. “Babanın ya da annenin **çalıştığı işyerlerinin** adlarını biliyor musun?” (Y. Ö. s. 89)
116. “Babamın **çalıştığı yerde** traktör yapılıyor.” (Y. Ö. s. 89)
117. “Sonunda polis babanın **çalıştığı fabrikayı** bulmuş.” (Y. Ö. s. 89)
118. Atıl divanın kenarına ilişirken, babasının **aldığı tabancayı** gördü. (Y. Ö. s. 90)
119. Polis, Atıl’ın kekeleye kekeleye **anlattığı şeylere** pek inanmamıştı. (Y. Ö. s. 91)
120. “Bugün **çektğim korkuyu** Allah’la ben bilirim.” (Y. Ö. s. 92)
121. “Yanlış tramvaya bindin de **ettiğin iş** ortaya çıktı.” (Y. Ö. s. 92)
122. “Çarşıya inip **istediğin tabancayı** satın aldım.” (Y. Ö. s. 92)
123. Baba konuyu Atıl’ın hiç **ummadığı biçimde** tatlıya bağlayarak kapadı. (Y. Ö. s. 93)
124. Aslan, kaplan gibi yırtıcı hayvanların **bulunduğu bölüm** ürkütücüydü. (Y. Ö. s. 94)
125. Kuşun **söylediği sözcükler** Almanca olduğu için pek bir şey anlamadı. (Y. Ö. s. 95)
126. Birbirleriyle oynaşırken, akla **gelmedik şaklabanlıklar** yapıyorlardı. (Y. Ö. s. 95)
127. “Babamın **çalıştığı fabrikada** pek çok Türk işçi varmış.” (Y. Ö. s. 101)
128. Atıl’ın davranışlarına bakıp köyden ilk **geldikleri günleri** anımsıyorlardı. (Y. Ö. s. 102)

129. “Televizyon programlarının **yapıldığı yerlerde**, çok güçlü vericiler var.” (Y. Ö. s. 103)
130. “Bu dalgaların **geçtiği yerlerde** bulunan alıcı aygıtlar, görüntü ve sesleri hemen kapıyorlar.” (Y. Ö. s. 103)
131. “Şu **gördüğün adamlar, kadınlar, taşıtlar...**”(Y. Ö. s. 103)
132. “Ekran **dediğimiz cama** yansıtılıyor.” (Y. Ö. s. 103)
133. “Alıcı kutular vericinin **yolladığı dalgaların** yolu üstünde bulunacak.” (Y. Ö. s. 104)
134. “Yoksa bu kutu **koyduğun yerde** süs gibi durur.” (Y. Ö. s. 104)
135. “Ben gurbette **yediğimiz ekmeğe, verdiğim paraya** bile acıyorum.” (Y. Ö. s. 105)
136. “Orada **gördüğün her şey** fabrikanın.” (Y. Ö. s. 105)
137. Deminden beri kurup **durduğu soruyu** soruverdi. (Y. Ö. s. 105)
138. Havuzun **bulunduğu alana** varınca gördüklerini kendisi de yadırgadı. (Y. Ö. s. 105)
139. “İçimize **giydığımız dona** iç donu dediğimize göre, yüzerken **giydığımız dona** da yüzme donu diyebiliriz.” (Y. Ö. s. 106)
140. Baba doğrulup sesin **geldiği yöne** baktı. (Y. Ö. s. 107)
141. “Polise haber verirse, zavallının **yandığı gündür!**” (Y. Ö. s. 108)
142. “Köyde göğsümü gere gere **dolaştığım günler** düşlerime giriyor.” (Y. Ö. s. 109)
143. “Bana **ettiğin iyilikleri** köye dönünce bir bir öderim.” (Y. Ö. s. 109)
144. Tramvaya binip Atıl’ın hiç **görmediği bir semte** geldiler. (Y. Ö. s. 110)
145. Baba elindeki kağıda bakarak kaçak Hasan’ın **saklandığı evi** buldu. (Y. Ö. s. 110)
146. Baba oğul, Hasan’ın **araladığı kapıdan** eve girdiler. (Y. Ö. s. 111)
147. Oyun yerinde **aramadık köşe** bırakmadılar. (Y. Ö. s. 113)
148. Her **gittikleri yerden** elleri boş döndüler. (Y. Ö. s. 113)
149. Hayvanat bahçesinde **söylediği savaşa** ilgili sözleri anımsadı. (Y. Ö. s. 113)
150. Çocuklar başlarını kaldırıp Atıl’ın **gösterdiği yere** baktılar. (Y. Ö. s. 114)

151. Ama yavru kedinin **bulunduğu yere** kadar tırmanması olanak dışıydı. (Y. Ö. s. 115)
152. **Olduğu yere** çömeldi, sağa sola eğilip büküldü. (Y. Ö. s. 116)
153. Başını uzatıp çevirmenin konuşmakta **olduğu okul müdürüne** baktı. (Y. Ö. s. 117)
154. Çevirmenin **istediği parayı** verdi. (Y. Ö. s. 118)
155. “**Verdiğin para** emeğinin karşılığı değil.” (Y. Ö. s. 118)
156. “Köyde amcamın **okuduğu gazetelerden** burada da var.” (Y. Ö. s. 121)
157. Babasının **gösterdiği başlığı** okudu. (Y. Ö. s. 122)
158. Çünkü Atıl **okuyamadığı sözcükleri** uydurup kafadan atıyordu. (Y. Ö. s. 122)
159. Amcasının bir kasabadan **getirdiği gazeteyi** köydeyken su gibi okurdu. (Y. Ö. s. 123)
160. “İkinci sınıfın sonunda **aldığın karnedeki** notları bile yollamıştın.” (Y. Ö. s. 123)
161. Bu sırada Atıl **olduğu yerde** tepinip duruyordu. (Y. Ö. s. 125)
162. “Yorgunluktan **olduğum yere** yığılıvereceğim.” (Y. Ö. s. 125)
163. “Hatta **okuduğun yerleri** bir daha, bir daha oku.” (Y. Ö. s. 126)
164. Atıl, Bayan Frida’yla **yaptığı dersleri** de sürdürüyordu. (Y. Ö. s. 126)
165. Köyde birinci sınıfa **başladığı günü** anımsadı. (Y. Ö. s. 129)
166. Okumayı söktüğünde **duyduğu büyük coşku**... (Y. Ö. s. 129)
167. Sanki **anımsadığı o günleri** hiç yaşamamış gibiydi. (Y. Ö. s. 129)
168. Fakat **bulunduğu yerde** bekleyenler yanından uzaklaştılar. (Y. Ö. s. 129)
169. Dönüp sesin **geldiği yöne** baktı. (Y. Ö. s. 129)
170. “**Gittiğimiz her yerde** yabancılık çekerdim. (Y. Ö. s. 133)
171. Atıl okulda **geçirdiği saatleri** dili döndüğünce anlattı. (Y. Ö. s. 133)
172. “Onlar için **beslediğim iyi duyguları** belirtmem gerek.” (Y. Ö. s. 133)
173. Bayan Frida’nın **yaptığı konuşmaya** karşın, öğretmen iyi davranmıyordu. (Y. Ö. s. 135)

174. Bir gün Atıl canını dişine takarak **öğrendiği parçayı** sınıfta okumak istediğini belirtti. (Y. Ö. s. 136)
175. “**Okuduğun parçadaki** Almanca sözcükleri köylü dilinle öylesine gülünçleştiriyorsun ki...”(Y. Ö. s. 136)
176. Burcu, Hatice'nin yarım yamalak Almancasıyla **yaptığı çağrıya** uyup aralarına katıldı. (Y. Ö. s. 138)
177. Ne zaman göz göze gelseler, hep 29 Ekim sabahı **düzenledikleri Cumhuriyet Bayramı törenini** anımsıyorlardı. (Y. Ö. s. 139)
178. Osman, Hasan'ın **yattığı hastanenin** adresini aldı. (Y. Ö. s. 144)
179. Polisle cankurtaran uzaklaşınca, baba oğul **saklandıkları yerden** çıktılar. (Y. Ö. s. 144)
180. Anasının **verdiği pantolonla kazağı** giydi, çoraplarını değiştirdi. (Y. Ö. s. 146)
181. Atıl kapıdan girer girmez, cebinden **çıkardığı paketi** Hans'a uzattı. (Y. Ö. s. 146)
182. Atıl hemen Hans'a **verdiği paketi** geri aldı. (Y. Ö. s. 147)
183. Anasını **verdiği pantolonla** süslenmiş bir çam fidanı gördü. (Y. Ö. s. 147)
184. “İsa Peygamberin **doğduğu yeri** simgeliyor.” (Y. Ö. s. 148)
185. Ard arda **yuttuğu lokmalar** boğazına dizildiğinden hıçkırık tuttu. (Y. Ö. s. 151)
186. “Okul müdürü yabancıları savunur,” diyerek başına **olmadık işler** açardı. (Y. Ö. s. 155)
187. Onlara **tuttukları yolun** haksız, yanlış ve tehlikeli olduğunu bildirmek görevi, Türk ordusuna verildi. (Y. Ö. s. 156)
188. Ordumuzun Kıbrıs'ta **kazandığı başarıları** duydukça sevinçten uçuyordu. (Y. Ö. s. 157)
189. Dersaneleri Hans'ların **bulunduğu arka blokta** olduğu için onları hemen hiç görmüyordu. (Y. Ö. s. 158)
190. “Kıbrıs'ta **kazandığımız başarıdan** haberiniz var mı?” (Y. Ö. s. 158)
191. Havanın açık **olduğu günler** sokaklarda ve çevredeki parklarda geziyordu. (Y. Ö. s. 159)

192. Ne var ki, **gösterdiği anlayış ve hoşgörü** yetmiyordu Atıl'a. (Y. Ö. s. 159)
193. "**Çalıştığım yerde** işime son verdiler." (Y. Ö. s. 159)
194. Büyük mağazaların **bulunduğu semte** inemiyorlardı. (Y. Ö. s. 160)
195. O sırada Atıl'ın köyden gelirken **giydiği giysiler** çıktı ortaya. (Y. Ö. s. 160)
196. Tramvaya binip karnaval şenliklerinin **yapıldığı yere** vardılar. (Y. Ö. s. 162)
197. "Almanların coşkuya kapılıp eğlenmek için **kurdukları şenlik**" (Y. Ö. s. 162)
198. "Her **gittiğin yerde olmadık işler** ediyor, beni yerin dibine geçiriyorsun." (Y. Ö. s. 164)
199. "Hiç **tanımadığım insanlar** hep tepeden bakıyorlar bize." (Y. Ö. s. 165)
200. İstanbul'dan ya da Ankara'dan **aldıkları armağanları** götürürlermiş. (Y. Ö. s. 166)
201. Öğretmeninin **verdiği bayrakla Atatürk resmini** duvardan alıp saygıyla dudaklarına götürdü. (Y. Ö. s. 166)
202. **Aldıkları küçük otomobillerle topunu** bavula yerleştirirken... (Y. Ö. s. 166)
203. İçini o güne dek hiç **tatmadığı bir coşku** sardı. (Y. Ö. s. 167)
204. Türkçeyi özlemişti ki, hiç **tanımadığı kimselerin** birbiriyle konuşmalarını dinlerken bile kendinden geçiyordu. (Y. Ö. s. 167)
205. İki yıldır özlemini **çektığı şeylere** birden kavuşmanın coşkusu içindeydi. (Y. Ö. s. 167)
206. Hele **yediği yemekler**... (Y. Ö. s. 167)
207. "Bugün konuğumuz olarak **istediğin yere** otur." (Y. Ö. s. 169)
208. "**Verdiğimiz sözü** unutmadım." (Y. Ö. s. 170)
209. "Yarı aç, yarı tok **yaşadığı günler** hastalığını artırmış anlaşılan." (Y. Ö. s. 171)
210. "Düzgün yolları, beton evleri, akla **gelmedik araçları** var." (Y. Ö. s. 171)
211. "İnsan ekmek **yediği işi** severek yapmalı." (B. B. s. 7)
212. İlk çocuğunun **doğduğu gün** gelip geçti gözünün önünden. (B. B. s. 9)

213. Yüksek sesle **söylediği son sözcükler**, odanın içinde yankılanıp kulaklara doldu. (B. B. s. 10)
214. Yaptığını yıkıp **bindiği dalı** kese miydi? (B. B. s. 10)
215. İnsan kılıklı şeytanlarla onların **ürettikleri öldürme araçlarına** tapar mıydı? (B. B. s. 10)
216. **Soluduğu hava** yeniden, diken gibi batmaya başladı. (B. B. s. 11)
217. **Olduğu yere** çökerken kuşkuyla çevresine bakarak buruk buruk gülümsedi. (B. B. s. 12)
218. Koyunların yününden **eğirdiği bir topak ak iplik** getirmişti. (B. B. s. 14)
219. Öfkesinin iyice **kabardığı bir sırada** kapıyı omuzlayıp eve girmiş. (B. B. s. 16)
220. Kapı ağzında dikilip ağıta **benzettiği yanık ninniye** kulak verdi. (B. B. s. 19)
221. “**Gezdikleri yerde** ‘oh’ çekiyorlar.” (B. B. s. 20)
222. Bir yandan çocuğun ağzından sızan kan, bir yandan **geçirdiği korku** nedeniyle ağlamaya başladı. (B. B. s. 21)
223. “Oğlum **öldüğü gün** yüreğimi, cehennem alevinden yapılmış kılıf sarmıştı.” (B. B. s. 21)
224. “Üstelik bu dünyada **çektığı cezayla** da kalmayacak.” (B. B. s. 22)
225. Nine, Şerife Gelinin **söylediği sözlerden** hoşlanmamıştı. (B. B. s. 22)
226. Sonra **umulmadık bir şey** yaptı. (B. B. s. 24)
227. “**Sorduğun soruya** bak!” (B. B. s. 29)
228. Gerçekten bir an bile **durduğu yerde** kalmıyordu. (B. B. s. 30)
229. Kuşağından **çıkardığı çakıyla** Ereğ’in bileklerini bağlayan ipi kesti. (B. B. s. 32)
230. Babasının tahtadan yontup oyarak **yaptığı göz alıcı bir fırıldaktı** bu. (B. B. s. 32)
231. “İşe **daldığımız bir sırada** sıvıştı gitti anlaşılan.” (B. B. s. 33)
232. **Olduğu yere** çöktü ağlamaya başladı. (B. B. s. 34)
233. “**Uzanamadıkları ciğere** pis derler.” (B. B. s. 37)

234. Sütten kesilince en **sevdiği yiyecekler yoğurt, yumurta ve şeker** oldu. (B. B. s. 37)
235. Söylene söylene folluktan **aldığı yumurtaları** ninesine uzatıyordu. (B. B. s. 37)
236. Tavukla oynarken **olduğu yerde** uyuyakaldı. (B. B. s. 38)
237. Böyle diyerek akla **gelmedik sözleri** yağdırıyordu. (B. B. s. 39)
238. **Geçirdiği korku**, sinirlerini altüst etmişti. (B. B. s. 39)
239. **Yaşadıkları bölgede** deprem olmuştu. (B. B. s. 40)
240. Babasının **aldığı motosikleti** anlattı. (B. B. s. 40)
241. “Adı **bilinmedik bir dert** olsa neyse.” (B. B. s. 42)
242. Güğümünden **aldığı suyu** testidekiyle ılıklaştırdı. (B. B. s. 43)
243. Anası onu avutmak için **dökmedik dil** komadı. (B. B. s. 45)
244. Erek’in en çok **sevdiği söyleşi**, köy yaşamlarına değin olanıydı. (B. B. s. 45)
245. “Yalnız anama derim **ettiğim işi**.” (B. B. s. 47)
246. İçini kaplayan kinin **verdiği sabırsızlıkla** İdris’i bekliyordu. (B. B. s. 48)
247. “Köyünüz deprem bölgesinde olduğu için **yaptığımız başvuruya** olumlu yanıt gelecektir.” (B. B. s. 52)
248. Anasını yatıştırmak için **kurduğu düzeni** anlattı. (B. B. s. 52)
249. “İsmail’in tutuk evinden **çıktığı günleri** biz göremeyiz.” (B. B. s. 53)
250. “Ekmek **yediğin şu işliği** bile satılığa çıkarsan kimse senden almaz.” (B. B. s. 54)
251. “El adamı **durduk yerde** ne demeye başını derde soksun?” (B. B. s. 55)
252. Almanya’dan **yolladığı parayı** aldılar bankadan. (B. B. s. 55)
253. Ona Mehmet’in **yolladığı paradan** verdi. (B. B. s. 56)
254. Pazara **indiği günler** kazancı iyi oluyordu. (B. B. s. 59)
255. Bahçivanın **dediği yerlere** dadandı. (B. B. s. 59)
256. Köyden **getirdiği paraya** dokunmuyordu. (B. B. s. 60)
257. **Buldukları yerde** Türkçe öğretim yapan bir okul yoktu. (B. B. s. 60)

258. Sepetin **verdiği ağırlıktan** soluk soluğa kalıyordu tepeye vardıklarında. (B. B. s. 61)
259. Öğretmenin **hoşlanmadığı bir olay** olsa Derelilerin üstüne atıyorlardı. (B. B. s. 61)
260. “**Gittiği yerde** kolay kolay bozulmaz.” (B. B. s. 64)
261. Öğretmeninin armağan **ettiği kitaptan** başka öykü kitabı yoktu. (B. B. s. 65)
262. “Annem **çalıştığı evden** getiriyor.” (B. B. s. 65)
263. **İsteddiği bir şeye** ninesi olmaz derse, boyun kırıp susuyordu. (B. B. s. 65)
264. Satıcının **istediği parayı** duyunca aklı gitti. (B. B. s. 66)
265. “**İstedğin şeyin adını** öğren.” (B. B. s. 66)
266. “**Çalıştığın fabrikada** yuva filan yok mu?” (B. B. s. 68)
267. Pazar torbasından **aldığı pathcanı** silah edinmişti. (B. B. s. 70)
268. “Çocukların **çiğnediği çikletten** aldım.” (B. B. s. 72)
269. Televizyonda **sevdiği kişiler** gibi davranıyordu. (B. B. s. 72)
270. “Çocuğun ekmeğine **sürdüğü tatlıdan** alsana!” (B. B. s. 73)
271. “Çocuğa babasının **alverdiği bisikletten** bari alıverin.” (B. B. s. 73)
272. Yüzünü kaplıyordu **şişirdiği balonlar**. (B. B. s. 73)
273. Çikleti **çıkardığı yer** kel gibi açıldı. (B. B. s. 73)
274. “Televizyondakilerin **içtiği gazozdan** içeceğim.” (B. B. s. 73)
275. Öğretmen, dedesine **verdiği sözü** tutarak onu zor durumlarda kolluyordu. (B. B. s. 74)
276. En içten gülümseyişiyle baktı fotoğrafının **dediği yere**. (B. B. s. 74)
277. Daha sonra **istedikleri araçlara** binmek için sıraya girdiler. (B. B. s. 77)
278. “**Verdiğin yirmi lirayla** bir iki şeye binebildim.” (B. B. s. 78)
279. Gerçekten de o borç **aldığı adamın** boyunduruğuna girmişti. (B. B. s. 79)
280. “Demek **gittiğin evlerden** bu denli çok para veriyorlar ha?” (B. B. s. 79)
281. “**Çalıştığımız paralardan** arttırıp evimize bir oda daha ekleyeceğiz.” (B. B. s. 79)

282. “Sen de yarın şef **dediğin adama** benden söz edersin.” (B. B. s. 80)
283. “Şerife’nin dayısının **verdiği güvence**, içlerindeki korkuyu küllendirmişti.” (B. B. s. 80)
284. Televizyonda adlarını **öğrendiği konservelerin tümü** raflarda diziliydi. (B. B. s. 80)
285. Emek karşılığı elde **ettiği bu ilk para** Ereğ’i öyle sevindirdi ki! (B. B. s. 81)
286. Ama **gittiği yerlerden** kucaklayıp eve getirirken çok kızardı. (B. B. s. 84)
287. Türkan’ın annesinin **çalıştığı fabrikadaki** işçiler, grev yapıyorlardı. (B. B. s. 84)
288. “Bizim kapıcılık **yaptığımız yerde** oturan çocuklar bol para harcıyorlar.” (B. B. s. 84)
289. **Oturdukları yerde** uyuyakaldı. (B. B. s. 85)
290. Lunaparkın **bulunduğu alana** doğru koşmaya başladılar. (B. B. s. 85)
291. Erol’un **tuttuğu sayı**, kırmızı göstergenin önünde durdu. (B. B. s. 86)
292. Hep **umulmadık bir vurgun** bekliyorlardı. (B. B. s. 87)
293. “**Yediğim dayak** yetmiyor gibi bir de kumarla ilgili öğüt dinledim.” (B. B. s. 88)
294. Ereğ’in **kazandığı paralardan** söz etti. (B. B. s. 88)
295. Okul **açıldığı gün** Ereğ, tertemiz giyindi. (B. B. s. 88)
296. “**Yaptığımız çalışmalarını** onun defterinde görebilirsin.” (B. B. s. 89)
297. Ereğ, Ertuğ’a **geliştirdiği arkadaşlığı** babasına da yazmıştı. (B. B. s. 89)
298. “**Gezdiği yerde** öçten söz ederek bize atıp tutuyormuş.” (B. B. s. 92)
299. Bunları söyleyerek **olduğu yere** çöktü. (B. B. s. 93)
300. **Olduğu yerde** pusup duruyordu. (B. B. s. 93)
301. Nine, oğlunun önünde **ıçtığı andı** anımsadı. (B. B. s. 94)
302. Sağda solda **söylediği abuk sabuk sözler** yüzünden, Ereğ’in apar topar Almanya’ya yollanmasına karşı çıktı. (B. B. s. 95)
303. “Şu **gördüğün kitapları** okumaya doyum olmuyor.” (B. B. s. 97)
304. **Doğduğu köyün** adını söyledi. (B. B. s. 99)

305. Büyüklerin kendisine **anlattığı biçimde** bir bir anlattı. (B. B. s. 99)
306. Kaçıp kurtulmak **istediği geçmiş**, oturup **durduğu yerde**, yakalamıştı onu. (B. B. s. 100)
307. Öldürmeye özendirmek için **söyledikleri sözler** doluyordu kulaklarına. (B. B. s. 100)
308. Kırıcı sözlerle **aşağılandığı günler** gelip geçiyordu gözünün önünden. (B. B. s. 100)
309. “Ama **oturduğunuz yerde** uyur gibiydiniz.” (B. B. s. 100)
310. Öğretmenin defterlere **yazdırdığı yeni konuları** kağıtlara geçirdi. (B. B. s. 101)
311. “Evet, **beğenmediğim bir şey** var.” (B. B. s. 102)
312. Ertuğ’un babasıyla sık sık **konuştuğu bir konuya** değinmişti Erek. (B. B. s. 102)
313. “Zaten senin **anlattığın şeylerdi** konuştuklarımız.” (B. B. s. 105)
314. Bir pazar da **çalıştıkları semte** gittiler. (B. B. s. 107)
315. Yük **taşıdıkları evlerin önünden** geçerken alıcılardan söz ettiler. (B. B. s. 107)
316. Ceplerine davranıp **kazandıkları paralarla** ikişer simit aldılar. (B. B. s. 107)
317. Erek’in **çalıştığı son hafta**, bayram haftasıydı. (B. B. s. 108)
318. “**Yaptığım işin** kural dışı olduğunu biliyorum.” (B. B. s. 108)
319. “Belki de **beklediğimiz adam** keyfine bakıyordur.” (B. B. s. 109)
320. “**Ettiğimiz iş** kolay unutulmaz.” (B. B. s. 110)
321. **Olduğu yerde** dikilmekteydi. (B. B. s. 110)
322. Hiç **tatmadığı bir acıyla** dağıldı yüreği. (B. B. s. 111)

-DİK ekiyle yapılan bazı sıfat-fiiller kendinden sonra gelen ismin düşmesi sonucu isimleşirler. Aşağıda bu durumla ilgili cümleler yer almaktadır.

1. Ana babasının yolladığı kartlardan, mektuplardan, köye izine gelenlerin **anlattıklarından**, belleğinde ne kaldıysa, birbirine ekliyor, biraz da uydurarak durmadan anlatıyordu. (Y. Ö. s. 9)

2. **Dinlediklerinin** bir yararı yoktu ki...(Y. Ö. s. 10)
3. “Ama **gördüklerin** gözlerini kamaştırmasın.” (Y. Ö. s. 10)
4. Nasıl olsa **yaptıklarını** gösterme olanağı bulamayacaktı. (Y. Ö. s. 10)
5. “Bu sözlerimle neler demek **istediğimi** anlayabiliyorsun, değil mi, oğlum?” (Y. Ö. s. 11)
6. “Çekinmeden alın **verdiklerimi.**” (Y. Ö. s. 11)
7. “**Dediklerini** anlamadım, emme kızdığı belli oluyordu. (Y. Ö. s. 14)
8. “Böyle olacağını biliyordum ve **korktuğum** başıma geldi.” (Y. Ö. s. 16)
9. “İş mi bu **ettiğiniz?**” (Y. Ö. s. 17)
10. Ayşan kız **dediğini** yapmıştı. (Y. Ö. s. 17)
11. Babası orada birkaç **tanıdık** buldu ve onlarla ayaküstü söyleşiye girişti. (Y. Ö. s. 21)
12. **Gördüklerini, duyduklarını** kendince yorumlamaya çalışıyordu. (Y. Ö. s. 23)
13. “Utandı **ettiğinden.**” (Y. Ö. s. 31)
14. “Gelirken **çektiklerimizi** anımsatma bana.” (Y. Ö. s. 35)
15. **Gördüklerini** anlatacak sözcükleri bulamıyordu bir türlü. (Y. Ö. s. 36)
16. Fakat Atıl şaşkınlıktan **duyduklarını** kavrayamıyordu. (Y. Ö. s. 44)
17. Hiç sevmedi **gördüklerini.** (Y. Ö. s. 60)
18. Sağlı sollu sıralanan yapılar, gelirken **gördüklerinin** eşiydi. (Y. Ö. s. 81)
19. Atıl **duyduklarına** inanamıyordu. (Y. Ö. s. 89)
20. “Nedir senden **çektığımız?**” (Y. Ö. s. 92)
21. “Gördün mü, **dediğim** çıktı.” (Y. Ö. s. 92)
22. “Demek böyle...Bayan Frida **yaptıklarına** çok kızacak.” (Y. Ö. s. 93)
23. “**İstediklerini** elde edemediler mi silaha sarılır, savaşırlar, savaşırlar, savaşırlar.” (Y. Ö. s. 96)
24. Ve savaşta **yitirdikleri** bir bir canlanmıştı belleğinde. (Y. Ö. s. 96)

25. Onlara hayvanat bahçesinde **gördüklerini** ballandıra ballandıra anlatacaktı. (Y. Ö. s. 98)
26. “Böylesi **gördüğünü** sorar, **sorduğunu** öğrenir, **öğrendiklerini** birbirine ekleyerek kafasında pişirir.” (Y. Ö. s. 104)
27. Havuzun bulunduğu alana varınca **gördüklerini** kendisi de yadırgadı. (Y. Ö. s. 105)
28. Baba her **gördüğüyle** ayaküstü konuşuyordu. (Y. Ö. s. 106)
29. **Duydukları** onu üzmüştü. (Y. Ö. s. 110)
30. “**Ettiğinden** utan!” (Y. Ö. s. 112)
31. “Adamın **ettiğini** gördün.” (Y. Ö. s. 118)
32. “Sana **yazdıklarım** gerçektir.” (Y. Ö. s. 123)
33. “Hem de uzun uzun yazılardı **okuduklarım.**” (Y. Ö. s. 123)
34. “Önce oğlun, sonra da yemek taşıyan kız, **yediğimi, içtiğimi** burnumdan getirdiler.” (Y. Ö. s. 124)
35. baba rastlaştıkları **tanıdıklarına** yalnızca selam veriyordu. (Y. Ö. s. 126)
36. **Yazdıklarımı** yarım bırakmasının nedeni buydu. (Y. Ö. s. 128)
37. Atıl, Bayan Frida’ya **anlattıklarımı** açmadı babasına. (Y. Ö. s. 134)
38. “**Yediklerinin** nereye gittiğini anlayamıyorum.” (Y. Ö. s. 135)
39. “Aylardır **çektiklerin** yeter de artar bile.” (Y. Ö. s. 143)
40. Eve döndüğünde, **duyduklarımı, gördüklerini** anasına bir bir anlattı. (Y. Ö. s. 150)
41. Atıl onun **söylediklerinin** bir bölümünü anlamıştı. (Y. Ö. s. 152)
42. Babası o gün **duyduklarımı** ayaküstü oğluna anlatıyordu. (Y. Ö. s. 157)
43. “Oğlanın **dedikleri** doğru.” (Y. Ö. s. 165)
44. “Bunca yıl **çektiklerimizi** hep birbirimizden saklamaya çalıştık.” (Y. Ö. s. 165)
45. “Uyandım gayrı, yurduma, **sevdiklerime** kavuştum.” (Y. Ö. s. 169)
46. “Onu yatıştırmak için deminden beri **ettiklerimi** görmedin mi?” (B. B. s. 7)
47. “**Öğrettiklerime** kulak vermiyorsun.” (B. B. s. 8)

48. **Yaptıklarını** yıkıp bindiği dalı keser miydi? (B. B. s. 10)
49. Sonra bir gün, gözünü kırpmadan yok ediyor **yaptıklarını**. (B. B. s. 11)
50. İnsan **sevdikleri** için kötülük düşünebilir mi? (B. B. s. 11)
51. Pusup durmakta olan Şerife Gelin, kaynatasının **ettiğini** görünce bağırarak bebesine koştı. (B. B. s. 12)
52. Nine, Ereğ'in anasına **ettiklerini** duyunca gelinini öğütlemeye gereği duydu. (B. B. s. 16)
53. "Ebeden nineden kalma görenekler **dediklerim**." (B. B. s. 18)
54. "Evcek, bir **dediğini** ikilemezdik." (B. B. s. 18)
55. Anası sevecenlikle izliyordu oğlunun **ettiklerini**. (B. B. s. 20)
56. "Kesin角度 anladı **dediklerimi**." (B. B. s. 22)
57. "Oğlanın bu **ettiğini** neye yoracağız?" (B. B. s. 24)
58. "Babama inanırım kellem gitse babamın **dediğinden** çıkmam." (B. B. s. 28)
59. "Anamın **dediğine** inanıyorum." (B. B. s. 29)
60. "Kerimim mezarından kalk da babanla kardeşlerinin **dediklerini** duy!" (B. B. s. 29)
61. "Ayıptır bu **ettiğiniz**." (B. B. s. 35)
62. "**Dediğine** bakılırsa Ereğ köye doğru geliyormuş." (B. B. s. 36)
63. Ninenin **dediği** çıktı. (B. B. s. 42)
64. **Dediklerini** duyunca başından vurulmuşa döndü. (B. B. s. 43)
65. Yeniden okudu oğlunun **yazdıklarını**. (B. B. s. 55)
66. "Çok pişmanım **ettiklerime**." (B. B. s. 58)
67. "**İstediklerin** bir bir oldu." (B. B. s. 58)
68. Bu kitaplar öğretmenin **verdiğine** benzemiyordu. (B. B. s. 65)
69. Bu kez yiyecek bir şeydi diline **doladığı**. (B. B. s. 65)
70. Hemen **istediğini** alıyordu. (B. B. s. 63)
71. Ereğ'in **istediği** muzdu. (B. B. s. 66)

72. **Gördüklerinden, duyduklarından** ninenin dertleri depreşti. (B. B. s. 69)
73. **Gördüğü, duyduğu** her şeye inanıyor. (B. B. s. 72)
74. “**Dediklerimi** anlayacak yaştasın.” (B. B. s. 79)
75. Gün boyu **bildiklerini** anlattı Ereğ’e. (B. B. s. 81)
76. “Tüm **dediklerini** yapabilirsin.” (B. B. s. 83)
77. “Her **istediklerini** alabiliyor hem de istemediğın kadar oyun oynuyorlar.” (B. B. s. 84)
78. İlk aylarda **öğrendiklerini** fırsat buldukça ona anlatıyordu. (B. B. s. 89)
79. “Bak görürsün, **demediğini** komaz!” (B. B. s. 92)
80. “**İstedini** alabilirsin.” (B. B. s. 96)
81. “Erol’a da anlatayım senden **duydularımı**.” (B. B. s. 97)
82. “Matematikten **öğrendiklerinizi** çekmem için defterini getirir misin?” (B. B. s. 97)
83. Ereğ’ten **duydularımı**, içine sindirmeye çabalıyordu. (B. B. s. 99)
84. “Şu aort **dediğimiz** temiz kan damarı.” (B. B. s. 101)
85. “İnsanlar mağara yaşamı sürerken **yaptıklarını** yine yapıyorlar. (B. B. s. 103)
86. “Zaten senin anlattığın şeylerdi **konuştuklarımız**.” (B. B. s. 105)
87. Bilge kişi **aldıklarının** parasını öderken tedirgindi. (B. B. s. 109)

4.3.1.1.2. -mİş isim

“Geçmiş zaman ifade eden bu ek çok kullanılan bir partisip ekidir. Bu ek aynı zamanda şekil ve zaman eki durumuna geçen partisip eklerindedir. Partisip eki olarak bu ekin geçmiş zaman ifadesinde öğrenilen geçmiş zaman ifadesi pek yoktur. Sadece geçmiş zaman ifadesi vardır.” (Ergin, 2005: 335).

-mİş eki Türkiye Türkçesinde bir diğer geçmiş zaman ifadesi taşıyan ektir ve -mİş / -mUş ekiyle kurulmuş çekimli fiillerde olduğu gibi ‘duyulan’ veya ‘sonradan fark edilen’ bir işlev görmez yalnızca geçmiş zaman bildirir (Korkmaz, 2007: 923).

Türkiye Türkçesinde bu ekin -mış/-miş; -muş/-müŝ olmak üzere dört biçimi vardır ve eklendiği sözcüğün ünlüsünün dar ya da yuvarlak olmasına göre kullanılacak olan biçim belirlenir (Bayraktar, 2004: 60).

-mış ekiyle yapılan bazı sıfat-fiiller kendinden sonra gelen ismin düşmesi sonucu isimleşirler. Bu başlıkta öncelikle incelenen eserlerde -mış eki ile yapılan sıfat-fiiller sıralanmış. Daha sonra ise kendinden sonra gelen ismin düşmesi sonucu isimleşen sıfat-fiillere yer verilmiştir. En son olarak da -mış ekinin kalıcı isim yapma görevi ile kullanıldığı örnek cümleler belirtilmiştir.

1. Derin çukurlardaki **donmuŝ yüzeylerin** altında su doluydu. (Y. Ö. s. 7)
2. “Hangi milletten olursa olsun, işbaşında gözyaşı döken birini gördüler mi, al **görmüş boğa** gibi öfkeleniyorlar.” (Y. Ö. s. 15)
3. Bunların üzerinde yine kadınlar, adamlar, çocuklar, gelişigüzel **atılmış eşyalar** gibi bekleşip duruyorlardı. (Y. Ö. s. 37)
4. Al **görmüş çaylak** gibi alçaldı. (Y. Ö. s. 39)
5. Kent ışık demetlerinden **örülmüŝ, düŝsel bir yer** gibi görünüyordu karşıdan. (Y. Ö. s. 58)
6. Kendini kafesten **kaçmıŝ kuŝa** benzetti. (Y. Ö. s. 77)
7. Vitrini nar gibi **kızarmıŝ piliçler**, patatesler ve sosislerle doluydu. (Y. Ö. s. 79)
8. “Yuvasından **düşmüş yavru kuş** gibi titriyor karŝımızda.” (Y. Ö. s. 83)
9. “Tümü de başka dünyalardan **gelmiş garip yaratıklar** gibi ayak altında dolaşıp duruyorlar.” (Y. Ö. s. 84)
10. Onu aydınlık ve iyi **döŝenmiŝ bir odaya** aldılar. (Y. Ö. s. 88)
11. Öylesine karamsar, kırık ve **bunalmıŝ durumdaydı** o gün. (Y. Ö. s. 135)
12. “Ökseye **tutulmuş kuş** gibi çırpınarak durup durup ağlıyor.” (Y. Ö. s. 146)
13. Anasını verdiği pantolonla **süslenmiş bir çam fidanı** gördü. (Y. Ö. s. 147)
14. Onların arasında duran, yine alçıdan yapılmış **genç ve güzel bir kadın**, kucağındaki bebeği sevecenlikle bağrına basmıştı. (Y. Ö. s. 148)

15. Gerçekten ötede, toplama işareti biçiminde bir tahta çapraza, balmumundan **yapılmış yarı çıplak bir erkek heykeli** çakılmıştı. (Y. Ö. s. 148)
16. Kaba kumaştan **yapılmış pantolonu**, soluk **yıpranmış gömleği**, el örgüsü kazağı... (Y. Ö. s. 160)
17. Pantolonun paçasındaki **kurumuş çamurlar** çarptı gözüne. (Y. Ö. s. 160)
18. “Dört duvar arasında ökseye **tutulmuş tarlakuşu** gibi yaşamaktan usandım.” (Y. Ö. s. 164)
19. Yurtlarından, yuvalarından kopup **gelmiş yabancı işçilere**, insanca davranmayı beceremiyorlardı. (Y. Ö. s. 171)
20. Renk renk çiçeklerle **bezenmiş parklar**, bazen de yalancıkta gülümseyen yerli halk geldi geçti gözünün önünden. (Y. Ö. s. 171)
21. Kafası kızdı mı tohuma gebe topraktan, çiçeğe **gelmiş ağaçlara** değin basıyor bombayı. (B. B. s. 12)
22. Karanfillerle **işlenmiş hasse çarşaflar** yaydı. (B. B. s. 13)
23. “Öksürürse, sırtına **yıllanmış bal** sür.” (B. B. s. 17)
24. Onun üstüne de pırıl pırıl **kalaylanmış bakır siniyi** yerleştirdi. (B. B. s. 23)
25. **Kocamış ebelerden biri**, dua ederek başından aşağı **pişmiş buğday** serpti. (B. B. s. 24)
26. İnanişâ göre çocuk, tepsideki kalemi alırsa **okumuş bir adam** olacaktı. (B. B. s. 24)
27. Dağdan **toplanmış çam sakızı** cezvede ısıtılarak yumuşatılır. (B. B. s. 37)
28. **Yıkanmış çamaşırları** taşırken peşine takıldı. (B. B. s. 38)
29. Sarı Badaş adında **kocamış bir kadın** vardı. (B. B. s. 43)
30. “Büğelek **sarmış öküz** gibi ne dolanıp duruyorsun?” (B. B. s. 43)
31. Çarşaflar ise çamura **bandırılmış paçavralara** dönmüştü. (B. B. s. 55)
32. Gözyaşlarıyla **ıslanmış eline** baktı. (B. B. s. 56)
33. “**Karıncalanmış silahlar** yerine yeni çıkan silahlardan verilmeliymiş.” (B. B. s. 69)
34. Erek, yuvadan **düşmüş yavru kuş** gibi tir tir titriyordu. (B. B. s. 93)

35. Bunları söylerken gözyaşlarıyla **ıslanmış öpücüklerle** boğuyordu. (B. B. s. 94)

36. Kış hazırlığına **girişmiş karmcılar** gibi yiyecek aldılar. (B. B. s. 108)

37. O gün **görülmemiş bir kalabalık** akın etti. (B. B. s. 108)

-mlş ekiyle yapılan bazı sıfat-fiiller kendinden sonra gelen ismin düşmesi sonucu isimleşirler. Aşağıda bu durumla ilgili cümleler yer almaktadır.

1. “Bizim oğlan hayvanat bahçesinde adamakıllı **yorulmuşa** benzer,” diye gülümsedi. (Y. Ö. s. 96)

2. Atıl bunu öğrenince beyninden **vurulmuşa** döndü. (Y. Ö. s. 169)

3. Erek bebenin doğmasıyla ben de yeniden **doğmuşa** döndüm. (B. B. s. 12)

4. Bu sözleri duyunca kurşun **yemişe** döndü. (B. B. s. 33)

5. Kimi gün az **haşlanmış**, kimi gün sahanda **pişmiş**, kimi gün ekmek içiyle **karıştırılmış**, kimi gün de katı **kaynamış** olarak yediyorlardı. (B. B. s. 37)

6. Dediklerini duyunca başından **vurulmuşa** döndü. (B. B. s. 43)

7. “İnsan çorap lastiği **çiğnemişe** dönüyor.” (B. B. s. 72)

8. “**Doğmamışa, yaşamamışa** dönecekler.” (B. B. s. 94)

9. Dede, olup biteni öğrendiğinde, yıldırım **çarpmışa** döndü. (B. B. s. 95)

-mlş ekinin kalıcı isim yapma görevi ile kullanımları aşağıda yer almaktadır. İncelenen eserlerde *-mlş* ekinin kalıcı isim yapma görevi ile kullanımı sadece “geçmiş” ve “dolmuş” kelimelerinde görülmüştür.

1. Sen binlerce yıllık şanlı **geçmişi** olan yüce ve soylu bir ulusun çocuğusun. (Y. Ö. s. 10)

2. Yükçülere, ayak satıcılarına, **dolmuş** çığırkanlarına bakıyordu. (Y. Ö. s. 34)

3. Hayvanat bahçesini gezerken **geçmişi** anımsamıştı. (Y. Ö. s. 96)

4. **Geçmişteki** deneylerinden biliyordu. (B. B. s. 31)

5. Yatağa uzanınca **geçmiş**, kurşun gibi gelip çöküyordu belleğine. (B. B. s. 55)

6. Kendisine **geçmişte** Dereli, diye horlayan çocuklara yakınlık duyamıyordu. (B. B. s. 88)
7. **Geçmiş**i bilmediğinden hiçbir anlam veremedi. (B. B. s. 92)
8. Kaçıp kurtulmak istediği **geçmiş**, oturup durduğu yerde, yakalamıştı onu. (B. B. s. 100)

4.3.1.2. Geniş Zaman İfadesi Taşıyan Sıfat-fiil Ekleri

Geniş zaman anlamı veren sıfat fiil ekleri *-(y)An*, *-(A)r*, *-z* ekleridir.

4.3.1.2.1. *-(y)An isim*

“Geniş zaman ifade eden bu ek eskiden beri en geniş ölçüde kullanılan bir partisip ektir. Geniş zaman partisipi yapmak için en çok bu ek kullanılır. Şekil ve zaman eki durumuna geçmeyen, daima yalnız partisip eki olarak kalan bir ektir.” (Ergin, 2005: 334).

-An, *-En* sıfat-fiil eki, Türkçenin yazılı ilk örneklerinin verildiği Eski Türkçe döneminde özellikle Göktürk Türkçesinde kullanılmamış (Eraslan, 1980: 27), Uygur Türkçesinde *-Gen* biçimiyle sadece bir örnekte (esnegen bars men ‘IB-3’) (Tekin, 2000: 112) görülmüştür.

Eski Türkçede *-GAN* şeklinde yer alan bu ek, ‘g’ sesinin düşmesiyle *-An* şekline dönüşmüştür, her türlü fiil kök ve gövdesine gelebilen bu ek oluşturduğu sıfat tamlamaları ile bir ad tamlamasının tamlayanı olabirler (Korkmaz, 2003: 939).

Türkiye Türkçesinde kalıcı isim yapma göreviyle kullanımları da görülmektedir. Ayrıca ekin önüne gelerek nitelediği ismin düşmesiyle isimleşen örnekleri de vardır. (Bayraktar, 2004: 125).

-(y)An ekiyle yapılan bazı sıfat-fiiller kendinden sonra gelen ismin düşmesi sonucu isimleşirler. Bu başlıkta öncelikle incelenen eserlerde *-(y)An* eki ile yapılan sıfat-fiiller sıralanmış. Daha sonra ise kendinden sonra gelen ismin düşmesi sonucu isimleşen sıfat-fiillere yer verilmiştir.

1. Çocuklar çukurların üstünü **kaplayan ince buz katmanlarını** kırma yarışına girişmişlerdi. (Y. Ö. s. 7)
2. Babamla anamdan başka izinleri **biten beş kişi** daha vardı. (Y. Ö. s. 8)
3. İçini **kemiren tedirginliği**, Almanya düşleriyle çabucak savuşturuyordu. (Y. Ö. s. 9)
4. Mutluluğunu içtenlikle **paylaşan birkaç çocuktan** başka kimse kalmadı. (Y. Ö. s. 9)
5. Sen binlerce yıllık şanlı geçmişi **olan yüce ve soylu bir ulusun** çocuğusun. (Y. Ö. s. 10)
6. Çevresinden kaçıp **giden arkadaşları**, böyle düşünüyorlardı. (Y. Ö. s. 10)
7. İçinde dolup **taşan yolculuk coşkusuyla** bir solukta derdi, kaygısı silindi gitti. (Y. Ö. s. 11)
8. “Emme ötede çocuklar için **yapılan oyun yerlerinde** istediğin gibi koşup oynayabilirmişsin.” (Y. Ö. s. 12)
9. Çocuklar ağızlarından **sızan salyaları** yalayarak, “Yaaa!..” dediler yalnızca. (Y. Ö. s. 12)
10. Hızla **itilen kapı** burnuna çarpınca, Atıl acıyla avunarak geri çekildi. (Y. Ö. s. 13)
11. Götürüp kendilerini sevecenlikle izlemekte **olan anasının** kucağına oturttu. (Y. Ö. s. 14)
12. Onların dilini **bilen adamı** ünlediler. (Y. Ö. s. 14)
13. “Hangi milletten olursa olsun, işbaşında gözyaşı **döken birini** gördüler mi, al görmüş boğa gibi öfkeleniyorlar.” (Y. Ö. s. 15)
14. Anasının saçlarını **kavrayan parmaklarını** daha bir sıktı. (Y. Ö. s. 16)
15. Nineyle torun Almanya yolcularını **götüren araba** köyden uzaklaşınca dek ıslak giysileriyle sokaklarda dolaşacaklardı. (Y. Ö. s. 17)
16. Ama bir an yüreğini yakıp **geçen iç sızısına** hiçbir anlam veremedi. (Y. Ö. s. 18)
17. Yüzlerini bıçak gibi keserek **savrulan tipiye** uzun süre dayanamadılar. (Y. Ö. s. 19)
18. Rüzgar korkunç uğultular çıkararak yeri göğü birbirine katıyor, yakınlardan **gelen kurt ulumaları** yolcuların içini ürpertiyordu. (Y. Ö. s. 20)

19. Dağ yolunda içini **kaplayan korku** dağıldı gitti. (Y. Ö. s. 21)
20. İzinleri sona **eren işçiler** yollara dökülmüşlerdi. (Y. Ö. s. 21)
21. Aklına en çok **takılan şey**, bekleme salonunun sobasız ısınmasıydı. (Y. Ö. s. 23)
22. Bekleme salonunu pırıl pırıl **aydınlatan ampullere** dikti gözlerini. (Y. Ö. s. 23)
23. Yanık yanık **öten düdüğü** içine ürküntü saldı. (Y. Ö. s. 24)
24. Karanlığı burğu gibi **delen gözlerini** yaklaşmakta **olan ışık dizisine** dikmişti. (Y. Ö. s. 24)
25. Trenin sıcaklığıyla birleşerek genzini **dağlayan hela kokusuyla** tütün dumanı allak bullak ediyordu. (Y. Ö. s. 25)
26. Atıl o sırada **boşalan kompartmanları** gördü. (Y. Ö. s. 27)
27. “Akli **eren bir arkadaşa** sordum.” (Y. Ö. s. 28)
28. Baba onları vapur bileti **satılan yerdeki** kalabalığa doğru çekiştirdi. (Y. Ö. s. 28)
29. Vapur **bekleyen yolcular** yankesici sözünü duyunca ürküntüye uğradılar. (Y. Ö. s. 29)
30. Bağırışıp **duran kadınların** davranışlarını şaşkınlık içinde izliyordu. (Y. Ö. s. 29)
31. Ortada **dolaşan “yankesici çocuk”** sözüyle ilgilenmiyorlardı bile. (Y. Ö. s. 29)
32. Olayı izlemekte **olan iskele memurlarından biri**, polisin kulağına yanaştı. (Y. Ö. s. 30)
33. “Çocuktan şikayetçi **olan kadın** da nereye gitti yahu?” diye söylendi. (Y. Ö. s. 30)
34. Kısa bir süre sonra salonun denize **bakan yanındaki camlı kapı** aralandı. (Y. Ö. s. 31)
35. Eline **bulaşan yağlı** sıvıyı kokladı. (Y. Ö. s. 32)
36. **Konuşan insanlar** bir anda gişelerin önünü arı kovanına döndürdüler. (Y. Ö. s. 32)
37. Hele simidin genzine **dolan iştah kabartıcı kokusu!** (Y. Ö. s. 32)
38. Oradan oraya itilip durmakta **olan karısıyla oğluna** seslendi. (Y. Ö. s. 33)
39. “Bala **üşüşen arılar** gibi vıngır vıngır insan kaynaşiyor burada.” (Y. Ö. s. 33)
40. “Yokuşu biliyorum da oraya **giden yolu** şaşırdım.” (Y. Ö. s. 34)

41. Biraz daha yürüyüp habire düdüğü öttürerek el kol **sallayan polise** yaklaştılar. (Y. Ö. s. 34)
42. Ana, Almanya'daki işyerinde kendisini **bekleyen zor günleri** düşünüyor. (Y. Ö. s. 36)
43. Burnunu cama yapıştırıp yol boyunca geçtikleri caddelere, sokaklara, dükkanların camekanlarında hiç kıpırdamadan dikilip **duran mankenlere** daldı gitti. (Y. Ö. s. 36)
44. Bu sırada, bavulun üstünde mışıl mışıl uyumakta **olan çocuk** gözlerini açtı. (Y. Ö. s. 38)
45. “Uçağın böğrüne **sokulan boruyla** benzin tankerinden yakıt vermişlerdir.” (Y. Ö. s. 40)
46. Bekleme salonunda alandan **gelen motor gürültüsüyle** insan sesleri birbirine karışıyordu. (Y. Ö. s. 40)
47. Kendini alana inip **kalkan uçaklara** kaptırmıştı. (Y. Ö. s. 41)
48. Bin bir zorlukla kalabalığı yarararak alana **açılan kapıya** ulaştılar. (Y. Ö. s. 41)
49. Ana yurt dışına çıkış belgesini alarak yan tarafta bekleşmekte **olan kadınların** arasına sokuldu. (Y. Ö. s. 41)
50. Alt basamakta onların ilerlemesini **bekleyen ana** sabırsızlanmaya başlamıştı. (Y. Ö. s. 43)
51. Atıl'ın oturduğu koltuğun iki yanından **sarkan kemer uçlarını** birleştirmeye çalışıyordu. (Y. Ö. s. 44)
52. Uçağı **saran bulutları** görünce şaşırıp kaldı. (Y. Ö. s. 45)
53. İçinde dalga dalga kabarmakta **olan korkuyu** yenmeye çalıştı. (Y. Ö. s. 45)
54. “Dikkat **bileyen bir düzenek...**”(Y. Ö. s. 46)
55. Aynanın yanındaki yuvada **duran kolonya şişesi** çarptı gözüne. (Y. Ö. s. 50)
56. Kerpiç duvarda asılı **duran kırık ayna** geldi gözünün önüne. (Y. Ö. s. 50)
57. İçinde kaynaşık **duran duyguları** yorumlayamıyordu. (Y. Ö. s. 50)
58. Atıl sevinçten uçuyordu, ama içini kemirip **duran bir şey** vardı. (Y. Ö. s. 53)

59. Pilot uçuşu **sağlayan göstergeleri, kolları, düğmeleri, telsizi** bir bir anlattı. (Y. Ö. s. 53)
60. “Zavallı yavrucak size çok eğlenceli **gelen bu olayı** yaşarken, kim bilir ne denli korkmuştur.” (Y. Ö. s. 53)
61. Uçağın merdivenlerinden iner inmez, yolcular orada beklemekte **olan otobüse** bindiler. (Y. Ö. s. 55)
62. Baba uzayıp **giden söyleşiyi** kestirip attı. (Y. Ö. s. 56)
63. Çevresine **sıralanan yolcular**, bavulları önlerine gelince uzanıp alıyorlar, kalabalıktan çözülüp gidiyorlardı. (Y. Ö. s. 57)
64. “Uçaktan **indirilen bavullar**, şu gördüğün kapıdan, döner masanın üstüne kaydınıyor.” (Y. Ö. s. 57)
65. “**Yürüyen merdiven** bu.” (Y. Ö. s. 57)
66. Soluk soluğa varıp, kalkmak üzere **olan otobüse** bindiler. (Y. Ö. s. 58)
67. Hepsinin isli kara duvarları, boyası dökük kapıları, kırık camlı pencereleriyle **iç karartan bir görünümleri** vardı. (Y. Ö. s. 59)
68. Yatak olarak **kullanılan iki divandan** birinde Atıl, ötekinde babası yatıyordu. (Y. Ö. s. 60)
69. Atıl dilinin ucuna **gelen soruyu** sormadan edemedi. (Y. Ö. s. 61)
70. O sırada, acı acı **ağlayan bir çocuk sesi** doldu kulaklarına. (Y. Ö. s. 62)
71. Merdivenlerin en alt basamağında **duran bir oğlan** ağlıyordu. (Y. Ö. s. 62)
72. Atıl kulağına **dolan Türkçe sözcükleri** önce yorumlamadı. (Y. Ö. s. 63)
73. İkisinin de suratlarından **düşen bir parçaydı**. (Y. Ö. s. 64)
74. İki gün sonra öteki semte, göğe **yükselen yeni yapılardan** birindeki, iki odalı küçük bir kata taşındılar. (Y. Ö. s. 65)
75. “**Geçen gün** anasını gördüm, övünüp duruyordu.” (Y. Ö. s. 66)
76. Atıl söyleşiyi yaşından **umulmayan bir kararlılıkla** kesip attı. (Y. Ö. s. 67)
77. Atıl’ın gözlerinden **boşanan ılık gözyaşları**, göğsünü yakıyordu ananın. (Y. Ö. s. 67)

78. Atıl **yürüyen merdiveni** görünce sevindi. (Y. Ö. s. 68)
79. Kanepelerde uzanmış **uyuyan insanları** görünce havaalanını anımsadı. (Y. Ö. s. 70)
80. Yurdun dört bir yanından **gelen Türk işçilerini** birbirine **çeken güçlü bağın** olduğunu sezindi. (Y. Ö. s. 71)
81. Kendilerine para **kazandıran bir işleri**, evimiz diyebilecekleri bir barınakları vardı. (Y. Ö. s. 71)
82. Çoğu kez öğlenleri karnını çok ucuz **olan muzla** doyuruyordu. (Y. Ö. s. 72)
83. Naylon torbalar içinde **satılan sütlerden** de çok hoşlanıyordu. (Y. Ö. s. 72)
84. Sağa sola **fırlayan paketlerini** toplayarak yeniden fileye doldurdu. (Y. Ö. s. 73)
85. Sonra kararsızlığını yenip **uzatılan eli** içtenlikle sıktı. (Y. Ö. s. 73)
86. Bayan Frida **incinen bacağı**nı göstererek, “Çok acıyor,” dedi. (Y. Ö. s. 75)
87. İçinde **dalgalanan korku**, bir anda sevinç ve coşkusunu yok etti. (Y. Ö. s. 77)
88. Gözlerini dört açmış, yol boyunca **sıralanan yapılara**, anıtlara, koşuşup **duran insanlara**, art arda akıp **giden taşıtlara** bakıyordu. (Y. Ö. s. 78)
89. Soğan, patates, havuç **doğrayan bir aygıtın** reklamı yapılıyordu. (Y. Ö. s. 78)
90. Hemen aylardır düşlerine **giren tabancayı** aradı. (Y. Ö. s. 79)
91. **Yürüyen merdivenlerin** önünde bir an durakladı. (Y. Ö. s. 79)
92. Atıl içine **dolan sevinç ve güvenle** koltuğa yaslandı. (Y. Ö. s. 80)
93. Burnuna **dolan kokuları** izleyerek sandviç dükkanını buldu. (Y. Ö. s. 80)
94. Yol boyunca sağlı sollu **sıralanan yapılar**, gelirken gördüklerinin eşiydi. (Y. Ö. s. 81)
95. “Örneğin, seni buraya **getiren tramvay**, 23-C’ydi.” (Y. Ö. s. 82)
96. “Hem burada aileleriyle **yaşayan işçiler**, kazançlarının bir bölümünü bize geri veriyorlar sayılır.” (Y. Ö. s. 84)
97. Ayrı yönlere **giden tramvaylara** binerek birbirlerinden ayrıldılar. (Y. Ö. s. 85)
98. Genç polis Atıl’ı karakolun önünde beklemekte **olan güleç yüzlü, şişman polise** teslim etti. (Y. Ö. s. 89)

99. “Babam geçen çalıştığı fabrikada **yapılan traktörlerin** resimleriyle dolu bir kitap getirmişti.” (Y. Ö. s. 89)
100. “Anam hazır giysi **dikilen bir yerde** çalışıyor.” (Y. Ö. s. 89)
101. Ana önlerinden hızla geçerek kendi sokaklarına doğru **uzaklaşan polis arabasını** görünce, kuşkuya düştü. (Y. Ö. s. 90)
102. Ana pencereden **sızan ışığı** görünce, sevinçle bağırarak koşmaya başladı. (Y. Ö. s. 91)
103. Kapının önünde **duran polis arabasını** görünce, sözcükler ağızda eridi gitti. (Y. Ö. s. 91)
104. Atıl kendisini böyle bir serüvene **iten nedenleri** açık yüreklilik anlattı. (Y. Ö. s. 92)
105. Çizgili derileriyle göz **alan zebra**lar, **dağ keçileri**, **karınları keseli kangurular** ve koca hortumlarını sağa sola savurup **duran filler**... (Y. Ö. s. 94)
106. Doğal ortamlarına **benzetilen yuvalarda** barınıyorlardı. (Y. Ö. s. 94)
107. Akvaryumlarda **yaşayan minicik süs balıklarına** bakmaya doyamadı Atıl. (Y. Ö. s. 95)
108. “Bazı semtlerde Türkiye’den **gönderilen öğretmenler**, Alman okullarının bir odasında kurs açıyorlarmış.” (Y. Ö. s. 97)
109. Türk işçi çocukları orada birkaç saat bizim için yararlı **olan bilgiler** öğreniyor, sonra Alman çocuklarıyla birlikte Almanca derslere giriyorlarmış. (Y. Ö. s. 97)
110. Oyun yerinden **gelen çocuk seslerini** duyunca, o yana yöneldi. (Y. Ö. s. 98)
111. Ötelerden küçük kızın yardım **isteyen çığlıkları** duyuluyordu. (Y. Ö. s. 99)
112. Sonra dilinin ucuna **dolanın soruyu** sordu. (Y. Ö. s. 99)
113. “Annesi **geçen gün** öldü.” (Y. Ö. s. 99)
114. Ağlamakla gülmek arası bir ifadeyle, çevresini **saran çocukları** selamladı. (Y. Ö. s. 101)
115. “Önünden **kaçan hırsızları** acımadan vur.” (Y. Ö. s. 101)

116. Dik dik yüzüne **bakan konuşmacı**, tatlı tatlı **gülümseyen güzel şarkıcı**, küçücük kutunun içinden gelip **geçen trenler**, otomobiller, futbolcular, şaşkınlıktan şaşkınlığa sürüklendi. (Y. Ö. s. 102)
117. “Haym” **denen yatakhaneleri** gezdirdiler. (Y. Ö. s. 102)
118. Fotoğraf makinesi fabrikasında teknisyen **olan arkadaşı** Halil’e seslendi. (Y. Ö. s. 103)
119. “Çevresine **yaklaşan görüntü ve ses dalgalarını** kendine çekip beyaz cama yansıtıyor.” (Y. Ö. s. 103)
120. “Bu dalgaların geçtiği yerlerde **bulunan alıcı aygıtlar**, görüntü ve sesleri hemen kapıyorlar.” (Y. Ö. s. 103)
121. “Ses ve resim **kapan bir aygıt** varmış.” (Y. Ö. s. 103)
122. “Alıcı tarafından **toplanan bu ses ve görüntü** cama yansıtılıyor.” (Y. Ö. s. 103)
123. “Sinek **olmayan yerde** sinek kağıdı boş kalır elbet.” (Y. Ö. s. 104)
124. “Bu alanın sınırları dışına **konan alıcı aygıtta** hiçbir ses çıkmaz.” (Y. Ö. s. 104)
125. Kendisi **geçen yıldan** kalma mayosunu giydi. (Y. Ö. s. 105)
126. Dönüp bakanlara eliyle boğulmak üzere **olan Hasan’ı** gösteriyordu. (Y. Ö. s. 107)
127. Bata çıka durmaya **çalışan babayı** görünce, “Osman!” diye seslendi. (Y. Ö. s. 107)
128. Yanında **oturan Alman gencinden** sigarayı göstererek ateş istedi. (Y. Ö. s. 108)
129. “‘Alışmak kudurmaktan beterdir,’ **diyen atalarımız** doğru söylemişler. (Y. Ö. s. 108)
130. **Titreyen dudaklarını** büzerek kendini sıkıyor, gözyaşlarını tutmaya çalışıyordu. (Y. Ö. s. 109)
131. Hasan’la babasının arasında **geçen söyleşileri** can kulağıyla dinliyordu. (Y. Ö. s. 110)
132. Eve dönerken, dilinin ucuna **gelen soruları** art arda sıraladı. (Y. Ö. s. 110)
133. “Ekilip **kaldırılan ürünleri** kasaba pazarına götürüp satmaya başladım.” (Y. Ö. s. 110)

134. “Yarın sabah 12 numaralı tramvaya binip **belirtilen yere** gideceksin.” (Y. Ö. s. 111)
135. Duvar dibinde beklemekte **olan babasına** “gel” diye el salladı. (Y. Ö. s. 111)
136. “Ama savaşta **atılan bombalarla** tüm o güzellikler yok olmuş.” (Y. Ö. s. 113)
137. Tepede korkudan titreyip durmakta **olan oğlunu** bir güzel azarladı. (Y. Ö. s. 116)
138. Çocukların işten **dönen babaları** da ağacın altına toplandılar. (Y. Ö. s. 116)
139. Oralardan **verilen kağıtları** birlikte doldurdular. (Y. Ö. s. 117)
140. Çevirmen koridora **açılan kapılardan** birinin önünde durdu. (Y. Ö. s. 117)
141. Uzak bir semtte **oturan çevirmeni** buldular. (Y. Ö. s. 117)
142. Çevirmenle babası arasında **geçen söyleşiyi** izliyordu. (Y. Ö. s. 118)
143. Onlar tartışıp dururken, birden gazete **okuyan adam** kalktı. (Y. Ö. s. 121)
144. “Elime **geçen her yazıyı** su gibi okuyorum,” diye mektuplar yazıyordun.” (Y. Ö. s. 122)
145. **Geçen yıl** babasına yazdıkları gerçektir. (Y. Ö. s. 123)
146. Birden sofrada **yenen ekmek dilimlerine** takıldı kafası. (Y. Ö. s. 123)
147. Kağıt peçetenin arasında **duran iki dilim ekmeği** ortaya çıkardı. (Y. Ö. s. 124)
148. “Önce oğlun, sonra da yemek **taşıyan kız**, yediğimi içtiğimi burnumdan getirdiler.” (Y. Ö. s. 124)
149. Baba buralardan istasyona **giden yolu** bulmak için zorluğa düşüyordu. (Y. Ö. s. 125)
150. “Ne o, hani gazeteye **verilen paraya** yazık olur, diyordun ya!” (Y. Ö. s. 125)
151. Söyleşiyi izlemekte **olan Atıl** sevinçle gözlerini babasının yüzüne çevirdi. (Y. Ö. s. 126)
152. “O zaman Almanlarla **olan ilişkilerimizi**, çevirmenin yardımı olmadan yürütebiliriz,” diyordu. (Y. Ö. s. 126)
153. Aklından **geçen bazı sözcüklerin yazılışını**, bir solukta bulup kağıda geçiremiyordu. (Y. Ö. s. 128)

154. Yeni **alman pantolonla gömleğini ve kunduralarını** giydi. (Y. Ö. s. 128)
155. Adı, soyadı **söylenen çocuklar**, bir bayan öğretmenin önüne diziliyorlardı. (Y. Ö. s. 130)
156. Mikrofondan **yayılan kalın bir erkek sesi** bahçeyi doldurdu. (Y. Ö. s. 130)
157. Sonunda iskemlesini geriye çekerek fazlalık gibi **duran ayaklarını** masanın altına tikiştirirdi. (Y. Ö. s. 131)
158. Atıl birinci sınıf öğrencilerine göre yapılmış **olan minicik iskemleye** korkarak oturdu. (Y. Ö. s. 131)
159. “Çevredekilerin sana ters **gelen davranışlarına** aldırmamaya çalış.” (Y. Ö. s. 133)
160. Onlar da yabancı öğrencilere “**istenmeyen insan**” gözüyle bakıyor, öyle davranıyorlardı. (Y. Ö. s. 135)
161. Atıl bir ay sonunda okulda, varlığına sabırla **katlanılan sevimsiz bir konuk** durumunda olduğunun bilincine vardı. (Y. Ö. s. 135)
162. Atıl herkesten önce parmak **kaldıran Alman öğrencileri** dinlemeyi yeğ tutuyordu. (Y. Ö. s. 136)
163. “Dünkü gazetede yurdumuzda **yapılan bayram hazırlıklarından** söz ediliyordu.” (Y. Ö. s. 138)
164. Çevrelerinde onlara bakıp durmakta **olan birkaç Alman öğrenci** vardı. (Y. Ö. s. 138)
165. Her biri akıllarında **kalan şiirleri** okudular. (Y. Ö. s. 139)
166. Satı’nın şiirinden kulaklarına **takılan birkaç dizeyi** mırıldandılar art arda. (Y. Ö. s. 139)
167. ünden güne Almanların gözlerine **batan bir diken** olmuştu. (Y. Ö. s. 140)
168. “**Geçen gün** babama seni sordum.” (Y. Ö. s. 141)
169. Bahçe kışın yaprağını **dökmeyen şimsir çitlerle** çevriliydi. (Y. Ö. s. 142)
170. Kurtlar tarafından kemirile kemirile çürümüş **olan tahtalar** çöktü birden. (Y. Ö. s. 142)
171. “Hızla **gelen bir araba** yere yıktı beni.” (Y. Ö. s. 144)

172. Karların üzerinde oturmakta **olan Hasan** Almanca, “Dur, dur!” diyerek vargücüyle bağırmaya başladı. (Y. Ö. s. 144)
173. Hasan gözpınarlarına **dolan yaşları** dağıtmak için gözlerini kırıştırarak gülümsedi. (Y. Ö. s. 145)
174. “Bizim evden iki üç sokak ötede **oturan arkadaşlar**, evlerinin polis tarafından arandığını söylüyorlar.” (Y. Ö. s. 145)
175. “**Çarpan arabayı** tarif et,’ dediler.” (Y. Ö. s. 145)
176. Eva’ya da üzerinde kedi resmi **bulunan küçük bir mendil** getirdim. (Y. Ö. s. 147)
177. Onların arasında **duran yine alçıdan yapılmış genç ve güzel bir kadın**, kucağındaki bebeği sevecenlikle bağrına basmıştı. (Y. Ö. s. 148)
178. Her fırsatta sınıflarında **bulunan yabancı işçi çocuklarından** yakınıyorlardı. (Y. Ö. s. 150)
179. Bu nedenle aklına **takılan soruları** sormamayı yeğ tuttu. (Y. Ö. s. 150)
180. Dil, din, ırk ayrımı **gözetmeyen bu yasalar**, yabancı işçi çocuklarını da kapsamına alıyordu. (Y. Ö. s. 151)
181. Orada “**istenmeyen insan**” olduğunu seziniyordu. (Y. Ö. s. 151)
182. Yabancı işçi çocukları Alman okullarında, “**istenmeyen sığıntılardı.**” (Y. Ö. s. 151)
183. Gazoz köpükleri önünde **duran Karl** adlı bir üçüncü sınıf öğrencisinin başına sıçradı. (Y. Ö. s. 152)
184. Atıl içinde **kabaran öfkeyi** nasıl yatıştıracağını bilemiyordu. (Y. Ö. s. 153)
185. İşten yorgun **dönen babası**, yüzündeki morlukları gözündeki şişlikleri görüce, açtı ağzını. (Y. Ö. s. 153)
186. Hafta başında okulda Atıl’a arkadaşlarını **ashağılayan yüz kızartıcı bir olay** çıktı. (Y. Ö. s. 154)
187. Kapının önünde öteki sınıflarda **okuyan Türk çocukları** vardı. (Y. Ö. s. 154)
188. Müdürün odasında, cumartesi günü okulu **temizleyen annelerle**, o gün temizleyecek olanlar toplanmışlardı. (Y. Ö. s. 154)

189. “Bunlar herkesçe **bilinen gerçekler**.” (Y. Ö. s. 155)
190. Atıl kendilerine bağırıp **çağırın öfkeli hanımı** Karl’a benzetti. (Y. Ö. s. 155)
191. Ülkenin sahibi **olan bir Alman çocuğuna** zarar vermesini bağışlayamıyordu. (Y. Ö. s. 155)
192. Ama Türkiye’den **gelen haberler** çok tatsızdı. (Y. Ö. s. 156)
193. Türkiye, özgürlükleri Rumlar tarafından **kısıtlanan Kıbrıs Türklerine** yardım etmeye hazırdı. (Y. Ö. s. 156)
194. Kıbrıs’ta **yaşayan Türkleri** yok etmek için kanlı girişimde bulunmaya başlamışlardı. (Y. Ö. s. 156)
195. Kıbrıs Türklerini egemenliği altına almaya **kalkışan Yunanlılar**, yarın yanılığa düşerek Türkiye’ye de saldırmaya kalkışabilirdi. (Y. Ö. s. 156)
196. Evde **konusulan tek konu** Kıbrıs Savaşı’ydı. (Y. Ö. s. 157)
197. Yurttan sevinçli ya da üzüntülü bir haber **alan kişi**, kapı kapı dolaşıp bu bilgileri yurttaşlarına ulaştırıyordu. (Y. Ö. s. 157)
198. **Geçen yıl** birinci sınıfa devam eden **İspanyol, Yunanlı, Yugoslav ve İtalyan işçi çocuklarının birkaçı** ikinci sınıfa geçmeyi başarmıştı. (Y. Ö. s. 158)
199. Atıl’ın aklına bir zamanlar iş iş diye çırpınıp **duran kaçak Hasan** geldi. (Y. Ö. s. 159)
200. **Geçen yıl** olduğu gibi onu, “İlle de okula git!” diyerek sıkıştırmıyordu. (Y. Ö. s. 159)
201. Her **geçen gün** okuldan biraz daha uzaklaşıyordu. (Y. Ö. s. 160)
202. “Okula **gitmeyen Alman çocukların ailelerine** mektup yazıyorlarmış.” (Y. Ö. s. 160)
203. Avucuna **dolan topraklara** bakarken, daldı gitti. (Y. Ö. s. 160)
204. Sokaklarda özgürce gezip **duran kedileri, köpekleri, tavukları, horozları**, çeşme ayaklarında **eşinen ördekleri, kazları, sığırları** anımsadı. (Y. Ö. s. 161)
205. Sokakları **dolduran binlerce insan**, coşku içinde kaynaşıp duruyorlardı. (Y. Ö. s. 162)

206. Çeşitli çalgılardan **çıkan coşkulu sesler**, yeri göğü çınlatıyordu. (Y. Ö. s. 162)
207. Çalgıcıların ardından **gelen üstü açık arabalardan** Atıl'ı **şaşırtan, hatta korkutan canlılar** vardı. (Y. Ö. s. 163)
208. Başıma **gelen abuk sabuk işler**, ilgisizlik ve görgüsüzlükten oldu.” (Y. Ö. s. 164)
209. Övünürken, ağzından **çıkan sözcükler** bir bir kulağına doldu. (Y. Ö. s. 166)
210. Onun gidişine gerçekten **üzülen iki kişi** vardı Almanya’da. (Y. Ö. s. 166)
211. Yurt özlemiyle yanıp **tutuşan pek çok Türk işçisi**, toprağı öpmek için yerlere kapanmışlardı. (Y. Ö. s. 167)
212. Onun sesini **duyan konu komşu** evlerinden dışarıya fırladılar. (Y. Ö. s. 168)
213. Atıl **titreyen elleriyle** kapıyı açıp sınıfa girdi. (Y. Ö. s. 168)
214. Sınıfın sessizliği **yırtan hıçkırıkları**, kurşun gibi oradakilerin yüreklerine işliyordu. (Y. Ö. s. 169)
215. “Arkadaşlarımdan gerideyim ya, sevinmem **gereken çok şey** var ortada.” (Y. Ö. s. 170)
216. “Almanya’nın insanları, taşı toprağı, sokakta **gezen kedisi köpeği**, daldan dala **uçuşan serçeleri** bile yabancıydı bana.” (Y. Ö. s. 170)
217. Öteden **geçen köpeğin karnı** sırtına yapışmış, tüyleri birbirine karışmıştı. (Y. Ö. s. 171)
218. Bacalardan **çıkan dumanlarla** sokaklarda tezek kokusu yayılsın varsın. (Y. Ö. s. 171)
219. Renk renk çiçeklerle bezenmiş parklar, bazen de yalancıktan **gülümseyen yerli halk** geldi geçti gözünün önünden. (Y. Ö. s. 171)
220. Gözlerinden **süzülen yaşları** elinin tersiyle silerek gülümsedi. (Y. Ö. s. 171)
221. Nal mıhlarının düzgünlerini seçmekte **olan Mehmet’e** döndü. (B. B. s. 7)
222. Terle karışık gözyaşına **bulanık yüzünü**, yazmasının ucuyla sildi. (B. B. s. 8)
223. Kendisine onca **sevinç veren, coşku veren oğlunun** geldi. (B. B. s. 9)
224. Bebeği kucağına aldığı anda, **ölen oğluna** kavuşmuşçasına sevindi. (B. B. s. 9)

225. İnsana **düşünebilen en yüksek yaratık** diyorlar. (B. B. s. 10)
226. İnsan yeterince **düşünemeyen eksik bir yaratık** aslında. (B. B. s. 10)
227. İnsan **denen yaratık** düşünebilseydi bu denli işler eder miydi? (B. B. s. 10)
228. İnsan soyunu kırma düzeni **kuran öldürme araçlarına** tapar mıydı? (B. B. s. 10)
229. Hani şu ölüm **saçan bombaları bulan yüce bilginler!** (B. B. s. 11)
230. Benliğini **saran acıyla** kıvranarak düşünmeyi sürdürdü. (B. B. s. 11)
231. “Sevgi” düşüncesiyle filizlenip **gelişen tüm silahları**, tüm kötülükleri yok ederek düşünceye iyi yön verebilecek tek güç. (B. B. s. 11)
232. Pusup durmakta **olan Şerife Gelin**, kaynatasının ettiğini görünce bağırarak bebesine koştu. (B. B. s. 12)
233. Çocuğun bezlerini dürmekte **olan nine** ne olduğunu anlamamıştı. (B. B. s. 12)
234. Tezden varıp beşiğe yumulmuş **olan kocasıyla** gelininin sırtlarını sıvazlamaya girişti. (B. B. s. 12)
235. Hep belleğinden beşiğe **cıvıldaayan kurşunu** düşündü. (B. B. s. 13)
236. “Yeni **doğan insan yavrusunu** kıskandığı için besbelli.” (B. B. s. 13)
237. “Oğluma kurşun **sıkan eller**, kurup büzülsün.” (B. B. s. 14)
238. Bebeği **ölen amcasına** benzettiğine bin pişmandı. (B. B. s. 14)
239. Davarların **kırılan, çıkan yerlerini** onarmakla başlamışlardı. (B. B. s. 15)
240. Köyün sevilip **sayılan iki ailesi** birbirlerini öldürüp duruyorlardı. (B. B. s. 15)
241. Öç alması **gereken sudan bir nedenle** karşı ailenin erkeklerinden birini vurup devirir. (B. B. s. 16)
242. “İnsan yavrusu en zor **büyüyen**, en çok emek **isteyen canlı**.” (B. B. s. 18)
243. İnsan **öldüren insanların** tümünü de Allah yok etsin. (B. B. s. 19)
244. “Silah **çeken elleri** büzülsün.” (B. B. s. 19)
245. “Öç **körükleyen dilleri** kopsun.” (B. B. s. 19)
246. İki bir durup **moraran ellerini** hohlayarak ısıtmaya yelteniyordu. (B. B. s. 19)

247. Bunları yaparken Şerife Gelin oğlunun pamuk yumaklarını **andıran ellerini** tutup öpücüklerle boğuyordu. (B. B. s. 20)
248. Ninesinin kucağına debelenip durmakta **olan oğlunu** kucağına aldı. (B. B. s. 21)
249. Bir yandan çocuğun ağzından **sızan kan**, bir yandan geçirdiği korku nedeniyle ağlamaya başladı. (B. B. s. 21)
250. Nine iliğine işlemiş **olan öç isteğini** yineleme fırsatını kaçırmamıştı. (B. B. s. 21)
251. “Herkes kızdıkça birini öldürse, geriye **kalan yakınları** da ölenin öcünü almaya kalkışsalar, dünya kasaplık hayvan **kesilen kesim evlerine** dönerdi.” (B. B. s. 22)
252. “İnsan **öldüren insanları** Allah da bağışlamıyor.” (B. B. s. 22)
253. Ninesiyle anasının telaşından **ürken Ereğ**, ağzını yummuştu. (B. B. s. 22)
254. Nine torun uyumakta **olan babayı** uyandırmaya gittiler. (B. B. s. 23)
255. Ne zaman başladığı, neden süregeldiği **bilinmeyen âdetler** yineleni. (B. B. s. 24)
256. Sofrada **bulunan genç kızlarla gelinler** fıkır fıkır gülmeye başladılar. (B. B. s. 24)
257. Oğluna diş buğdayı sofrası **düzen Şerife Gelinin yüzü** bulutlandı. (B. B. s. 24)
258. “Her zaman makas **kapan terzi**, toprak çıkınına **uzanan çiftçi** olmuyor ki!” (B. B. s. 25)
259. “Balta **vuran elleri** kuruya!” (B. B. s. 25)
260. Kapı önünde oynamakta **olan çocuklardan** birini çarşıya saldı. (B. B. s. 26)
261. “Bizim toprakları **ayıran kavaklar** vardı ya!” (B. B. s. 27)
262. “İnsanın insanı öldürmesi, dünyada **işlenen suçların** en kötüsüdür bence.” (B. B. s. 29)
263. “**Kesilen kavaklar** bizim.” (B. B. s. 30)
264. “Bağın çay kıyısına **bakan yamacındaki** kavakların beşi Sınıkçılarının.” (B. B. s. 30)
265. Küle kömüre **bulan Ereğ**, korkudan ne yapacağını şaşırılmıştı. (B. B. s. 30)
266. uşağından çıkardığı çakıyla Ereğ’in bileklerini **bağlayan ipi** kesti. (B. B. s. 32)

267. Töreyi gereği gibi uygulamaktan **doğan dirlikle** Ereğ'in peşine takıldı. (B. B. s. 32)
268. Yanmakta **olan odunları** ellemeye yelteniyordu. (B. B. s. 32)
269. **Artan odunlarla** sabunu topladı gitti. (B. B. s. 33)
270. Epey yol almış **olan gelinine** seslendi. (B. B. s. 33)
271. İçini **saran dayanılmaz acının** etkisiyle dizlerini döverek ağlamaya başladı. (B. B. s. 35)
272. **Kesilen saçlar** çam sakızının üstüne yapıştırılır. (B. B. s. 37)
273. **Oturan tavuğu** kucağına almaya kalkışıyordu. (B. B. s. 38)
274. İçeri **giren tavuğun** çıktığını görünce başını sokup kümese baktı. (B. B. s. 39)
275. Sesinden **ürken kara tavuk** kendini dışarı attı. (B. B. s. 39)
276. İçine **dolan korkuyu** atamıyordu. (B. B. s. 40)
277. Giderek kendilerine utanç **veren bu çocuğu** aramaz olmuşlardı. (B. B. s. 40)
278. **İstenen belgeleri** düzenletti. (B. B. s. 40)
279. "İdris **denen sütü bozuk** öyle ölmeli ki gören, duyan kaza sanmalı." (B. B. s. 41)
280. Önüne **konan yiyecekleri** elinin tersiye itip deviriyordu. (B. B. s. 41)
281. **Kesilen kavakların yarısının**, kendi malları olduğunu söyleyip durmaktaydı. (B. B. s. 41)
282. İdris'e **alnına motosiklette** kendilerinin de hakları olduğunu söylüyordu. (B. B. s. 41)
283. "Ömründe kızamık **çıkaran çocuk** gördün mü hiç?" (B. B. s. 43)
284. "Bunu da bulamayıp bebelerini göz göre göre toprağa **veren analar** pek çok ülkemizde." (B. B. s. 44)
285. **İğnelenen yerlerin üstüne** oturamıyordu. (B. B. s. 44)
286. Bunu **bilen Şerife**, yine sözü köye getirdi. (B. B. s. 45)
287. "**Geçen gün** şu köşedeki **yatan oğlana** tabanca getirdiler." (B. B. s. 45)
288. Başını yastıktan kaldırıp baş ucunda **duran püsküvütlere** baktı. (B. B. s. 45)

289. Suya **gelen kızlara** gösteriş olsun diye kasketini yana eğiyordu. (B. B. s. 46)
290. Kapı önünde **duran arabaya** atları koştı. (B. B. s. 47)
291. Avının üstüne atılmaya **hazırlanan atmaca** gibi göz kesilmiş bekliyordu. (B. B. s. 47)
292. İsmail motoru **saran toz bulutundan** Ömer'i görememişti. (B. B. s. 48)
293. İçini **kaplayan kinin** verdiği sabırsızlıkla İdris'i bekliyordu. (B. B. s. 48)
294. Kasabadan gelmekte **olan bir kamyon** belirdi. (B. B. s. 48)
295. "Allah'a **inanan kişi**, onun buyruklarını yerine getirir." (B. B. s. 50)
296. Hemen varıp Almanya işlerine **bakan görevliyi** buldu. (B. B. s. 51)
297. "Sürmekte **olan bu kan davasını**, İsmail'in iki cana kıydığını bilmeyecek." (B. B. s. 54)
298. Yitirmemesi **gereken çok değerli bir eşyaymış** gibi sınıksı sarıyordu. (B. B. s. 54)
299. Düşünürken taş **kesilen yüreğini** yumrukluyordu kendini bilmeden. (B. B. s. 55)
300. Postayı **getiren kaptıkaçtının** yanına gitti. (B. B. s. 55)
301. Kendisini uğurlamaya **gelen yakınlarının** bile yüzlerine bakmadı. (B. B. s. 56)
302. "Burası yeni **kurulan bir semt**." (B. B. s. 57)
303. Üzerine **çöken suskunluğu**, kırgınlığı bir solukta silkip attı. (B. B. s. 57)
304. Yeşillik **yetiştiren bir adamla** tanıştı. (B. B. s. 59)
305. **Gelen paranın** bir bölümünü İsmail'e yolluyor, kalanını saklıyordu. (B. B. s. 60)
306. Almanya'dan **gelen resimlere** bakıp bakıp içini çekiyordu. (B. B. s. 60)
307. Buldukları yerde, Türkçe öğretim **yapan bir okul** yoktu. (B. B. s. 60)
308. Görkemli yapılarda **yaşayan çocuklardan** oluşuyordu. (B. B. s. 61)
309. Boş boş dikilerek oyun **oynayan kümelere** bakıyorlardı. (B. B. s. 61)
310. Bu nedenle içinde **düğümlenen öteki sorunu** da açtı. (B. B. s. 64)
311. İki ev altlarında **oturan Erol** elindeki kitabı kapmak istedi. (B. B. s. 65)

312. Önünde **oturan kız**, hemen her gün güzel kokulu bir şey yiyordu. (B. B. s. 65)
313. Bunun bilincine **varan Ereğ** dayatma huyundan vazgeçmişti. (B. B. s. 65)
314. **Yakan top**, seksek oynayarak gün geçiriyorlardı. (B. B. s. 66)
315. İşe **giden anaların** yerine çocuk bakımını üstlenmişlerdi. (B. B. s. 66)
316. **Gelen geçen taşıtlara** el sallamak hoşuna gidiyordu. (B. B. s. 67)
317. Acıdan taş **kesilen kocası** sürükleyerek dışarı çıkardı karısını. (B. B. s. 68)
318. “Çocuğu **ezen adam** bulunmaz mı?” (B. B. s. 68)
319. “**Geçen yıl** bir arkadaşım, iki küçüğünü kaynanasına bırakıp geldi.” (B. B. s. 68)
320. “Karıncalanmış silahlar yerine yeni **çıkan silahlardan** verilmeliymiş.” (B. B. s. 69)
321. Küme küme toplaşıp Hikmet’in başına **gelen acı olayı** söyleştiler. (B. B. s. 69)
322. “Bizim soyumuzda kumar **oynayan erkek** yoktur.” (B. B. s. 69)
323. Hiç **yenilmeyen, ölmeyen**, hep yenip **öldüren olağanüstü serüvenlere** daldı gitti. (B. B. s. 70)
324. **Yumruklaşan adamları**, ateş **kusan silahları** görünce ağzı açık kaldı. (B. B. s. 71)
325. Önceleri çok **sevilen televizyonlu komşu** sevilmez oldu. (B. B. s. 71)
326. “Televizyonda **gösterilen o püsküvülden** alsana.” (B. B. s. 73)
327. “Televizyonda **övülen arabalardan bir tane** de biz alsak ya!” (B. B. s. 73)
328. Televizyonda sevilip **benimsenen gösteriler** doğrultusunda kuruluyordu. (B. B. s. 74)
329. Geleli beri söze **karışmayan Ereğ**, sormadan duramadı. (B. B. s. 76)
330. “**Çarpışan arabalar**, uçak bile var.” (B. B. s. 76)
331. Şarkılara, türkülere **karışan çığırktan sesleri**, itişe kakışa gidip **gelen insanlar...** (B. B. s. 77)
332. “Belki **çarpışan arabalara** birkaç kez binebilirsin.” (B. B. s. 79)
333. “Pavurya” **denilen deniz böceklerinden** asmıştı. (B. B. s. 81)

334. “Evine **giden alıcıların** peşine takılıp yüklerini götüreceksin.” (B. B. s. 81)
335. “**Çarpışan arabalara** ikişer üçer kez binerim belki de.” (B. B. s. 83)
336. “İşe **giren adamın** oyun nesine?” (B. B. s. 83)
337. “Bizim kapıcılık yaptığımız yerde **oturan çocuklar** bol para harcıyorlardı.” (B. B. s. 84)
338. Başka fabrikalardan **gelen işçiler** de katılmışlardı onlara. (B. B. s. 84)
339. Grev gözcüsü **olan annesine** yemek götürüyordu. (B. B. s. 84)
340. Lunaparka **giden otobüsün** numarasını biliyordu. (B. B. s. 85)
341. “Şurda **çarpışan arabalar** vardı.” (B. B. s. 85)
342. Çocuklara kumar **oylatan adam**, paralarının bittiğine inanmıyordu. (B. B. s. 87)
343. O gün Erek’in yanında **oturan çocuk** gelmemişti. (B. B. s. 89)
344. Dereli, diye **horlayan öteki çocuklara** da Erek yakınlık duyamıyordu. (B. B. s. 89)
345. İçinde **beliren kıskançlık** esintilerini söküp atamadı. (B. B. s. 90)
346. Burada **yaşayan iki ilkel topluluk**, birbirlerine düşman olmuşlardı. (B. B. s. 90)
347. Bir gün, tuzağa **düşen bir geyik** yüzünden kavga çıkıyordu aralarında. (B. B. s. 90)
348. Dayısının üniversitede **okuyan oğluydu** gelen. (B. B. s. 91)
349. Dedesi amcasından **gelen mektupları** hep kendisi okurdu. (B. B. s. 91)
350. “**Geçen hafta** köyden mektup aldım.” (B. B. s. 91)
351. Ninenin bağirtısına **koşan komşu kadın**, bekledikten sonra çekip gitti. (B. B. s. 93)
352. “Damda **çürüyen İsmail’im**, gurbetteki Mehmet’im yitip gidecekler.” (B. B. s. 94)
353. Nine onun yüzünde, gözlerinde, **titreyen gövdesinde** korkuyu gördü. (B. B. s. 94)
354. “Adı **geçen Ayıngacılar**, kazada **ölen adamların** hısımları.” (B. B. s. 94)
355. “Erek duymadan **yapılan bu söyleşiler**, nine ile dedeyi biraz yatıştırdı.” (B. B. s. 95)

356. “İnsanın ya da hayvanların **kırılan, çatlayan kemiklerini onaran**, çıkık kemiklerini yerine yerleştirip **saran kimselere** deniyor.” (B. B. s. 99)
357. Hatta amcası İsmail’e köyden **gelen mektuptan** uzun uzun söz etti. (B. B. s. 99)
358. Pencerenin önüne çökmüş **olan doktoru** başıyla selamladı. (B. B. s. 100)
359. Çalışkanlığıyla önüne **çıkan engelleri** aşip doktor olmuştu. (B. B. s. 100)
360. Akciğerde temizlenip kalbe **gelen kan**, gövdemize aorttan yayılıyor.” (B. B. s. 101)
361. “Dolaşım aygıtını **oluşturan damarlar** ve bizi **yaşatan kan**, çok ilginç.” (B. B. s. 102)
362. “Bomba **atılan ülkelerin** insanları ülkelerini korumak için bomba atanlara karşı duramayacaklar.” (B. B. s. 102)
363. “Beğenmediğin bir yer mi var insan **denen bu görkemli varlıkta?**” (B. B. s. 102)
364. “Bombayı atanlara etki etmiyor mu nötron **denen şey?**” (B. B. s. 102)
365. “İnsanı iyi **koruyan bir mağarayı** gözlerine kestirdiler mi, içinde **yaşayan insanları** öldürürlermiş.” (B. B. s. 103)
366. “Yaşamak **isteyen onca insanı** yok etmek, insanlık dışı bir tutum.” (B. B. s. 105)
367. Sızılı bir et topağı gibi kasılıp **duran yüreği** gevşedi. (B. B. s. 105)
368. **Geçen yıl** birçok kez sınamıştı. (B. B. s. 107)
369. Süpermarket **denilen bu görkemli satış yeri**, arı kovanı gibi işlemekteydi. (B. B. s. 107)
370. Tümünü **birleştiren tek özellik** varsılıklarıydı. (B. B. s. 107)
371. Kum havuzuna **atlayan küçükleri** izlediler. (B. B. s. 107)
372. “Elimde **olmayan nedenlerden** ötürü geciktim.” (B. B. s. 108)
373. Sürücünün yanında **oturan kara kuru adam**, durumdan yakınamı tersledi. (B. B. s. 109)
374. “İşiime **gelmeyen kişiyi** nerde bulursam orda çeker vururum.” (B. B. s. 110)
375. “Ulu orta **rastgelenin yerde** vurulup devrilecek adam değil.” (B. B. s. 110)

376. Şakağından kan **fıskıran yaşlı beyle** göz göze geldiler. (B. B. s. 111)

377. Son soluğunu verirken nötron bombalarını bulanlara, yapanlara ve insan **öldüren insanlara** selam ederek diyordu ki...(B. B. s. 111)

-(y)An ekiyle yapılan bazı sıfat-fiiller kendinden sonra gelen ismin düşmesi sonucu isimleşirler. Aşağıda bu durumla ilgili cümleler yer almaktadır.

1. Gözlerini bir noktaya dikip kendinden geçiyor, **sorulanları** duymuyor, **söylenenleri** anlamıyordu o sırada. (Y. Ö. s. 9)
2. Fakat çağrısına kulak **veren** olmadı. (Y. Ö. s. 10)
3. “**İsteyen** okuldan çıkar çıkmaz bize gelsin.” (Y. Ö. s. 10)
4. “Biz burada, Türk **olmayanların** tümüne de gavur deriz ya!” (Y. Ö. s. 13)
5. Almanya’ya çalışmaya **gidenleri**, yakınları uğurlamaya gelmişlerdi. (Y. Ö. s. 17)
7. “İtip **kakan** olur da başım derde girer.” (Y. Ö. s. 21)
8. **Konuşanları** can kulağıyla dinliyordu. (Y. Ö. s. 23)
9. Tren istasyona yaklaşırken, **bekleyenler** ayaklanıp dışarıya uğradılar. (Y. Ö. s. 23)
10. **Gelenler** inemiyor, gidecek **olanlar** binemiyorlardı. (Y. Ö. s. 24)
11. **Bağrısanların** yanında, birbirlerine kıyasıya **sövenler** de vardı. (Y. Ö. s. 24)
12. İstasyonlarda **inenler, binenler** oluyordu. (Y. Ö. s. 25)
13. Ses **veren** olmadı. (Y. Ö. s. 25)
14. Gelip **geçenler** yerlerde **uyuyanların** ayaklarına basıyordu. (Y. Ö. s. 25)
15. İçinden **geçenleri** dışa dökmeden edemedi. (Y. Ö. s. 28)
16. “Denizler bundan ötürü kurumuyor **anlaşılan.**” (Y. Ö. s. 28)
17. Atıl **olanları** henüz kavrayamamıştı. (Y. Ö. s. 29)
18. Oysa boş yere bağırıp çağırarak ortalığı **karıştıran** kendisiydi. (Y. Ö. s. 30)
19. Biletini **alan** döner demirden geçip salona giriyordu. (Y. Ö. s. 32)
20. “Özür **dileyeni** bağışlamalı.” (Y. Ö. s. 32)
21. “Yok anam, yok! Ayağıma **basan** olmadı.” (Y. Ö. s. 33)

22. “Baksana, **gelenin** de acelesi var, **gidenin** de.” (Y. Ö. s. 33)
23. “Orada **yaşayanlar** yürürken bile koşar gibidirler.” (Y. Ö. s. 33)
24. “Bunlardan önceki otobüsle de havaalanına gittiler **anlaşılan.**” (Y. Ö. s. 35)
25. “Tüm günahlarımız, bizi bu sıkıntıya **düşürenlerin** boynuna olsun diyorum.” (Y. Ö. s. 37)
26. Yerlerde **oturanları** tedirgin etmemeye çalışarak pencereye doğru yürüdü. (Y. Ö. s. 39)
27. Gerçekten de çevredeki yolcular başlarını Atıllardan yana çevirerek **bağırının** kim olduğunu görmeye çalışıyorlardı. (Y. Ö. s. 45)
28. “Kendisini gizli bir yerden gözleyip başına **gelenleri gören** mi olmuştu?” (Y. Ö. s. 51)
29. Tuvalette başına **gelenleri** sorduklarında, Atıl her şeyi bir bir anlattı. (Y. Ö. s. 52)
30. Oysa başına **gelenler** hep rastlantıydı. (Y. Ö. s. 54)
31. Küçük radyoyu açıp **konusulanlara** kulak verdi, hiçbir şey anlamadı. (Y. Ö. s. 61)
32. Söze ilk **başlayan** Atıl oldu. (Y. Ö. s. 62)
33. Yusuf’un anası da kendisini **paylayanlar** arasındaydı. (Y. Ö. s. 63)
34. Başına **gelenleri** bir bir anlatacaktı. (Y. Ö. s. 64)
35. İnleyerek, ovunurken, **olanları** anımsamaya çalışıyordu. (Y. Ö. s. 64)
36. “Bize **söylenenler** doğruymuş.” (Y. Ö. s. 64)
37. Yolcu **karşılamanlar** sevinçli, **uğurlayanlar** üzgündüler. (Y. Ö. s. 70)
38. Açıktan açığa **ağlayanlar** bile vardı. (Y. Ö. s. 70)
39. “Almanya trenleri de gecikmeli işliyor **anlaşılan.**” (Y. Ö. s. 70)
40. Zonguldak’tan, İzmir’den, Konya’dan **gelenler** de vardı. (Y. Ö. s. 70)
41. Bakkal her gidişinde bu tümceyle karşılaştığı için **söyleneni** hemen yaptı. (Y. Ö. s. 79)
42. Yanından gelip **geçenler** onu iteleyip duruyorlardı.

43. Köye varınca, ana babasına **olanları** bir bir anlatacak, onları şaşırtacaktı. (Y. Ö. s. 80)
44. “Koca kentte, akşamın bu saatinde istasyon alanına gidip çocuk **arayana**, deli değil, zırdeli derler.” (Y. Ö. s. 88)
45. Atıl **konuşulanları** sezgi yoluyla kavramıştı. (Y. Ö. s. 91)
46. Ayak sesleri uzaklaşınca söze ilk **başlayan** baba oldu. (Y. Ö. s. 92)
47. “Başına **gelenleri** dürüstçe anlat.” (Y. Ö. s. 93)
48. Orada **bulunanlar** kahkahalarla gülüşmeye başladılar. (Y. Ö. s. 94)
49. Ama **dinleyen** olmadı. (Y. Ö. s. 98)
50. Onun çağrısına **aldıran** olmadı. (Y. Ö. s. 98)
51. Ama içinden **geçenleri** dile getirecek sözcükleri bilemiyordu. (Y. Ö. s. 100)
52. Fakat **aldıran** olmuyordu. (Y. Ö. s. 100)
53. Ertesi gün **olanları** Bayan Frida’ya anlatınca... (Y. Ö. s. 102)
54. Orada **bulunanlar**, “Doğru,” dediler. (Y. Ö. s. 104)
55. Dönüp **bakanlara** eliyle boğulmak üzere olan Hasan’ı gösteriyordu. (Y. Ö. s. 107)
56. “Durumu **sezen** olmasın.” (Y. Ö. s. 109)
57. “İzinli **olanlarsa** öğle uykusunda.” (Y. Ö. s. 111)
58. “Karşıdan bir **gören** olur.” (Y. Ö. s. 111)
59. “Bu ayın kazancını Atıl’a sıvayacağız **anlaşılan**.” (Y. Ö. s. 119)
60. “Memleket yemeklerini **özleyenler**, buraya gelip karınlarını doyuruyorlar.” (Y. Ö. s. 121)
61. Komşu masalarda **oturanların** kimi güle söyleye yemeğini yiyor, kimi gözlerini bir noktaya dikmiş kara kara düşünüyor... (Y. Ö. s. 121)
62. “Uzatmayın gayri! **Olan** olmuş.” (Y. Ö. s. 122)
63. “Okumayı böylesine **unutun** yazmayı daha çok unutmuştur.” (Y. Ö. s. 123)
64. “Arka bölümden **gelen** olursa, küçükler tedirgin olur.” (Y. Ö. s. 128)

65. Bulunduğu yerde **bekleşenler** bir süre sonra onun yanından uzaklaştılar. (Y. Ö. s. 129)
66. “İyi **okuyanları** dinle!” (Y. Ö. s. 136)
67. “İçimden **gelenleri** dışa vurdum bir bir.” (Y. Ö. s. 139)
68. “İş buldun **anlaşılan.**” (Y. Ö. s. 141)
69. “**İşveren** az paraya razı olduğumuzdan, bizi çalıştırmayı yeğ tutuyordu.” (Y. Ö. s. 141)
70. “Polis izini buldu **anlaşılan.**” (Y. Ö. s. 142)
71. Ötelerden dumanı **görenler** polise haber verdiler. (Y. Ö. s. 142)
72. “Herhalde Müslüman **olmayanların** tümü de aptal değil.” (Y. Ö. s. 149)
73. Müdürün odasında, cumartesi günü okulu temizleyen annelerle, o gün temizleyecek **olanlar** toplanmışlardı. (Y. Ö. s. 154)
74. “Tuvaletlere girdiğinizi **görenler** var.” (Y. Ö. s. 154)
75. Aslında tuvaletleri çok iğrenç biçimde **kirleten** Karl’ın çetesiydi. (Y. Ö. s. 155)
76. Geri **kalanlar** Atıl’la birlikte yeniden birinci sınıfa başlamışlardı. (Y. Ö. s. 158)
77. İçinden **geçenleri** ona bakışlarıyla anlatmaya çalıştı. (Y. Ö. s. 158)
78. İyi bir öğrenci olmak için elinden **geleni** yapıyordu. (Y. Ö. s. 158)
79. “**İşveren** satışların azaldığını söylüyor,” dedi. (Y. Ö. s. 159)
80. “Beni arayıp **soran** yok.” (Y. Ö. s. 160)
81. Kendisini **kucaklayana** şöyle bir dönüp baktığında, aslan başlı adamla burun buruna geldi. (Y. Ö. s. 163)
82. Önlerinden **geçenleri** hiç durmadan alkışlıyordu. (Y. Ö. s. 163)
83. “Herkes önüne **gelenle** dans edecek.” (Y. Ö. s. 163)
84. Atıl sokaklarda ikide bir duraklayıp çevresinde **konusulanları** dinliyordu. (Y. Ö. s. 167)
85. Kendisine bir çanak yal vermek **isteyenler**, herhalde her mahallede başka bir adla ünlüyorlardı onu. (Y. Ö. s. 171)

86. “Yarı aç, yarı tok yaşadığı günler hastalığını artırmış **anlaşılan**.” (Y. Ö. s. 171)
87. “**Doğana** ve **doğurana** kötülük etmek için fırsat kollarmış.” (B. B. s. 13)
88. İçinden **geçenleri** söylemeden duramadı. (B. B. s. 14)
89. “**Öç alanın** eline ne geçti?” (B. B. s. 15)
90. Ayağı **kırılan**, kolu **çıkan**, bileği **burkulan**, kemiği **çatlayan** doğruca Sınıkcılara gelirdi. (B. B. s. 15)
91. Kaynanasının başına **gelen**, kendi başına da gelir miydi? (B. B. s. 19)
92. “Herkes kızdıkça birini öldürse, geriye kalan yakınları da **ölenin** öcünü almaya kalkışsalar, dünya kasaplık hayvan kesilen kesim evlerine dönerdi.” (B. B. s. 22)
93. Sofranın çevresine **dizilenler**, bekliyordular. (B. B. s. 24)
94. “Şekerli **seven** şeker eksin üstüne.” (B. B. s. 25)
95. Olup **biteni** anlayınca irkildiler. (B. B. s. 26)
96. “Baktılar ki ses **eden** yok.” (B. B. s. 26)
97. “İki yandan da **gidenlere** yazık değil mi?” (B. B. s. 27)
98. “Ayingacılar elbet ellerinden **geleni** arkalarına koymazlar.” (B. B. s. 28)
99. “Yazık değil mi ölecek **olana**?” (B. B. s. 29)
100. “**Ölenlerine** saygılı.” (B. B. s. 29)
101. “İşe daldığımız bir sırada sıvıştı gitti **anlaşılan**.” (B. B. s. 33)
102. Ama seslerine ses **veren** yoktu. (B. B. s. 34)
103. “Varalım da dedesine duyuralım **olanları**.” (B. B. s. 34)
104. “Çam gibi delikanlıyı kurşunlamaktan **çekinmeyenler**.” (B. B. s. 34)
105. “**Ölen kalan** mı var yoksa?” (B. B. s. 35)
106. “Yürürken dağda **gezen** gibi kafanı önüne eğip tırısa kalkıyorsun.” (B. B. s. 36)
107. Onu **gören**, dediğini **duyan** yoktu. (B. B. s. 38)
108. Sesine karşılık **veren** olmadı. (B. B. s. 38)
109. “İdris denen sütü bozuk öyle ölmeli ki **gören**, **duyan** kaza sanmalı.” (B. B. s. 41)

110. İdris'in motosikletini gördükçe içi **eriyenlerden** biri de İsmail'di. (B. B. s. 41)
111. Güvercinlik kurmak **isteyene**, bir çift güvercin armağan ediyorlardı. (B. B. s. 48)
112. Onlarla **ilgilenen** olmadı. (B. B. s. 49)
113. Nalbant Nuri'ydi **gelen**. (B. B. s. 49)
114. Olup **biteni** kısaca anlattı karısına. (B. B. s. 49)
115. "Allah'ın buyruklarına karşı **gelen** kim?" (B. B. s. 50)
116. "Öç almakla **ölen** geri geldi mi?" (B. B. s. 50)
117. Olup **biteni** öğrenince dondu kaldı. (B. B. s. 51)
118. Kurumda **çalışanlar** yeni gelmeye başlamışlardı. (B. B. s. 51)
119. At nallatmaya bile **gelen** yoktu. (B. B. s. 54)
120. Atlarını nallatmak **isteyenler**, başka köylere gidiyorlardı. (B. B. s. 54)
121. Arkasından **kovalayan** varmışçasına telaşlıydı. (B. B. s. 54)
122. "Öç **isteyene** aha göğsüm açık." (B. B. s. 56)
123. **Geleni geçeni** tanımaya, onlara ısınmaya çalışıyordu. (B. B. s. 57)
124. "Soru **soran** olmayacak." (B. B. s. 57)
125. "**Olanları** düşündükçe deliresim geliyor." (B. B. s. 58)
126. "Yaşadığınızı **duyan bilen** yok." (B. B. s. 59)
127. **Gelen paranın** bir bölümünü İsmail'e yolluyor, kalanını saklıyordu. (B. B. s. 60)
128. Her fırsatta suçluyorlardı dereden **gelenleri**. (B. B. s. 61)
129. Erek başına **geleni** ağlayarak anlattı. (B. B. s. 62)
130. Ama dedeye sen kimsin **diyen** olmuyordu. (B. B. s. 63)
131. "Ben de bu çocuğu arayıp **soran** yok, diye dertleniyordum." (B. B. s. 63)
132. Yaşı büyükçe **olanların** bir bölümü işe gidiyordu. (B. B. s. 66)
133. Gerçek bir bebeği olduğu için öteki kızlardan ona **imrenenler** oluyordu. (B. B. s. 67)
134. Kapı önünde **bekleşenlerle** birlikte ağlaşa ağlaşa oradan uzaklaştı. (B. B. s. 68)

135. Hele Erek aklına **geleni** söylüyordu. (B. B. s. 71)
136. “Bisiklet çıkıyor bu çikleti **alanlara**.” (B. B. s. 72)
137. Kendilerine tepeden **bakanların** oyunlarını bozuyordu. (B. B. s. 74)
138. “**Gören** de on sekizinde delikanlı sanacak!” (B. B. s. 75)
139. “Almanya’da **çalışanların** bir bölümü arada bir izin alıp geliyorlar.” (B. B. s. 75)
140. “Parası bol **olanlar** gitsin.” (B. B. s. 78)
141. “Elimize **geçeni** yiyoruz.” (B. B. s. 78)
142. Erek, aklına **gelivereni** pat diye sordu. (B. B. s. 79)
143. Bol bahşiş **verenlerle** eli sıkı alıcıların evlerini de belitti. (B. B. s. 81)
144. Yaşlı bir hanımdı önünde **giden**. (B. B. s. 81)
145. “Hırsızlık **yapan** mı ararsın, adam **dolandıran** ya da borca **çıkan** mı!” (B. B. s. 83)
146. “Orda **yaşayanlar** öyle varlıklı kişiler ki!” (B. B. s. 83)
147. “Para bulmak için şeytana **uyanlar** pek çoktur.” (B. B. s. 83)
148. “Çakı gibi giyinip **kuşanan** onlar...” (B. B. s. 84)
149. “Denizde **yüzen** onlar, arabalarla, gemilerle, uçaklarla **tozan** onlar...” (B. B. s. 84)
150. Bir süre **eğlenenleri** izlediler. (B. B. s. 85)
151. Türkü **söyleyenlere** katıldılar. (B. B. s. 85)
152. **Gelen** yoktu. (B. B. s. 87)
153. Erek, **ölenlere** pek acınmıştı. (B. B. s. 90)
154. Dayısının üniversitede okuyan oğluydu **gelen**. (B. B. s. 91)
155. Dede, olup **biteni** öğrendiğinde, yıldırım çarpmışa döndü. (B. B. s. 95)
156. “Köyde beni **sevenler**, Ayıngacıları **sevenlerden** daha çok.” (B. B. s. 95)
157. “Hırsızlığı, eşkıyalığı, adam öldürmeyi konu edindikleri için **okuyana** o tür davranışları hoş gösterip benimsetirmiş.” (B. B. s. 96)
158. “Bu kitaplara **dadananlar**, büyüyünce, acımasız hatta katil olabilirler, diyor babam.” (B. B. s. 97)

159. “Bomba atılan ülkelerin insanları ülkelerini korumak için bomba **atanlara** karşı duramayacaklar.” (B. B. s. 102)
160. “Bombayı **atanlara** etki etmiyor mu nötron denen şey?” (B. B. s. 102)
161. “Bombayı **yapanlara**, bombayı kullanmayı **kuranlar**, Tanrı gibi tapıyorlarmış.” (B. B. s. 103)
162. Az bahşiş **verenlere** kızılıyordu. (B. B. s. 107)
163. Sürücünün yanında oturan kara kuru adam, durumdan **yakınanı** tersledi. (B. B. s. 109)
164. “Aşımıza su katmaya, kovamıza çomak sokmaya kalkışacak **olanlar**, işe girişmeden önce biraz düşünürler.” (B. B. s. 110)
165. Son soluğunu verirken nötron bombalarını **bulanlara, yapanlara** ve insan öldüren insanlara selam ederek diyordu ki... (B. B. s. 111)

4.3.1.2.2. -(A)r isim

Tüm sıfat-fiil ekleri içinde en fazla çeşitte kullanılabilen ektir. *-(y)ur / -(y)ür; -(y)ır / -(y)ir; -ar / -er ve -r* olmak üzere yedi biçimi vardır, yalın hâlde kullanımının yanında *gibi* edatıyla da kullanımı vardır (Bayraktar, 2004: 62). Geniş zaman ifade eden partisip ektir, çok fazla kullanılmaz (Ergin, 2005: 335).

“Hangi fiil kök ve gövdelerinin -Ar, hangilerinin -Ir / -Ur aldığı konusunda kesin bir kural koymak mümkün değildir. -Ar eki genellikle geniş-düz ve yuvarlak ünlülü kök ve gövdelerden sonra gelebildiği gibi bazen de dar-düz ve yuvarlak ünlülü kök ve gövdelerden sonra gelebilmektedir.” (Korkmaz, 2003: 950).

Sıfat-fiillerin önüne gelerek nitelediği isimlerin düşmesiyle oluşan isimler yapar ve ek, düşen isimlerin aldığı ekleri de alır. Bunun dışında bu ekle yapılmış birçok kalıcı isim de vardır. Kalıcı isim yapma görevinde kullanımı Harezmi Türkçesinden itibaren görülür (Bayraktar, 2004: 118).

1. Ama başka **çıkarcı** yoktu. (Y. Ö. s. 14)
2. “Hiçbir kış Kurt Tepesinin yolculara **güler yüz** gösterdiğini görmedim.” (Y. Ö. s. 18)

3. Kadınlar korkuyla, titreyişken, erkekler **çık ar yol** bulmaya çalışıyorlardı. (Y. Ö. s. 19)
4. Polisle vedalaşarak **döner demirlerden** geçtiler ve bekleme salonuna girdiler. (Y. Ö. s. 31)
5. Biletini alan **döner demirden** geçip salona giriyordu. (Y. Ö. s. 32)
6. Bu soruyu oradan geçmekte olan **güler yüzlü bir genç kız** yanıtladı. (Y. Ö. s. 44)
7. Baba **döner masaya** daha bir sokuldu. (Y. Ö. s. 57)
8. Genç kız onu **güler yüzle** izledi. (Y. Ö. s. 79)
9. “Ben de akla yakın bir **çık ar yol** buldun sanıp sevinmiştim.” (Y. Ö. s. 87)
10. Atıl **güler yüzlü kızı** eve buyur etti. (Y. Ö. s. 113)
11. “Başka **çık ar yol** yok.” (Y. Ö. s. 127)
12. “Onunla bir **çık ar yol** bulmaya çalışırız.” (Y. Ö. s. 141)
13. **Çık ar yol** bulamayınca, Hasan’ı kavşakla kaldırım kenarına oturtular. (Y. Ö. s. 143)
14. **Güler yüzlü hastabakıcılar**, “Lütfen çıkınız.” (Y. Ö. s. 145)
15. Sonra **güler yüzle** çıkış kapısını gösterdi. (Y. Ö. s. 167)
16. “Ağabeyin kurşunlandı da baban yine diş **dokunur bir şeyler** etmedi.” (B. B. s. 29)
17. “Varsın **akar su** olmasın evin içinde.” (B. B. s. 57)
18. **Güler yüzlü öğretmen** Erek’i okula bağlamaya yetiyordu. (B. B. s. 60)
19. Kundura olayını anlatmaktan başka **çık ar yol** bulamamıştı. (B. B. s. 62)
20. Erek, **güler yüzle** yer açtı Ertuğ’a. (B. B. s. 89)
21. Yönetici **güler yüzle** karşıladı. (B. B. s. 106)
22. Kimi **güler yüzlü** kimi ters kimi hoşgörölü kimi güzel kimi çirkindi. (B. B. s. 107)

-(A)r ekiyle yapılan bazı sıfat-fiiller kendinden sonra gelen ismin düşmesi sonucu isimleşirler. Aşağıda bu durumla ilgili cümleler yer almaktadır. İncelenen eserlerde bu durumda bulunan sadece “görünür” kelimesiyle karşılaşılmıştır.

1. **Görünürlerde** vapur yoktu. (Y. Ö. s. 31)
2. Oysa **görünürde** böyle bir şey yoktu. (Y. Ö. s. 50)
3. **Görünürde** kimseler yoktu. (Y. Ö. s. 60)
4. **Görünürde** hiçbir işaret yoktu. (Y. Ö. s. 125)
5. Ama **görünürde** kimse yoktu. (Y. Ö. s. 168)

4.3.1.2.3. -z isim

Sıfat-fiil yapan -z ekini bazı gramerciler olumsuzluk eki olan -mA eki ile birleştirerek -mAz şeklinde ifade ederler.

-maz, -mez ekinin aslında -ma, -me menfi eki ile -z partisip veya isim yapma ekinin birleşmesinden ortaya çıktığı açıktır, Türkçede başlangıçtan beri kullanılan -maz, -mez eki geniş zaman çekiminin menfisinde şekil ve zaman eki durumuna da geçmiştir (Ergin, 2005: 336).

-r, -Ar, -Ir / -Ur sıfat-fiil eklerinin olumsuz biçimi olan -mAz eki cümlede sıfat ve isim olarak kullanılabilir, sıfat olarak kullanımda eklendiği fiile olumsuz anlamda süreklilik katar ve adların önünde sıfat görevi yapar. (Korkmaz, 2003: 957).

Geniş zaman anlamlı sıfat-fiillerden biri olan bu ek, -(A)r/-(I)r ekinin olumsuz niteliğindedir (Bayraktar, 2004: 68).

1. Atıl tren ve uçak yolculuğundan başka, Almanya'daki **akıl almaz büyüklükte yapılardan**, söz ediyordu. (Y. Ö. s. 9)
2. Tersine duydukları **akıl almaz şeyler** hepsini mutsuz ediyordu. (Y. Ö. s. 10)
3. **Anlaşılmaz sözcüklerle** bir güzel azarladılar onu. (Y. Ö. s. 63)
4. Üstelik hava kararmış, içini **dayanılmaz bir korku** kaplamıştı. (Y. Ö. s. 65)
5. "Hani sözünü ettiğin **akıl almaz oyuncaklar**?" diye soru yağmuruna tutarlardı. (Y. Ö. s. 67)
6. Bedenini önce **dayanılmaz bir sıcaklık** sardı. (Y. Ö. s. 137)
7. "Başımda öylesine **yunmaz arınmaz işler** var ki!.." (Y. Ö. s. 141)

8. “Sonu **gelmez acılar** sarardı insanları.” (B. B. s. 22)
9. İçini saran **dayanılmaz acının** etkisiyle dizlerini döverek ağlamaya başladı. (B. B. s. 35)
10. “Ucu **dönmez çul kilim** mi yıkayacağız?” (B. B. s. 57)
11. Ereğ’in evde olmadığı sıralarda, sonu **gelmez tartışmalara** girişiyorlardı. (B. B. s. 58)
12. **Görünmez kişileri** vurup öldürüyordu. (B. B. s. 70)
13. Ereğ’i dinlerken **dayanılmaz acılar** doldu doktorun içine. (B. B. s. 99)
14. Öyle zamanlarda **dayanılmaz bungunluklar** sarıyordu benliğini. (B. B. s. 106)

4.3.1.3. Gelecek Zaman İfadesi Taşıyan Sıfat-fiil Ekleri

Türkiye Türkçesinde, gelecek zaman ifadesi taşıyan sıfat-fiil ekleri *-(y)AcAk* ve *-(y)AsI* ekleridir.

4.3.1.3.1. *-(y)AcAK isim*

Eklendiği fiile gelecek zaman anlamı veren sıfat-fiil ekleri içinde en işlek olanıdır ve bu sıfat-fiil ekinin olumsuzu fiilden sonra gelen *-mA* ekiyle yapılır (Bayraktar, 2004: 100).

Birleşik bir ek yapısı olan ve her türlü fiil kök ve gövdelerine gelebilen *-AcAk* eki gerçekleşmesi gelecek zamana yönelmiş geçici sıfatlar ve geçici hareket adları kurar, ekin geçici sıfat ve adlar oluşturma görevi çok işlek ve yaygındır (Korkmaz, 2003: 966).

-(y)AcAK ekiyle yapılan bazı sıfat-fiiller kalıplaşarak kalıcı isim olarak kullanılabilirler. Bu başlıkta öncelikle incelenen eserlerde *-(y)AcAK* eki ile yapılan sıfat-fiiller sıralanmış. Daha sonra ise kalıcı isim hâline gelmiş örneklerle yer verilmiştir.

1. Köyü içine **alacak denli kocaman dükkanlardan** ve bu dükkanlardaki oyuncaklardan, yiyeceklerden, giyeceklerden de söz ediyordu. (Y. Ö. s. 9)

2. “Ülkeni ve ulusunu küçük **düşürecek davranışlarda** bulunmaktan sakın!” (Y. Ö. s. 10)
3. “Birlikte **yaşayacağın insanların** da kendilerine özgü gelenekleri, töreleri ve inançları vardır.” (Y. Ö. s. 11)
4. “Hem büzülüp **yatacak yer** nerde?” (Y. Ö. s. 21)
5. Atıl’la anası **oturacak yer** bulamadıkları için geçitte dikiliyorlardı. (Y. Ö. s. 24)
6. Oturmak şöyle dursun, ayakta **duracak yeri** bile zor bulmuştu. (Y. Ö. s. 25)
7. **Oturulacak yerleri** ve eşya **konacak raflarıyla** rahat bir görünüşü vardı. (Y. Ö. s. 27)
8. Gördüklerini **anlatacak sözcükleri** bulamıyordu bir türlü. (Y. Ö. s. 36)
9. **Oturulacak yerler** tıklım tıklım doluydu. (Y. Ö. s. 37)
10. “**Bineceğimiz uçak** kocaman.” (Y. Ö. s. 40)
11. “Dizlerimde **dikilecek güç** kalmadı.” (Y. Ö. s. 40)
12. “**Korkacak bir şey** yok, oğlum.” (Y. Ö. s. 42)
13. Babası elindeki numaralara bakarak **oturacakları yeri** buldu. (Y. Ö. s. 44)
14. Atıl hiçbir şey **düşünecek durumda** değildi. (Y. Ö. s. 45)
15. “Bunca yolcunun oraya gidip el yıkaması **olacak iş** değil.” (Y. Ö. s. 48)
16. “Şu da diş **karıştıracak kıymık**.” (Y. Ö. s. 48)
17. Burası bir kişinin **sığabileceği küçük bir yeri**. (Y. Ö. s. 50)
18. Bu durumdan kurtulmak için yan duvarda **tutunacak bir şeyler** aradı. (Y. Ö. s. 51)
19. “**Telaşlanacak bir şey** yok.” (Y. Ö. s. 52)
20. “Anamla babamı **üzecek işler** etmemeliyim.” (Y. Ö. s. 54)
21. Atıl çevresine **bakacak durumda** değildi. (Y. Ö. s. 59)
22. “**Gideceğimiz yerler** çok güzel; gözün gönlün açılır, sıkıntın dağılır.” (Y. Ö. s. 67)
23. Kendilerine para kazandıran bir işleri, evimiz **diyebilecekleri bir barmakları** vardı. (Y. Ö. s. 71)
24. Burada sadece yiyip **içilecek şeyler** satılıyordu. (Y. Ö. s. 72)

25. “**Diyeceğim o** ki, yaşlı komşumuz seni evine çağırmamıştır. (Y. Ö. s. 74)
26. **Alacağı şeyi** önce gözleriyle arıyor, yerini saptadıktan sonra satıcıyı çağırıp gösteriyordu. (Y. Ö. s. 74)
27. Hem tabancayı çok istiyor, hem de **girişeceği yolculuğu** göze alamıyordu. (Y. Ö. s. 76)
28. Çakısı geçti eline, **yontacak bir şeyler** bulmak olanaksızdı. (Y. Ö. s. 76)
29. Gece yarısına dek ertesi gün **girişeceği işi** kurdu. (Y. Ö. s. 77)
30. Tabancayı eline aldığıında, çarşıda gördüğü tabancayı tüm tehlikeleri göze **alacak ölçüde** çok, pek çok istediğini anladı. (Y. Ö. s. 77)
31. Evde yatağa uzanıp **izleyeceği yolları** tasarlarken, mağaza durağa pek yakın gibi gelmişti ona. (Y. Ö. s. 78)
32. Dönüşte 23 numaralı tramvaya binmek için **bekleyeceği yeri** saptadı. (Y. Ö. s. 78)
33. “Eline her gün bakkaldan **yapacağı alışveriş** için para veriyoruz. (Y. Ö. s. 87)
34. “Canını dişine takarak aramaya **çıkacağıın yerde**, düşünüp taşınmaktan söz ediyorsun.” (Y. Ö. s. 88)
35. Bir yandan da babasından **yiyeceği dayacağı** düşünerek dertleniyordu. (Y. Ö. s. 89)
36. Ayakta **duracak gücü** kalmamıştı. (Y. Ö. s. 96)
37. Ama içinden geçenleri dile **getirecek sözcükleri** bilemiyordu. (Y. Ö. s. 100)
38. “Halil Usta’da televizyon **alacak göz** var mı?” (Y. Ö. s. 105)
39. Atıl, “Ayakta **duracak yer** bile yok baba,” dedi. (Y. Ö. s. 106)
40. Baba onu **kurtaracak gücü** kendinde bulamadı. (Y. Ö. s. 107)
41. **Olacak gücüyle**, “Buldum, buldum!” diye bağırmaya başladı. (Y. Ö. s. 114)
42. **Basacak yer** aradı, bulamadı. (Y. Ö. s. 116)
43. **Oturacak uygun** bir masa arıyorlardı. (Y. Ö. s. 120)
44. “Gazete **okuyacak vakit** mi var?” (Y. Ö. s. 121)
45. “Hem gazeteye **vereceğim paraya** acırım doğrusu...”(Y. Ö. s. 121)
46. “**Gideceğin okul**, Alman okulu...”(Y. Ö. s. 123)

47. **Gidecekleri yolun** iki katını yürüyüp istasyona ulaştılar. (Y. Ö. s. 125)
48. Okulun **açılacağı gün** erkenden uyandı. (Y. Ö. s. 128)
49. “Bir gün **gizlenecek bir yer** bulsam, yeniden eski işime döneceğim.” (Y. Ö. s. 141)
50. “Hastaneye gitmesek de, yarın bizimkilere danışsan, aralarında kırık bacağımı **onaracak biri** varsa...”(Y. Ö. s. 143)
51. “Merak **edecek bir şey** yok,” dedi baba. (Y. Ö. s. 146)
52. Atıl **tartışacak gücü** bulamadı kendinde, boynunu bükerek sustu. (Y. Ö. s. 149)
53. Tek güvenceleri, **yapılacak yardımdı**. (Y. Ö. s. 156)
54. “**Gelecek yıl** aklını başına toplayıp Almancayı bir iyi öğrenir.” (Y. Ö. s. 156)
55. Henüz bu duygularını **belirtecek düzeye** ulaşmamıştı. (Y. Ö. s. 158)
56. “Çocuk ağzına **düşecek sözler** değil bunlar.” (Y. Ö. s. 160)
57. “Gücümü **kıracak sözler** etme!” diye sert çıkışlarla susturmuştu onu. (Y. Ö. s. 162)
58. “Emme dile **getirecek gücü** bulamıyordum kendimde.” (Y. Ö. s. 165)
59. “Bu tadı burada ezilerek **kazanacağım milyonlara** değişmem gayrı.” (Y. Ö. s. 165)
60. “Köyünüzde sizden armağan umarak, elinize **bakacak kimse** yok mu?” (Y. Ö. s. 167)
61. “**Gireceğin sınıfı** saptamak için seni sınavdan geçirmek zorundayız.” (Y. Ö. s. 169)
62. “Okuldan üç yıl geri kalmış olmam, fazla **üzülünecek bir durum** değil.” (Y. Ö. s. 170)
63. “Erkeğin **yapabileceği bir iş** olursa haber salarsınız.” (B. B. s. 8)
64. Tüm kötülükleri yok ederek düşünceye iyi yön **verebilecek tek güç**. (B. B. s. 11)
65. Bilginler, insanlara birbirlerini **sevdirecek bir ilaç ya da araç** bulsalar. (B. B. s. 11)
66. Çatlakları **kaynatacak yöntem ve merhemlerle** sarar sarmalarlardı. (B. B. s. 15)
67. Ninesi okşayıp öperek **korkacak bir şey** olmadığını söyleyince yatıştı. (B. B. s. 22)
68. “Onda **korkacak göz** var mı?” (B. B. s. 31)
69. Ana sütünden **kesilecek çocuğun** saçından bir tutam kesilir. (B. B. s. 37)

70. Derdini **anlatacak birini** bulamadığından, boğulacak gibi bunalıyordu. (B. B. s. 39)
71. **Çağrılacağı günü** sabırsızlıkla beklemeye başlamıştı. (B. B. s. 40)
72. “Çocuğunu **yatacağı bir hastane** bulduğuna sevin.” (B. B. s. 44)
73. Soluk **alacak gücü** kalmamıştı. (B. B. s. 49)
74. “Erek’i götürmem **olacak iş** değil.” (B. B. s. 52)
75. “**Alacağı parayla** İsmail’e avukat tutacağını herkes biliyor.” (B. B. s. 54)
76. Elbet tarlayı ve bağı **alacak biri** çıkar. (B. B. s. 55)
77. Yaşamlarının **özenilecek bir yanı** yoktu. (B. B. s. 60)
78. Bu kez **yiyecek bir şeydi** diline doladığı. (B. B. s. 65)
79. “On yaşındaki kızından başka **bakacak kimsem** yok.” (B. B. s. 68)
80. “Onları **yakalayacak kimselerin**, daha talimli olması gerekiyormuş. (B. B. s. 69)
81. Erek’e “öl” dese **ölecek durumdaydı**. (B. B. s. 72)
82. “Başımızı **sokacak evimiz** bile yok.” (B. B. s. 73)
83. Erek, Almanya’ya **gideceği günleri** ipe çekiyordu. (B. B. s. 75)
84. **Toplayacağı paraları** da lunaparkta tüketmeyi kuruyordu. (B. B. s. 80)
85. “**Taşıyamayacağı yüke** sahip çıkma.” (B. B. s. 80)
86. Bir ara iki kişilik **oturacak yer** buldular. (B. B. s. 85)
87. “Simit bile **alamayacak duruma** düşeceğimizi bilsem, sürdürür müydüm?” (B. B. s. 88)
88. “**Gelecek yaz** da birlikte olacağız.” (B. B. s. 90)
89. “Dertliyim, derdimi **diyecek kimse** yok.” (B. B. s. 91)
90. “**Utanacak bir şey** yok.” (B. B. s. 95)
91. “**Çekilecek epey yazı** var.” diyerek çalışmaya başladı. (B. B. s. 98)
92. “Arkadaşım sizi **üzecek bir kabalık** mı etti baba?” (B. B. s. 100)
93. “Hem **gelecek yıl** Almanya’ya gidecek.” (B. B. s. 106)
94. “Ulu orta rastgeline yerde vurulup **devrilecek adam** değil.” (B. B. s. 110)

-(y)AcAK ekinin kalıcı isim yapma görevindeki kullanımları aşağıda yer almaktadır.

1. Atıl tren ve uçak yolculuğundan başka, Almanya'daki akıl almaz büyüklükte yapılardan, köyü içine alacak denli kocaman dükkanlardan ve bu dükkanlardaki oyuncaklardan, **yiyeceklerden**, **giyeceklerden** de söz ediyordu. (Y. Ö. s. 9)
2. “Meğer balıklara **yiyecek** vermek yasakmış.” (Y. Ö. s. 12)
3. Gidegide **silecekler** işlemez oldu. (Y. Ö. s. 18)
4. Atıl'ın **yiyeceklere** dokunmadığını görünce anası onu uyardı. (Y. Ö. s. 48)
5. Anası sabahleyin hazırladığı **yiyeceklerin** olduğu gibi durduğunu görünce, öfkelenip bağırıyordu oğluna. (Y. Ö. s. 66)
6. “Bir tüküm **yiyecek** hazırla.” (Y. Ö. s. 85)
7. “Hava kararınca, babamla birlikte sana **yiyecek** getiririz.” (Y. Ö. s. 142)
8. **Açacak**, biraz ötede kalın bir sicimle tezgaha bağlanmıştı. (Y. Ö. s. 151)
9. Orada da sıraya girdi, **açacağı** aldı. (Y. Ö. s. 151)
10. “Varsın paramız kıt, **yiyeceğimiz** katıksız, **giyeceğimiz** eksik olsun.” (Y. Ö. s. 165)
11. Süttten kesilince en sevdiği **yiyecekler** yoğurt, yumurta ve şeker oldu. (B. B. s. 37)
12. Doğru dürüst yiyip **içecek** de yoktu evde. (B. B. s. 55)
13. “**Giyecek** yıkarken iki kez giderim çeşmeye olur biter.” (B. B. s. 57)
14. Sepet sepet **yiyecek** aldılar evlerine. (B. B. s. 108)

4.3.1.3.2. -(y)AsI isim

Eskiden -ğası, -gesi şeklinde olan bu ekin -ğa, -ge gelecek zaman partisip eki ile -sı, -si iyelik ekinin birleşmesinden çıktığı anlaşılmaktadır (Ergin, 2005: 337).

Türkiye Türkçesinde çok sık olmamakla birlikte kullanımı görülmektedir, genelde beddualarda kullanılır ve olumsuz fiilden sonra getirilen *-mA-* ekiyle yapılır (Bayraktar, 2004: 107).

“Yapısı bakımından yine bir birleşik ek durumunda olan -AsI (-ga+sığ) eki, Eski Türkiye Türkçesine özgü bir sıfat-fiil ekidir. O dönemde hayli işlektir. Günümüz yazı dilinde ise, kısmen kalıplaşmış bazı şekiller hâlinde o dönemden uzanagelen veya bazı yazarlar kanalıyla Anadolu ağızlarından ve konuşma dilinden yazı diline aktarılmış şekiller olarak yer almıştır. İşlek bir ek sayılmaz.” (Korkmaz, 2003: 978).

4.4. ZARF - FİLLER

Zarf-fiiller Büyük Türkçe Sözlüğün ‘zarf-fiiller’ maddesinde, zarf olarak kullanılan fiil soyundan kelime, ulaç, durum ulacı, bağ fiil, sıla sıygası (BTS, 2005: 1748) şeklinde tanımlanmıştır.

Zarf-fiiller kavramı çeşitli kaynaklarda gerundif, şahıssız kip, ulak, bağ fiil (bağ eylem), ulaç, ulaç-fiil, gerundium, zarf-fiil gibi terimlerle karşılanmıştır, zarf-fiiller kişi ve zaman kavramı olmadan temel cümlenin ya da yan cümlenin yüklemine niteleyen, cümlede genellikle zarf tümleci olarak görev yapan fiilimsilerdir (Bayraktar, 2004: 137).

Banguoğlu ise zarf-fiilleri, fiilin zarf işleyişine girmek üzere aldığı özel şekillerdir, tümü ile zamana bağlı değillerdir. Bu yönden adfiillere benzer, sıfatfillerden ayrılırlar (Banguoğlu, 2004: 428) şeklinde açıklar.

Ergin, zarf-fiilleri gerundium başlığı altında inceler ve “hareket hâli ifade eden fiil şekilleridir. Bunlar ne fiil çekimleri gibi şekle, zamana ve şahsa bağlanmış bir hareket, ne partisipler gibi nesne ifade ederler. Şu hâlde gerundiumlar fiillerin zarf şekilleridir. Onun için partisipe isim-fiil dediğimiz gibi, gerundiuma da zarf fiil diyebiliriz.” şeklinde açıklar (Ergin, 2005: 338).

Korkmaz “zarf-fiiller zarf işleyişine girmiş bulunan, zarf olarak kullanılan fiil şekilleridir.” diye tanımlamış ve zarf-fiilleri şu şekilde açıklamıştır. “Zarf-fiiller bir yanıyla fiil, bir yanıyla da zarf özelliği taşıyan gramer kategorileri oldukları için, fiil yönleriyle yalnızca hareket ve zaman kavramını karşılarlar; zarf yönleriyle de bir oluş ve kılışın durum ve tarzını bildirme niteliğine sahiptirler. Zarf-fiiller fiillerin zarf görevini yapan yardımcılarıdır. Çekimli fiile dönüşmeleri mümkün değildir.”(Korkmaz, 2003: 983).

Tiken, zarf-fiiller başlığında zarf-fiillerin tanımını yapar ve “*Zarf-fiillerin basit şekilleri yanında “iken”li birleşik zarf-fiil başta olmak üzere sıfat-fiil yahut isim-fiillerle edatlardan yahut da sıfat-fiillerle “gün”, “zaman”, “vakit”, “takdir-de” gibi simlerden oluşmuş birleşik şekilleri de bulunmaktadır.*” (Tiken, 2004: 133) şeklinde zarf-fiillerin özelliklerini ifade eder.

4.4.1. Zarf-fiil Ekleri

Zarf-fiilleri işlevlerine göre dört başlık altında inceleyebiliriz. Bunlar: hâl (durum) bildiren zarf-fiil ekleri, bağlama zarf-fiil eki, zaman bildiren zarf-fiil ekleri ve şart bildiren zarf-fiil eki.

4.4.1.1. Hâl (Durum) Bildiren Zarf- fiil Ekleri

Hâl bildiren zarf- fiil ekleri *-(y)A* ve *-(y)ArAk* ekleridir.

4.4.1.1.1. *-(y)A*

Eklendiği fiilin ön ya da art ünlülü olmasına göre *-a/-e* biçimlerinden biri olarak eklenen bu zarf-fiil eki, eklendiği fiili cümlenin yüklemine bağlar, eklendiği fiil yüklemine tarzını bildirir ve bir başka ekle açıklamak gerektiğinde ‘*-arak/-erek*’ zarf-fiil ekiyle çevrilebilir (Bayraktar, 2004:165).

*“Eski Anadolu Türkçesinde hem tek başına hem de tekrarlanarak kullanıldığı hâlde Türkiye Türkçesine uzanan tarihî gelişme süresinde tek başına kullanılış gittikçe zayıflamış, belirli bazı şekillerde kalmıştır. Buna karşılık *-(y)A...-(y)A* biçiminde üst üste tekrarlanan şekli yaygınlaşmıştır. Eski Anadolu Türkçesinde *-(y)A*’ya paralel olarak *-(y)I* ve *-(y)U*’lu şekillerin de mevcuttur ancak bunlar Türkiye Türkçesine kadar gelmeden eriyip kaybolmuştur.”* (Korkmaz, 2003: 984).

-a/-e zarf-fiil eki, Eski Türkçe devresi başta olmak üzere Türkçenin her sahasında görülmektedir, bugün Türkiye Türkçesinde daha çok tekrarlı şekilde kullanılır ve daha çok asıl işleviyle kullanılan *-tekrarlı* ve *tek başına-* ‘*-a/-e*’ zarf-fiile, nadiren ulama zarf-fiili olarak da rastlamaktayız (Tiken, 2004: 133).

Ergin, *-(y)A* zarf-fiil ekinin eskiden tek olarak kullanılabildiğini fakat zamanla bu kullanımın ortadan kalktığını, yalnız tekrarlı şeklinin kaldığını söyler ve “*Bugün çık-*

a (gel-) gibi çok nadir misallerde bu gerundiumun tek olarak kullanıldığı görülür. Fakat burada zarf değil, birleşik fiil durumu, hiç değilse birleşik fiil tesiri vardır diyebiliriz. Bugün tek olarak kullanılan di-y-e gerundiumu ise artık edat durumuna düşmüş gibidir. Yalnız saatlerde dakikalar için kullanılan kal-a ve geç-e kelimelerinde bu gerundiumun tek olarak kullanışı devam etmektedir.” (Ergin, 2005: 399) şeklinde açıklar.

1. Öğretmenler sınıfa girince tümü de **istemeye istemeye** yerlerine oturdular. (Y. Ö. s. 7)
2. Atıl da Almanya yolculuğunu **ballandıra ballandıra** anlatmaya girişti. (Y. Ö. s. 9)
3. Gitsindi artık, **güle güle** gitsindi. (Y. Ö. s. 10)
4. **Anlata anlata** bitiremediği düşler ülkesinde gönlünce yaşasındı. (Y. Ö. s. 10)
5. **Gide gide** silecekler işlemez oldu. (Y. Ö. s. 18)
6. Kadınlar iki yana **sallana sallana** okudukları duaları üfleyerek korkuyu yenmeye çalışıyorlardı. (Y. Ö. s. 20)
7. Kavrayamadığı dertlerden ötürü içini **çeke çeke** ağlayıp bağıırıyordu. (Y. Ö. s. 25)
8. Yolculardan özür **dileye dileye** vagonun öteki ucuna ulaştılar. (Y. Ö. s. 26)
9. **İtişe kalkışa** sahanlığa doğru ilerlemeye başladılar. (Y. Ö. s. 27)
10. Atıl Haydarpaşa Garını **sindire sindire** görebilmek için ikide bir duraklayıp çevresine bakınıyordu. (Y. Ö. s. 27)
11. Yolcular **itişe kalkışa** koşuşarak vapura doluştular. (Y. Ö. s. 30)
12. Şöyle bir **yayıla yayıla** oturacaktı. (Y. Ö. s. 33)
13. **İstemeye istemeye** ayağa kalktı. (Y. Ö. s. 33)
14. “Ölüyoruz diyerek, bildiğim duaları **okuya okuya** beklemeye başladım.” (Y. Ö. s. 39)
15. İnsanlar eğlenceden gelir gibi, **güle söyleye** çıktılar dışarıya. (Y. Ö. s. 39)
16. Baba **esneye esneye** uzaklaşırken, sessiz bir oda, yumuşak bir yatakla yorgan olsa, diye geçiriyordu içinden. (Y. Ö. s. 40)
17. Birer birer eline alarak **evire çevire** inceledi. (Y. Ö. s. 48)

18. **Utana sıkıla** kilidi açıp dışarıya çıktı. (Y. Ö. s. 51)
19. **İstemeye istemeye** de olsa, üzecekti anasıyla babasını. (Y. Ö. s. 54)
20. Hostes çağrısını yineleyince baba **korka korka** ayağa kalktı. (Y. Ö. s. 55)
21. **Güle söyleye** birbirlerini kovalamaya başladılar. (Y. Ö. s. 62)
22. Daha sonra **kaynaya kaynaya** suyu tükendi, fasulyeler kömür haline geldi. (Y. Ö. s. 63)
23. Birbirleriyle **bağıra çağıra** konuşmakta olan bir kümeye yaklaştılar. (Y. Ö. s. 70)
24. “Yolcular **bekleye bekleye** uyuymuşlar da...”(Y. Ö. s. 70)
25. Baba oğul **konuşa konuşa** yola koyuldular. (Y. Ö. s. 71)
26. Çakısıyla **özene bezene** yontarak bebek, eşek, tren, otomobil, en büyük parçadan da güzel bir tabanca yaptı. (Y. Ö. s. 76)
27. Mağaza adlarına **baka baka** ilerlemeye başladı. (Y. Ö. s. 79)
28. Karnını ovalayarak adam gibi **kasıla kasıla** oradan uzaklaştı. (Y. Ö. s. 80)
29. “Olabilir, belki sıcakta evde **otura otura** bunalmıştır.” (Y. Ö. s. 86)
30. “İstersen sen burada bekle, ben **koşa koşa** gidip geleyim eve.” (Y. Ö. s. 90)
31. Polis, Atıl’ın **kekeleye kekeleye** anlattığı şeylere pek inanmamıştı. (Y. Ö. s. 91)
32. “**Sevine sevine** eve geldim ki, ne göreyim?” (Y. Ö. s. 92)
33. **Söyleşe söyleşe** yemeklerini yediler. (Y. Ö. s. 97)
34. Onlara hayvanat bahçesinde gördüklerini **ballandıra ballandıra** anlatacağı. (Y. Ö. s. 98)
35. Hans böyle konuşunca, çocuklar dönüp **utana utana** Atıl’a baktılar. (Y. Ö. s. 100)
36. Atıl **korka korka** yanıtladı. (Y. Ö. s. 101)
37. Suyun üstünde **bata çıka** durmaya çalışan babayı görünce, “Osman, Osman!” diye seslendi. (Y. Ö. s. 107)
38. “Zararlarını **bile bile** tutsak oldum sigaraya.” (Y. Ö. s. 108)
39. “Köy sokaklarında göğsümü **gere gere** dolaştığım günler düşlerime giriyor.” (Y. Ö. s. 109)

40. Baba oğul **çekine çekine** peşinden yürüdüler. (Y. Ö. s. 117)
41. “Sana **seve seve** yardım ederim.” (Y. Ö. s. 118)
42. Atıl **korka korka** ekledi. (Y. Ö. s. 119)
43. Genç kız **hoplaya zıplaya** oradan uzaklaştı. (Y. Ö. s. 120)
44. Karnı tok insanların keyifli görüşüyle **kasıla kasıla** yürüyerek çıktı gitti. (Y. Ö. s. 121)
45. Komşu masalarda oturanların kimi **güle söyleye** yemeğini yiyor, kimi gözlerini bir noktaya dikmiş kara kara düşünüyor... (Y. Ö. s. 121)
46. **Çekine çekine** öğrencilerin arasına karıştı. (Y. Ö. s. 129)
47. Eva kırmızı çantasını **savurta savurta** koşup geldi. (Y. Ö. s. 129)
48. **Konuşa konuşa** yola koyuldular. (Y. Ö. s. 133)
49. Yıllar yılı kurtlar tarafından **kemirile kemirile** çürümüş olan tahtalar çöktü birden. (Y. Ö. s. 142)
50. Hasan’ı **istemeye istemeye** kavşakta kenarına oturtular. (Y. Ö. s. 144)
51. Karl olayı anlatırken, Atıl’ın gözünün içine **baka baka** yalan söyledi. (Y. Ö. s. 152)
52. Atıl **istemeye istemeye** aynı okula başladı. (Y. Ö. s. 157)
53. Ana bunları söylerken, burnunu **çeke çeke** ağlıyordu. (Y. Ö. s. 161)
54. “Bunlar ne?” diye dürtükleyince, **istemeye istemeye** ona döndü. (Y. Ö. s. 163)
55. Atıl **bağıra bağıra** ağlıyor. (Y. Ö. s. 163)
56. Atıl bunları söylerken, içini **çeke çeke** ağlıyordu. (Y. Ö. s. 164)
57. “Hele Ayşan’ı...” diyerek **hıçkıra hıçkıra** ağlamaya başladı. (Y. Ö. s. 164)
58. “Burada **itile kakıla** çalışarak üç beş kuruş kazanmaya çabalıyoruz.” (Y. Ö. s. 165)
59. “Göğsümüzü **gere gere** yaşamının tadına ancak kendi topraklarımızda varabiliriz.” (Y. Ö. s. 165)
60. At, **gide gide** gevşedi. (B. B. s. 7)
61. **Gide gide** o da alışacak. (B. B. s. 7)
62. O gün de **bağıra çağıra** çevresini almıştı muştucular. (B. B. s. 9)

63. Dizlerinin üstünde **sürüne sürüne** gidip köşedeki mindere çöktü. (B. B. s. 10)
64. Dağ gibi kaleler yapıyor **özene bezene**. (B. B. s. 11)
65. Sınıkçı, **seve okşaya** onamıştı kırık bacağı. (B. B. s. 15)
66. Babası **sevine sevine** alıp eve götürmüş oğlunu. (B. B. s. 16)
67. “Bebeler **ağlaya ağlaya** büyürler.” (B. B. s. 17)
68. “Kaç gece ölüyor diye başını beklemiştim, **ağlaya ağlaya**.” (B. B. s. 18)
69. “**Doya doya** bas bağrına.” (B. B. s. 18)
70. “N’olur bırak da **doya doya** yaşasın çocuğum!” (B. B. s. 20)
71. **Güle söyleye** akşamı buldular. (B. B. s. 25)
72. Şerife Gelin **söylene söylene** külleri temizlerken nine çıkageldi. (B. B. s. 30)
73. “Hiç arkana bakmadan **koşa koşa** kaçacaksın.” (B. B. s. 32)
74. Şaşkınlığı geçince yumruklarını sıkarak **bağıra çağıra** komşu çocuğun peşinden koşmaya başladı. (B. B. s. 32)
75. **Söylene söylene** çamaşırılığa yollandı. (B. B. s. 33)
76. Onun **sallana sallana** gelişine öfkeleni. (B. B. s. 33)
77. “Göz **göre göre**.” (B. B. s. 33)
78. “**Salına salına** düğüne mi gidiyorsun?” (B. B. s. 33)
79. **Söylene söylene** folluktan aldığı yumurtaları ninesine uzatıyordu. (B. B. s. 37)
80. **Ağlaya, şükrede, bağıra, çağıra** öptü, kokladı. (B. B. s. 39)
81. “Bunu da bulamayıp bebelerini göz **göre göre** toprağa veren analar pek çok ülkemizde.” (B. B. s. 44)
82. “Uçuruma yuvarlandıklarını **bile bile** neden çekip geldin?” (B. B. s. 48)
83. **Korka korka** girdi içeriye. (B. B. s. 51)
84. İcini **çeke çeke** ağlamaya başladı. (B. B. s. 64)
85. Nine Türkan’ın hamaratlığını **öve öve** bitiremiyordu. (B. B. s. 67)
86. Kapı önünde bekleyenlerle birlikte **ağlaşa ağlaşa** oradan uzaklaştı. (B. B. s. 68)

87. Kolundan tuttuğu gibi **ite kaka** eve götürdü. (B. B. s. 69)
88. **Özene bezene** güzel bir televizyon resmi yaptı. (B. B. s. 71)
89. “**Gide gide** ‘alma delisi’ olacak bu oğlan.” (B. B. s. 73)
90. **Gide gide** çocukların oyunları, kavgaları da değişmekteydi. (B. B. s. 74)
91. Şarkılara, türkülere karışan çığırtn sesleri, **itişe kakışa** oradan oraya gidip gelen insanlar... (B. B. s. 77)
92. Bir yanda uçar gibi **ine kalka** dönüp duran uçaklar... (B. B. s. 77)
93. Erek, **utana sıkıla** yanıtladı. (B. B. s. 77)
94. Erek, **dikile dikile** yoruldu. (B. B. s. 77)
95. Ninesinin avucuna aktardığında, ninesi içini **çeke çeke** ağlamaya başladı. (B. B. s. 82)
96. Otobüs gelince **dura kalka** yola koyuldular. (B. B. s. 85)
97. Sonunda birbirlerini **kıra kıra**, her iki topluluk da yok oluyordu. (B. B. s. 90)
98. **Hıçkıra hıçkıra** ağlamaya başladı. (B. B. s. 93)
99. **Güle söyleye** yediler. (B. B. s. 96)
100. “Bu tür kişilerin serüvenlerini **okuya okuya**, adam öldürmenin doğal bir eylem olduğunu sanırlarmış.” (B. B. s. 97)
101. **Seke seke** bayırı tırmanıp caddeye çıktı. (B. B. s. 101)
102. **Güle söyleye** yiyorlardı yemeklerini. (B. B. s. 106)
103. Yorgunluktan ayaklarını **süre süre** varıp otobüs durağına dikildiler. (B. B. s. 107)
104. Yaşlı adam **çekine çekine** içeriye süzüldü. (B. B. s. 108)

Aşağıdaki cümlelerde -(y)A zarf-fiil ekinin kalıplaşması ile karşımıza çıkan ‘diye’ kelimesi ile ilgili örnekler yer almaktadır.

1. “İstanbul’ dan öteye de trenle mi gideceksiniz?” **diye** sordu. (Y. Ö. s. 8)
2. “Anlatacaklarım bitmedi daha.” **diye** seslendi kümeden ayrılanlara. (Y. Ö. s. 9)
3. “Ana bana süt ver,” **diye** seslenirmiş. (Y. Ö. s. 11)

4. “Hem de nasıl?” **diye** yanıtladı oğlunu. (Y. Ö. s. 26)
5. “Çaycı!” **diye** bağırarakken, adam kapıda belirdi. (Y. Ö. s. 32)
6. “Uçuyoruz, ana, uçuyoruz!” **diye** bağırmaktan kendini alamadı. (Y. Ö. s. 45)
7. “Abloyı bekletme.” **diye** dürtükledi onu. (Y. Ö. s. 46)
8. “Çocukların canı sıkılmasın **diye**.” (Y. Ö. s. 47)
9. Baş aşağı eder etmez limon kolonyası şarrr! **diye** başına boşaldı. (Y. Ö. s. 50)
10. “Tüh, sana” **diye** patladı. (Y. Ö. s. 52)
11. Demek ki, babam bana güvenmiyor, **diye** içini çekti. (Y. Ö. s. 54)
12. Korku ve telaşla, “Osman, Osman!” **diye** bağırmaya başladı. (Y. Ö. s. 55)
13. “Osman’ **diye** bağırduğmda, dört bir yandan ses geldi.” (Y. Ö. s. 56)
14. Sonra baba, “İşte geliyor bizimki,” **diye** bağırıldı. (Y. Ö. s. 57)
15. Atıl ikide bir, “Daha gidecek miyiz?” **diye** soruyordu. (Y. Ö. s. 58)
16. “Geciktin,” **diye** çıkıştı karısına. (Y. Ö. s. 61)
17. “Anaaa! Yangın var!” **diye** bağırarak yerinden fırladı. (Y. Ö. s. 64)
18. “Biraz sıkılıp bunaldım **diye**, hemen kaçıp gidemem.” (Y. Ö. s. 67)
19. “Sonra hırsız **diye** polise verip hapse atarlar.” (Y. Ö. s. 68)
20. Atıl, “Nereye gidiyoruz,” **diye** sordu. (Y. Ö. s. 71)
21. Bakkal, “Yok...yok...yok!..” **diye** tersledi onu. (Y. Ö. s. 72)
22. “Artarsa işçi alıcılara satabilirim.” **diye** bağırıldı. (Y. Ö. s. 73)
23. Zor olmayacak **diye** düşündü. (Y. Ö. s. 77)
24. İyi ki, Bayan Frida’yı dikkatle dinlemişim, **diye** içinden geçiriyordu. (Y. Ö. s. 81)
25. “Ben de oğlum pek akıllı **diye** güvenip duruyordum sana.” (Y. Ö. s. 92)
26. Atıl, “Yaaa!” **diye** içini çekti. (Y. Ö. s. 93)
27. “Olacak şey mi?” **diye** söylenmekten kendini alamadı. (Y. Ö. s. 94)
28. “Hep böyle yaparsın zaten!” **diye** bağırıldı. (Y. Ö. s. 100)
29. “Halil Ustalar almış ya,” **diye** direndi Atıl. (Y. Ö. s. 105)

30. “Gecikirsin **diye** korktum, oğul.” (Y. Ö. s. 112)
31. Genç kız, “Ne yiyeceksiniz?” **diye** sordu. (Y. Ö. s. 120)
32. Sonra, “Hadi okusana!” **diye** payladı oğlunu. (Y. Ö. s. 122)
33. Ana, “Tramvay durağı bu yanda, Osman,” **diye** atıldı. (Y. Ö. s. 124)
34. Atıl, “29 Ekim!” **diye** bağırdı. (Y. Ö. s. 138)
35. “Neden?” **diye** atıldı çocuklar. (Y. Ö. s. 139)
36. Hans, “Bu gece,” **diye** yanıtladı. (Y. Ö. s. 147)
37. Atıl bir ara, “Noel ne bayramı?” **diye** sordu. (Y. Ö. s. 148)
38. “Doğru mu bu?” **diye** sordu. (Y. Ö. s. 149)
39. “Seni buraya gezip eğlenerek keyfedesin **diye** getirmedim.” (Y. Ö. s. 162)
40. “Hemen hop **diye** Münihli olamam ya!” (Y. Ö. s. 164)
41. “Oyuncak alacağım,” **diye** sızlanırdı. (Y. Ö. s. 166)
42. “Hiç ak tüylü kedi yavrusu görmedin mi?” **diye** bağırdı. (Y. Ö. s. 172)
43. “Ne **diye** öldürürler ki sanki?” (B. B. s. 90)
44. “Elbet şöyle edeceğiz, böyle yapacağız, **diye** atıp tutacaklar.” (B. B. s. 94)
45. “‘Yetişin!’ **diye** bağırsa, bin adam toplar başına, dağ mı bura?” (B. B. s. 95)
46. “Onun için bizi, ‘Sınıkçılar’ **diye** anarlarmış köyde.” (B. B. s. 99)
47. Belki de kardeşimin öcünü almam gerektiği için karşıma çıktı, **diye** içinden geçirdi. (B. B. s. 100)
48. “Anlayamayacağım **diye** öyle korktun ki!” (B. B. s. 101)
49. “Oysa sen geleceksin **diye** eve erken döndüm.” (B. B. s. 104)
50. “Yaşamak istiyorum.” **diye** bağıırır. (B. B. s. 105)

4.4.1.1.2. -(y)ArAk

-arak/-erek zarf-fiil eki -a/-e zarffiil ekinin “-rak/-rek” ekiyle genişletilmiş şekli olup Batı Türkçesinde görülmektedir ve ilk devrelerde “-u/-ü” zarf-fiil ekinde yine “-rak/-rek” ile genişletilmiş “-urak/-ürek” ile yan yana kullanılmıştır (Tiken, 2004: 137).

Oğuz lehçeleri grubuna özgü bir ek olan *-ArAk* zarf-fiil eki Eski Anadolu Türkçesinin XIII-XV. yüzyıl yazmalarında ancak birkaç örneğine rastlanabilirken Osmanlı Türkçesi döneminde gelişmiş, bugün Türkiye Türkçesinde en geniş ölçüde kullanılan bir ek hâline gelmiştir (Korkmaz, 2003: 993).

-ArAk zarf-fiil eki kurdukları önermelerle birlikte kendilerinden sonra gelen fiillerin ya da fiilimsilerin ne durumda, ne zamanda yapıldıklarını gösteren birer durum belirtici olurlar (Gencan, 1975: 356). İki fiili birbirine bağlarken yüklem tarzını bildirir, eklendiği fiil yüklem nasıl, ne tarzla yapıldığını açıklar (Bayraktar, 2004: 208).

1. Öğrenciler sınıfa girer girmez, **titreyerek** sobanın çevresine üşüştüler. (Y. Ö. s. 7)
2. Ellerini **hohluyarak** koltuk altına sokuyor, soğuktan keçeleşen ayaklarını **tepinerek** ısıtmaya çalışıyorlardı. (Y. Ö. s. 7)
3. Eliyle göğsünü **bastırarak** soluğunu yatıştırmaya çalışıyordu. (Y. Ö. s. 7)
4. Çocuklar fiskos **ederek** Atıl'ın Almanya yolculuğunu söyleşmeye giriştiler. (Y. Ö. s. 8)
5. Biraz da **uydurarak** durmadan anlatıyordu. (Y. Ö. s. 9)
6. Önceleri arkadaşları onu özenle, istekle ve **imrenerek** dinlediler. (Y. Ö. s. 9)
7. Sevinçle ellerini **ovuşturarak** ayağa kalktı. (Y. Ö. s. 10)
8. Büyük adam gibi başını **sallayarak**, "Anlıyorum öğretmenim," diye yanıtladı. (Y. Ö. s. 11)
9. Çocuklar sevinç çığlıkları **atarak** boynuna sarılıyorlardı. (Y. Ö. s. 11)
10. O da **böbürlenerek** yeni yeni öyküler anlatıyordu çevresindekilere. (Y. Ö. s. 11)
11. "Gerçek köpek gibi **havlayarak** yürürmüş." (Y. Ö. s. 11)
12. Ciğerlerini **şişirerek** yeniden söze başladı. (Y. Ö. s. 12)
13. Çocuklar ağızlarından sızan salyaları **yalayarak**, "Yaaa!.." dediler yalnızca. (Y. Ö. s. 12)
14. "Adamlar namazdan çıkar çıkmaz, **uçarak** gel, haber ver bana." (Y. Ö. s. 12)
15. Hızla itilen kapı burnuna çarpınca, Atıl acıyla **avunarak** geri çekildi. (Y. Ö. s. 13)

16. “Ağam!” **diyerek** coşkuyla ağabeyinin bacaklarına sarıldı. (Y. Ö. s. 13)
17. Omuz **silkerek** safra bezini dürüp kaldırdı. (Y. Ö. s. 13)
18. “Kapının ağzında ne işin var?” **diyerek** kardeşini öptü, öptü, öptü... (Y. Ö. s. 13)
19. Sızılı dizlerini **ovarak** kızına yaklaştı. (Y. Ö. s. 14)
20. Anası koklayıp **öperek** bağına bastı kızını. (Y. Ö. s. 14)
21. Ana acıyla dudaklarını **ısıtarak** yutkundu. (Y. Ö. s. 14)
22. “Para **kazanarak** yoksulluğu yenmek için gidiyorsun.” (Y. Ö. s. 14)
23. Nine yüzünü tiksintiyle **buruşturarak** kızının sözünü kesti. (Y. Ö. s. 15)
24. Hızla anasının saç örgülerine **yapışarak** direndi. (Y. Ö. s. 15)
25. Ayşan’ın başını **okşayarak** ona yalan söyledi. (Y. Ö. s. 15)
26. “**Giderek** makine gibi oluyor insan.” (Y. Ö. s. 15)
27. Anasıyla ninesi göz kaş **ederek** ona, yolculuktan söz ettirmediler. (Y. Ö. s. 16)
28. “Yola çıkmamız gerek.” **diyerek** öfkeyle çekip anasından kopardı kızı. (Y. Ö. s. 17)
29. “Anama ditcam...” diye **tepinerek** kucağından kurtulmaya çalışıyordu. (Y. Ö. s. 17)
30. Kaptıkaçtı **sarsılarak** harekete geçti. (Y. Ö. s. 18)
31. Şoför **homurdanarak** arabayı durdu. (Y. Ö. s. 18)
32. Yolcular birbirlerine **sokularak** büzüldüler. (Y. Ö. s. 18)
33. Boyunlarını **bükerek** boş gözlerle bakıyorlardı. (Y. Ö. s. 18)
34. Tüm köyünü, içi **burkularak** anımsayacaktı. (Y. Ö. s. 18)
35. Soğuğa ve yüzlerini bıçak gibi **keserek** savrulan tipiye dayanamadılar. (Y. Ö. s. 19)
36. **Titreşerek** arabaya girdiler. (Y. Ö. s. 19)
37. Yol üstünde geri geri **giderek**, “Gel, gel!..” diye bağırmaya başladılar. (Y. Ö. s. 19)
38. “Saatlerce başını camdan **çıkarak** araba sürdün.” (Y. Ö. s. 20)
39. Kadınlar iki yana sallana sallana okudukları duaları **üfleyerek** korkuyu yenmeye çalışıyorlardı. (Y. Ö. s. 20)
40. Boynunu sağa sola **uzatarak** çevresini iyice görmeye çalıştı. (Y. Ö. s. 20)

41. Tipi **giderek** yavaşladı. (Y. Ö. s. 20)
42. Anası Atıl'ın elini sımsıkı **kavrayarak** onu kendi yanlarına doğru çekiştirirdi. (Y. Ö. s. 21)
43. Atıl omuz **silkerek** dudağını sarkıttı. (Y. Ö. s. 21)
44. Oradan sıyrılıp kalabalığı **yararak** babasını buldu, varıp onun eline yapıştı. (Y. Ö. s. 21)
45. Kimisi de sırtlarını duvara **dayayarak** yere çömelmişti. (Y. Ö. s. 21)
46. Sonra anasının eteğini **çekiştirerek** bu sıkıntıdan kurtulmayı denedi. (Y. Ö. s. 22)
47. Atıl adamları **iteleyerek** babasına ulaştı. (Y. Ö. s. 22)
48. Anası öfkeyle **soluyarak** soruyu Atıl'ın ağzına tıktı. (Y. Ö. s. 23)
49. "Sesini kes gayrı, 'O ne? Bu nerede?' **diyerek** didikleyip durma beni." (Y. Ö. s. 23)
50. Salondaki gürültü **giderek** mırıltıya dönüşmüştü. (Y. Ö. s. 23)
51. Cin gibi gözlerini **açarak** çevresini gözlüyordu. (Y. Ö. s. 23)
52. Tren **giderek** yavaşladı, zınk! edip durdu. (Y. Ö. s. 24)
53. **Giderek** gözkapakları ağırlaştı. (Y. Ö. s. 25)
54. Azık çıkınıını elden ele **geçirerek** onlara yollayacaktı. (Y. Ö. s. 25)
55. Ana oğlun uyuduklarını **anlayarak** sustu. (Y. Ö. s. 25)
56. **Mırıldanarak** çevresine şöyle bir bakındı. (Y. Ö. s. 25)
57. Azık torbasından bir lokma ekmek **çıkarak** içini bastırmak istedi. (Y. Ö. s. 25)
58. Atıl **gerinerek** esnedi. (Y. Ö. s. 26)
59. Cam kenarına **dikilerek** ayaküstü karınlarını doyurdular. (Y. Ö. s. 26)
60. Tren "çuf çuf!" **ederek** hızla gidiyordu. (Y. Ö. s. 26)
61. Baba **gülümseyerek** oğlunu okşadı. (Y. Ö. s. 27)
62. Adamların bacakları arasından kedi gibi **geçerek** çıktı geldi. (Y. Ö. s. 27)
63. Süslü bir kadın elindeki parlak çantayı göğsüne **bastırarak** Atıl'ı tersledi. (Y. Ö. s. 28)

64. Çantasına sımsıkı **sarılarak** olanca gücüyle bağırmaya başladı. (Y. Ö. s. 29)
65. Göbeğini **kaldırarak** gür sesiyle bağırdı. (Y. Ö. s. 29)
66. Polis çocuğu **sürükleyerek** kalabalığın arasından sıyırıp çıkardı. (Y. Ö. s. 29)
67. Oysa boş yere bağıırıp **çağırarak** ortalığı karıştıran kendisiydi. (Y. Ö. s. 30)
68. Polis, bıyıklarını **ısrarak** içini çekti. (Y. Ö. s. 30)
69. “Sonra da hiçbir şey yapmamış gibi vapura **binerek** çekip gitti.” (Y. Ö. s. 30)
70. Yolcular itişe kakışa **koşuşarak** vapura doluştular. (Y. Ö. s. 30)
71. Atıl dişlerini **sıkarak** başını öne eğdi. (Y. Ö. s. 31)
72. Baba acı acı **gülümseyerek** polise döndü. (Y. Ö. s. 31)
73. Polisle **vedalaşarak** döner demirlerden geçtiler. (Y. Ö. s. 31)
74. Bir sürü insan fırlamış, **koşarak** kendilerine doğru geliyorlardı. (Y. Ö. s. 32)
75. Çocuk telaşlı insanlara şaşkın şaşkın **bakarak** söylendi. (Y. Ö. s. 32)
76. Baba oğlunu **gülümseyerek** yanıtladı. (Y. Ö. s. 33)
77. Yaşlı bir kadın soluk soluğa gelip Atıl’ı **iteleyerek** yanına oturdu. (Y. Ö. s. 33)
78. El ele **tutuşarak** vapurdan çıktılar. (Y. Ö. s. 33)
79. Ellerini iki yana **açarak** tuttuğu yeri güven altına aldı. (Y. Ö. s. 33)
80. Polis el kol hareketini **sürdürerek** gözüyle kaşıyla işaret etti. (Y. Ö. s. 34)
81. Anası kem küm **ederek** yanıtlamaya çalıştı. (Y. Ö. s. 34)
82. Biraz daha yürüyüp habire düdük **öttürerek** el kol sallayan polise yaklaştılar. (Y. Ö. s. 34)
83. Baba kaşlarını **çatarak** ananın sözünü kesti. (Y. Ö. s. 35)
84. Ana dudak **bükerek** başını iki yana salladı. (Y. Ö. s. 35)
85. Anasını üzmemek için **gülümseyerek** yanıtladı. (Y. Ö. s. 37)
86. Kardeşi Ayşan’a yaptığı gibi hoplatıp **zıplatarak** avutacaktı onu. (Y. Ö. s. 38)
87. Çocuk bu kez, “Wase, wase!..” **diyerek** ağlamaya başladı. (Y. Ö. s. 38)
88. “Mutti, wase wase!” **diyerek** yeniden vızıldamaya başladı. (Y. Ö. s. 38)

89. Almanca bir şeyler **mırıldanarak** kucağından sıyrılıp indi. (Y. Ö. s. 38)
90. Paytak paytak **yürüyerek** anasına sokuldu. (Y. Ö. s. 38)
91. Atıl burnunu **kaşıyarak** şöyle bir düşündü. (Y. Ö. s. 39)
92. “Sıkıldım,” **diyerek** ayağa kalktı. (Y. Ö. s. 39)
93. “Ölüyoruz **diyerek**, bildiğim duaları okuya okuya beklemeye başladım.” (Y. Ö. s. 39)
94. **Giderek** gümbürtüsü azaldı. (Y. Ö. s. 39)
95. Tedirgin etmemeye **çalışarak** pencereye doğru yürüdü. (Y. Ö. s. 39)
96. Baba karısına **yaslanarak** sızdı gitti. (Y. Ö. s. 40)
97. “Bu koca kuşlar benzin **yakarak** uçarlar.” (Y. Ö. s. 40)
98. Ana ikide bir bakışlarını Atıl’dan yana **kaydırarak** oğlunun yerinde olup olmadığını denetliyordu. (Y. Ö. s. 40)
99. Anası sıkıntıyla **oflayarak** sözünü kesti. (Y. Ö. s. 41)
100. İnsanları **aralayıp** öne doğru ilerlediler. (Y. Ö. s. 41)
101. Atıl dudağını **sarkıtarak** sustu. (Y. Ö. s. 41)
102. Kalabalığı **yararak** açılan kapıya ulaştılar. (Y. Ö. s. 41)
103. Atıl **kekeleyerek** yanıtladı. (Y. Ö. s. 42)
104. Tahta parçalarını yontup **çentikleyerek** can sıkıntısını gidermeye çalışırdı. (Y. Ö. s. 42)
105. Baba Atıl’ın elinden **tutarak** çıkış kapısına yöneldi. (Y. Ö. s. 42)
106. Polis **gülerek** sırtını okşadı. (Y. Ö. s. 42)
107. Ana **koşarak** yanlarına geldi. (Y. Ö. s. 43)
108. Babası kenara **çekilerek** oğlunun kulağına eğildi. (Y. Ö. s. 43)
109. Baba gözlerini **kırpıştırarak** dikkatle uçağın gövdesine baktı. (Y. Ö. s. 43)
110. Kartlarına **bakarak** hangi kapıdan geçebileceklerini saptamaya çalışıyordu. (Y. Ö. s. 43)
111. Sonra **gülümseyerek** geçip gitti. (Y. Ö. s. 44)

112. Babası elindeki numaralara **bakarak** oturacakları yeri buldu. (Y. Ö. s. 44)
113. Çevresine **bakınarak** sesin geldiği yeri saptamaya çalıştı, başaramadı. (Y. Ö. s. 44)
114. Elini göğsüne **bastırarak** çarpıntıyı yatıştırmaya çalışıyordu. (Y. Ö. s. 44)
115. Atıl **utanarak** pencereden yana döndü. (Y. Ö. s. 45)
116. Yavaşça **uzatarak** anasının elini buldu. (Y. Ö. s. 45)
117. Ana burnunu **çekerek** yanıtladı. (Y. Ö. s. 45)
118. Baba dişlerini **sıkarak** içini çekti. (Y. Ö. s. 45)
119. Baba, “Unutmuşuz.” **diyerek** konuyu kapattı. (Y. Ö. s. 46)
120. Sevgiyle saçlarını **okşayarak** daha bir sokuldu Atıl’a. (Y. Ö. s. 46)
121. Hostesler yolcu çocuklara oyuncak dağıtma işini bitirince hemen mavi önlüklerini **giyerek** yemek hazırlığına giriştiler. (Y. Ö. s. 47)
122. Atıl arada bir başını sarı kutudan **kaldırarak** çevresine bakınıyordu. (Y. Ö. s. 47)
123. “Elbette, bak!” **diyerek** elbezini katını açtı. (Y. Ö. s. 47)
124. Arkaya doğru **ilerleyerek** bir şeyler dağıtıyorlardı. (Y. Ö. s. 47)
125. Başını sarı kutudan **kaldırarak** çevresine bakınıyordu. (Y. Ö. s. 47)
126. Atıl önündeki yiyeceklere **bakarak** derin derin içini çekti. (Y. Ö. s. 48)
127. Besmele **çekerek** ekmeğe uzandı. (Y. Ö. s. 48)
128. Atıl ağzına bir lokma ekmek **tıkıştırarak** kayıtsızlıkla omuz silkti. (Y. Ö. s. 48)
129. Birer birer eline **alarak** evire çevire inceledi. (Y. Ö. s. 48)
130. Babası **gülerek** onun elini tuttu. (Y. Ö. s. 49)
131. Oflayıp **pufalayarak** kutuyu cebine soktu. (Y. Ö. s. 49)
132. Dar geçitten **yürüyerek** uçağın kuyruk tarafına doğru ilerlediler. (Y. Ö. s. 49)
133. Atıl babasının öğütlerine **uyarak** işini bitirdi. (Y. Ö. s. 50)
134. Anası, “Tüketeceksin!” **diyerek** sandığa saklamıştı şişeyi. (Y. Ö. s. 50)
135. Bir anda **süzülerek** gözlerine sızdı. (Y. Ö. s. 50)

136. Atıl acıdan **kıvrınarak** şişeyi yerine koydu. (Y. Ö. s. 50)
137. Baba dişlerini **sıkarak** hostese çıkıştı. (Y. Ö. s. 51)
138. Soğuk suyun etkisiyle, “Hiii!” **ederek** geriye çekildi. (Y. Ö. s. 51)
139. Baba **utanarak** başını öne eğdi. (Y. Ö. s. 52)
140. Hostes ıslak giysileri sıcak hava musluğuna **tutarak** kısa sürede kuruttu. (Y. Ö. s. 52)
141. Dışarıya **çıkarak** Atıl’ın giyinmesini bekledi. (Y. Ö. s. 52)
142. “Bir de, **basılarak** açıldığımı neden anlatmadınız?” (Y. Ö. s. 52)
143. Atıl bu soruyu göğsünü **şişirerek** yanıtladı. (Y. Ö. s. 53)
144. Genç kızların arasından **sıyrılarak** hızla varıp pilotun elini tuttu. (Y. Ö. s. 53)
145. Birdenbire elini cebine **sokarak** çakıyı çıkardı. (Y. Ö. s. 53)
146. Uçak alanda birkaç kez **dönerek** hızını kesti. (Y. Ö. s. 54)
147. Atıl **utanarak** başını önüne eğdi. (Y. Ö. s. 54)
148. Hiçbirini **isteyerek** yapmamıştı. (Y. Ö. s. 54)
149. Öne doğru **koşarak** gözden kayboldu. (Y. Ö. s. 54)
150. Elinde **olmayarak** kararlarını uygulayamayacaktı. (Y. Ö. s. 54)
151. Baba öfkeyle **çekştirerek** Atıl’ın hostesin yanına götürdü. (Y. Ö. s. 55)
152. Sonra eliyle ileriye **göstererek**, “Şu yana gideceğiz, peşimi bırakmayın,” **diyerek** kalabalığa karıştı. (Y. Ö. s. 55)
153. Yolcuları **iteleyerek** ilerliyorlardı. (Y. Ö. s. 55)
154. Hostes ona teşekkür **ederek** otobüsten indi. (Y. Ö. s. 55)
155. Baba ulaşınca, elini yüreğinin üstüne **bastırarak** çıkıştı. (Y. Ö. s. 56)
156. Atıl yolcuları **aralayarak** en öne geçti. (Y. Ö. s. 57)
157. Bavul tam önüne gelince de, elin, **uzatarak** çekip aldı. (Y. Ö. s. 57)
158. Üçü de **susarak** gözlerini eski bavula diktiler. (Y. Ö. s. 57)
159. “Merdiven yavaş yavaş **yükselerek** seni tepeye ulaştırır. (Y. Ö. s. 57)

160. **Titreyerek** anasına sokuldu. (Y. Ö. s. 58)
161. **Gülüşerek** el ele tutuştular. (Y. Ö. s. 58)
162. “Düşeyazdım” diye **yakınarak** sımsıkı sarıldı babasına. (Y. Ö. s. 58)
163. Babası evet gibisinden başını **sallayarak** kırmızı bir arabanın kapısını açtı. (Y. Ö. s. 59)
164. Anasına **yaslanarak** sızdı gitti. (Y. Ö. s. 59)
165. Atıl **esneyerek**, “Olur anam,” dedi. (Y. Ö. s. 59)
166. “Topla kendini,” **diyerek** arabadan indirmeye çalışıyordu. (Y. Ö. s. 59)
167. **Titreyerek** odaya döndü. (Y. Ö. s. 60)
168. Bir süre ellerini ceplerine **sokarak** çevresine bakındı. (Y. Ö. s. 60)
169. “Uyku yorgunluğumu hiç gidermedi,” diye **inleyerek** uyandı. (Y. Ö. s. 60)
170. Yatak **olarak** kullanılan iki divandan birinde Atıl yatıyordu. (Y. Ö. s. 60)
171. Pencereden dışarıya **bakarak** oyalanmayı denedi. (Y. Ö. s. 61)
172. Atıl uykulu gözlerini **kırpıştırarak**, “Ne zaman döneceksiniz?” diye sordu. (Y. Ö. s. 61)
173. Sıcak sıcak **gülümseyerek** Atıl’a baktı. (Y. Ö. s. 62)
174. Atıl içini **çekerek**, tıpkı Ayşan kız gibi, diye düşündü. (Y. Ö. s. 62)
175. Kirpi gibi **büzülerek** yorganı başından aşırıldı. (Y. Ö. s. 63)
176. “Eyvah, fasulye yemeği yandı,” **diyerek** ok gibi yerinden fırladı. (Y. Ö. s. 63)
177. “N’oldu abi, n’oldu?” **diyerek** kollarını Atıl’ın beline doladı. (Y. Ö. s. 63)
178. Kalın meşe odunları çitirtılar **çıkarak** yanıyordu saç sobada. (Y. Ö. s. 64)
179. Köylü diliyle **söverek** oğlunun üstüne yürüdü. (Y. Ö. s. 64)
180. **İnleyerek**, ovunurken, olanları anımsamaya çalışıyordu. (Y. Ö. s. 64)
181. **Bağırarak** yerinden fırladı. (Y. Ö. s. 64)
182. Ana dertli dertli içini **çekerek** divanın üstüne çöktü. (Y. Ö. s. 65)
183. Ev sahibi yüzünü **eksiterek** çekip gitti. (Y. Ö. s. 65)

184. Dişini **sıkarak**, “Peki, bayım,” dedi. (Y. Ö. s. 65)
185. Sonra pişman olup yanaklarını **öperek** başını bağrına bastı. (Y. Ö. s. 66)
186. **Giderek** rengi solmaya, bakışları ölgünleşmeye başladı. (Y. Ö. s. 66)
187. Atıl anasını dinlerken gözlerini bir noktaya **dikerek** dalıp gitti. (Y. Ö. s. 66)
188. Sırıklara **asılarak** tepeye tırmandı. (Y. Ö. s. 66)
189. Atıl birden bakışlarını anasının gözlerine **dikerek**, “Hani,” dedi. (Y. Ö. s. 67)
190. Yollar **giderek** kalabalıklaşıyor, yapılar sıklaşıyordu. (Y. Ö. s. 68)
191. İki de bir anasını ya da babasını **dürtükleyerek**, “O ne? Bu neye yarar?” **diyerek** soru yağmuruna tutuyordu. (Y. Ö. s. 68)
192. Atıl dudağını **sarkıtarak** içini çekti. (Y. Ö. s. 69)
193. Baba gözlerini **kısarak** Atıl’ın işaret ettiği yere baktı. (Y. Ö. s. 69)
194. Atıl babasının sabırsızlığını sezinlemişti, boynunu **bükerek** sustu. (Y. Ö. s. 69)
195. Amaçsız **dolaşarak** vitrinlere baktılar. (Y. Ö. s. 69)
196. Atıl, “Hiii!” **ederek** alt dudağını ısırıldı. (Y. Ö. s. 70)
197. “Vaaay! Osman, gel bakalım,” **diyerek** açılıp aralarına almak istediler. (Y. Ö. s. 70)
198. İçten içe Tanrıya teşekkür **ederek**, tramvay durağına doğru yola koyuldular. (Y. Ö. s. 71)
199. Atıl **direnerek** yeniden çocuğun elindeki torbaları gösterdi. (Y. Ö. s. 72)
200. Süt torbalarını işaret **ederek** aynısından kendisine de vermesini belirtti. (Y. Ö. s. 72)
201. Kayak kayıyor, gülüşüp **koşuşarak** neşe içinde oynuyorlardı. (Y. Ö. s. 72)
202. Çaresizlik içinde dişlerini **sıkarak** oradan uzaklaştı. (Y. Ö. s. 73)
203. Sağa sola fırlayan paketlerini **toplayarak** yeniden fileye doldurdu. (Y. Ö. s. 73)
204. Alman hanım sağ ayağını **sürükleyerek** ilerlerken, acı acı inliyordu. (Y. Ö. s. 73)
205. Kadın eliyle **göstererek**, “Evim burası,” dedi. (Y. Ö. s. 73)
206. Bayan Frida Almanca bir şeyler **mırıldanarak** kapıyı açtı. (Y. Ö. s. 74)

207. “Sabah saat onda,” **diyerek** birkaç kez pekiştirmişti çağrısını. (Y. Ö. s. 74)
208. El kol hareketlerinden **yararlanarak** derdini anlatmaya çalışıyordu. (Y. Ö. s. 74)
209. Elini yanağına **koyarak** alt dudağını ısırıp, “Vah, vah!” etti. (Y. Ö. s. 75)
210. Atıl oturunca bu kez omzundan **çekştirerek**, “Kalk,” dedi Almanca. (Y. Ö. s. 75)
211. Kadın Atıl’ın omzuna **yaslanarak** yavaş yavaş yürüyordu. (Y. Ö. s. 75)
212. İncinen bacağını **göstererek**, “Çok acıyor,” dedi. (Y. Ö. s. 75)
213. Sonra önlerindeki resimli kitaba **eğilerek** derse giriştiler. (Y. Ö. s. 76)
214. Bugün olmaz, **diyerek** kuruntularını kesip attı. (Y. Ö. s. 76)
215. Çakısıyla özene bezene **yontarak** bebek, eşek, tren, otomobil, en büyük parçadan da güzel bir tabanca yaptı. (Y. Ö. s. 76)
216. **Titreyerek** dönüp arkasına baktı. (Y. Ö. s. 77)
217. Frida’nın öğrettiği sözcüklerden **yararlanarak**, “İstasyon alanına,” dedi. (Y. Ö. s. 77)
218. Arkasına **dönerek** sicime bakıp gülümsedi. (Y. Ö. s. 78)
219. Taşıttan inince, olduğu yerde birkaç kez **dönerek** sağa sola bakındı. (Y. Ö. s. 78)
220. Kalabalık arasında, mağazayı gözünden kaçırmış olabileceğini **düşünerek** yeniden ve daha dikkatlice aramaya karar verdi. (Y. Ö. s. 78)
221. Atıl **yutkunarak** o yana yöneldi. (Y. Ö. s. 79)
222. Birkaç kez art arda **söylenerek**, sözcüğü belledi. (Y. Ö. s. 79)
223. Eliyle işaret **ederek** kendisiyle gelmesini belirtti. (Y. Ö. s. 79)
224. Tümü de ona **imrenerek** bakıyordu. (Y. Ö. s. 79)
225. Tezgâhın yanında **dikilerek** aygıtın işleyişini izledi. (Y. Ö. s. 79)
226. Burnuna dolan kokuları **izleyerek** sandviç dükkanını buldu. (Y. Ö. s. 80)
227. Onca kalabalığın arasına dalıp koca mağazadan tabancayı satın alabilmem küçümsenecek iş değil, **diyerek** keyifleniyordu. (Y. Ö. s. 80)
228. Atıl **şişinerek** tabancayı pantolonunun arka cebine yerleştirdi. (Y. Ö. s. 80)
229. Karnını **ovalayarak** adam gibi kasıla kasıla oradan uzaklaştı. (Y. Ö. s. 80)

230. Bunun üzerine biletçi elinden **tutarak** onu taşıttan indirdi. (Y. Ö. s. 81)
231. Biletçi kaşlarını **çatarak** yanına geldi. (Y. Ö. s. 81)
232. Oradaki yalı görevliye, Atıl'ı **göstererek** bir şeyler anlattı. (Y. Ö. s. 81)
233. Atıl **sıkılarak** önüne baktı. (Y. Ö. s. 82)
234. İki de bir “yaaa!” **diyerek** dertli dertli başını sallıyordu. (Y. Ö. s. 82)
235. Atıl şaşkın şaşkın **bakararak**, “Hangisi olduğunu bilemiyorum.” diye boynunu büktü. (Y. Ö. s. 82)
236. Sırtını **sıvazlayarak**, “Zordur yavrum,” dedi. (Y. Ö. s. 83)
237. Sonra, “Olur,” **diyerek** telefonu eline aldı. (Y. Ö. s. 83)
238. Ana, babanın yüzüne **bakararak**, “Yorgunsun yine,” dedi. (Y. Ö. s. 84)
239. Ana fabrikanın kapısından çıkınca, **koşarak** onun yanına geldi. (Y. Ö. s. 84)
240. “Onlara hizmet etmekten hoşlanmıyorum,” **diyerek** kesip attı. (Y. Ö. s. 84)
241. Güçsüz ayaklarını **sürükleyerek** Bayan Frida'nın evine yöneldi. (Y. Ö. s. 85)
243. Ayrı yönlere giden tramvaylara **binerek** birbirlerinden ayrıldılar. (Y. Ö. s. 85)
244. Ayaklarını **sürüyerek** yürüyorlardı. (Y. Ö. s. 86)
245. Ana **hıçkırarak** sordu. (Y. Ö. s. 86)
246. Ana gözyaşlarını **silerek** umutla baktı babaya. (Y. Ö. s. 86)
247. **Sendeleyerek** varıp kendini divanın üstüne attı. (Y. Ö. s. 87)
248. Baba dişlerini **sıkarak**, “Olamaz!” diye gürledi. (Y. Ö. s. 88)
249. Ana bunları söylerken, dizlerini **döverek** ağlıyordu. (Y. Ö. s. 88)
250. Baba sırtını **sıvazlayarak** onu yatıştırmaya çalıştı. (Y. Ö. s. 88)
251. Tramvaya binip adım adım **dolaşarak**, oğlumun arayacağım.” (Y. Ö. s. 88)
252. Bir yandan da babasından yiyeceği dayağı **düşünerek** dertleniyordu. (Y. Ö. s. 89)
253. Aklından **geçirerek** kuşkuyla kapıldı. (Y. Ö. s. 89)
254. Utanç ve pişmanlıkla içini **çekerek** polisin yanına oturdu. (Y. Ö. s. 90)

255. Ana önlerinden hızla **geçerek** kendi sokaklarına doğru uzaklaşan polis arabasını görünce, kuşkuya düştü. (Y. Ö. s. 90)
256. “Kim bilir, nasıl tepeden bakıp **çalışarak** ders vermeye kalkışacaklar.” (Y. Ö. s. 90)
257. Baba da **koşarak** gelip ona yetişmişti. (Y. Ö. s. 91)
258. Atıl soruya yarı Türkçe, yarı Almanca **konusarak** yanıtladı. (Y. Ö. s. 91)
259. Ana pencereden sızan ışığı görünce, sevinçle **bağırarak** koşmaya başladı. (Y. Ö. s. 91)
260. Sonra kaygıyla kaşlarını **çatarak** babasına döndü. (Y. Ö. s. 92)
261. Sözleri sona erince, Atıl’ın başını **okşayarak** çıkıp gitti. (Y. Ö. s. 92)
262. Baba konuyu Atıl’ın hiç ummadığı biçimde tatlıya **bağlayarak** kapadı. (Y. Ö. s. 93)
263. Bayan Frida belli belirsiz **gülümseyerek** adama baktı. (Y. Ö. s. 94)
264. Tel örgülerin üstünden kolunu **uzatarak** elindeki ceketini savurmaya başladı. (Y. Ö. s. 94)
265. Adam garip sesler **çıkarak** oyununu sürdürüyordu. (Y. Ö. s. 94)
266. Atıl birkaç kez **yineleyerek** belleğine yerleştirdi bu adı. (Y. Ö. s. 95)
267. Kimi yumuşak yumuşak pençe **atarak**, yavrusuna ayaklarını kullanmayı öğretiyor, kimi de bir köşeye çekilmiş, emzirme işiyle uğraşıyordu. (Y. Ö. s. 95)
268. Bayan Frida ona **gülümseyerek** baktı. (Y. Ö. s. 96)
269. Babaya **dönerek**, “Onu gerçekten yollayacak mısın okula?” diye sordu. (Y. Ö. s. 97)
270. “Köyümüze gitmeyeceğimize göre, parklarda hava **alarak** geçiririz.” (Y. Ö. s. 97)
271. Atıl tahta sıralardan birine **ilişerek** onların oyunlarını izlemeye koyuldu. (Y. Ö. s. 98)
272. Arkadaşlarını harman yerinde döven **sürerek** kimbilir nasıl eğleniyorlardır diye aklından geçirdi bir ara. (Y. Ö. s. 98)
273. Atıl küçük kıza **kekeleyerek** yanıt verdi. (Y. Ö. s. 99)

274. Atıl **gülümseyerek** “oldu” gibisinden başını salladı. (Y. Ö. s. 99)
275. Bu kez Eva **gülümseyerek**, “Oldu,” dedi. (Y. Ö. s. 99)
276. Mendiliyle **bastırarak** kanı dindirmeye çalışıyordu. (Y. Ö. s. 100)
277. Sonra elini arka cebine **sokarak** tabancasını çıkardı. (Y. Ö. s. 101)
278. Eva **koşarak** uzaklaşırken, “Eviden tentürdiyotla pamuk getireyim, bekleyin...” diye bağırdı. (Y. Ö. s. 101)
279. Pamuğu Atıl’ın dudağına bastırırken, “Yanacak,” **diyerek** telaşla üfledi. (Y. Ö. s. 101)
280. Birbirlerine gülünç anılarını **anlatarak** katılasıya gülüyorlardı. (Y. Ö. s. 102)
281. Usta **gülümseyerek** onun başını okşadı. (Y. Ö. s. 103)
282. Tersine, bıyık altından **gülerek** takıldı ona. (Y. Ö. s. 103)
283. Atıl **gülerek**, “Sinek kağıdı gibi,” dedi. (Y. Ö. s. 103)
284. “Öğrendiklerini birbirine **ekleyerek** kafasında pişirir.” (Y. Ö. s. 104)
285. İç **çekerek** bakışlarını televizyondaki futbol karşılaşmasına çevirdiler. (Y. Ö. s. 104)
286. Atıl **utanarak** gülümsedi. (Y. Ö. s. 104)
287. Atıl o zaman, Hasan’ın Almanya’ya kaçak **olarak** geldiğini öğrendi. (Y. Ö. s. 107)
288. Arada bir iş buldukça, kaçak **olarak** çalışıyordu. (Y. Ö. s. 107)
289. Birtakım çıkarıcı kişilerin aklına **uyarak**, “Turist” gibi gelmişti. (Y. Ö. s. 107)
290. Hasan **utanarak** önüne baktı. (Y. Ö. s. 108)
291. Alman gencinden ağzındaki sigarayı **göstererek** ateş istedi. (Y. Ö. s. 108)
292. Baba, “Yak bir daha,” **diyerek** paketi uzattı. (Y. Ö. s. 108)
293. Titreyen dudaklarını **büzerek** kendini sıkıyordu. (Y. Ö. s. 109)
294. Atıl gözleri **parlayarak** yutkundu. (Y. Ö. s. 110)
295. Baba elindeki kağıda **bakarak** kaçak Hasan’ın saklandığı evi buldu. (Y. Ö. s. 110)
296. Hasan sevinçle ellerini **ovuşturarak**, “Olur, olur,” dedi. (Y. Ö. s. 111)

297. “Alacakaranlık bir odanın içinde soluk almaktan **korkarak** yaşıyor.” (Y. Ö. s. 112)
298. Eva’nın elinden **tutarak** çıkıp gitti. (Y. Ö. s. 113)
299. Hans, “Kedini bulacağız,” **diyerek** kardeşini avutmaya çalışıyordu. (Y. Ö. s. 113)
300. Yavru kedinin semtten **uzaklaşarak** yolunu yitirmiş olabileceğini düşünüyordu. (Y. Ö. s. 113)
301. Gücsüz gücsüz **miyavlayarak** sokulmak istediler. (Y. Ö. s. 114)
302. Hep birden, “Pisi! pisi!...” **diyerek** yavru kediyi ünlemeye başladılar. (Y. Ö. s. 114)
303. Bu çağrıya **uyarak** yıkıntıların arasından birkaç sıska ve uyuz kedi çıktı. (Y. Ö. s. 114)
304. Dallara sıkı sıkı **tutunarak**, “Hey!” dedi aşağıdakilere. (Y. Ö. s. 115)
305. “Biraz daha, biraz daha!...” **diyerek** onu körüklüyorlardı. (Y. Ö. s. 115)
306. Arkadaşları önce şaka **sanarak** gülüştüler. (Y. Ö. s. 116)
307. Adolf **sızlanarak** evine doğru koşarken, Eva yavru kediyi büyük bir sevinç ve coşkuyla bağrına basıyordu. (Y. Ö. s. 116)
308. Soluk soluğa **koşarak** ağacın altına geldi. (Y. Ö. s. 116)
309. Çevirmen, Atıl’ı elinden **tutarak** masanın önüne doğru çekti. (Y. Ö. s. 117)
310. “Okul müdürüyle görüşeceğim, arkamdan gelin,” **diyerek** odaya girdi. (Y. Ö. s. 117)
311. “Elin gurbetinde birbirimize destek olmalıyız,” **diyerek** çekip gitti. (Y. Ö. s. 118)
312. Baba içini **çekerek** ananın sözünü kesti. (Y. Ö. s. 119)
313. **Kızarak** baktı. (Y. Ö. s. 119)
314. Ana ona göz **kırparak** babaya çıkıştı. (Y. Ö. s. 119)
315. Atıl bu davranıştan güç **alarak**, “Abla,” dedi. (Y. Ö. s. 120)
316. Genç kız önce ağzını **carpıtarak** gülümsedi. (Y. Ö. s. 120)
317. Atıl, boynunu **uzatarak** birkaç kez gazetenin başlığına baktı. (Y. Ö. s. 121)
318. Atıl kollarını masaya **dayayarak** çevreyi gözden geçirmeye girişti. (Y. Ö. s. 121)

319. Karnı tok insanların keyifli görünüşüyle kasıla kasıla **yürüyerek** çıktı gitti. (Y. Ö. s. 121)
320. Baba dudaklarını **büzerek** susmasını belirtti. (Y. Ö. s. 122)
321. Babası dişlerini **gıcırdatarak** çıkıştı. (Y. Ö. s. 122)
322. Babası zorlayınca kem küm **ederek** okumaya başladı. (Y. Ö. s. 122)
323. Ana oğul **gülümseyerek** birbirlerine göz kırptılar. (Y. Ö. s. 122)
324. Genç kız bu kez kaşlarını **çatarak** babayı tersledi. (Y. Ö. s. 124)
325. Atıl **koşarak** girdi tuvalete. (Y. Ö. s. 124)
326. Her birini kapı tokmağındaki para gözüne **sokarak** denemeye girişti. (Y. Ö. s. 125)
327. “Bu da ancak birinci sınıftan **başlayarak** olur.” (Y. Ö. s. 127)
328. Atıl içini **çekerek** sordu. (Y. Ö. s. 127)
329. Çıkıp **giderek**, eve varıp yorganın altına girecek, vargücüyle ağlayacaktı. (Y. Ö. s. 129)
330. Göz göze geldiklerinde ağzını **çarpıtarak** yalancıktan gülümsedi ona. (Y. Ö. s. 130)
331. Bayan Hanna işaret parmağını dudaklarına **götürerek**, “Sus,” dedi Eva’ya. (Y. Ö. s. 130)
332. Atıl birinci sınıf öğrencilerine göre yapılmış olan minicik iskemleye **korkarak** oturdu. (Y. Ö. s. 131)
333. **Koşarak** onun yanına geliyordu. (Y. Ö. s. 131)
334. Kaşlarını **çatarak** Eva’ya bir şeyler söyledi. (Y. Ö. s. 131)
335. İskemlesini geriye **çekerek** ayaklarını masanın altına tikiştirdi. (Y. Ö. s. 131)
336. Kümelere **ayrılarak** masaların çevresindeki iskemlelere oturdular. (Y. Ö. s. 131)
337. “**Giderek** alışacaklar, sevecekler seni.” (Y. Ö. s. 133)
338. Ayrılınca, **koşarak** evine yollandı. (Y. Ö. s. 134)
340. Baba gözlerini Atıl’dan **kaçırarak**, “Hemen yakınma, oğul,” dedi. (Y. Ö. s. 135)
341. Baba Atıl’ı **dürtükleyerek** sorusunu yineledi. (Y. Ö. s. 135)

342. “İki de bir parmak kaldırıp arkadaşlarını **güldürerek** sınıfı düzenini bozma!” (Y. Ö. s. 136)
343. Bir gün Atıl canını dişine **takarak** öğrendiği parçayı sınıfta okumak istediğini belirtti. (Y. Ö. s. 136)
344. Atıl oturmak değil, gitmek, **koşarak** kaçıp gitmek istiyordu sınıftan. (Y. Ö. s. 136)
345. Dişlerini **sıkarak** yerine oturdu. (Y. Ö. s. 137)
346. Öğrenciler **gülüşerek** art arda laf attılar Atıl’a. (Y. Ö. s. 137)
347. Öğretmen kaşlarını **çatarak** çocukları payladı. (Y. Ö. s. 137)
348. Çocuklar dudak **bükerek** gülüp geçtiler. (Y. Ö. s. 138)
349. Hatice, gözyaşlarını elinin tersiyle **silerek**, “N’olursun,” dedi. (Y. Ö. s. 139)
350. Sonra dudaklarını **ısırarak** önüne baktı. (Y. Ö. s. 139)
351. Gözlerini bayrağa **dikerek** dillerinin döndüğünce İstiklal Marşını söylediler. (Y. Ö. s. 139)
352. “Sağol evlat, çok yaşa,” **diyerek** varıp kendini divanın üstüne attı. (Y. Ö. s. 140)
353. Bu saatte kim gelebilir, diye **düşünerek** koştu, dışarı seslendi. (Y. Ö. s. 140)
354. Onlara **sığınarak** bir süre yürüdüler. (Y. Ö. s. 142)
355. Ötelerden dumanı görenler, “Yıkıntılarda yine serseriler yuvalandı!” **diyerek** polise haber verdiler. (Y. Ö. s. 142)
356. Hasan **ağlayarak**, “Biliyorum Osman,” dedi. (Y. Ö. s. 143)
357. “Burada kaçak yaşadığını neden polise bildirdin?” **diyerek** ahret sorusu sorarlar sana.” (Y. Ö. s. 143)
358. **Koşarak** evlerine yollandılar. (Y. Ö. s. 144)
359. Ayazda **titreşerek** bir saat beklediler. (Y. Ö. s. 144)
360. Hasan, acı acı **inleyerek** polisin sorularını savuşturdu. (Y. Ö. s. 144)
361. Almancasını el kol hareketleri ile **destekleyerek** derdini anlattı. (Y. Ö. s. 144)
362. Atıl babasıyla Hasan’ın söyleşisini içi **burkularak** dinliyordu. (Y. Ö. s. 145)
363. “Lütfen çıkınız!” **diyerek** onlara kapıyı gösterinceye de oturdular. (Y. Ö. s. 145)

364. Hasan gözlerini **kırpıştırarak** gülümsedi. (Y. Ö. s. 145)
365. Köye dönüp bir iş kurabilirsem, seni yardımcı **olarak** yanıma alacağım. (Y. Ö. s. 145)
366. Atıl dişlerini **sıkarak** önüne baktı. (Y. Ö. s. 146)
367. “Ökseye tutulmuş kuş gibi **çırpınarak** durup durup ağlıyor.” (Y. Ö. s. 146)
368. Uğraşıp **yorularak** konuklar için güzel bir kahvaltı sofrası da hazırlamıştı. (Y. Ö. s. 147)
369. Eva, “‘Anneciğim, anneciğim,’ **diyerek** annenin ayaklarına dolaştığını gözümün önüne getirmeye çalışıyorum.” (Y. Ö. s. 148)
370. Bu nedenle şaşkın şaşkın yüzüne **bakarak** başını iki yana salladı. (Y. Ö. s. 149)
371. Atıl tartışacak gücü bulamadı kendinde, boynunu **bükerek** sustu. (Y. Ö. s. 149)
372. Atıl iyi Almanca bilmediği için bu soruları ayrıntılı **olarak** yanıtlayamadı. (Y. Ö. s. 149)
373. Öğretmen hemen, “Dersi bölme!” **diyerek** tersliyordu. (Y. Ö. s. 150)
374. “Çocuklarımızın yabancı işçi çocuklarıyla birlikte eğitim ve öğretim görmesini istemiyoruz,” **diyerek** açıkça baş kaldırıyorlardı. (Y. Ö. s. 151)
375. Kapak açılır açılmaz gazoz **foşlayarak** dışarıya fişkirdi. (Y. Ö. s. 151)
376. Atıl **kekeleyerek** özür diledi. (Y. Ö. s. 152)
377. Bu nedenle kızarıp **bozarak** kem küm ediyordu. (Y. Ö. s. 152)
378. Atıl derdini anlatamayacağını bildiğinden, önüne **bakarak** sustu. (Y. Ö. s. 152)
379. “Gazozu **bilerek, isteyerek**, eğlenmek için üstüme püskürttü.” (Y. Ö. s. 152)
380. Atıl **kızarak** önüne baktı. (Y. Ö. s. 153)
381. Her gün sırayla okula **gelerek** süpürüp siliyorlardı. (Y. Ö. s. 154)
382. Kapıları teker teker **açarak** içerdeki iğrenç durumları gösterdi. (Y. Ö. s. 154)
383. Sonra **kekeleyerek**, “Hayır,” dedi. (Y. Ö. s. 154)
384. “Okul müdürü yabancıları savunur,” **diyerek** başına olmadık işler açardı. (Y. Ö. s. 155)

385. Öteki veli dişlerini **gıcırdatarak** söze karıştı. (Y. Ö. s. 155)
386. “Bunu **bilerek** yaptınız, değil mi?” (Y. Ö. s. 155)
387. Bugün anlaşmaları hiçe **sayarak** Kıbrıs Türklerini egemenliği altına almaya kalkışan Yunanlılar, yarın yanılığa **düşerek** Türkiye’ye de saldırmaya kalkışabilirdi. (Y. Ö. s. 156)
388. Türk lokaline gidiyor, televizyonu **izleyerek** eve iyi haberlerle dönüyordu. (Y. Ö. s. 157)
389. İlk gün Atıl’ı karşısında görünce, soğuk soğuk **gülümseyerek**, “Bu yıl daha çok çalışacaksın, değil mi?” dedi. (Y. Ö. s. 157)
390. Işıl ışıl kara gözlerini öğretmenin gözlerine **dikerek** içinden geçenleri ona bakışlarıyla anlatmaya çalıştı. (Y. Ö. s. 158)
391. Kaşlarını **çatarak** gözlerini başka yana çevirdi. (Y. Ö. s. 158)
392. Evine geldiğinde, dostluk **göstererek**, öğütler vererek kendini toplamasına yardım etmeye çalışıyordu. (Y. Ö. s. 159)
393. “İlle de okula git!” **diyerek** sıkıştırmıyordu. (Y. Ö. s. 159)
394. Baba kaşlarını **çatarak** söze karıştı. (Y. Ö. s. 160)
395. “Bu saatte gidersem, almazlar!” **diyerek** anasını oyalıyordu. (Y. Ö. s. 160)
396. “Köyün çamuru,” **diyerek** parmaklarının arasına alıp ovaladı. (Y. Ö. s. 160)
397. Sonra elini yüreğinin üstüne **bastırarak**, “Şuram,” dedi. (Y. Ö. s. 161)
398. “Sonra **ağlayarak** uyanıyorum.” (Y. Ö. s. 161)
399. “Seni buraya gezip **eğlenerek** keyfedesin diye getirmedi.” (Y. Ö. s. 162)
400. Ana Atıl’a göz **kırparak**, “Almanların ölçsüz biçimde coşkuya **kapılarak** eğlenmek için kurdukları şenlik,” dedi. (Y. Ö. s. 162)
401. Çevresindekilere **uyarak** önlerinden geçenleri hiç durmadan alkışlıyordu. (Y. Ö. s. 163)
402. Çevresindekiler garip sesler **çıkarak** babaya bağıyorlardı. (Y. Ö. s. 163)
403. Atıl korkudan **titreyerek** babasının boynuna sımsıkı sarıldı. (Y. Ö. s. 164)

404. “Elimden gelse her şeyi göze **alarak** kaçıp gideceğim buralardan.” (Y. Ö. s. 164)
405. “Hele Ayşan’ı...” **diyerek** hıçkırma hıçkırma ağlamaya başladı. (Y. Ö. s. 164)
406. “Burada itile kakıla **çalışarak** üç beş kuruş kazanmaya çabalıyoruz.” (Y. Ö. s. 165)
407. “Bu tadı burada **ezilerek** kazanacağım milyonlara değişmem gayrı.” (Y. Ö. s. 165)
408. Babası dudak **bükerek** omzunu okşadı. (Y. Ö. s. 165)
409. “Köyünüzde sizden armağan **umarak**, elinize bakacak kimse yok mu?” (Y. Ö. s. 167)
410. Baba, görevliyi göğsünü **gererek** yanıtladı. (Y. Ö. s. 167)
411. Gündüzleri Kapalıçarşı’ya ve Mahmutpaşa’ya **giderek** yakınlarına armağanlar alıyorlardı. (Y. Ö. s. 167)
412. Sabırsızlığı **giderek** artıyordu. (Y. Ö. s. 168)
413. **Koşarak** okulun yolunu tuttu. (Y. Ö. s. 168)
414. Elini yüreğinin üstüne **bastırarak** soluğu yatıştırdı. (Y. Ö. s. 168)
415. “Bugün konuğumuz **olarak** istediğin yere otur.” (Y. Ö. s. 169)
416. Ayaklarını **sürüyerek** varıp en arka sıraya çöktü. (Y. Ö. s. 169)
417. “Karlı bir iş yapıyorum **sanarak** alıp götürdüm seni.” (Y. Ö. s. 169)
418. “Merdivenlerden inip çıkarken bile suçlu gibi ayaklarımın ucuna **basarak** yürüyordum.” (Y. Ö. s. 170)
419. İçini **çekerek** konuştu. (Y. Ö. s. 170)
420. Gözlerinden süzülen yaşları elinin tersiyle **silerek** belli belirsiz gülümsedi. (Y. Ö. s. 171)
421. Baba oğul umut ve sevinçle başlarını dikleştirip adımlarını **sıklaştırmak** çarşıya doğru uzaklaştılar. (Y. Ö. s. 172)
422. Dudaklarını **oynatarak** homurdanıyordu. (B. B. s. 7)
423. Yelesini **sıvazlayarak** sevecenlikle çıkıştı. (B. B. s. 7)
424. Ayaklarını **sürüyerek** geldi. (B. B. s. 7)
425. “İnsan ekmek yediği işi **severek** yapmalı.” (B. B. s. 7)

426. Babası söylenirken Mehmet önüne **bakarak** susuyordu. (B. B. s. 8)
427. Mehmet içini **çekerek** başını öte yana çevirdi. (B. B. s. 8)
428. Bu kez karısına **çıkışarak** konuştu. (B. B. s. 8)
429. Bilgiç bilgiç **gülümseyerek** yanıtladı kocasını. (B. B. s. 8)
430. Nalbant Nuri, **gülerek** oğluna döndü. (B. B. s. 9)
431. Elindeki dua kitabına gözlerini **dikerek** söyleşiye girişti. (B. B. s. 10)
432. Geceyi gündüze **katarak** hasta insanlara sağlık sağlamaya çalışıyor. (B. B. s. 10)
433. Çok değerli bir gerçeğe eriştim diye **düşünerek** göğüs geçirdi. (B. B. s. 11)
434. Tüm kötülükleri yok **ederek** düşünceye iyi yön verebilecek tek güç. (B. B. s. 11)
435. Benliğini saran acıyla **kıvrınarak** düşünmeye sürdürdü. (B. B. s. 11)
436. Pusup durmakta olan Şerife Gelin, kaynatasının ettiğini görünce **bağırarak** bebesine koştu. (B. B. s. 12)
437. İkisini de **çekiştirerek** beşiğin üstünden uzaklaştırdı. (B. B. s. 12)
438. Olduğu yere çökerken kuşkuyla çevresine **bakarak** buruk buruk gülümsedi. (B. B. s. 12)
439. İnsan can acısını ağıtlar, türküler düzüp ilençler **söyleyerek** dile getirmekte. (B. B. s. 12)
440. “Sen hii **diyerek** beşiğe doğru atılınca oğlancık öldü sandım.” (B. B. s. 13)
441. Başını öne **eğerek** çıktı odadan. (B. B. s. 13)
442. “Hısım olduğu için gecikmesinden **eksiklenerek** geldi bebek kutlamaya.” (B. B. s. 14)
443. Nalbant Nuri, geleneğe **uyarak** oğullarına da öğretmişti sınıkçılığı. (B. B. s. 15)
444. Böyle ünlü olmasına karşın, **istemeyerek** öyle bir yanlış iş yapmıştı ki! (B. B. s. 15)
445. Sınıkçı Kadir **dertlenerek acınarak** bacağı kırıp yeniden sarmış. (B. B. s. 16)
446. Başını beşiğin tahtasına dayayıp gözlerini oğluna **dikerek** sabahlıyordu. (B. B. s. 16)

447. “Kepek kavurup tülbente **sararak** göbeğinin üstüne koyarsan ağrı diner.” (B. B. s. 17)
448. “Ağlarken ayaklarını karnına **ęekerek** kıvranıyorsa, ağlamasının nedeni karın ağrısıdır.”(B. B. s. 17)
449. Saçlarına yapıştı hemen, **ęekiřtirerek** okşamaya girişti. (B. B. s. 19)
450. Kıyıdaki taşın stne **koyarak** tokağla dvyordu. (B. B. s. 19)
451. İki de bir durup moraran ellerini **hohlayarak** ısıtmaya yelteniyordu. (B. B. s. 19)
452. “Diş etlerini kaşsın” **diyerek** eline kğck bir ekmek verdi. (B. B. s. 21)
453. Ana **koşarak** geldi. (B. B. s. 21)
454. şerife Gelin, onu hoplatıp **zıplatarak** gnln yapmaya girişti. (B. B. s. 22)
455. Dudaklarını **bzerek** ağlamaya başladı. (B. B. s. 22)
456. Ninesi okşayıp **perek** korkacak bir şey olmadığını syleyince yatıştı. (B. B. s. 22)
457. Tavuklara doğru elini **uzatarak** glmeye başladı. (B. B. s. 22)
458. şerife **glerek** kaynanasına takıldı. (B. B. s. 23)
459. Sesi **titreyerek** kuşkuyla atıldı. (B. B. s. 24)
460. Syleşiler **giderek** glnę konulara dnşt. (B. B. s. 25)
461. Ere **emekleyerek** gelip ninesine sokulmak istedi. (B. B. s. 26)
462. Nine bğrr gibi sesler **ęıkararak** Ere’ın stne atıldı. (B. B. s. 26)
463. Mehmet’le babası **koşarak** geldiler. (B. B. s. 26)
464. Tatlı szler **syleyerek** yatıştırmaya koyuldu. (B. B. s. 26)
465. Ağzından kpkler **saçarak** bar bar bağırıyor. (B. B. s. 26)
466. Oğluyla kocasının yzlerine tkrr gibi **bakarak** ęıkıřtı. (B. B. s. 27)
467. Baba, ninenin sırtını **sıvazlayarak** sordu. (B. B. s. 27)
468. Bir yandan emeklerken bir yandan da ot yastıklara **tutunarak** yürümeye başlamıştı. (B. B. s. 30)
469. Annesi onu mangalın kenarından **tutunarak** ayağa kalkmaya ęalıřırken görebildi. (B. B. s. 30)

470. **Emekleyerek** varıp ninesinin kucağına atıldı. (B. B. s. 31)
471. Babasının tahtadan yontup **oyarak** yaptığı göz alıcı bir firıldaktı bu. (B. B. s. 32)
472. **Koşarak** uzaklaşırken arkasına bakmadan bağırdı. (B. B. s. 32)
473. Şaşkınlığı geçince yumruklarını **sıkarak** bağıra çağıra komşu çocuğun peşinden koşmaya başladı. (B. B. s. 32)
474. Kedi yavrularının peşine **takılarak** başını alıp gidiyordu. (B. B. s. 32)
475. Son **olarak** bohçalayıp sırtladı. (B. B. s. 33)
476. **Koşarak** çamaşırlıktan çıktı. (B. B. s. 33)
477. İki gidip bir **durarak** bağıryorlardı. (B. B. s. 34)
478. **Koşarak** onun yanına vardı. (B. B. s. 34)
479. İçini saran dayanılmaz acının etkisiyle dizlerini **dövere** ağlamaya başladı. (B. B. s. 35)
480. **Bağırarak** sözünü kesti kocasının. (B. B. s. 35)
481. Kolundan tutup **çekştirerek** sözünü tamamlamasına engel oldu. (B. B. s. 35)
482. Çam sakızı cezvede **ısıtılarak** yumuşatılır. (B. B. s. 37)
483. Karşısına geçip **göstererek**, “Öcü vay oyda” diyordu. (B. B. s. 37)
484. Belli belirsiz **gülümseyerek** takılıyordu torununa. (B. B. s. 37)
485. Amacı kümeden yumurta **alarak** anasına pişirtip yemektir. (B. B. s. 38)
486. **Kabararak** gurklamaya başlamıştı. (B. B. s. 38)
487. Dizin dizin **giderek** yaklaşmaya yeltendi. (B. B. s. 38)
488. Böyle **diyerek** akla gelmedik sözleri yağdırıyordu. (B. B. s. 39)
489. Tekmeler **savurarak** kümese doğru kış kışladı. (B. B. s. 39)
490. Kollarının arasına **alarak** sızıp gitmişti. (B. B. s. 39)
491. **Giderek** kendilerine utanç veren bu çocuğu aramaz olmuşlardı. (B. B. s. 40)
492. Almanya düşleri kurdu gözlerini tavana **dikerek**. (B. B. s. 40)
493. Gözünün içine **bakarak** çevresinde dönüp duruyordu. (B. B. s. 42)

494. Dudaklarını sımsıkı **yumarak** direndi. (B. B. s. 43)
495. Soluk alma gücü **giderek** azalıyordu. (B. B. s. 43)
496. Gözlerini yavrusunun gözlerine dikip dualar **mırıldanarak** başını bekledi. (B. B. s. 44)
497. Ölçüp **biçerek** öldürme işini sindirmeye çalışıyordu. (B. B. s. 46)
498. Çit arkalarına sinerek ağaç tepelerine **pusarak** hep düşmanını kolluyordu. (B. B. s. 46)
499. **Koşarak** ahıra girdi. (B. B. s. 47)
500. İdris tozu duman **katarak** yaklaşmaktaydı. (B. B. s. 47)
501. Tahtaları yontup **oyarak** güzel bir güvercinlik yapmıştı. (B. B. s. 48)
502. Omuzlarından tutup **sarsarak** çıkıştı. (B. B. s. 50)
503. İç **çekerek** ebenin sözünü böldü. (B. B. s. 51)
504. “Anan baban içerdeler.” **diyerek** uzaklaştı gitti. (B. B. s. 51)
505. “Gezgin **olarak** Almanya’ya gideceksin.” (B. B. s. 52)
506. Nine iki büklüm **olarak** ağlamaya başladı. (B. B. s. 53)
507. Oğlumla beni **kurşunlayarak** oç almaya kalkıştılar. (B. B. s. 53)
508. Nine, yemin **ederek** söz verdi oğluna. (B. B. s. 54)
509. Birkaç parça eşyayı derleyip **toparlayarak** çekip gidecekti. (B. B. s. 56)
510. “Yasaları hiçe **sayarak** insanlığı ayak altına almaktır.” (B. B. s. 56)
511. “Dalsız budaksız **kalarak** sürünecekler.” (B. B. s. 56)
512. Sağlığı **giderek** düzelmekteydi. (B. B. s. 57)
513. Bu konu açılınca **ağlayarak** dövünmeye başlıyordu. (B. B. s. 58)
514. Bu sözleri duyunca ağı yemiş gibi **böğürerek** kocasına çıkışıyordu. (B. B. s. 58)
515. Adamın önerisine **uyarak** büyükçe bir sepet aldı. (B. B. s. 59)
516. Akşamüstü cebi dolu **olarak** eve döndü. (B. B. s. 59)
517. İlk günlerin coşkusu **giderek** sönmeye başladı. (B. B. s. 61)

518. Boş boş **dikilerek** oyun oynayan kümelere bakıyorlardı. (B. B. s. 61)
519. Diz boyu çamuru **aşarak** bayırı tırmanıyorlardı. (B. B. s. 61)
520. Erek başına geleni **ağlayarak** anlattı. (B. B. s. 62)
521. Dersliğin kapısına gelip çocuklarını koltuğunun altına **alarak** öğretmenle görüşüyorlardı. (B. B. s. 62)
522. Dizinin dibine **oturarak** evdeki tüm kitapların hepsini okudu. (B. B. s. 64)
523. “Soyulunca öyle güzel koku yayıyor ki.” **diyerek** tanımlamaya girişti. (B. B. s. 66)
524. Yakan top, seksek **oynayarak** gün geçiriyorlardı. (B. B. s. 66)
525. Onu **düşünerek** kendini Hikmet’in ağabeyi yerine koyuyordu. (B. B. s. 67)
526. Evcilik oyunlarına konuk **olarak** katılıyordu. (B. B. s. 67)
527. İlk iş **olarak** komiser, anaya çıkıştı. (B. B. s. 67)
528. İç **çekerek** görevliyi yanıtladı. (B. B. s. 68)
529. Ana gözyaşlarını **silerek** yanıtladı. (B. B. s. 68)
530. Yavrularını döküp **saçarak** kalkıp işe gidiyorlar. (B. B. s. 68)
531. **Giderek** tavsadı. (B. B. s. 69)
532. Bilyenin tanesi yirmi beş kuruş **olarak** saptanıyordu. (B. B. s. 69)
533. **Diyerek** ilendiği günler de oluyordu. (B. B. s. 71)
534. Erek omzunu **silkerek** arkasını döndü. (B. B. s. 72)
535. Çikletleri **açarak** top ya da bisiklet çıkıp çıkmadığını denetledi. (B. B. s. 72)
536. Allah’tan sabır **dileyerek** yüzünü yıkamaya gitti. (B. B. s. 73)
537. İkide bir itip **kakıştırarak** ya da çekiştirip **savurtarak** tedirgin ediyorlardı. (B. B. s. 74)
538. Övgüler **söyleyerek** gözyaşları içinde öptü okşadı Erek’in resmini. (B. B. s. 75)
539. “Pek uzak olmadığına göre **yürüyerek** gidin.” (B. B. s. 77)
540. Bir kez daha gelmek için **sözleşerek** oradan ayrıldılar. (B. B. s. 78)
541. **Ağlayarak** çıkıştı. (B. B. s. 78)

542. “Paran kadar **eğlenerek** çekilip gelseydin.” (B. B. s. 78)
543. Kollarını kıvrıp düğmelerini **ilikleterek** yerleşti ceketinin içine. (B. B. s. 80)
544. “Bahşış **olarak** kaç para verirse versin, ses çıkarma.” (B. B. s. 80)
545. Hafta sonunu **düşleyerek** mağazanın içinde dolaşıyordu. (B. B. s. 80)
546. Ensesini elleriyle **kapatarak** oradan uzaklaştı. (B. B. s. 81)
547. “Birkaç gün böyle **yaparak** semti tanımalısın.” (B. B. s. 81)
548. Yavaş yavaş **yürüyerek** eve vardılar. (B. B. s. 81)
549. Yılışık yılışık **gülerek** takıldı. (B. B. s. 83)
550. Erek, **şişinerek** yanıtladı. (B. B. s. 83)
551. “**Çalışarak** kazandım.” (B. B. s. 83)
552. Lunapark parası istemeyeceklerini **söyleyerek** ayrıldılar. (B. B. s. 84)
553. Erek içini **çekerek** Türkan’ı yanıtladı. (B. B. s. 84)
554. Erek, boş **bulunarak** sordu. (B. B. s. 85)
555. İç **çekerek** bakınırken, “Bak, bak,” dedi. (B. B. s. 85)
556. **Çalışarak** kazanmaya kalkışsa, iki ya da üç eve sepet taşıması gerekirdi. (B. B. s. 87)
557. “Kazanacağımı **sanarak** sürdürdüm oyunu.” (B. B. s. 88)
558. Oğlunu **göstererek** öğretmene bir şeyler söyledi. (B. B. s. 89)
559. Ertuğ’un elinden **tutarak** Erek’in yanına götürdü. (B. B. s. 89)
560. “Sen de en iyi arkadaşımsın.” **diyerek** gönlünü aldı. (B. B. s. 90)
561. İvedi işleri olduğunu **söyleyerek** eve girmedi. (B. B. s. 91)
562. “Gezdiği yerde öçten söz **ederek** bize atıp tutuyormuş.” (B. B. s. 92)
563. Bunları **söyleyerek** olduğu yere çöktü. (B. B. s. 93)
564. Gözlerini bir noktaya **dikerek** düşünmeye başladı. (B. B. s. 93)
565. Yumruğuyla göğsünü **döverek** bağıırıp çağırmaya başladı. (B. B. s. 93)

566. “Taşıt kazasında **istemeyerek** iki kişinin ölümüne neden oldu da ondan.” (B. B. s. 94)
567. Dayının önerisine **uyarak** konuyu kapattılar. (B. B. s. 95)
568. Ereğ **kızarak** yanıtladı. (B. B. s. 96)
569. Ereğ’i oda kapısında görünce, “Ereğ gelmiş.” **diyerek** yatağından fırlayıp sarıldı. (B. B. s. 96)
570. “Babam o tür kitapları sürekli **olarak** okumamı istiyor.” (B. B. s. 96)
571. “**Severek** okuduğumu görünce babam da sık sık kitap alıyor.” (B. B. s. 97)
572. “İşte Ereğ.” **diyerek** onu babaya tanıştırdı. (B. B. s. 97)
573. Ereğ, **kızarak** önüne baktı. (B. B. s. 97)
574. “Çekilecek epey yazı var.” **diyerek** çalışmaya başladı. (B. B. s. 98)
575. Kapı ile pencere arasında gidip **gelerek** sıkıntısını dağıtmaya çalıştı. (B. B. s. 99)
576. **Giderek** dizlerinin bağı çözülüyordu. (B. B. s. 99)
577. Yıllar önce, kan davasından **tiksinerek** köyünden, ailesinden kopmuştu. (B. B. s. 100)
578. Ayıngacılar da onu korkak, nankör, hain sözcükleriyle **aşağılayarak** silip atmışlardı. (B. B. s. 100)
579. Babası, başını iki yana **sallayarak** yanıtladı. (B. B. s. 101)
580. Sonra **koşarak** Ertuğlara yollandı. (B. B. s. 101)
581. Kalbin işleyişini, kirlı kanı emip akciğerelele temiz kanı pompalayışını **çizerek yazarak** bir bir açıkladı. (B. B. s. 101)
582. Ereğ, bir an **ikirciklenerek** Ertuğ’un gözlerine baktı. (B. B. s. 104)
583. Ereğ her birini **anlatarak** çok iyi tanıttı. (B. B. s. 104)
584. Ertuğ içini **çekerek** arkadaşına çıkıştı. (B. B. s. 104)
585. Gözlerini kısıp dişlerini **çıkarak** sözünü sürdürdü. (B. B. s. 105)
586. Bir yıl sonra anama, babama kavuşacağım diye kurarken yüreğı yerinden **fırlayarak** kuş gibi uçup gitmelere kalkıştıyordu. (B. B. s. 106)

587. Yüksüz **olarak** gezmenin tadını çıkarmak istiyorlardı. (B. B. s. 107)

588. Hoşgörünüze **güvenerek** öteberi almak istiyorum.” (B. B. s. 108)

589. “Örnek **olarak** başka alıcılar da girmek isteyecek içeriye.” (B. B. s. 109)

590. Son soluğunu verirken nötron bombalarını bulanlara, yapanlara ve insan öldüren insanlara selam **ederek** diyordu ki...(B. B. s. 111)

4.4.1.2. Bağlama Zarf-fiil Eki

Bağlama zarf-fiil eki *-(y)Ip* ekidir.

4.4.1.2.1. *-(y)Ip*

Ergin, ekin Eski Türkçede *-p* şeklinde olduğunu belirterek Batı Türkçesine geçerken önündeki yardımcı vokal ekin bünyesine dahil zannedilmiş, böylece ek Batı Türkçesinde iki sesli olmuştur (Ergin, 2005: 340) şeklinde ifade eder.

-Ip / -Up zarf-fiil eki iki kılışın birbiri ardınca veya aynı zamanda gerçekleştiğini gösterir ve bu zaman yakınlığı bazen iki fiilde bir tek kılışın sürekliliği anlatımını yaratır (Banguoğlu, 2004: 429).

Bayraktar, *-(y)Ip* ekinin sıkça kullanılan zarf-fiil eklerinden biri olduğunu, esas cümlenin yüklemine bazen de yan cümlenin yüklemine bağlandığını söyler ve “Eklendiği fiile iki anlam katabilir: Bağlaç yerine geçerek “ve” bağlacı gibi kullanılabilirdiği gibi “-arak/-erek” anlamı katarak bağlandığı fiilin tarzını da bildirebilir.” (Bayraktar, 2004: 139) şeklinde açıklar.

1. Çocuklar ayaza aldırmadan, okul bahçesinde **koşuşup** duruyorlardı.(Y. Ö. s. 7)
2. Yanakları al al olmuş, burunları **kızarıp** dudakları morarmıştı. (Y. Ö. s. 7)
3. Buzlar ayaklarının altında çıtır çıtır **çatlayıp** dağıldıkça, sevinçten uçuyorlardı. (Y. Ö. s. 7)
4. Ders yılının ortasında **çekip** gitmek iyi olmayacak. (Y. Ö. s. 8)
5. “Beni **alıp** oralara götürseydi,” diye içini çekmekten kendini alamadı. (Y. Ö. s. 8)
6. Sonra birden boş **bulunup** söze karıştı. (Y. Ö. s. 8)

7. Gözlerini bir noktaya **dikip** kendinden geçiyor, sorulanları duymuyor, söylenenleri anlamıyordu o sırada. (Y. Ö. s. 9)
8. Tüm kaygıları **silinip** gidiyor, içi sevinç ve coşkuyla **dolup** taşıyordu. (Y. Ö. s. 9)
9. Çevresinden **kaçıp** giden arkadaşları, işte böyle düşünüyorlardı. (Y. Ö. s. 10)
10. Bir solukta arkadaşlarıyla **kucaklaşıp** vedalaştı. (Y. Ö. s. 10)
11. “**Horlayıp** aşağılarlar.” (Y. Ö. s. 10)
12. “Kendi töre ve inançlarından **sapıp** soysuzlaşma!” (Y. Ö. s. 11)
13. İçinde **dolup** taşan yolculuk coşkusuyla bir solukta derdi, kaygısı silindi gitti. (Y. Ö. s. 11)
14. Hemen eve **girip** oyuncak sepetini aldı. (Y. Ö. s. 11)
15. “Oyun yerlerinde istediğin gibi **koşup** oynayabilirmişsin.” (Y. Ö. s. 12)
16. Elindeki boş sepeti avlunun kıyısına **fırlatıp** odaya girdi. (Y. Ö. s. 12)
17. “Len, geveze oğlan, kapı önünde kimlerle çene **çalıp** duruyorsun?” (Y. Ö. s. 12)
18. Atıl ağzına el kadar bir parça gözleme **tıkıp** ağzı dolu dolu sordu. (Y. Ö. s. 13)
19. Gözleme kırıntılarını avludaki kümesin önüne **silkip** gelecekti. (Y. Ö. s. 13)
20. Atıl onu koltuk altlarından **kavrayıp** havaya kaldırdı. (Y. Ö. s. 13)
21. Omuz silkerek sofraya bezini **dürüp** kaldırdı. (Y. Ö. s. 13)
22. Sonra **götürüp** kendilerini izlemekte olan anasının kucağına oturttu. (Y. Ö. s. 14)
23. “Bir türlü **unutup** avutamıyorum.” (Y. Ö. s. 14)
24. “Başımızdaki kadın yanıma **gelip** öfkeli öfkeli söylendi.” (Y. Ö. s. 14)
25. Anası **koklayıp** öperek bağına bastı kızını. (Y. Ö. s. 14)
26. “İçimiz **yanıp** dururken bağına taş **basıp** ağlamamayı öğrettiler bize.” (Y. Ö. s. 15)
27. “**Kanatlanıp** uçmak geliyor içimden.” (Y. Ö. s. 15)
28. “Yüreğimi **yakıp** tutuşturuyor.” (Y. Ö. s. 15)
29. “Çarşıya **götürüp** yemiş alıvereceğim sana.” (Y. Ö. s. 16)

30. “Emme ‘curk!’ **edip** yutmak yok sakızı!..” (Y. Ö. s. 16)
31. “Birazdan **çekip** gideceksin.” (Y. Ö. s. 16)
32. Başını ellerinin arasına **alıp** avunmaya başladı. (Y. Ö. s. 17)
33. Ayşan olanca sesiyle **bağırıp** ağlıyordu. (Y. Ö. s. 17)
34. “Kucağımdan **kurtulup** kaçmak için uydurdu.” (Y. Ö. s. 17)
35. **Çekip** almak istedi anasının kucağından. (Y. Ö. s. 17)
36. Onun da ağlamaktan gözleri **kızarıp** şişmişti. (Y. Ö. s. 18)
37. Sonra birkaç kez **dönüp doğup** büyüdüğü yerlere baktı. (Y. Ö. s. 18)
38. Araba **hızlanıp** yola koyulunca, arkadaşlarına el salladı. (Y. Ö. s. 18)
39. “Hemen **inip** kar birikintilerini süpürmem gerek.” (Y. Ö. s. 18)
40. Şoför karları **temizleyip** yerine geçti. (Y. Ö. s. 18)
41. Hele Atıl korkudan başını anasının koltuk altına sokmuş, **titreyip** duruyordu. (Y. Ö. s. 20)
42. Şoför keyifli keyifli konuşmaya **başlayıp** serüvenlerini anlatmaya girişti. (Y. Ö. s. 20)
43. Sonra tehlikeyi atlatmanın verdiği gevşeklikle anasının omzuna **yaslanıp** uyuyakaldı. (Y. Ö. s. 20)
44. Yol gösterenler ikide bir arabaya **girip** ısınıyorlardı. (Y. Ö. s. 20)
45. Coşkuyla ayağa **kalkıp** herkesten önce yere atladı. (Y. Ö. s. 21)
46. Oradan **sıyrılıp** kalabalığı yarararak babasını buldu, **varıp** onun eline yapıştı. (Y. Ö. s. 21)
47. “Ayak altında **dolaşıp** durma.” (Y. Ö. s. 21)
48. Atıl söyleyişi **kesip** burnunu cama dayadı. (Y. Ö. s. 21)
49. Bir süre dişini **sıkıp** uslu uslu bekledi. (Y. Ö. s. 22)
50. Çocuğun elinden **tutup** giderken, anası önlerine çıktı. (Y. Ö. s. 22)
51. Atıl hemen **gidip** demirleri elledi. (Y. Ö. s. 23)
52. Bir süre **düşünüp** taşındı, sonra yine dürtükledi anasını. (Y. Ö. s. 23)

53. Anası sabırsızlıkla **kesip** attı. (Y. Ö. s. 23)
54. Hep birden **ayaklanıp** dışarıya uğradılar. (Y. Ö. s. 23)
55. “**Didikleyip** durma beni.” (Y. Ö. s. 23)
56. İnsanlar kapılarda **düğümlezip** kalmışlardı. (Y. Ö. s. 24)
57. Babası binbir zorlukla kalabalığı **yarıp** anasını trene bindirmişti. (Y. Ö. s. 24)
58. Arkadan Atıl’ı **kucaklayıp** bohça gibi pencereden içeriye tıktı. (Y. Ö. s. 24)
59. Kendini bildi bileli hiç böyle **itilip** kakılmamıştı. (Y. Ö. s. 24)
60. İnsancıklar yerlerde **kıvrılıp** mışıl mışıl uykuya geçmişti. (Y. Ö. s. 25)
61. Anası da onun gibi olduğu yerde **sızıp** gitmişti. (Y. Ö. s. 25)
62. Sigaranın birini **yakıp** ötekini söndürüyordu. (Y. Ö. s. 25)
63. Sevinçle **silkinip** ayağa kalktı. (Y. Ö. s. 25)
64. Yerdekiler **ayılp** kendilerini savunamıyorlardı. (Y. Ö. s. 25)
65. “Kimseyi tedirgin etmeyelim diye aç susuz dişimizi **sıkıp** duruyoruz.” (Y. Ö. s. 26)
66. Tuvalete **girip** ellerini yüzlerini yıkadılar. (Y. Ö. s. 26)
67. Tren durunca, baba bavulu eline **alıp** öne düştü. (Y. Ö. s. 27)
68. Sırtını **dayayıp** rahatladığını sınavacaktı. (Y. Ö. s. 27)
69. Anası çekiştirmese oralarda **takılıp** kalacaktı. (Y. Ö. s. 27)
70. Yolcular telaşla **kaynaşıp** duruyorlardı. (Y. Ö. s. 27)
71. İkide bir **duraklayıp** çevresine bakınıyordu. (Y. Ö. s. 27)
72. Köydeki dere belleğinde **küçülüp** ip gibi inceldi. (Y. Ö. s. 28)
73. “Ben de fırsat **bulup** tadamadım.” (Y. Ö. s. 28)
74. Dalgalar öfkeyle **gelip** kıyıya çarpıyordu. (Y. Ö. s. 28)
75. Yanında **bağrışıp** duran kadınların davranışlarını şaşkınlık içinde izliyordu. (Y. Ö. s. 29)
76. “Haydi, kısıklıvrak **yakalayıp** polise verelim.” (Y. Ö. s. 29)

77. Ancak polis **gelip** Atıl'ın kulağına yapışınca, neye uğradıklarını şaşıldılar. (Y. Ö. s. 29)
78. “Ne demeye **dürtükleyip** duruyorsun?” (Y. Ö. s. 29)
79. Oysa boş yere **bağırıp** çağırarak ortalığı karıştıran kendisiydi. (Y. Ö. s. 30)
80. “Önce karakola **gidip** ifade vereceksiniz.” (Y. Ö. s. 30)
81. Sonra da hiçbir şey yapmamış gibi vapura binerek **çekip** gittiler. (Y. Ö. s. 30)
82. Çaycı içeriye **girip** doğruca Atıl'ların önünde durdu. (Y. Ö. s. 31)
83. Atıl'ın yüzüne bakarken, utancından **ezilip** büzüldü. (Y. Ö. s. 31)
84. Birkaçını **koparıp** tırnaklarının arasında ezdi. (Y. Ö. s. 32)
85. Bir solukta, çaylarla simitleri **yalayıp** yuttular. (Y. Ö. s. 32)
86. Biletini alan döner demirden **geçip** salona giriyordu. (Y. Ö. s. 32)
87. Az önce nöbetini **bitirip** evine gitti. (Y. Ö. s. 32)
88. Baba hızla **atılıp** üç kişilik bir yer kapdı. (Y. Ö. s. 33)
89. Göz **açıp** kapayınca dek kendilerini vapurda buldular. (Y. Ö. s. 33)
90. Atıl iyi bir yer kapdığı için **sevinip** dururken, babasının çağrısıyla irkildi. (Y. Ö. s. 33)
91. Böylece kalabalığa **karışıp** caddeye çıktılar. (Y. Ö. s. 34)
92. Yokuşun başında **durup** şöyle bir soluklandılar. (Y. Ö. s. 34)
93. Baba onları kapının önüne **bırakıp** içeri girdi. (Y. Ö. s. 34)
94. Polise teşekkür **edip** karısıyla oğluna döndü. (Y. Ö. s. 34)
95. Olduğu yerde saatlerce **dikilip** kalacaktı. (Y. Ö. s. 34)
96. Ana, “**Varıp** oturalım,” dedi. (Y. Ö. s. 35)
97. Otobüse yerleşince, sırtlarını koltuklara **dayayıp** rahatça soluklandılar. (Y. Ö. s. 35)
98. “Öyleyse ağzını açarak sağa sola **bakınıp** durma!” (Y. Ö. s. 35)
99. O sırada ana başını arkaya **dayayıp** gözlerini kapadı. (Y. Ö. s. 36)
100. “Öyleyse **yakınıp** durma!” (Y. Ö. s. 36)

101. Sağa sola **dönüp** dururken anası uyandı. (Y. Ö. s. 36)
102. “Neden **kıpırdanıp** duruyorsun?” (Y. Ö. s. 36)
103. Köye mektup **yazıp** gördüklerinin tümünü anlatmaya karar verdi. (Y. Ö. s. 35)
104. Atıl anasının sözleriyle sıkıntıdan **sıyrılıp** yeniden Almanya düşlerini daldı. (Y. Ö. s. 37)
105. Bunların üzerinde gelişigüzel atılmış eşyalar gibi **bekleşip** duruyorlardı. (Y. Ö. s. 37)
106. Atıl’la anası dikilmekten yorulunca, bavulu yana **devirip** üstüne oturdular. (Y. Ö. s. 37)
107. Anası azık torbasındaki su şişesini **çıkarpıp** küçüğün ağzına yanaştırdı. (Y. Ö. s. 38)
108. Atıl **varıp** üç yaşındaki Figen’i kucağına aldı. (Y. Ö. s. 38)
109. “Gücünün yettiğince **yedirip** giydirir.” (Y. Ö. s. 38)
110. Almanca bir şeyler mırıldanarak kucağından **sıyrılıp** indi. (Y. Ö. s. 38)
111. “Korkudan gözlerimi **yumup** ellerimle kulaklarımı tıkadım.” (Y. Ö. s. 39)
112. “Demir kanatlarıyla camı çerçeveyi **indirip** içeriye girecek sandım.” (Y. Ö. s. 39)
113. **Şaşırıp** kaldı. (Y. Ö. s. 39)
114. “Koca bir demir kuş **konup** kalktı.” (Y. Ö. s. 39)
115. “Ananın yanına **gidip** oturacağım.” (Y. Ö. s. 40)
116. Atıl anasının eline **yapışıp** sevinçle babasının peşine takıldı. (Y. Ö. s. 41)
117. Kendini alana **inip** kalkan uçaklara kaptırmıştı. (Y. Ö. s. 41)
118. Kaşlarını **çatıp** dudaklarını büzerek, “Sus!” dedi oğluna. (Y. Ö. s. 41)
119. Tahta parçalarını **yontup** çentikleyerek can sıkıntısını gidermeye çalışırdı. (Y. Ö. s. 42)
120. “Bir an önce uçağa **girip** yerimize yerleşelim.” (Y. Ö. s. 43)
121. “Abuk sabuk sözler **edip** de yolcuları güldürme kendine.” (Y. Ö. s. 43)
122. Baba oğul hızla merdivenleri **çıkıp** uçağın kapısına vardılar. (Y. Ö. s. 43)
123. Atıl hemen cam kenarına **geçip** oturdu. (Y. Ö. s. 44)

124. Genç kız **eğilip** Atıl'ın kemerini yokladı. (Y. Ö. s. 44)
125. Sonra gülümseyerek **geçip** gitti. (Y. Ö. s. 44)
126. **Gidip** de gelmemek **gelip** de bulamamak var. (Y. Ö. s. 45)
127. Anası telaşla **uzanıp** onun ağzını kapadı. (Y. Ö. s. 45)
128. “Yuvamdan **kopup** gurbete gidiyorum.” (Y. Ö. s. 45)
129. Uçağı saran bulutları görünce **şaşırp** kaldı. (Y. Ö. s. 45)
130. Atıl sarı kutuyu eline **alıp** evirdi, çevirdi. (Y. Ö. s. 46)
131. **Uzanıp** tokayı açtı. (Y. Ö. s. 46)
132. Bir süre sonra hosteslerden biri koca bir kutuyla **gelip** Atıl'a seslendi. (Y. Ö. s. 46)
133. Birden, “hık!” **edip** yerine çöktü. (Y. Ö. s. 46)
134. Atıl sarı kutuyu cebine **koyup** onları izlemeye başladı. (Y. Ö. s. 47)
135. Anası onun boynunu sağa sola **uzatıp** durduğunu görünce, “Gel!” dedi. (Y. Ö. s. 47)
136. Sonra bir ucunu ağzına **sokup** tadına bakmak istedi. (Y. Ö. s. 47)
137. Hemen kutuyu eline **alıp** işe girişti. (Y. Ö. s. 47)
138. Önlerindeki masaları **açıp** tepsileri önüne koydu. (Y. Ö. s. 48)
139. “Bunca yolcunun oraya **gidip** el yıkaması olacak iş değil!” (Y. Ö. s. 48)
140. Hostes, bezleri **toplayıp**, arkadan yemekleri getirdi. (Y. Ö. s. 48)
141. Bir solukta **yalayıp** yutmuşlardı. (Y. Ö. s. 48)
142. **Oflayıp** puflayarak kutuyu cebine soktu. (Y. Ö. s. 49)
143. Cebinden sarı kutuyu **çıkarp** minik topu yuvaya sokmak için epey uğraştı. (Y. Ö. s. 49)
144. Avucuna sakladığı ekmeğin son lokmasını da ağzına **alıp** arkasına sakladı. (Y. Ö. s. 49)
145. Köydeyken de evin kırık aynasına **bakıp bakıp** gülümserdi. (Y. Ö. s. 50)
146. “Helanın boş **olup** olmadığını anlamak için tokmağın üstündeki göz gibi yere bakacaksın.” (Y. Ö. s. 50)

147. Uçağı ön tarafına doğru **uzaklaş**ıp gitti. (Y. Ö. s. 50)
148. İçinde **kaynaş**ıp duran duyguları yorumlayamıyordu. (Y. Ö. s. 50)
149. Onu **kavray**ıp kendini yukarı çekmek istedi. (Y. Ö. s. 51)
150. Utana sıkıla kilidi **aç**ıp dışarıya çıktı. (Y. Ö. s. 51)
151. “Kendisini gizli bir yerden **gözley**ip başına gelenleri gören mi olmuştu?” (Y. Ö. s. 51)
152. derken, dengesini **yitir**ip oturağın içine düştü. (Y. Ö. s. 51)
153. Giysilerini **çık**arıp büyükçe bir havluya büründü. (Y. Ö. s. 52)
154. Genç kızlar onu **okşay**ıp öpmekten kendilerini alamadılar. (Y. Ö. s. 52)
155. Genç kızların arasından sıyrılarak hızla **var**ıp pilotun elini tuttu. (Y. Ö. s. 53)
156. “Neden çakıyı **çık**arıp vermedin?” (Y. Ö. s. 53)
157. Hostes ablalarla ne güzel **gül**üp konuşuyordu. (Y. Ö. s. 53)
158. “Çocuğın kemerini **bağ**layıp gitmek zorundayım.” (Y. Ö. s. 54)
159. Çevresindekiler yüzlerine ters ters **bak**ıp arkalarından homurdanıyorlardı. (Y. Ö. s. 55)
160. Uçaktaki hosteslerden biri, soluk soluğa koşarak **gel**ip içeriye girdi. (Y. Ö. s. 55)
161. Baba **uzay**ıp giden konuşmayı sabırsızlıkla **kes**ip attı. (Y. Ö. s. 56)
162. Atıl hemen boynunu **uzat**ıp babasının parmağıyla gösterdiği yere baktı. (Y. Ö. s. 56)
163. Çevresinde **ol**up bitenleri **algı**layıp yorumlamaya çalışıyordu. (Y. Ö. s. 56)
164. “Bavullar neden öyle **dön**üp duruyorlar?” (Y. Ö. s. 57)
165. Bavulları gelince **uzan**ıp alıyorlar, kalabalıktan **çöz**ülüp gidiyorlardı. (Y. Ö. s. 57)
166. Bavulu **aç**ıp şöyle bir baktı. (Y. Ö. s. 57)
167. Soluk soluğa **var**ıp, kalkmak üzere olan otobüse bindiler. (Y. Ö. s. 58)
168. Ama merdivenin ayağının altından **kay**ıp gitmekte olduğunu sandı. (Y. Ö. s. 58)
169. Atıl dereden atlar gibi “Hoop!” **ed**ip attı kendini. (Y. Ö. s. 58)

170. Sanki buradaki çirkin yapılardan kaçmak için taa ötelere **gidip** konmuşlardı. (Y. Ö. s. 59)
171. Sonra odasına **girip** kapısını kapadı. (Y. Ö. s. 60)
172. Başını **kaldırıp** babasının yattığı yatağa iyice baktı. (Y. Ö. s. 60)
173. Sonra **gelip** yeniden kapının önüne dikildi. (Y. Ö. s. 60)
174. Merdivenlerden yavaşça **inip** sokağa çıktı. (Y. Ö. s. 60)
175. Yorganı üstünden **atıp** yataktan kalktı. (Y. Ö. s. 60)
176. Ertesi gün ana babası erkenden **kalkıp** işe gittiler. (Y. Ö. s. 61)
177. Küçük radyoyu **açıp** konuşulanlara kulak verdi, hiçbir şey anlamadı. (Y. Ö. s. 61)
178. Yemeği **ısıtıp** karnını doyurmaya karar verdi. (Y. Ö. s. 61)
179. Çocuk bir an **susup** dik dik Atıl'ın yüzüne baktı. (Y. Ö. s. 62)
180. Ekmek kabında yarım ekmek vardı, iki dilim **kesip** aldı. (Y. Ö. s. 62)
181. Merdivenlerden koşarcasına **inip** çocuğun yanına vardı. (Y. Ö. s. 62)
182. Sonra kolundan **tutup** sürükleyerek odaya soktu. (Y. Ö. s. 63)
183. Anası onu öfkeyle **çekip** kopardı Atıl'dan. (Y. Ö. s. 63)
184. İki dilim ekmeği kuru kuruya **yiyip** içindeki ezikliği bastırdı. (Y. Ö. s. 63)
185. Yusuf'un anasına **gidip** sobayı yakıvermesini söyleyecekti. (Y. Ö. s. 63)
186. Atıl korkuda yatağa **girip** yorganın altına sinmişti. (Y. Ö. s. 64)
187. **Konuşup** kendini savunacaktı. (Y. Ö. s. 64)
188. Baba hemen **uzanıp** tencereyi eline aldı. (Y. Ö. s. 64)
189. Dengesini **yitirip** divandan yere düştü. (Y. Ö. s. 64)
190. "Az kaldı evimi **yakıp** kül edecektiniz." (Y. Ö. s. 65)
200. Ev sahibi yüzünü ekşiterek **çekip** gitti. (Y. Ö. s. 65)
201. "**Varıp** öteki mahalleye gidelim." (Y. Ö. s. 65)
202. Anası babası **çıkıp** gidince, yüzünü yastığa **gömüp** ağlamaya başladı. (Y. Ö. s. 65)
203. Eski semtlerine **gidip** Yusuf'la oynamak istediğini bildirdi. (Y. Ö. s. 66)

204. Atıl anasını dinlerken gözlerini bir noktaya dikerek **dalıp** gitti. (Y. Ö. s. 66)
205. Yiyeceklerin olduğu gibi durduğunu görünce, **öfkelenip** bağırıyordu. (Y. Ö. s. 66)
206. Pencerenin önüne **oturup** köyü düşlüyordu. (Y. Ö. s. 66)
207. Biraz **sıkılıp** bunaldım diye, hemen **kaçıp** gidemem. (Y. Ö. s. 67)
208. Durağa **varıp** beklemeye başladılar. (Y. Ö. s. 67)
209. Kahvaltılarını **edip** evden çıktılar. (Y. Ö. s. 67)
210. Sevinç içinde **koşup** pencere kenarında bir yer buldu kendisine. (Y. Ö. s. 68)
211. “Sonra hırsız diye polise **verip** hapse atarlar.” (Y. Ö. s. 68)
212. **Düşleyip** durduğu Almanya’yla karşılaşmanın coşkusu içindeydi. (Y. Ö. s. 68)
213. Anasından **ayrılıp** babasının önüne geçti. (Y. Ö. s. 69)
214. İçinden, bir gün haberi olmadan bu tabancayı **alıp** eve götüreyim, oğlumu sevindireyim, dedi. (Y. Ö. s. 69)
215. Kimisiyle **durup** konuşuyor, kimisiyle yalnızca selamlaşıyorlardı. (Y. Ö. s. 69)
216. Baba kısa bir süre hoşbeş **edip** onlardan ayrıldı. (Y. Ö. s. 70)
217. “Vaaay! Osman, gel bakalım,” diyerek **açılıp** aralarına almak istediler. (Y. Ö. s. 70)
218. Atıl bu candanlığa **şaşırp** kalmıştı. (Y. Ö. s. 70)
219. Aynı köyde **doğup** birlikte büyümüşlerdi. (Y. Ö. s. 70)
220. Ana, erkenden **kalkıp** çamaşıra girişti. (Y. Ö. s. 71)
221. Sıraya **girip** pul aldılar. (Y. Ö. s. 71)
222. Sonra mektupları kutuya **atıp** çıktılar. (Y. Ö. s. 71)
223. Baba oğul **oturup** köydekilere mektup yazdılar. (Y. Ö. s. 71)
224. Işıl ışıl caddelerden **geçip** evlerinin bulunduğu semte ulaştılar. (Y. Ö. s. 71)
225. Bir gün bakkala **gidip** süt istedi. (Y. Ö. s. 72)
226. Tertemiz **giyinip** taranmış Alman çocukları, salıncaklara biniyor, kayak kayıyor, **gölüşüp** koşuşarak neşe içinde oynuyorlardı. (Y. Ö. s. 72)

227. Atıl çayla ekmek **alıp** dükkandan çıkıyordu. (Y. Ö. s. 72)
228. Burada yalnızca **yyip** içilecek şeyler satılıyordu. (Y. Ö. s. 72)
229. Atıl onu evin içine dek **götürüp** koltuğa oturttu. (Y. Ö. s. 73)
230. Hemen **koşup** kalkmasına yardım etti. (Y. Ö. s. 73)
231. Sonra kararsızlığını **yenip**, uzatılan eli içtenlikle sıktı. (Y. Ö. s. 73)
232. Çantasını **açıp** para vermek istedi. (Y. Ö. s. 73)
233. Okula **gidip** gitmediğini sordu. (Y. Ö. s. 74)
234. “Yabancı işçilerin ülkelerinde **çalışıp** para kazanmasını hoş görmüyorlar.” (Y. Ö. s. 74)
235. Almanya’nın taşını toprağını kökten **yyip** bitirecekmişiz gibi bakıyorlar. (Y. Ö. s. 74)
236. Kadın iskemlelerden birini **çekip**, “Otur.” dedi Atıl’a. (Y. Ö. s. 75)
237. Elini yanağına koyarak alt dudağını **ısırip**, “Vah, vah!” etti. (Y. Ö. s. 75)
238. Onu **kesip** parçalara ayırdı. (Y. Ö. s. 76)
239. Zarfi **açıp** yazıları yutarcasına okudu. (Y. Ö. s. 76)
240. Bugün olmaz, diyerek kuruntularını **kesip** attı. (Y. Ö. s. 76)
241. İçindeki tutku kıvılcımları **parlayıp** aleve dönüşmüştü. (Y. Ö. s. 76)
242. Yatağa sırtüstü **uzanıp** gözlerini tavana dikti. (Y. Ö. s. 77)
243. Birlikte gördükleri tabancayı **alıp** oğlunu sevindirmeye karar verdi. (Y. Ö. s. 77)
244. İlk durakta **inip** eve dönmek geldi içinden. (Y. Ö. s. 77)
245. Ana sokağa **çıkıp** çıkmadığını sordu. (Y. Ö. s. 77)
246. Titreyerek **dönüp** arkasına baktı. (Y. Ö. s. 77)
247. Akıntıya kapılmış, **yuvarlanıp** gidiyordu. (Y. Ö. s. 78)
248. Gözlerini dört açmış, yol boyunca sıralanan yapılara, anıtlara, **koşuşup** duran insanlara, art arda **akıp** giden taşıtlara bakıyordu. (Y. Ö. s. 78)
249. Bir süre **durup** onlara baktı. (Y. Ö. s. 78)

250. Arkasını dönerek sicime **bakıp** gülümsedi. (Y. Ö. s. 78)
251. Bir süre **dikilip** bunu düşündü. (Y. Ö. s. 79)
252. **Uzanıp** almamak için kendini güç tuttu. (Y. Ö. s. 79)
253. Bir anda köydeki arkadaşları **gelip** geçti gözünün önünden. (Y. Ö. s. 79)
254. Gücünü **toplayıp** merdivene adımını attı. (Y. Ö. s. 79)
255. Fiyatları **öğrenip** art arda iki sandviç yedi. (Y. Ö. s. 80)
256. Değişik numaralı tramvaylar **gelip** gidiyordu. (Y. Ö. s. 80)
257. Onca kalabalığın arasına **dalıp** koca mağazadan tabancayı satın alabilmem küçümsenecek iş değil, diyerek keyifleniyordu. (Y. Ö. s. 80)
258. Yürürken, ikide bir **durup** tabancayı yoklamaktan kendini alamıyordu. (Y. Ö. s. 80)
259. Birkaç kez **patlatıp** deneyecekti. (Y. Ö. s. 80)
260. O yüzden bizi rahatça **getirip** götürdü. (Y. Ö. s. 81)
261. Tramvayın, semte **yaklaşıp** yaklaşmadığını anlamaya çalışıyordu. (Y. Ö. s. 81)
262. “İşimi gücümü **bırakıp** da bu yabancı çocukla mı uğraşacağım.” (Y. Ö. s. 82)
263. Yerinden **kalkıp** yanına geldi. (Y. Ö. s. 83)
264. “Alabildiğine **horlayıp** aşağılıyoruz.” (Y. Ö. s. 83)
265. “Polis onlara sahip çıkar, ailelerini **bulup** teslim eder.” (Y. Ö. s. 83)
266. “Yurdundan **kopup** gelmiş.” (Y. Ö. s. 83)
267. Atıl’ı polis arabasına **bindirip** semt karakoluna götürdü. (Y. Ö. s. 84)
268. “Onlara hizmet etmekten hoşlanmıyorum,” diyerek **kesip** attı. (Y. Ö. s. 84)
269. “Tümü de başka dünyalardan gelmiş garip yaratıklar gibi ayak altında **dolaşıp** duruyorlar.” (Y. Ö. s. 84)
270. “Atıl’ı **getirip** tutsak gibi dört duvar arasına kapadık.” (Y. Ö. s. 85)
271. Tedirginlikle **dolaşıp** dururken karşıdan babanın gelmekte olduğunu gördü. (Y. Ö. s. 85)
272. “**Gidip** onu alıvereyim diyorum.” (Y. Ö. s. 85)

273. Kapının önünde **durup** sağa sola bakındı. (Y. Ö. s. 85)
274. “Arada bir gönlünü **alıp** güçlendirmek zorundayız.” (Y. Ö. s. 85)
275. Bir ara ana **duraklayıp** babaya döndü. (Y. Ö. s. 86)
276. “Elin gurbetinde, kime **sorup** nerede arayacağız çocuğumuzu?” (Y. Ö. s. 86)
277. “Önce eve **girip** bir iyi düşünelim.” (Y. Ö. s. 86)
278. “**Bırakıp** gittiğimizi öğrenirse, bize iyi gözle bakmaz.” (Y. Ö. s. 86)
279. “Elimizi kolumuzu **bağlayıp** bekleyecek miyiz?” (Y. Ö. s. 86)
280. “Kalk, kalk, boş yere **oturup** söyleşmenin sırası değil.” (Y. Ö. s. 87)
281. Baba konuşurken, odanın içinde üç aşağı beş yukarı **dolaşıp** duruyordu. (Y. Ö. s. 87)
282. Sendeleyerek **varıp** kendini divanın üstüne attı. (Y. Ö. s. 87)
283. “Evi **bulup** gelemiyor.” (Y. Ö. s. 88)
284. “Tramvaya **binip** adım adım dolaşarak, oğlumun arayacağı!” (Y. Ö. s. 88)
285. “Her şeyi göze **alıp** durumu polise bildirelim.” (Y. Ö. s. 88)
286. Tabancayı öfkeyle divanın üstüne **fırlatıp** ayağa kalktı. (Y. Ö. s. 88)
287. “Hâlâ **düşünüp** taşınmaktan söz ediyorsun.” (Y. Ö. s. 88)
288. Atıl **durup** polisi bekledi. (Y. Ö. s. 90)
289. Anahtarlarını **çıkarpıp** kapıyı açtı, odaları yokladı. (Y. Ö. s. 90)
290. “N’olursun gel, bir solukta eve **gidip** bakalım.” (Y. Ö. s. 90)
291. “**Sıvışıp** gitme önümden.” (Y. Ö. s. 90)
292. “Döndüyse, boş yere polise **başvurup** adımızı kirletmeyelim.” (Y. Ö. s. 90)
293. Karı koca el ele **tutuşup** karşı kaldırıma geçtiler. (Y. Ö. s. 91)
294. Soluk soluğa **varıp** eve girdiler. (Y. Ö. s. 91)
295. “Üç gün önce oğlu **gelip** kuzeyde bir kente götürdü onu.” (Y. Ö. s. 91)
296. “Gerçekten **gelip** Bayan Frida’ya beni **tanyıp** tanımadığını sorar mı ki?” (Y. Ö. s. 92)

297. “Ben de oğlum pek akıllı diye **güvenip** duruyordum sana.” (Y. Ö. s. 92)
298. “Çarşıya **inip** istediğin tabancayı satın aldım.” (Y. Ö. s. 92)
299. Atıl’ın başını okşayarak **çıkıp** gitti. (Y. Ö. s. 92)
300. Binlerce hayvan türüyle karşılaşınca, **şaşıırıp** kaldı. (Y. Ö. s. 94)
301. Birden fil hortumunu **uzatıp** adamın ceketini kaptı. (Y. Ö. s. 94)
302. Göz **açıp** kapayınca dek ağzına tıktırdı ve bir solukta yutuverdi. (Y. Ö. s. 94)
303. İki bir onunla yüzüne **bakıp** gülümser gibi dişlerini gösteriyordu. (Y. Ö. s. 95)
304. Bayan Frida sırtını ağaca **verip** dinlenme gereğini duydu. (Y. Ö. s. 95)
305. Bir yere **oturup** sandviç ve meyva suyuyla karınlarını doyurdular. (Y. Ö. s. 95)
306. Son savaş yılları **gelip** geçmişti gözünün önünden. (Y. Ö. s. 96)
307. “Yaşam ortamlarına göz **dikip** savaşmazlarsa, dünyada rahat yaşanabilir.” (Y. Ö. s. 96)
308. “Her sabah erkenden **kalkıp** yollara düşmesi gerek.” (Y. Ö. s. 96)
309. Karı koca sofraya **oturup** karınlarını doyurmaya giriştiler. (Y. Ö. s. 97)
310. Ana ağzındaki lokmayı **geveleyip** yuttuktan sonra, babaya dönerek, “Onu gerçekten yollayacak mısın okula?” diye sordu. (Y. Ö. s. 97)
311. **Fırlayıp** kalktı, kunduralarını **giyip** sokağa çıktı. (Y. Ö. s. 98)
312. Yavru kedi kızın kucağından **fırlayıp** ağaçlıklara doğru koşmaya başladı. (Y. Ö. s. 98)
313. Bakkaldan bir şeyler **isteyip** istemediğini sordu. (Y. Ö. s. 98)
314. **Dönüp** gidecekken, birden durdu. (Y. Ö. s. 99)
315. “Atıl peşinden **koşup** yakaladı onu.” (Y. Ö. s. 100)
316. Atıl bir şeyler **söyleyip** onu avutmak istedi. (Y. Ö. s. 100)
317. Eva **doğrulup** kalktı. (Y. Ö. s. 100)
318. Çocuklar **dönüp** utana utana Atıl’a baktılar. (Y. Ö. s. 100)
319. Eva gözlerini yere **dikip** baktı. (Y. Ö. s. 100)

320. Çocuklar kavgayı **bırakıp** yardıma koştular. (Y. Ö. s. 100)
321. Öğleden sonra baba oğul tramvaya **binip** uzak bir semte gittiler. (Y. Ö. s. 102)
322. Sanki top kutudan **çıkıp** kendisine çarpacakmış gibi geliyordu ona. (Y. Ö. s. 102)
323. Atıl'ın davranışlarına **bakıp bakıp** köyden ilk geldikleri günleri anımsıyor, birbirlerine gülünç anılarını anlatarak katılasıya gülüyorlardı. (Y. Ö. s. 102)
324. “Beni **bırakıp** bir yerlere gitme sakın.” (Y. Ö. s. 102)
325. “Çevresine yaklaşan görüntü ve ses dalgalarını kendine **çekip** beyaz cama yansıtıyor.” (Y. Ö. s. 103)
326. “Umut yeni kuşakta, **ürkütüp** söndürmeyelim onları.” (Y. Ö. s. 104)
327. “Oğul, dikkat et de top kutudan **çıkıp** kafana çarpmasın!” (Y. Ö. s. 104)
328. Deminden beri **kurup** durduğu soruyu soruverdi babasına. (Y. Ö. s. 105)
329. Atıl **susup** önüne baktı. (Y. Ö. s. 105)
330. Yarı çıplak **dolaşıp** duruyorlardı ortalarda. (Y. Ö. s. 105)
331. Bir süre sırtüstü **yatıp** güneşlendiler. (Y. Ö. s. 106)
332. Atıl **dönüp** baktığında, babasının kendisi gibi kara kuru kırmızı mayolu bir adamla sarmaş dolaş olduğunu gördü. (Y. Ö. s. 106)
333. Atıl, “Bu insanlar, göbeklerini güneşe **verip** ne demeye yatarlar böyle.” (Y. Ö. s. 106)
334. “Neden güneşten korunmak için kat kat **bürünüp** sarınırlar?” (Y. Ö. s. 106)
335. “Bugün ekmek paramı **verip** buraya geldim.” (Y. Ö. s. 107)
336. Atıl yüzme bilmediği için sığ yerlerde ördek gibi suya **dalıp** çıkıyordu. (Y. Ö. s. 107)
337. **Dönüp** bakanlara eliyle boğulmak üzere olan Hasan'ı gösteriyordu. (Y. Ö. s. 107)
338. Baba **doğrulup** sesin geldiği yöne baktı. (Y. Ö. s. 107)
339. “Üç beş kuruş kazansam **çekip** gideceğim.” (Y. Ö. s. 107)
340. Baba oğul hemen **varıp** yanına oturdular. (Y. Ö. s. 107)
341. Baba onu dinlerken **dalıp** gitmişti. (Y. Ö. s. 108)

342. Genç adam anlamazlıktan **gelip** başını öte yana çevirdi. (Y. Ö. s. 108)
343. Biraz önceki coşkusu **silinip** gitmişti. (Y. Ö. s. 108)
344. Bir yandan da sandviçlerini **yiyip** bitirdi. (Y. Ö. s. 108)
345. İçlerinden birini **çekip** dudaklarının arasına yerleştirdi. (Y. Ö. s. 108)
346. Hemen kibriti **çakıp** sigarayı yakmasına yardım etti. (Y. Ö. s. 108)
347. “**Çalışıp çalışıp** yorulmanın, **yorulup yorulup** dinlenmenin tadını çıkar.” (Y. Ö. s. 109)
348. “Fare gibi **kaçıp** saklanmaktan kurtulayım.” (Y. Ö. s. 109)
349. “Yardım et de yol parası **kazanıp** köyüme döneyim.” (Y. Ö. s. 109)
350. “Ölmeyecek kadar bir tıkım aş **yiyip** kendimi yatağa atıyorum.” (Y. Ö. s. 109)
351. Köyde **ekilip** kaldırılan ürünleri kasaba pazarına **götürüp** satmaya başladım. (Y. Ö. s. 110)
352. “Köy yemeklerimizden **pişirip** özlemimizi giderelim, diyorum.” (Y. Ö. s. 110)
353. “İkimiz de askere **gidip** geldik.” (Y. Ö. s. 110)
354. Dört numaralı kapıyı **bulup** üç kez tıklattı. (Y. Ö. s. 110)
355. Atıl yavaşça aşağıya **süzülüp** dışarı çıktı. (Y. Ö. s. 111)
356. “12 numaralı tramvaya **binip** adreste belirtilen yere gideceksin.” (Y. Ö. s. 111)
357. Söz alışverişi **uzayıp** gidecekti, kapı çaldı. (Y. Ö. s. 112)
358. “Ne demeye, kardeşinin ağzıyla **konusup** ananı çileden çıkarıyorsun?” (Y. Ö. s. 112)
359. Kapının arkasına **dikilip**, “Kim o?” diye seslendi. (Y. Ö. s. 112)
360. Sofraya **dönüp** ayaküstü tabağındaki yemeği bitirdi. (Y. Ö. s. 113)
361. Eva’nın elinden tutarak **çıkıp** gitti. (Y. Ö. s. 113)
362. Eva’yı oyun yerinde **bırakıp** ötelere doğru yola çıktılar. (Y. Ö. s. 113)
363. Çocuklar yerlerinden **fırlayıp** Atıl’ın başına üşüştüler. (Y. Ö. s. 114)
364. Çocuklar başlarını **kaldırıp** Atıl’ın gösterdiği yere baktılar. (Y. Ö. s. 114)

365. “Arada bir hippilerin **gelip** göçükler arasında eğlence düzenledikleri söyleniyor,” dedi. (Y. Ö. s. 114)
366. Dallar **sıklaşıp** inceldi. (Y. Ö. s. 115)
367. “Aşağıya **düşüp** ölmek ya da sakat kalmak istemem.” (Y. Ö. s. 115)
368. “Belediye bandosunu **getirip** tempo tuttursanız, yine de çıkamam.” (Y. Ö. s. 115)
369. Etili gövdesini ağaca **yapıştırıp** kendini yukarıya doğru çekti. (Y. Ö. s. 115)
370. “Yanakları, kolları, bacakları **çizilip** yüzülmüştü.” (Y. Ö. s. 115)
371. **Eğilip** arkadaşlarına baktı. (Y. Ö. s. 116)
372. Çekişmeyi falan **unutup** ağlamaklı bir sesle aşağıdakilere seslendi. (Y. Ö. s. 116)
373. Olduğu yere çömeldi, sağa sola **eğilip** büküldü. (Y. Ö. s. 116)
374. Tepede korkudan **titreyip** durmakta olan oğlunu bir güzel azarladı. (Y. Ö. s. 116)
375. Atıl babasının arkasına **saklanıp** duruyordu. (Y. Ö. s. 117)
376. Baba oğulu peşine **takıp** birkaç resmi büroya götürdü. (Y. Ö. s. 117)
377. Bir ara başını **uzatıp** çevirmenin konuşmakta olduğu okul müdürüne baktı. (Y. Ö. s. 117)
378. Çevirmene içtenlikle teşekkür **edip** elini sıktı. (Y. Ö. s. 118)
379. Bir an önce okula **başlayıp** tez günde onun gibi olmak dileğindedi. (Y. Ö. s. 118)
380. İşleri bitince, müdürün elini **sıkıp** ayrıldılar. (Y. Ö. s. 118)
381. “**Övünüp** durma.” (Y. Ö. s. 119)
382. “İzinlerimiz bitmeden çarşıya **gidip** ona birkaç parça giysi alalım.” (Y. Ö. s. 119)
383. “Sokaklar ve mağazalar onun için **dolup** taşıyordu.” (Y. Ö. s. 120)
384. “Herhalde **okuyup** bitirdi.” (Y. Ö. s. 121)
385. “Memleket yemeklerini özleyenler, buraya **gelip** gönüllerince karınlarını doyuruyorlar.” (Y. Ö. s. 121)
386. Onlar **tartışıp** dururken, birden gazete okuyan adam kalktı. (Y. Ö. s. 121)
387. Yemeğin gecikmesine **kızıp** duruyordu. (Y. Ö. s. 121)

388. “**Gidip** isteyeyim mi?” (Y. Ö. s. 121)
389. “Ne demeye **dürtükleyip** duruyorsun?” (Y. Ö. s. 121)
390. Kendini **toplayıp** hemen lokantaya girdi. (Y. Ö. s. 122)
391. Çünkü Atıl okuyamadığı sözcükleri **uydurup** kafadan atıyordu. (Y. Ö. s. 122)
392. Atıl adamın kayıtsız davranışına **şaşıırıp** kalmıştı. (Y. Ö. s. 122)
393. “Neden kem küm **edip** duruyordu ki?” (Y. Ö. s. 123)
394. “Orada Türkçe **okuyup** yazma yok ki.” (Y. Ö. s. 123)
395. Babası söyleşiyi **kesip** atmak istedi. (Y. Ö. s. 123)
396. Baba **dönüp** ters ters baktı. (Y. Ö. s. 124)
397. Ana oğul ayağa **kalkıp** babanın peşine takıldılar. (Y. Ö. s. 124)
398. Merdivenleri **inip** geçide girdiler. (Y. Ö. s. 124)
399. Satıcıya Türkçe kitap **bulunup** bulunmadığını sordu. (Y. Ö. s. 125)
400. Birkaç kez yanlış yöne **gidip** geri döndüler. (Y. Ö. s. 125)
401. Gidecekleri yolun iki katını **yürüyüp** istasyona ulaştılar. (Y. Ö. s. 125)
402. Bir gün Atıl’ı önüne **oturtup** ona matematikten birkaç işlem yaptırdı. (Y. Ö. s. 126)
403. “Almanca ders kitaplarını **okuyup** anlayabilmen için çok iyi Almanca öğrenmen gerek.” (Y. Ö. s. 127)
404. “Bizimle sınıfa gelersen, ders kitaplarındaki bilgileri **anlayıp** öğrenemezsin ki...” (Y. Ö. s. 127)
405. Yalnız kalınca kahvaltısını **edip** pencerenin önünde oturdu. (Y. Ö. s. 128)
406. Aklından geçen bazı sözcüklerin yazılışını, bir solukta **bulup** kağıda geçiremiyordu. (Y. Ö. s. 128)
407. İki de bir **durup** düşünmek sıkıyordu onu. (Y. Ö. s. 128)
408. Sonra dışarıya **çıkıp** kapıyı kapadı. (Y. Ö. s. 129)
409. Pek çok şey **gelip** geçti gözünün önünden. (Y. Ö. s. 129)
410. Ocağın kapalı **olup** olmadığına baktı. (Y. Ö. s. 129)

411. On bir yaşlarında kara kuru bir çocuk, Atıl'ın yanına **gelip** durdu. (Y. Ö. s. 130)
412. "Pamuk bir gün benden **kaçıp** otların arasına saklanmıştı." (Y. Ö. s. 130)
413. On yaşlarında kumral saçlı, tıknaz bir oğlan **sıyrılıp** çıktı. (Y. Ö. s. 130)
414. Almanya'da **doğup** büyümüştü. (Y. Ö. s. 131)
415. İsteksiz adımlarla **gelip** sıraya girdi. (Y. Ö. s. 131)
416. Atıl öğretmenin bu sert çıkışı karşısında **şaşırp** kaldı. (Y. Ö. s. 131)
417. Arkadaşlarından izin **isteyip** onu aradı. (Y. Ö. s. 132)
418. Küçüklerin halkasına **takılıp** onlarla birlikte dönmeye başladı. (Y. Ö. s. 132)
419. Yavaşça halkadan **kopup** kalabalığa karıştı. (Y. Ö. s. 132)
420. "Yurdunda, köyünden **çıkıp** herhangi bir kente okula başlasaydın, orada da buna benzer zorluklarla karşılaşırdın." (Y. Ö. s. 133)
421. "Dili **öğrenip** kendimi tanıtıncaya dek istemeden, sevilmeden, benimsenmeden okula **gidip** gelmek çok sıkıcı." (Y. Ö. s. 133)
422. Bu nedenle dudaklarını sımsıkı **kapayıp** sustu. (Y. Ö. s. 135)
423. Üç beş dizelik basit parçaları **okuyup** yazabiliyorlardı. (Y. Ö. s. 136)
424. Parçayı su gibi **okuyup** giderken, birden gülüşmeler başladı. (Y. Ö. s. 136)
425. Atıl oturmak değil, gitmek, koşarak **kaçıp** gitmek istiyordu sınıftan. (Y. Ö. s. 136)
426. Gözlerini kitaptan **kaldırıp** yardım istercesine öğretmene baktı. (Y. Ö. s. 136)
427. Sınıfta ilk kez sesini **duyurup** varlığını kanıtlayacaktı. (Y. Ö. s. 136)
428. Öğretmenin ilgisini **toplayıp** kendisini kabul ettireceğini umuyordu. (Y. Ö. s. 136)
429. Atıl dışarıya **çıkıp** kapıyı vurdu. (Y. Ö. s. 137)
430. Ara zili çalınca hemen **fırlayıp** yağmurluğunu giydi. (Y. Ö. s. 137)
431. Sırasına **büzülüp** öylece kaldı. (Y. Ö. s. 137)
432. "**Giyip** göstersem mi acaba?" (Y. Ö. s. 137)
433. Ama kısa bir süre sonra **sıvışıp** gitti. (Y. Ö. s. 138)
434. Bahçede Türk çocukları **bulup** bir araya topladı. (Y. Ö. s. 138)

435. Çocuklar dudak bükerek **gülüp** geçtiler. (Y. Ö. s. 138)
436. Sözcükler boğazında **düğümle** kaldı. (Y. Ö. s. 139)
437. “Tahtadaki bayrağı **öpüp** hemen silelim.” (Y. Ö. s. 139)
438. Sınıftan **çıkıp** ellerini yüzlerini yıkadılar. (Y. Ö. s. 139)
439. Boş yere okula **gidip** gelmekten usanmıştı. (Y. Ö. s. 140)
440. Atıl önceleri Alman öğrencilerin, yüzlerce çocuğun içinden, kendilerini nasıl ayırt edebildiklerine **şaşıp** kalmıştı. (Y. Ö. s. 140)
441. “Sağol evlat, çok yaşa,” diyerek **varıp** kendini divanın üstüne attı. (Y. Ö. s. 140)
442. Biri **gidip** polisi uyarmış. (Y. Ö. s. 141)
443. “Hep korku, hep hor görülme, aşağılanma, **itilip** kakılma...”(Y. Ö. s. 141)
444. Odanın ortasına **dikilip** kulak kesildi. (Y. Ö. s. 142)
445. “**Gelip** seni bulurum.” (Y. Ö. s. 142)
446. Onun gecede **donup** ölmesinden korkuyordu. (Y. Ö. s. 142)
447. Canını dişine **takıp** göçük bir evin çatı katına tırmandı. (Y. Ö. s. 142)
448. Yağmurluğunu **giyip** dışarı fırladı. (Y. Ö. s. 142)
449. Baba oğul **düşünüp** taşındılar. (Y. Ö. s. 143)
450. Ses soluk çıkmayınca, **çekip** gittiler. (Y. Ö. s. 143)
451. İçeriye ışık **tutup** birkaç kez, “Kim var orada?” diye bağırdılar. (Y. Ö. s. 143)
452. Şoför **dönüp** bakmadı bile. (Y. Ö. s. 144)
453. Bir sigara **yakıp** Hasan’ın tepesine dikildi. (Y. Ö. s. 144)
454. “Köye **dönüp** bir iş kurabilirsem, seni yardımcı olarak yanıma alacağım.” (Y. Ö. s. 145)
455. “**Vermeyip** de ne yapacak?” (Y. Ö. s. 145)
456. Saçlarını taradı, üstüne yağmurluğunu **geçirip** evden çıktı. (Y. Ö. s. 146)
457. “Ökseye tutulmuş kuş gibi çırpınarak **durup durup** ağlıyor.” (Y. Ö. s. 146)
458. “**Varıp** gideyim.”(Y. Ö. s. 146)

459. Atıl anneanneyi görünce, hemen **kalkıp** elini öptü, alnına götürdü. (Y. Ö. s. 147)
460. **Uğraşp** yorularak konuklar için güzel bir kahvaltı sofrası da hazırlamıştı. (Y. Ö. s. 147)
461. “Şurada da İsa Peygamberin **öldürülüp** çarmıha gerilişi canlandırılıyor.” (Y. Ö. s. 148)
462. Onun sıkıldığını sezinleyince, konuyu **değiştirip** Noel Baba’dan söz açtı. (Y. Ö. s. 149)
463. Öteki Türk öğrenciler de okula konuk gibi **gidip** geliyorlardı. (Y. Ö. s. 150)
464. Binde bir matematikten kendini **tutamayıp** söze karışsa, öğretmen hemen, “Dersi bölme!” diyerek tersliyordu. (Y. Ö. s. 150)
465. Okula hiç aksatmadan **gidip** geliyordu. (Y. Ö. s. 150)
466. Atıl korkuyla şişeyi kendinden **uzaklaştırıp** geriye çekildi. (Y. Ö. s. 151)
467. Kuyrukta beklerken, şişeyi birkaç kez elinde **evirip** çevirmişti. (Y. Ö. s. 151)
468. Hemen cebindeki parayı **çıkarpıp** saydı. (Y. Ö. s. 151)
469. İyi geçinmeleri için öğüt **verip** birbirlerinden özür dilemelerini istedi. (Y. Ö. s. 152)
470. Kavgacıları **alıp** okul müdürüne götürdü. (Y. Ö. s. 152)
471. Karl’la kapıştıkları sırada, öğretmen **yetişip** araya girdi. (Y. Ö. s. 152)
472. Bu nedenle **kızarpıp** bozarak kem küm ediyordu. (Y. Ö. s. 152)
473. **Bağırıp** onu hırpalamaya başladı. (Y. Ö. s. 152)
474. Onu duvar dibine **kıştırıp** bir güzel dövdüler. (Y. Ö. s. 153)
475. Sabaha dek **uyanıp uyanıp** ağladı. (Y. Ö. s. 153)
476. Atıl’la üç arkadaşını **alıp** dışarıya çıktı. (Y. Ö. s. 154)
478. Müdür onları peşine **takıp** tuvaletlere götürdü. (Y. Ö. s. 154)
479. Her gün sırayla okula gelerek **süpürüp** siliyorlardı. (Y. Ö. s. 154)
480. Çocuklar odaya girer girmez hepsi **bağırıp** çağırmaya başladılar. (Y. Ö. s. 155)
481. “Sonra da **gidip** tuvaletleri birer birer temizlesinler.” (Y. Ö. s. 155)

482. Atıl kendilerine **bağırıp** çağırın öfkeli hanımı Karl'a benzetti. (Y. Ö. s. 155)
483. Sonra aşağıya **inip** tuvaletleri temizlemeye giriştiler. (Y. Ö. s. 155)
484. "Gelecek yıl aklını başına **toplayıp** Almancayı bir iyi öğrenir, sınıfı da geçer." (Y. Ö. s. 156)
485. "Tüm arkadaşlar elbirlik **olup** yurdumuza telgraf çektik." (Y. Ö. s. 157)
486. Olaylar **sürüp** giderken, ağustos geldi. (Y. Ö. s. 157)
487. Onun Türkçe bilmediği için köyünde nice zora düşeceğini **düşünüp** için için seviniyordu. (Y. Ö. s. 158)
488. Yorganı başından **aşırıp** öğleye dek uyuyordu. (Y. Ö. s. 159)
489. Atıl'ın aklına bir zamanlar iş iş diye **çırpınıp** duran kaçak Hasan geldi. (Y. Ö. s. 159)
490. "Beni **arayıp** soran yok." (Y. Ö. s. 160)
491. Ana ilk günler evi temizlemiş, tüm kirlileri **yıkayıp** ütülemişti. (Y. Ö. s. 160)
492. Atıl hemen eline **alıp** bağrına bastı onları. (Y. Ö. s. 160)
493. "Yoksa bunlara **bakıp bakıp** da, köyü mü anımsadın?" (Y. Ö. s. 161)
494. "Her gece düşümde, yüzümü, kara kıvrıcık saçlarına **gömüp** doyasıya kokluyorum." (Y. Ö. s. 161)
495. Önündeki giysileri tez tez **dürüp** dolabın diplerine doğru tıktırdı. (Y. Ö. s. 161)
496. "Burada kimse **beğenip** giymez." (Y. Ö. s. 162)
497. Kaygılarını, dileklerini, düşüncelerini içine **gömüp** susuyordu. (Y. Ö. s. 162)
498. Tramvaya **binip** karnaval şenliklerinin yapıldığı yere vardılar. (Y. Ö. s. 162)
499. Coşku içinde **kaynaşıp** duruyorlardı. (Y. Ö. s. 162)
500. "Yolun sonundaki parkta arabalardan **inip** halkın arasına karışacaklar." (Y. Ö. s. 163)
501. "Herkes önüne gelenle dans edecek, **coşup** eğlenecek." (Y. Ö. s. 163)
502. Atıl'ı adamların elinden **çekip** aldı." (Y. Ö. s. 163)
503. Tek dileği, bir an önce oradan **kaçıp** kurtulmaktı. (Y. Ö. s. 164)

504. “Köyde **doğup** büyüdüm.” (Y. Ö. s. 164)
505. “Köyüme **dönüp** gönlümce yaşamak istiyorum.” (Y. Ö. s. 164)
506. Ana yanına **varıp** başını göğsüne bastırdı. (Y. Ö. s. 164)
507. “**Horlanıp** aşağılandığım için başarılı olamadım.” (Y. Ö. s. 164)
508. Sonra **varıp** coşkuyla boynuna sarıldılar. (Y. Ö. s. 165)
509. “Yüzüne **bağırıp** çağırdığım için utanıyorum.” (Y. Ö. s. 165)
510. “Sonunda **açılıp** birbirimize içimizi döktük.” (Y. Ö. s. 165)
511. Atatürk resmini duvardan **alıp** saygıyla dudaklarına götürdü. (Y. Ö. s. 166)
512. Naylon torbaya **sarıp** bavulun başka bir köşesine yerleştirdi. (Y. Ö. s. 166)
513. İstanbul’a **varıp** Yeşilköy Havaalanına inince, üçü de yere diz **çöküp** vatan toprağını öptüler. (Y. Ö. s. 167)
514. Atıl sokaklarda ikide bir **duraklayıp** çevresinde konuşulanları dinliyordu. (Y. Ö. s. 167)
515. Yolculuk **bitip** tükenmeyecekmiş gibi geldi. (Y. Ö. s. 168)
516. Daha sonra, kapının önüne **çıkıp** çevresine bakındı. (Y. Ö. s. 168)
517. Hepsi birer birer **gelip** Atıl’ın boynuna sarıldılar. (Y. Ö. s. 168)
518. Ayaklarını sürüyerek **varıp** en arka sıraya çöktü. (Y. Ö. s. 169)
519. Başını ellerinin arasına **alıp** öylece kaldı. (Y. Ö. s. 169)
520. Birkaç gün içinde gerekli işlemler **yapılıp** Atıl sınava alındı. (Y. Ö. s. 169)
521. “Horlanmıyorum, aşağılanmıyorum, **dövülüp** sövülmüyorum.” (Y. Ö. s. 170)
522. “Orada iki yıl süreyle hiçbir gün sokakta, parkta, evde, okulda gönlümce **coşup** koşamadım.” (Y. Ö. s. 170)
523. “Merdivenlerden **inip** çıkarken bile suçlu gibi ayaklarımın ucuna basarak yürüyordum.” (Y. Ö. s. 170)
524. Bakışlarını beyaz kedi yavrusundan **ayırp** başka yanlara çevirdi. (Y. Ö. s. 171)
525. Yurtlarından, yuvalarından **kopup** gelmiş yabancı işçilere, insanca davranmayı beceremiyorlardı. (Y. Ö. s. 171)

526. Yolları **düzeltilip** evleri yenilemek elektrik **getirip** her yeri aydınlatmak, evin içine musluk **takıp** su akıtmak, odalara televizyon kurmak... (Y. Ö. s. 172)
527. Birden **dönüp** arkasına baktı. (Y. Ö. s. 172)
528. “Elimizdeki üç beş kuruşu **birleştirip** iş kuracağız.” (Y. Ö. s. 172)
529. “Oğlanlar askere **gidip** gelince daha bir **uslanıp** olgunlaşır derler ya!” (B. B. s. 8)
530. O zaman kızmaktan **vazgeçip** yakınlık gösterdi. (B. B. s. 8)
531. Hemen **gelip** ananın iki yanına çömeldiler. (B. B. s. 8)
532. “Bu yapmasa başkası **tepip** fırlatır ayağının altından.” (B. B. s. 8)
533. “Kundağı **öpüp** başıma koyasım geldi.” (B. B. s. 9)
534. **Silkinip** oğlunun kolundan sıyrıldı. (B. B. s. 9)
535. Odaya girer girmez, **varıp** raftaki dua kitabını aldı. (B. B. s. 9)
536. Dizlerinin üstünde sürüne sürüne **gidip** köşedeki mindere çöktü. (B. B. s. 10)
537. Yaptığını **yıkıp** bindiği dalı kese miydi? (B. B. s. 10)
538. Sonra belli belirsiz dudak **büküp** omuz silkti. (B. B. s. 10)
539. Odanın içinde **yankılanıp** sel suları gibi kulaklarına doldu. (B. B. s. 10)
540. Bölük bölük **edip** yamalı bohçaya döndürür müydü? (B. B. s. 11)
541. İnsanlar el birlik **olup** yeryüzüne “Burası bizim” diye dört elle sarılırlardı. (B. B. s. 11)
542. Onlar da az emekle mi **büyüyüp** yetişiyorlar? (B. B. s. 11)
543. Bebek yaşamak için istekle **soluyup** durmaktaydı. (B. B. s. 12)
544. **Pusup** durmakta olan Şerife Gelin, kaynatasının ettiğini görünce bağırarak bebesine koştu. (B. B. s. 12)
545. Tezden **varıp** beşiğe yumulmuş olan kocasıyla gelininin sırtlarını sıvazlamaya girişti. (B. B. s. 12)
546. Oturur oturmaz da bebeği **getirip** kucağına verdi. (B. B. s. 14)
547. “Oğluma kurşun sikan eller, **kuruyup** büzülsün.” (B. B. s. 14)
548. Onu özledikçe bağıma **basıp** özlemimi giderebilir miyim?(B. B. s. 14)

549. “Nasıl **vurup** devirdiler fidanımı?” (B. B. s. 14)
550. Kuşaktan kuşağa **sürdürüp** gidiyorlardı bu işi. (B. B. s. 15)
551. Köyün **sevilip** sayılan iki ailesi birbirlerini **öldürüp** duruyorlardı. (B. B. s. 15)
552. Babası çocuğu **kucaklayıp** Sınıkçı Kadir Ağaya getirmiş. (B. B. s. 15)
553. Babası sevine sevine **alıp** eve götürmüş oğlunu. (B. B. s. 16)
554. Babası oğlunun tek ayak üstünde **sekip** durmasına dayanamamıştı. (B. B. s. 16)
555. **Bağırıp** çağırmaya başlamış. (B. B. s. 16)
556. Gün boyu çevresinde **dönüp** duruyorlardı. (B. B. s. 16)
557. Sık sık **ağlayıp** anasını uyandırıyor. (B. B. s. 16)
558. “**Varıp** baksan ya karnı ağrıyordur ya da kulakları!” (B. B. s. 17)
559. “Kepek **kavurup** tülbente sararak göbeğinin üstüne koyarsan ağrı diner.” (B. B. s. 17)
560. “Anason, akbaşlı otları **kaynatıp** sularını içirmek de iyidir karın ağrısına.” (B. B. s. 17)
561. “Bebeği bağına **basıp** doktora götürebiliyorsun.” (B. B. s. 18)
562. “**Dillenip** ana demeye başladığında, dünyalar benim oldu sandım.” (B. B. s. 18)
563. “Her gün **ağlayıp** kendini tüketiyorsun.” (B. B. s. 18)
564. “Ben **varıp** çeşmeye gideyim de bebenin bezlerini **yıkayıp** geleyim.” (B. B. s. 19)
565. Şerife, bez sepetiyle tokacı **alıp** çeşmeye koştu. (B. B. s. 19)
566. Bezleri çeşmenin yalağına **bastırıp bastırıp** çalkalıyordu. (B. B. s. 19)
567. Kapı ağzında **bekleyip** ağıta benzettiği yanık ninniye kulak verdi. (B. B. s. 19)
568. “Sonra birini daha **vurup** devirmeye bile kalkışır.” (B. B. s. 20)
569. Anası **varıp** kucağına aldı. (B. B. s. 20)
570. Nine, gelinine kızdığı için odadan **çıkıp** gitmişti. (B. B. s. 20)
571. Bir süre **küsüp** anasını iteledi. (B. B. s. 20)
572. Ellerini **tutup** öpücöklere boğuyordu. (B. B. s. 20)

573. Kolay kolay **kopup** parçalanacak gibi değildi. (B. B. s. 21)
574. Ninesinin kucağına **debelenip** durmakta olan oğlunu kucağına aldı. (B. B. s. 21)
575. “Başımı **kaldırıp** baktığımda yüzü gülüyordu.” (B. B. s. 21)
576. Nine örgüyü **bırakıp** kucağına aldı. (B. B. s. 21)
577. Ereğ'i bağına **basıp basıp** ağılıyordu. (B. B. s. 21)
578. “Soluksuz **debelenip** dururken ölüyor sandım.” (B. B. s. 22)
579. Şerife Gelin, onu **hoplatıp** zıplatarak gönlünü yapmaya girişti. (B. B. s. 22)
580. Ninesi **okşayıp** öperek korkacak bir şey olmadığını söyleyince yatıştı. (B. B. s. 22)
581. “Anason **kaynatıp** içirdim geri çıkardı.” (B. B. s. 23)
582. Nine yavaşça parmağını ağzına **sokup** dudaklarını araladı. (B. B. s. 23)
583. Ereğ gözlerini tepsiye **dikip** bir süre içindekilere baktı. (B. B. s. 24)
584. Tepsinin kıyısından **tutup** çekti. (B. B. s. 24)
585. “Şuncacık çocuk tepsiyi **çekip** devirmişse ne olmuş yani?” (B. B. s. 24)
586. Bir sabah erkenden **kalkıp** bağına gitti. (B. B. s. 25)
586. Ünü çıktığına **bağırip** ilençler yağdırıyordu. (B. B. s. 25)
587. **Varıp** omuzlarına yapıştı. (B. B. s. 26)
588. Ereğ emekleyerek **gelip** ninesine sokulmak istedi. (B. B. s. 26)
589. Fidan gibi Kerimimi **vurup** devirdiler. (B. B. s. 26)
590. Çocuğı **koparıp** aldı ninenin kucağından. (B. B. s. 26)
591. “Soyları **silinip** süpürülsün köy içinden.” (B. B. s. 26)
592. “Bu kez de kavaklarımızı **kesip** devirdiler.” (B. B. s. 26)
593. “Oğlumu **vurup** devirdikleri gibi kavakları da devirmişler.” (B. B. s. 27)
594. “**Kesip** atacağız.” (B. B. s. 27)
595. “Besle, büyüt dünyasına doymadan **vurulup** devrilsin.” (B. B. s. 27)
596. “Onları **kesip** devirmiş.” (B. B. s. 28)
597. “Babanıza mı kaldı kan davasını **kesip** atmak?” (B. B. s. 29)

598. “Canları istiyorsa, beş kavaklarını **kesip** atınlr.” (B. B. s. 30)
599. Göz **açıp** kapayınca, dört ayak üstüne **gelip** odanın köşesine doğru emeklemeye başladı. (B. B. s. 30)
600. Çocuk ağır olduğu için kucağına **alıp** gezdirmeyi göze alamıyordu. (B. B. s. 31)
601. Bir cuma, öğle ezanı okunurken, çocuğu **alıp** camiye götürdü. (B. B. s. 31)
602. Bir yandan da **okuyup** üflüyordu. (B. B. s. 31)
603. Sekiz on adım **gidip** küt düşüyordu. (B. B. s. 31)
604. Emekleyerek **varıp** ninesinin kucağına atıldı. (B. B. s. 31)
605. Sessizlikten **yararlanıp** anasının elinden sıyrıldı. (B. B. s. 31)
606. Sonra fırlıdağı **çekip** aldı. (B. B. s. 32)
607. Babasının tahtadan **yontup** oarak yaptığı göz alıcı bir fırlıdaktı bu. (B. B. s. 32)
608. Kedi yavrularının peşine takılarak başını **alıp** gidiyordu. (B. B. s. 32)
609. Son olarak **bohçalayıp** sırtladı. (B. B. s. 33)
610. “Çaya **girip** derinlere yürümeye kalkışmıssa...”(B. B. s. 33)
611. “Nerede **arayıp** kime soracağız?” (B. B. s. 33)
612. İki **gidip** bir durarak bağııyorlardı. (B. B. s. 34)
613. “Varıp ben de ananla bacına **deyip** geleyim.” (B. B. s. 34)
614. “**Dövünüp** ağlamaya başladı.” (B. B. s. 35)
615. Kolundan **tutup** çekiştirerek sözünü tamamlamasına engel oldu. (B. B. s. 35)
616. “Ne **yapıp** ne edeceğimizi orada konuşalım.” (B. B. s. 35)
617. “Durduk yerde düşmanlarınıza **atıp** tutuyorsunuz.” (B. B. s. 35)
618. “İşin aslını **arayıp** sormadan **yakıp** yıkmak **vurup** devirmek de ne demek oluyor?” (B. B. s. 36)
619. Karşısına **geçip** göstererek, “Öcü vay oyda” diyordu. (B. B. s. 37)
620. Onu da **bırakıp** yeniden oyuna daldı. (B. B. s. 38)
621. Amacı kümeden yumurta alarak anasına **pişirtip** yemektı. (B. B. s. 38)

622. Anasının **çekip** gittiğini anlamadı bile. (B. B. s. 38)
623. Karşısına **oturup** sessizce bakmaya başladı. (B. B. s. 38)
624. Ellerine birer yumurta **alıp** bağirmaya başladı. (B. B. s. 38)
625. Kolundan **tutup** kümeden çıkarıyordu. (B. B. s. 38)
626. İçeri giren tavuğun çıktığını görünce başını **sokup** kümese baktı. (B. B. s. 39)
627. Göğsüne **bastırıp** pustu. (B. B. s. 39)
628. Ereği'nine **koparıp** aldı. (B. B. s. 39)
629. Kimi ondan yana **çıkıp** "İyi etti de gitti." diyordu. (B. B. s. 40)
630. İlkokulu bitirince öğretmeni kente **götürüp** yatılı okula girmesini sağlamıştı. (B. B. s. 40)
631. Bir kısım belgeler **düzenleyip** getirmesini önerdiler. (B. B. s. 40)
632. Yatıp **kalkıp** ileniyordu tüm Ayıngacılara. (B. B. s. 41)
633. Anansı Ayıngacılara ilenirken o da İdris'e **sövüp** saymaya başlıyordu. (B. B. s. 41)
634. Ağzı dili **kuruyup** çatır çatır çatlıyordu. (B. B. s. 42)
635. Soluk alması zorlaştığında, **inleyip** duruyordu. (B. B. s. 42)
636. "İnsanoğlu ille de **görüp** geçirecek bu hastalığı." (B. B. s. 42)
637. Birkaç günde mum gibi **eriyip** küçülmüştü. (B. B. s. 42)
638. Gözünün içine bakarak çevresinde **dönüp** duruyordu. (B. B. s. 42)
639. Hemen örtmesini **bürünüp** çarşıya koştu. (B. B. s. 43)
640. Parasını **çıkarp** saydı. (B. B. s. 43)
641. Kente **varıp** hastanede sıraya girdi. (B. B. s. 43)
642. Komşuları **çağırıp** onlara danışma gereği duydu. (B. B. s. 43)
643. "Hemen **alıp** doktora götürün." (B. B. s. 43)
644. "Bunu da **bulamayıp** bebelerini göz göre göre toprağa veren analar pek çok ülkemizde." (B. B. s. 44)

645. Gözlerini yavrusunun gözlerine **dikip** dualar mırıldanarak başını bekledi. (B. B. s. 44)
646. “Beni **alıp** götürün burdan.” (B. B. s. 44)
647. Başını **kaldırıp** baş ucunda duran püsküvütlere baktı. (B. B. s. 45)
648. “Neyimiz varsa **toplayıp** gideceğiz.” (B. B. s. 45)
649. “Tezden **iyileşip** gelsin.” (B. B. s. 45)
650. Bağa eşekle **gidip** geliyordu. (B. B. s. 46)
651. **Ölçüp** biçerek öldürme işini sindirmeye çalışıyordu. (B. B. s. 46)
652. Bu nedenle bugünü, yarına **atıp** duruyordu. (B. B. s. 46)
653. “Atları fazla **koşturup** da terletme.” (B. B. s. 47)
654. Yamaca **oturup** yolu gözlemeye başladı. (B. B. s. 47)
655. İsmail hemen tepeden **inip** arabaya geçti. (B. B. s. 47)
656. Önce **varıp** onları yerleştirdi arabaya. (B. B. s. 47)
657. “Anamgil çocuğu **alıp** gelecekler.” (B. B. s. 47)
658. Atları dörtlüye **kaldırıp** ileriye fırladı. (B. B. s. 48)
659. Sürücü, önünü **kesip** durdurdu. (B. B. s. 48)
660. Yere **inip** hemen İsmail’in yakasına yapıştı. (B. B. s. 48)
661. “Bile bile neden **çekip** geldin buraya?” (B. B. s. 48)
662. Kasabadaki yeğeninden **görüp** özenmişti. (B. B. s. 48)
663. **Olup** biteni kısaca anlattı karısına. (B. B. s. 49)
664. Omuzlarından **tutup** sarsarak çıktı. (B. B. s. 50)
665. Nine, elini göğsüne **bastırıp**, “Çok şükür inancım bütün.” dedi. (B. B. s. 50)
666. “Fidan gibi oğlumu **vurup** devirdiler.” (B. B. s. 50)
667. **Olup** biteni öğrenince dondu kaldı. (B. B. s. 51)
668. Hemen **varıp** Almanya işlerine bakan görevliyi buldu. (B. B. s. 51)
669. Bir kenara **çekip** yalvarmaya başladı. (B. B. s. 51)

670. Görevli onun **dalıp** gittiğini görünce tekrar konuştu. (B. B. s. 52)
671. Doğruca **gidip** babasını buldu. (B. B. s. 52)
672. “Çocukla seni **alıp** İstanbul’a götüreceğim.” (B. B. s. 52)
673. “Ola ki **kalkıp** giderler.” (B. B. s. 53)
674. “İyisi mi **siyrılıp** gideceğim buralardan.” (B. B. s. 53)
675. “Erek çocuğa hizmet **edip** onu büyütelim.” (B. B. s. 53)
676. Kucağına **oturtup** kollarıyla sımsıkı sarıyordu çocuğu. (B. B. s. 54)
677. Bu denli bunalmışken köylülerden biri **gelip** uyardı. (B. B. s. 54)
678. “Ayıngacıardan biri **çıkıp** da sizden iki cana kıydı mı?” (B. B. s. 54)
679. “Sizlere acıyan biri **çıkıp** da malını almaya kalkışsa...” (B. B. s. 55)
680. Sıkıntılar içinde **kıvranıp** dururken, Mehmet’ten mektup geliverdi. (B. B. s. 55)
681. Pencere kıyısında bir yer **bulup** oturdu, beklemeye başladı. (B. B. s. 55)
682. “Boş yere **umutlanıp** bekleme.” (B. B. s. 55)
683. Doğru dürüst **yiyip** içecek de yoktu evde. (B. B. s. 55)
684. Bir bir **gelip** geçiyordu gözünün önünden. (B. B. s. 55)
685. O gün de **gelip** İsmail’le görüştü. (B. B. s. 56)
686. Birkaç parça eşyayı **derleyip** toparlayarak **çekip** gidecekti. (B. B. s. 56)
687. Başını **kaldırıp** baktığında köy çok gerilerde kalmıştı. (B. B. s. 57)
688. Pencerenin önüne **oturup** sokağa baktı. (B. B. s. 57)
689. Huysuzluğu bir solukta **silkip** attı. (B. B. s. 57)
690. “N’olurdu beni **dinleyip** de **kesip** atsaydın kan davasını.” (B. B. s. 58)
691. “O sözü ağzına **alıp** da ne edeceksin?” (B. B. s. 58)
692. “**Varıp** baksan ilimizin adını duymamışlar çoğu.” (B. B. s. 59)
693. Almanya’dan gelen resimlere **bakıp bakıp** içini çekiyordu. (B. B. s. 60)
694. Erek okula onunla **gidip** geliyordu. (B. B. s. 60)
695. Oradan caddeyi **aşıp** okula varıyordu. (B. B. s. 60)

696. Kimseleri **kovalayıp** yakalayamıyordu. (B. B. s. 60)
697. Amacı para **biriktirip** bir gecekondu edinmekti. (B. B. s. 60)
698. Onlarla **birleşip** bahçenin bir köşesinde dikiliyorlardı. (B. B. s. 61)
699. Başkalarına **çarpıp** öğretmenden azar işitmişti. (B. B. s. 61)
700. **Akıp** gidiyordu bir yandan bir yana. (B. B. s. 61)
701. Kundurasının teki **fırlayıp** gitti ayağından. (B. B. s. 62)
702. Ayakkabıyı **alıp** da ayağına giydirinceye dek yarım saat geçti. (B. B. s. 62)
703. Dersliğin kapısına **gelip** çocuklarını koltuğunun altına alarak öğretmenle görüşüyorlardı. (B. B. s. 62)
704. Erek'in elini **kavrayıp** uçarcasına koşturuyordu. (B. B. s. 62)
705. "Sürekli **okuyup** yazıyor ya buraya gelince utanıyor besbelli." (B. B. s. 63)
706. "Herkes **kalkıp** güzel güzel okuyor." (B. B. s. 63)
707. "Kimseyle **konuşup** oynadığı yok." (B. B. s. 63)
708. "Dilimizi **okuyup** yazmayı öğrenir." (B. B. s. 64)
709. Sık olmamak koşuluyla geç de kalsa kapıyı **vurup** girsin." (B. B. s. 64)
710. Ama dedesi eli **değip** de alamıyordu. (B. B. s. 65)
711. Erek boynunu **büküp** susuyordu. (B. B. s. 65)
712. İsteddiği bir şeye ninesi olmaz derse, boyun **kırıp** susuyordu. (B. B. s. 65)
713. Erek boyun **kırıp** iç çekince yine dayanamadı. (B. B. s. 66)
714. Caddenin kıyısından **tutup** getirmişti. (B. B. s. 67)
715. Erek'le oynarken bebeği **kucaklayıp** kapı önüne çıkıyordu. (B. B. s. 67)
716. Bu tutkuyla hep **kaçıp kaçıp** geliyordu oraya. (B. B. s. 67)
717. "Evinde **oturup** konu komşuyla çene çalılıyorsun sandım." (B. B. s. 68)
718. Yavrularını **döküp** saçarak **kalkıp** işe gidiyorlar. (B. B. s. 68)
719. Başını yazmayla **sıkıp** yorganın altına sokuldu. (B. B. s. 69)
720. Küme küme **toplaşip** Hikmet'in başına gelen acı olayı söyleştiler. (B. B. s. 69)

721. “Çocuklarını sabah uyurken **bırakıp** gidiyorlar.” (B. B. s. 70)
722. Burnunu cama **dayayıp** kara kara düşünmeye başladı. (B. B. s. 70)
723. Görünmez kişileri **vurup** öldürüyordu. (B. B. s. 70)
724. Ev, geceleri komşularla **dolup** taşıyordu. (B. B. s. 71)
725. Onlar **didişip** dururken komşularından biri daha televizyon aldı. (B. B. s. 71)
726. **Oturup** bir güzel mektup yazdı babasına. (B. B. s. 71)
727. Coşkuyla bağırırken ağzındakini **şişirip** balon yapıyordu. (B. B. s. 72)
728. Çikletleri açarak top ya da bisiklet **çıkıp** çıkmadığını denetledi. (B. B. s. 72)
729. Makasla **oyup** çıkarıncaya dek akla kararı seçti. (B. B. s. 73)
730. Televizyonda **sevilip** benimsenen gösteriler doğrultusunda kuruluyordu. (B. B. s. 74)
731. İki bir **itip** kakıştırmak ya da **çekiştirip** savurtarak tedirgin ediyorlardı. (B. B. s. 74)
732. “Almanya’da çalışanların bir bölümü arada bir izin **alıp** geliyorlar.” (B. B. s. 75)
733. “İzin **alıp** Türkiye’ye gelmek çok para istiyor.” (B. B. s. 75)
734. “Onu **bekleyip** para istemem gerek.” (B. B. s. 76)
735. “Ne var, birde **buluşup** ne yapacaksınız?” (B. B. s. 76)
736. Saat bire doğru karnını **dozurup** fırladı gitti. (B. B. s. 77)
737. Coşku içinde oradan oraya **koşup** duruyorlardı. (B. B. s. 77)
738. Salıncaktan **sallanıp** el sallıyorlardı Ereğ’e. (B. B. s. 77)
739. “Paran kadar eğlenerek **çekilip** gelseydin.” (B. B. s. 78)
740. “Aralarında on beş lira **toplayıp** bana borç verdiler.” (B. B. s. 78)
741. Tartışma **uzayıp** gidecekti. (B. B. s. 78)
742. “Bayram **edip** eğlensinler.” (B. B. s. 78)
743. Hemen sözü **kesip** televizyonun başına geçti. (B. B. s. 78)
744. “Dedemden elli lira **alıp** da gideceğim.” (B. B. s. 78)

745. “Kimsenin karşısında baş **eğip** boyun kırmadım.” (B. B. s. 79)
746. Hemen **gidip** çocukların paralarını dağıttı. (B. B. s. 79)
747. “Hey ne **dolanıp** duruyorsun oralarda?” (B. B. s. 79)
748. “**Varıp** nineme danışayım.” (B. B. s. 80)
749. Kollarını **kıvrıp** düğmelerini ilikleyerek yerleşti ceketinin içine. (B. B. s. 80)
750. Yönetici karşısına **dikilip** bir güzel öğütledi. (B. B. s. 80)
751. Dişli kısıkaçlarıyla **debelenip** duruyorlardı. (B. B. s. 81)
752. Dolu sepetleri kollarına **takıp** sokak aralarına dağıldılar. (B. B. s. 81)
753. Ereğ’in Erol’la **çıkıp** çevreyi tanımasını istedi. (B. B. s. 81)
754. Fırsat buldukça bir köşeye **çekilip** paralarını sayıyordu. (B. B. s. 82)
755. Sevinçle paralarını **çıkarpıp** gösterdi ona. (B. B. s. 82)
756. Akşam yemeklerini **yiyip** yattılar. (B. B. s. 82)
757. Kolay yolla elde **edip** etmediğini anlamak istiyordu. (B. B. s. 83)
758. “Çakı gibi **giyinip** kuşanan onlar...” (B. B. s. 84)
759. Ama gittiği yerlerden **kucaklayıp** eve getirirken çok kızardı. (B. B. s. 84)
760. Türkan, bir süre daha **ahlanıp** vahlandı. (B. B. s. 85)
761. Evlerine **gidip** karınlarını doyurmaları gerekiyordu. (B. B. s. 85)
762. El ele **verip** koşmaya başladılar. (B. B. s. 87)
763. Peşlerinden **gelip** gelmediğini anlamak için **dönüp** arkasına baktı. (B. B. s. 87)
764. “**Gelip** yakama yapışmıştı.” (B. B. s. 88)
765. O gün **oturup** Almanya’ya mektup yazdı. (B. B. s. 88)
766. Giyim kuşamını **yenileyip** saçlarını taramaya başlayalı Dereli arkadaşları ona yakınlık göstermiyorlardı. (B. B. s. 89)
767. İçinde beliren kıskançlık esintilerini **söküp** atamadı. (B. B. s. 90)
768. Birbirlerine **gidip** gelmeyi kaldırmışlardı. (B. B. s. 90)
769. Çorba **pişirip** hasta bir komşuyu yoklamaya gitmişti. (B. B. s. 90)

770. Ellerine **yapışıp** zorla içeriye buyur etti. (B. B. s. 91)
771. Zarfları **verip** Ereğ'in derslerini sordu ve gitti. (B. B. s. 91)
772. Sonra **kaldırıp** televizyonun yanına koydu. (B. B. s. 91)
773. On üç yaşına basalı beri, sağda solda adımıza **sövüp** saymaya başlamış." (B. B. s. 92)
774. "Gezdiği yerde öçten söz ederek bize **atıp** tutuyormuş." (B. B. s. 92)
775. Yumruğıyla göğsünü döverek **bağırıp** çağırmaya başladı. (B. B. s. 93)
776. Bir süre bekledikten sonra **çekip** gitti. (B. B. s. 93)
777. Olduğı yerde **pusup** duruyordu. (B. B. s. 93)
778. Damda çürüyen İsmail'im, gurbetteki Mehmet'im tümünden **yitip** gidecekler." (B. B. s. 94)
779. O yandan bu yana **devrilip** duruyordu. (B. B. s. 94)
780. "Elbet şöyle edeceğiz, böyle yapacağız, diye **atıp** tutacaklar." (B. B. s. 94)
781. "**Durup** dururken suçsuz insanı öç almak için öldürmeye kalkışabilir mi?" (B. B. s. 95)
782. Dede, **olup** biteni öğrendiğinde, yıldırım çarpmışa döndü. (B. B. s. 95)
783. "Ayingacılarından biri köyden **çıkıp** da öç almak için İstanbul'a gelmeye kalkışırsa, İstanbul'a ayak basmadan haberi gelir." (B. B. s. 95)
784. Ninesinden izin **alıp** Ertuğlara gitti. (B. B. s. 96)
785. Ereğ'i oda kapısında görünce, "Ereğ gelmiş." diyerek yatağından **fırlayıp** sarıldı. (B. B. s. 96)
786. "Hırsızlığı, eşkıyalığı, adam öldürmeyi konu edindikleri için okuyana o tür davranışları hoş **gösterip** benimsetirmiş." (B. B. s. 96)
787. "Konuğunu **bırakıp** da yazı yazmaya oturman ayıp olmuyor mu?" (B. B. s. 98)
788. **Söküp** atmak istiyordu içinden. (B. B. s. 99)
789. Kapı ile pencere arasında **gidip** gelerek sıkıntısını dağıtmaya çalıştı. (B. B. s. 99)

790. Kaçıp kurtulmak istediği geçmiş, **oturup** durduğu yerde, yakalamıştı onu. (B. B. s. 100)
791. Çalışkanlığıyla önüne çıkan engelleri **aşıp** doktor olmuştu. (B. B. s. 100)
792. Onur kırıcı sözlerle aşağılandığı günler **gelip** geçiyordu gözünün önünden. (B. B. s. 100)
793. Yine tertemiz **giyinip** tarandı. (B. B. s. 101)
794. Taşlardan seke seke bayırı **tırmanıp** caddeye çıktı. (B. B. s. 101)
795. Özenle **indirip** düzeltti. (B. B. s. 101)
796. “Bombanın etkisi geçince ölüleri çöp toplar gibi **toplayıp** yok edecekler.” (B. B. s. 103)
797. “Kendileri de **gelip** bu sahipsiz kentlere yerleşecekler.” (B. B. s. 103)
798. “İnsanları **öldürüp** evlerine, yurtlarına konmak için nötron bombası bulmuşlar baksana...”(B. B. s. 103)
799. Kendisiyle ilgili bir şeyler **söyleyip** söylemediğini anlamaya çalıştı. (B. B. s. 104)
800. Doktor **varıp** sevecenlikle başını okşadı. (B. B. s. 104)
801. Sızılı bir et topağı gibi **kasılıp** duran yüreği gevşedi. (B. B. s. 105)
802. Onun büyüyüp bilinçlendikçe, karamsarlığa **düşüp** yaşamı sevmeyeceğini düşünür üzüldüm. (B. B. s. 105)
803. Gözlerini **kısıp** dişlerini çıkararak sözünü sürdürdü. (B. B. s. 105)
804. Ninesi yemeğe giderken soğanın en yeşilini, turpların en kırmızısını **seçip** eline tutuşturuyordu. (B. B. s. 106)
805. Erek’le Erol el ele **tutuşup** erkenden yola çıktılar. (B. B. s. 106)
806. Canları daha çok **koşup** oynamak, **atlayıp** sıçramak istiyordu. (B. B. s. 107)
807. Yorgunluktan ayaklarını süre süre **varıp** otobüs durağına dikildiler. (B. B. s. 107)
808. Ceplerine **davramp** kazandıkları paralarla ikişer simit aldılar. (B. B. s. 107)
809. Erek, iki hafta daha **çalışıp** ayrılacaktı. (B. B. s. 108)
810. İtiş kakış **dönüp** duruyorlardı mağazanın içinde. (B. B. s. 108)

811. Telaşla koluna bir sepet **takıp** alışverişe girişti. (B. B. s. 108)
812. “Avımızı, haftalardır **izleyip** gözlüyorum.” (B. B. s. 109)
813. “Gözlerini ışıklara **dikip** bekliyor.” (B. B. s. 109)
814. “Er geç **gelip** buradan geçecek.” (B. B. s. 109)
815. Bir kol saati **alıp** alamayacağını **ölçüp** biçiyordu. (B. B. s. 110)
816. Sepeti **kavrayıp** ileriye atıldı. (B. B. s. 110)
817. Tortop **olup** yere yığıldı. (B. B. s. 111)

4.4.1.3. Zaman Bildiren Zarf-fiil Ekleri

Zaman bildiren zarf-fiil ekleri *-(y)InçA*, *-mAdAn*, *-ken (iken)*, *-(A)r...-z*, *-(y)Alı*, *-DikçA*, *-mAksızIn*, *-Dİğİ* ekleridir.

4.4.1.3.1. *-(y)InçA*

Eski Türkçenin *-gInçA* zarf-fiilindeki ses değişimleri ile oluşan bu zarf-fiil, Türkiye Türkçesine uzanan tarihî gelişme sürecinde, ön ses *g-*’sini kaybederek ve dudak benzeşmesine de uğrayarak *-(y)InçA/ -(y)UncA* biçimine girmiştir (Korkmaz, 2003: 1004)

-InçA / -UncA eki kendisinden sonra gelen fiilin ya da fiilimsinin hemen, kendisinin ardı sıra yapıldığını yapılacağını gösterir, yani kurduğu önerme ile birlikte cümlede zaman zarfı olur (Gencan, 1975: 359).

Bayraktar, *-(y)InçA* ekinin Türkiye Türkçesi dönemine kadar “-ıncaya kadar” anlamında da kullanıldığını ama zamanla bu kullanımın kalktığını söyleyerek “*Türkiye Türkçesinde eklendiği fiillere yalnızca “-dığı zaman” anlamı vermektedir, “-ıncaya kadar” anlamı kalmamıştır. -ıncA/-ince, -unca/-ünce olmak üzere dört biçimde kullanımı vardır. “-ıncaya kadar” anlamını sağlamak için ekin üzerine gelen datif eki getirilir ve kadar, dek, değin edatları eklenir.*” (Bayraktar, 2004: 187) şeklinde açıklar.

1. Buz kırma oyunu zil **çalıncaya dek** sürdü. (Y. Ö. s. 7)

2. Öğretmenler sınıfa **girince** tümü de istemeye istemeye yerlerine oturdular. (Y. Ö. s. 7)
3. Sesler **kesilince**, Atıl'a döndü. (Y. Ö. s. 8)
4. Çocuklar Atıl'ın uçağa bineceğini **öğrenince**, yeniden firkos etmeye başladılar. (Y. Ö. s. 8)
5. Dinlenme zili **çalınca**, arkadaşları çevresine toplandılar. (Y. Ö. s. 9)
6. Atıl bayrakla Atatürk'ün resmini eline **alınca** bir hoş oldu. (Y. Ö. s. 11)
7. "Oraya **varınca**, sana daha pek çok şey öğütleyeceğim." (Y. Ö. s. 13)
8. Hızla itilen kapı burnuna **çarpınca**, Atıl acıyla avunarak geri çekildi. (Y. Ö. s. 13)
9. Ağabeyinin kendisine kaş çattığını **görünce** dudaklarını büzdü. (Y. Ö. s. 13)
10. Ayrılacaklarını **anımsayınca**, kızgınlığı geçti. (Y. Ö. s. 13)
11. Atıl durumu **anlayınca**, dertlendi. (Y. Ö. s. 16)
12. Anayı Ayşan'la sarmaş dolaş **görünce** o da öfkelenildi. (Y. Ö. s. 16)
13. "İşim **bitince** seni yine alırım kucağıma." (Y. Ö. s. 16)
14. Araba köyden **uzaklaşınca** dek ıslak giysileriyle dolaşacaklardı. (Y. Ö. s. 17)
15. Karşıdan **bakınca**, ağaçlar bahar çiçekleriyle donanmış gibi görünürdü. (Y. Ö. s. 18)
16. Araba dağın doruğuna **yaklaşınca** da yağış tipiye dönüştü. (Y. Ö. s. 18)
17. Şoför kapıyı **açınca**, arabanın içine buz gibi rüzgarla birlikte kar doldu. (Y. Ö. s. 18)
18. Araba hızlanıp hızla yola **koyulunca**, arkadaşlarına el salladı. (Y. Ö. s. 18)
19. Zaten biri **geberince**, ötekiler kan kokusuna onun başına üşüşürler. (Y. Ö. s. 19)
20. Araba kentin sokaklarına **dalınca**, Atıl söyleyişi kesip burnunu yeniden cama dayadı. (Y. Ö. s. 21)
21. Uygun bir ortam **bulunca** babasına soracaktı. (Y. Ö. s. 23)
22. Bu durum, uzaklardan gelen tren sesi kulaklara **doluncaya dek** sürdü. (Y. Ö. s. 23)
23. Yemekten umudu **kesince** olduğu yere büzüldü. (Y. Ö. s. 25)
24. Gün **ışyınca**, yerlerde uyuyanlar birer birer ayaklandılar. (Y. Ö. s. 25)

25. Almanya yolcusu olduğunu **anımsayınca**, sevinçle silkinip ayağa kalktı. (Y. Ö. s. 25)
26. Atıl gözlerini **açınca** “Nerdeyim?” diye mırıldanarak bakındı. (Y. Ö. s. 25)
27. Tren **durunca**, baba bavulu eline alıp öne düştü. (Y. Ö. s. 27)
28. Atıl denizi **görünce** bir an olduğu yerde durdu. (Y. Ö. s. 28)
29. Vapur bekleyen yolcular yankesici sözünü **duyunca** ürküntüye uğradılar. (Y. Ö. s. 29)
30. Göz açıp **kapayınca dek** kalabalığın arasına iri yarı bir polis karıştı. (Y. Ö. s. 29)
31. Baba aklını başına **toplayınca**, polise çıkıştı. (Y. Ö. s. 29)
32. Atıl’ın kulağına **yapışınca**, neye uğradıklarını şaşırıldılar. (Y. Ö. s. 29)
33. El sürülmediğini **görünce**, herhalde bir başkasını soydular, diye düşündü. (Y. Ö. s. 30)
34. Hırsızlıkla suçlandıklarını **anlayınca**, üçünün de bet benzi kül gibi oldu. (Y. Ö. s. 30)
35. Baba durumu **öğrenince**, önce bir kararsızlık geçirdi. (Y. Ö. s. 31)
36. Karşılardaki kanepede **boşalınca**, Atıl sevinçle yerinden fırladı. (Y. Ö. s. 33)
37. Göz açıp **kapayınca dek** kendilerini vapurda buldular. (Y. Ö. s. 33)
38. Otobüse **yerleşince**, sırtlarını koltuklara dayayıp rahatça soluklandılar. (Y. Ö. s. 35)
39. “Köye gelirken uçaktan **inince**, bindiğimiz otobüs bizi buraya getirdiydi.” (Y. Ö. s. 35)
40. Otobüs yola **koyulunca**, üçü de irkildiler. (Y. Ö. s. 36)
41. Adama dikkatli **bakınca**, ürktü. (Y. Ö. s. 36)
42. Atıl’la anası dikilmekten **yorulunca**, bavulu yana devirip üstüne oturdular. (Y. Ö. s. 37)
43. Bu işler **bitince**, çevresindeki adamlar uçağın orasını burasını kurcaladılar. (Y. Ö. s. 39)
44. Hele inişlerini, kalkışlarını **görünce** bu şaşkınlık hayranlığa dönüştü. (Y. Ö. s. 39)

45. “Uçak **durunca**, şuradaki tekerlekli merdiveni yanına yanaştırdılar.” (Y. Ö. s. 39)
46. Baba ananın yanına **varınca**, boş çuval gibi yere yığıldı. (Y. Ö. s. 40)
47. Uçağı saran bulutları **görünce** şaşırıp kaldı. (Y. Ö. s. 45)
48. Atıl öfkeyle yeniden doğrulmak **isteyince** hostes, “Dur!” dedi. (Y. Ö. s. 46)
49. Hostes **uzaklaşınca**, yavaşça babasına sordu. (Y. Ö. s. 47)
50. Sıra kendisine **gelince**, hostes parlak bir kutudan minicik bir maşayla kırmızı bir şey çıkardı. (Y. Ö. s. 47)
51. Hostesler yolcu çocuklara oyuncak dağıtma işini **bitirince** hemen mavi önlüklerini giyerek yemek hazırlığına giriştiler. (Y. Ö. s. 47)
52. Atıl’ın yiyeceklere dokunmadığını **görünce** anası onu uyardı. (Y. Ö. s. 48)
53. “Gelir misin?” diye **sorunca**, Atıl sevinçle ayaklandı. (Y. Ö. s. 49)
54. Ellerini yıkamak için musluğa **yanaşınca** gözü aynadaki görüntüsüne ilişti. (Y. Ö. s. 50)
55. Atıl çok hoşlandığı o kokulu sudan ikide bir başına **serpince**, anası, “Tüketeceksin!” diyerek sandığa saklamıştı şişeyi. (Y. Ö. s. 50)
56. Babası onu **görünce**, öfkeyle üstüne atıldı. (Y. Ö. s. 51)
57. Babası kapıyı yumruklamaya **başlayınca** aklını başına topladı. (Y. Ö. s. 51)
58. Vargücüyle **bastırınca**, foşşş!.. sular fışkırdı musluktan. (Y. Ö. s. 51)
59. İkinci pilot kahkahaları **duyunca**, yanlarına geldi. (Y. Ö. s. 52)
60. Atıl oturdukları yere **gelince**, şöyle bir durakladı. (Y. Ö. s. 52)
61. Oğlunu **görünce**, telaşla yerinden fırladı. (Y. Ö. s. 52)
62. Atıl, “Giyindim,” **deyince** hemen içeriye girdi. (Y. Ö. s. 52)
63. Hosteslerin bölmesine **varınca** büyükçe bir havluya büründü. (Y. Ö. s. 52)
64. Pilotlar çocuğun elindeki çakıyı **görünce**, şaşkın şaşkın birbirlerine baktılar. (Y. Ö. s. 53)
65. “İnişe hazırlanıyorum,” **deyince**, ikinci pilot elindeki çakıyı cebine attı. (Y. Ö. s. 54)

66. Baba çakının öyküsünü **öğrenince** oğlunun başını sevgiyle göğsüne bastırdı. (Y. Ö. s. 55)
67. Hostes çağrısını **yineleyince** baba korka korka ayağa kalktı. (Y. Ö. s. 55)
68. Çocuğun araniş nedenini **öğrenince**, derin bir soluk aldı. (Y. Ö. s. 55)
69. Baba **ulaşınca**, elini yüreğinin üstüne bastırarak çıkıştı. (Y. Ö. s. 56)
70. Ama kocasının sesini **taniyınca**, hemen o yana yöneldi. (Y. Ö. s. 56)
71. Oradan **çıkınca**, önlerine dik bir merdiven geldi. (Y. Ö. s. 57)
72. Bavulları önlerine **gelince** uzanıp alıyorlar, kalabalıktan çözülüp gidiyorlardı. (Y. Ö. s. 57)
73. “Bir kez kaçırdın mı yeniden önümüze **gelinceye dek** beklemek gerek.” (Y. Ö. s. 57)
74. Otobüs büyük bir yapının önünde **durunca**, Atıl hemen ayağa kalktı. (Y. Ö. s. 58)
75. Otobüsten iner inmez, babası oraya **yönelince**, Atıl şaşırıldı. (Y. Ö. s. 58)
76. Atıl’ı ayakta **görünce** şaşırıldı. (Y. Ö. s. 60)
77. Demir yığınlarını **görünce**, içi buz gibi oldu. (Y. Ö. s. 60)
78. Atıl’ı **görünce** içi buz gibi oldu. (Y. Ö. s. 60)
79. “İşin **bitince** ocağı söndürmeyi unutma.” (Y. Ö. s. 61)
80. **Öfkelenince**, o da böyle ağlardı. (Y. Ö. s. 62)
81. Atıl’ı **görünce** hepsi birden üstüne yürüdüler. (Y. Ö. s. 63)
82. “Ev sahibi olayı **duyunca** kim bilir nasıl öfkelenecek!..” (Y. Ö. s. 63)
83. Öfkeli insanlar çekilip **gidince**, Atıl odaya girdi. (Y. Ö. s. 63)
84. Çocuk **direnince** yüzüne bir tokat patlattı. (Y. Ö. s. 63)
85. Tencere çatır çatır yanmaya **başlayınca** odanın içi dumanla doldu. (Y. Ö. s. 63)
86. Ortalık biraz **yatışınca** da Atıl yorganın altından başını çıkardı. (Y. Ö. s. 64)
87. Atıl bunun nedenini **sorunca** babası açıkladı. (Y. Ö. s. 65)
88. Anası babası çıkıp **gidince**, yüzünü yastığa gömüp ağlamaya başladı. (Y. Ö. s. 65)

89. “Okullar **kapanınca**, buralar çocuklarla dolar sanırım.” (Y. Ö. s. 65)
90. “Üç beş kuruş **biriktirince**, bağlasalar durmayız, uçar gideriz köyümüze.” (Y. Ö. s. 66)
91. Yiyeceklerin olduğu gibi durduğunu **görünce**, öfkelenip bağırıyordu oğluna. (Y. Ö. s. 66)
92. Atıl yürüyen merdiveni **görünce** sevindi. (Y. Ö. s. 68)
93. Münih tren istasyonunun bulunduğu alana **gelince** tramvaydan indiler. (Y. Ö. s. 68)
94. Atıl konuşmalara kulak **kabartınca**, onların da işsiz olduklarını anladı. (Y. Ö. s. 70)
95. Kanepelerde ayak ayağa uzanmış uyuyan adamları **görünce**, Atıl Yeşilköy Havaalanını anımsadı. (Y. Ö. s. 70)
96. Anası babası olayı **duyunca**, inanmak istemediler. (Y. Ö. s. 74)
97. Yaşlı hanım, Atıl’ın çok yakında oturduğunu **öğrenince** sevindi. (Y. Ö. s. 74)
98. Atıl ana babasının sözlerini **duyunca**, bir an kuşkuya kapıldı. (Y. Ö. s. 74)
99. Atıl **oturunca** bu kez omzundan çekiştirerek, “Kalk,” dedi Almanca. (Y. Ö. s. 75)
100. Atıl bunun nedenini **sorunca**, Bayan Frida onu coşkuyla yanıtladı. (Y. Ö. s. 76)
101. Bayan Frida telaşla kapıyı açtı, postacıyı **görünce** şaşırdı. (Y. Ö. s. 76)
102. “Ben **dönünceye dek** uslu uslu otur.” (Y. Ö. s. 76)
103. Anası babası işten **dönünce**, akşam yemeklerini yediler. (Y. Ö. s. 77)
104. Baba karton tabancayı **görünce**, oğluna verdiği sözü anımsadı. (Y. Ö. s. 77)
105. Biletçi nereye gittiğini **sorunca**, suçüstü yakalanmış gibi yüzü kızardı. (Y. Ö. s. 77)
106. Tramvay istasyon alanına **gelince**, hemen yerinden fırladı. (Y. Ö. s. 78)
107. Taşıttan **inince**, olduğu yerde birkaç kez dönerek sağa sola bakındı. (Y. Ö. s. 78)
108. “Ödendi” fişini **alınca**, hemen satıcı kıza koştu. (Y. Ö. s. 79)
109. Cebindeki paraları **sayınca**, caydı. (Y. Ö. s. 80)
110. Evde yalnızken, **doyuncaya dek** oynayabilirdi onunla. (Y. Ö. s. 80)

111. Köye **varınca**, ana babasına olanları bir bir anlatacak, onları şaşırtacaktı. (Y. Ö. s. 80)
112. Çevresine **bakınca**, boş yere kuşkuya kapıldığını anladı. (Y. Ö. s. 81)
113. “23 numaralı tramvaylar kentten **çıkınca**, kavşaktaki makastan değişik semtlere ayrılırlar.” (Y. Ö. s. 82)
114. Ana fabrikanın kapısından **çıkınca**, koşarak onun yanına geldi. (Y. Ö. s. 84)
115. Anası onu **görmeyince** yadırgadı. (Y. Ö. s. 85)
116. Sonra kocasının kara kara düşündüğünü **görünce** ağlamaya başladı. (Y. Ö. s. 86)
117. Genç polis bu bilgileri elde **edince**, “Tamam,” dedi. (Y. Ö. s. 89)
118. “Babanın ya da annenin çalıştığı işyerlerinin adlarını biliyor musun?” diye **sorunca**, Atıl şöyle bir düşündü. (Y. Ö. s. 89)
119. Arabanın kapısı **açılınca**, sevinçle dışarıya fırladı. (Y. Ö. s. 90)
120. Kendi sokaklarına doğru uzaklaşan polis arabasını **görünce**, kuşkuya düştü. (Y. Ö. s. 90)
121. Atıl ana babasını **görünce**, ağlamaya başladı. (Y. Ö. s. 91)
122. Ana pencereden sızan ışığı **görünce**, sevinçle bağırarak koşmaya başladı. (Y. Ö. s. 91)
123. Polis arabasını **görünce**, sözcükler ağzında eridi gitti. (Y. Ö. s. 91)
124. “Lafa **gelince**, adam gibi konuşuyorsun.” (Y. Ö. s. 92)
125. Sözleri sona **erince**, Atıl’ın başını okşayarak çıkıp gitti. (Y. Ö. s. 92)
126. Ayak sesleri **uzaklaşınca** söze ilk başlayan baba oldu. (Y. Ö. s. 92)
127. Bayan Frida olayı **öğrenince** çok üzüldü. (Y. Ö. s. 93)
128. Atıl bunu **duyunca**, sevinçten uçtu. (Y. Ö. s. 93)
129. Atıl onları **görünce**, tiksintiyle yüzünü buruşturdu. (Y. Ö. s. 94)
130. Binlerce hayvan türüyle **karşılaşınca**, şaşırp kaldı. (Y. Ö. s. 94)
131. Göz açıp **kapayınca** dek ağzına tıktırdı ve bir solukta yutuverdi. (Y. Ö. s. 94)
132. Atıl kartalı **görünce** hemen tanıdı. (Y. Ö. s. 95)

133. Ana babası işten **dönünce**, onun mışıl mışıl uyumakta olduğunu gördüler. (Y. Ö. s. 96)
134. Bir gün önce ikindi sıralarında yatağa girdiğini **anımsayınca**, kendi kendine, emme de uyumuşum ha, dedi. (Y. Ö. s. 97)
135. Atıl bunu **öğrenince** evine döndü. (Y. Ö. s. 98)
136. Oyun yerinden gelen çocuk seslerini **duyunca**, o yana yöneldi. (Y. Ö. s. 98)
137. Atıl'ın yaklaştığını **görünce**, bir an oyunu bırakıp bakışlarını ona çevirdiler. (Y. Ö. s. 98)
138. Eva şaşkınlığı **geçince**, kavgayı ayırmak için araya girdi. (Y. Ö. s. 100)
139. Hans böyle **konusunca**, çocuklar dönüp utana utana Atıl'a baktılar. (Y. Ö. s. 100)
140. Tabancaları **değişince**, Hans daha bir coştı. (Y. Ö. s. 101)
141. Ertesi gün olanları Bayan Frida'ya **anlatınca**, Bayan Frida, "Arkadaş edinmene çok sevindim," dedi. (Y. Ö. s. 102)
142. Babanın izni **başlayınca**, Atıl yalnızlıktan iyice kurtuldu. (Y. Ö. s. 102)
143. İşten **çıkınca**, "haym" denen yatakhaneleri gezdirdiler. (Y. Ö. s. 102)
144. Halil usta yanlarına **gelince**, Atıl sorusunu yineledi. (Y. Ö. s. 103)
145. Baba oğul karşılaşma sona **erinceye dek** televizyona baktılar. (Y. Ö. s. 104)
146. Ama havuzun bulunduğu alan **varınca**, gördüklerini kendisi de yadırgadı. (Y. Ö. s. 105)
147. Atıl **üsteleyince**, "Utanırım," diye kesti attı. (Y. Ö. s. 105)
148. Soyunma odasından **çıkınca**, Atıl babasının kara kuru bedenine, çarpık bacaklarına, dizi dizi kaburga kemiklerine baktı baktı da, kıkır kıkır gülmeye koyuldu. (Y. Ö. s. 105)
149. Karşıdaki adamı **görünce**, "Hasan!" diye coşkuyla el salladı. (Y. Ö. s. 107)
150. Birkaç kulaç **atınca** batıyordu. (Y. Ö. s. 107)
151. Korkusu **yatışınca** babayla baş başa verip dertleşmeye giriştiler. (Y. Ö. s. 107)
152. Günü **gelince** hazırlıklarını tamamlamak üzere İstanbul'a çağrılmıştı. (Y. Ö. s. 107)

153. İlgililer Almanya'ya gidemeyeceğini **bildirince**, köye dönmemişti. (Y. Ö. s. 107)
154. Kaçak Hasan'ın sözü **bitince**, ayağa kalktı. (Y. Ö. s. 108)
155. Atıl, Hasan'ın yanına **dönünce**, hemen kibriti çakıp sigarayı yakmasına yardım etti. (Y. Ö. s. 108)
156. "Bana ettiğin iyilikleri köye **dönünce** bir bir öderim." (Y. Ö. s. 109)
157. "**Yatıncaya** dek ancak erir." (Y. Ö. s. 112)
158. Ayşan kızın diliyle konuşmaya **başlayınca**, ana kaşığına tabağa bıraktı. (Y. Ö. s. 112)
159. Sesleri **duyunca**, hemen oyun yerine koştu. (Y. Ö. s. 114)
160. Ancak oğlanların eli boş döndüğünü **görünce** sızlanmaya başladı. (Y. Ö. s. 114)
161. Yavru kedi bu sesleri **duyunca** acı acı miyavlamaya başladı. (Y. Ö. s. 114)
162. Adolf söze karıştı, "Öğrenseydi de **büyüyünce** çıksaydı." (Y. Ö. s. 115)
163. Adolf, "Birimiz ağaca çıkalım da, yavruyu aşağıya indirelim," **deyince** çocuklar gülmeye başladılar. (Y. Ö. s. 115)
164. Arkadaşları, "Çık, çık..." diye el çırpmaya **başlayınca**, "Çıkamam," dedi. (Y. Ö. s. 115)
165. Sonra işin gerçek olduğunu **anlayınca**, onlar da telaşlanmaya başladılar. (Y. Ö. s. 116)
166. Çevirmen sözü **bitince**, elindeki kağıtları uzattı. (Y. Ö. s. 117)
167. İşleri **bitince**, müdürün elini sıkıp ayrıldılar. (Y. Ö. s. 118)
168. "Okul **açılınca** görüşürüz." (Y. Ö. s. 119)
169. Babası **dürtünce** sustu. (Y. Ö. s. 120)
170. Atıl Türk lokantasında herkesin Türkçe konuşmakta olduğunu **duyunca**, sevinçten uçacak gibi oldu. (Y. Ö. s. 120)
171. Her şey tamam **olunca**, baba, "Kan ter içinde kaldık," dedi. (Y. Ö. s. 120)
172. Atıl **dirseklenince** kabardı. (Y. Ö. s. 121)
173. Gazeteyi **görünce** sevindi. (Y. Ö. s. 121)

174. “İşten **dönünce** yorgun köpekler gibi yatağa seriliyorum.” (Y. Ö. s. 121)
175. Baba bunu **duyunca**, hemen uzanıp oğlunun elindeki gazeteyi aldı. (Y. Ö. s. 122)
176. Babası **zorlayınca** kem küm ederek okumaya başladı. (Y. Ö. s. 122)
177. Atıl bunca acı sözü **ışitince**, dondu kaldı. (Y. Ö. s. 123)
178. Kavşağa **gelince** baba birden yön değiştirdi. (Y. Ö. s. 124)
179. “WC”nin önüne **gelince**, “Baba,” dedi. (Y. Ö. s. 124)
180. Ona çarpım tablosunu bellemekte olduğunu **söyleyince**, “Çarpım tablosunu Türkçe öğrenmenin pek yararı olmayacak,” dedi. (Y. Ö. s. 126)
181. “**Anlamayınca** da içindeki bilgileri öğrenemem.” (Y. Ö. s. 127)
182. Eva onu üzgün **görünce** elini tuttu. (Y. Ö. s. 128)
183. Yalnız **kalinca** kahvaltısını edip pencerenin önünde oturdu. (Y. Ö. s. 128)
184. Atıl okul bahçesine **girince**, ürküntüyle çevresine bakındı. (Y. Ö. s. 129)
185. Bunu **sezinleyince** Atıl’ın kolu kanadı kırıldı. (Y. Ö. s. 129)
186. Bayan Hanna, Atıl’ı **görünce** dik dik Eva’nın yüzüne baktı. (Y. Ö. s. 130)
187. İnsan kaşları çatıkken **gülümseyince** ne denli çirkin oluyor, diye düşündü. (Y. Ö. s. 130)
188. Atıl, Eva’nın başka bir şubeye düştüğünü **anlayınca** çok üzülmüştü. (Y. Ö. s. 131)
189. Öğretmen, “Zil **çalınca** sınıftan birlikte çıkacağız,” dedi. (Y. Ö. s. 131)
190. Sınıfa **dönünce**, oyunlar oynadılar. (Y. Ö. s. 132)
191. Ara zili **çalınca** Atıl hemen Türk çocuklarının yanına gitti. (Y. Ö. s. 132)
192. Atıl’ı **görünce** coşkuyla koşup yanına geldi. (Y. Ö. s. 132)
193. “Arkadaşlar arasında sevilip arandığımı **sezinleyince**, rahatlardım.” (Y. Ö. s. 133)
194. “Dili öğrenip kendimi **tanıtıncaya dek** istemeden, sevilmeden, benimsenmeden okula gidip gelmek çok sıkıcı.” (Y. Ö. s. 133)
195. “Kendimi çevremdekilere kabul **ettirinceye dek** hep aşağıdan alır, onlarla zıtlaşmamaya çalışırdım.” (Y. Ö. s. 133)
196. **Ayrılınca**, koşarak evine yollandı. (Y. Ö. s. 134)

197. İskemleye **oturunca** kendimi minarenin tepesinde sanıyorum. (Y. Ö. s. 135)
198. Sesler **yükselince**, gözlerini kitaptan kaldırıp yardım istercesine öğretmene baktı. (Y. Ö. s. 136)
199. Öğretmen sınıfa **girince**, Atıl'a çıkıştı. (Y. Ö. s. 137)
200. Ara zili **çalınca** hemen fırlayıp yağmurluğunu giydi. (Y. Ö. s. 137)
201. Öğretmen, "Gir!" **deyince** süklüm püklüm içeriye girdi. (Y. Ö. s. 137)
202. "Ötekiler **gidince** sınıf bize kalacak." (Y. Ö. s. 138)
203. Atıl'la **karşılaşınca**, hatırını soruyor, tatlı tatlı gülümsüyordu onu. (Y. Ö. s. 140)
204. "Hava **kararmıca**, babamla birlikte sana yiyecek getiririz." (Y. Ö. s. 142)
205. "Sokak kapısından **çıkınca**, sağa doğru koş." (Y. Ö. s. 142)
206. "Gece çevreden el ayak **çekilince** tahtaları tutuşturup ısınabilirsin." (Y. Ö. s. 142)
207. Atıl'ın babası olanları **öğrenince**, acı gerçeği yüzüne söyledi. (Y. Ö. s. 143)
208. Evin çatı katının çöktüğünü **görünce**, "Kim var orada?" diye bağırdılar. (Y. Ö. s. 143)
209. Çıkar yol **bulamayınca**, Hasan'ı istemeye istemeye kavşakla kaldırım kenarına oturtular. (Y. Ö. s. 143)
210. Ses soluk **çıkmayınca** çekip gittiler. (Y. Ö. s. 143)
211. Polisle cankurtaran **uzaklaşınca**, baba oğul saklandıkları yerden çıktılar. (Y. Ö. s. 144)
212. Polis, "Ne söylüyorsun?" **deyince** Hasan bir yalan uydurdu. (Y. Ö. s. 144)
213. "Lütfen çıkınız!" diyerek onlara kapıyı **gösterinceye dek** Hasan'ın başucunda oturdular. (Y. Ö. s. 145)
214. Atıl anneanneyi **görünce**, hemen kalkıp elini öptü, alnına götürdü. (Y. Ö. s. 147)
215. Atıl, Hans'ın sözlerini yanlış anlamadığını **öğrenince** sevindi. (Y. Ö. s. 149)
216. Onun sıkıldığını **sezinleyince**, konuyu değiştirip Noel Baba'dan söz açtı. (Y. Ö. s. 149)

217. Atıl çocukların bu çılgınlıklarını **duyunca**, gazoz şişesini tezgahın üstüne bırakıp kendini savunmaya girişti. (Y. Ö. s. 152)
218. Çocuklar, “Korkak, korkak yabancı!” diye el çırpmaya **başlayınca**, bu kez Atıl da saldırıya geçti. (Y. Ö. s. 152)
219. **Direnince** müdür, “Bana karşı gelerek okul kurallarını çiğnedin.” dedi. (Y. Ö. s. 152)
220. Akşam **olunca**, babasına her şeyi anlatmaya karar verdi. (Y. Ö. s. 153)
221. Yüzündeki morlukları gözündeki şişlikleri **görünce**, açtı ağzını. (Y. Ö. s. 153)
222. Babası durumu **öğrenince**, çok kızdı. (Y. Ö. s. 156)
223. Atıl’ın babası yorgunluğa ve yol parasına aldırmandan işten **çıkınca**, Türk lokaline gidiyor, televizyonu izleyerek eve çok iyi haberlerle dönüyordu. (Y. Ö. s. 157)
224. İlk gün Atıl’ı karşısında **görünce**, soğuk soğuk gülümseyerek, “Bu yıl daha çok çalışacaksın, değil mi?” dedi. (Y. Ö. s. 157)
225. İlk günlerin eğlenceli dersleri sona **erince**, okuma yazma çalışmalarına başladı. (Y. Ö. s. 158)
226. Atıl nedenini **sorunca**, ağlamaklı bir sesle yanıtladı. (Y. Ö. s. 159)
227. Atıl çoğu sabahlar ana babası işe **gidince**, yorganı başından aşırıp öğleye dek uyuyordu. (Y. Ö. s. 159)
228. “Ne olduğunu **gidince** görürsün.” (Y. Ö. s. 162)
229. Üstü açık arabalar **yaklaşınca**, Atıl’ın aklı gitti. (Y. Ö. s. 163)
230. “Bunlar ne?” diye **dürtükleyince**, istemeye istemeye ona döndü. (Y. Ö. s. 163)
231. Baba haksız yere **azarlayınca**, iyice bozuldu. (Y. Ö. s. 164)
232. Atıl uçağa adımını **atıncaya dek** yurduna dönebileceğine inanamadı. (Y. Ö. s. 166)
233. İstanbul’a varıp Yeşilköy Havaalanına **inince**, üçü de yere diz çöküp vatan toprağını öptüler. (Y. Ö. s. 167)
234. Gümrük görevlileri Atılların bavullarını **açınca** şaşırıldılar. (Y. Ö. s. 167)
235. Alışverişleri **bitince**, bayram sevinci içinde Haydarpaşa’dan trene bindiler. (Y. Ö. s. 167)

236. Cip evlerinin önünde **durunca**, Atıl sevinçle yere atladı. (Y. Ö. s. 168)
237. Öğretmen onun dertlendiğini **görünce** bu konuyu kapadı. (Y. Ö. s. 169)
238. Atıl bunu **öğrenince** beyninden vurulmuşa döndü. (Y. Ö. s. 169)
239. “İş **kurunca**, komşu köye haber salıp Hasan Emmi’yi ünletecek misin?” (Y. Ö. s. 170)
240. “Okul **kapanınca** ben gelirim yardıma.” (Y. Ö. s. 171)
241. Atıl’ın yol ortasında durup beyaz bir kedi yavrusunun önünde oyalanmak olduğunu **görünce**, “Hey oğul!” Orada ne demeye dikilip duruyorsun?” dedi. (Y. Ö. s. 172)
242. “Bir de okul **kapanınca** yardım ederim, diyorsun.” (Y. Ö. s. 172)
243. “Ak kediyi **görünce** birden Almanya geldi aklıma.” (Y. Ö. s. 172)
244. Derisi de yer yer seğirmeye **başlayınca** Nalbant Nuri, atın ayağını koyverdi. (B. B. s. 7)
245. “Oğlanlar askere gidip **gelince** daha bir uslanıp olgunlaşır derler ya!” (B. B. s. 8)
246. Babasının sendelediğini **görünce**, hemen koluna girdi. (B. B. s. 9)
247. Sabah namazından **çıkınca**, işliğine gitmedi. (B. B. s. 9)
248. Bu yargıya **varınca** tepeden tırnağa dirlik sardı varlığını. (B. B. s. 11)
249. Kaynatasının ettiğini **görünce** bağırarak bebesine koştu. (B. B. s. 12)
250. “Sen hii diyerek beşiğe doğru **atılınca** oğlancık öldü sandım.” (B. B. s. 13)
251. “**Büyüyünce** o alacak amcasının öcünü.” (B. B. s. 14)
252. Can derdine yan tarafa **atınca** kendini, kurşunlar ciğerlerine saplanmış. (B. B. s. 16)
253. Nine, Ereğ’in anasına ettiklerini **duyunca** gelinini öğütlemeye gereği duydu. (B. B. s. 16)
254. “Karnı iyi **doymayınca** da uykuya varamaz bebek.” (B. B. s. 17)
255. “**Anlayınca** ne edeceğim?” (B. B. s. 17)
256. “Burnu **tıkanınca** burun deliklerine süt sağmalısın.” (B. B. s. 17)
257. “Kimi bebekler de altları **ıslanınca** huysuzlaşırlar.” (B. B. s. 17)

258. Karnı **doyunca** ağzını memeden çekmeden, gülücüklere başladı. (B. B. s. 20)
259. Onlardan **bıkınca** ayaklarındaki patiklerin ponponlarına yapıştı. (B. B. s. 20)
260. Ninesi okşayıp öperek korkacak bir şey olmadığını **söyleyince** yatıştı. (B. B. s. 22)
261. Erkekler **gelinceye dek** diş buğdayı sofrasını kaldırmadılar. (B. B. s. 25)
262. Kaynanasının ulurcasına bağırmakta olduğunu **duyunca** koştu geldi. (B. B. s. 25)
263. Olup biteni **anlayınca** irkildiler. (B. B. s. 26)
264. Ninenin durumunu **görünce** betleri benizleri kül gibi oldu. (B. B. s. 26)
265. Nalbant Nuri, evden **çıkınca** yaşlı yakınlarına uğradı. (B. B. s. 29)
266. Göz açıp **kapayınca**, dört ayak üstüne gelip odanın köşesine doğru emeklemeye başladı. (B. B. s. 30)
267. Ninesinin gülmekte olduğunu **görünce**, o da gülmeye başladı. (B. B. s. 30)
268. “Oğlan suç işledikçe öpüp seversen, **büyüyünce** başımıza dert olur.” (B. B. s. 31)
269. Okuması sona **erince** çocuğa döndü. (B. B. s. 32)
270. “**Yoruluncaya dek** koş Erek de sendeleyip düşmeden, senin gibi koşabilirsin.” (B. B. s. 32)
271. Şaşkınlığı **geçince** yumruklarını sıkarak bağıra çağıra komşu çocuğun peşinden koşmaya başladı. (B. B. s. 32)
272. **Bulamayınca**, birden içi cız etti. (B. B. s. 33)
273. Bu sözleri **duyunca** kurşun yemişe döndü. (B. B. s. 33)
274. Şerife'nin aklı gitti Ayıngacıların adını **duyunca**. (B. B. s. 34)
275. Bu sözleri **duyunca** daha bir alevlendi. (B. B. s. 35)
276. Büyükler gülüşmeye **başlayınca** o da gülüyordu. (B. B. s. 37)
277. Sütten **kesilince** en sevdiği yiyecekler yoğurt, yumurta ve şeker oldu. (B. B. s. 37)
278. Umudunu **kesince** oturup durmakta olan kara tavuğa yanaştı. (B. B. s. 38)
279. Erek bunu **sezinleyince** ninesinin sözlerini anımsadı. (B. B. s. 38)
280. **Kıprıdayınca** hemen çekiyordu elini. (B. B. s. 38)

281. Peyniri çamura **düşürünce**, ekmekten bir iki dişledi. (B. B. s. 38)
282. Karanlık **çökünce** içini kötü kuşukular sarmaya başlamıştı. (B. B. s. 38)
283. “**Büyüyünce** emmisinin öcünü almaya kalkışacağını biliyorlardı.” (B. B. s. 39)
284. İçeri giren tavuğun çıktığını **görünce** başını sokup kümese baktı. (B. B. s. 39)
285. Öldürülmüş ya da kuyulara atılmış olabileceğini **duyunca** içine dolan korkuyu atamıyordu. (B. B. s. 40)
286. İlkokulu **bitirince** öğretmeni kente götürüp yatılı okula girmesini sağlamıştı. (B. B. s. 40)
287. Okula **yerleşince** köyden ayağını çekmişti. (B. B. s. 40)
288. Çocuğun kızamık döktüğünü **görünce** pek sevindi. (B. B. s. 42)
289. Dediklerini **duyunca** başından vurulmuşa döndü. (B. B. s. 43)
290. Doktor, Ereğ'i **görünce**, “Yatıracağız.” dedi. (B. B. s. 43)
291. Uygun bir ev bulup **yerleşinceye kadar** evlerinde barınmışlardı. (B. B. s. 44)
292. Ninesini ve dedesini **görünce** yakınmaya başlıyordu. (B. B. s. 44)
293. “Deden nasıl sevinir seni **görünce!**” (B. B. s. 45)
294. “Köye **varınca** İsmail amcam ne alır dersin?” (B. B. s. 45)
295. “İşin **bitince** alını sakarlı atı, babana götür de nalları yeniletiver.” (B. B. s. 47)
296. Anasının haberi **alınca** ne denli sevinip kıvanacağını gözünün önüne getirdi. (B. B. s. 47)
297. İdris'in köye dönme saati **yaklaşınca** üç yol kavşağın vardı. (B. B. s. 47)
298. Göz açıp **kapayınca** **değince** varıp önce arabaya tosladı. (B. B. s. 48)
299. Ayingacıların evinin önüne **varınca** İsmail, “Ben gidiyorum.” dedi. (B. B. s. 49)
300. Kapı **açılınca** merdivenin ilk basamağına çöktü. (B. B. s. 49)
301. “Delik deşik edecekler günü **gelince.**” (B. B. s. 50)
302. Nine bunları **duyunca** diken diken oldu. (B. B. s. 50)
303. Gün **doğuncaya değince** sürdü bu söyleşi. (B. B. s. 51)

304. Olup biteni **öğrenince** dondu kaldı. (B. B. s. 51)
305. Görevli onun dalıp gittiğini **görünce** tekrar konuştu. (B. B. s. 52)
306. İşe girip **yerleşince** ya da izine gelince alır götürürsün. (B. B. s. 52)
307. Yatağa **uzanınca** geçmiş, kurşun gibi gelip çöküyordu belleğine. (B. B. s. 55)
308. “Acıları **yatışınca** sıra öce gelecek.” (B. B. s. 56)
309. Bu konu **açılınca** ağlayarak dövünmeye başlıyordu. (B. B. s. 58)
310. Bunu **deyince** dede, daha çok kabarıyordu. (B. B. s. 58)
311. Bu sözleri **duyunca** ağı yemiş gibi böğürerek kocasına çıkışıyordu. (B. B. s. 58)
312. “Fırsat **bulunca** öçlerini yerde komazlar.” (B. B. s. 59)
313. Erek eve **dönünceye dek** sürdürüyorlardı bu didişmeyi. (B. B. s. 59)
314. İlkokulu **bitirinceye değin** Türkiye’de kalmasına karar verdiğini söyledi. (B. B. s. 60)
315. **Bulamayınca** kolu kanadı kırılıyordu. (B. B. s. 61)
316. Kış **bastırınca** okula geliş gidiş iyiden iyiye zorlaştı. (B. B. s. 61)
317. Ayakkabıyı alıp da ayağına **giydirinceye dek** yarım saat geçti. (B. B. s. 62)
318. Erek azarı **işitince** renkten renge girmişti. (B. B. s. 62)
319. “Sürekli okuyup yazıyor ya buraya **gelince** utanıyor besbelli.” (B. B. s. 63)
320. “Sıra Erek’e **gelince** sesi soluğu çıkmıyor.” (B. B. s. 63)
321. “Beşi **bitirinceye dek** bizimle kalmasını istiyor.” (B. B. s. 63)
322. “Geç **kalinca** geri yollarım demişsin de...” (B. B. s. 64)
323. Şaşkınlıkla debelenmekte olduğunu **görünce** gülmekten kırıldı. (B. B. s. 64)
324. Yazı ödevlerini **bitirince** dersini okuyordu. (B. B. s. 64)
325. Erek **vermeyince** üsteledi. (B. B. s. 65)
326. Böyle **yapınca** ninesi ona kıyamıyordu. (B. B. s. 65)
327. Çocuk boynunu **bükünce** yüreği büsbütün sızlıyordu. (B. B. s. 65)
328. “**Soyulunca** öyle güzel koku yayıyor ki.” diyerek tanımlamaya girişti. (B. B. s. 66)

329. Satıcının istediği parayı **duyunca** aklı gitti. (B. B. s. 66)
330. “Arkadaşımın çocukları **yanınca** iş sahibi ne demiş biliyor musun?” (B. B. s. 68)
331. “Köpek yavrusu gibi ezildiğini **duyunca** da böyle diyecek.” (B. B. s. 68)
332. Gereksiz yere para istemeye **başlayınca** peşine düştü. (B. B. s. 69)
333. Ninesi onu öyle **görünce** dayanamadı. (B. B. s. 70)
334. “Pazara **gidince** yenilerini alıvereceğim o kitapların.” (B. B. s. 70)
335. Kendini kitaplarına **kaptırınca** kabına sığamaz oluyordu. (B. B. s. 70)
336. Yumruklaşan adamları, ateş kusan silahları **görünce** ağzı açık kaldı. (B. B. s. 71)
337. Kapıdan geri **çevrilince** komşudan ayağını kesti. (B. B. s. 71)
338. Para ellerine **geçince** dede, dayıya gitti. (B. B. s. 72)
339. **Kapanıncaya değin** kımıldamıyordu. (B. B. s. 72)
340. Makasla oyup **çıkarcıncaya dek** akla kararı seçti. (B. B. s. 73)
341. Bu nedenle okul **açılınca** daha iyi çalışmayı düşünüyordu. (B. B. s. 74)
342. Ninesi resmi **görünce** pek keyiflendi. (B. B. s. 75)
343. Eyüp tek **kalinca** arkadaşlarına uydu. (B. B. s. 76)
344. O para da **bitince** Eyüp, “Sen,” dedi. (B. B. s. 77)
345. Erek, eve **varınca** ninesine surat astı. (B. B. s. 78)
346. Borç sözünü **duyunca** ninesinin aklı gitti. (B. B. s. 78)
347. Erek’i **görünce** pek sevindi. (B. B. s. 79)
348. Deniz böceklerine bakmakta olduğunu **görünce** takılmadan duramadı. (B. B. s. 81)
349. Dede **gelince** Erek’in kazancını gösterirken bir daha ağladı. (B. B. s. 82)
350. Cebine yüz lira **koyunca** ninesi öğütleme gereği duydu. (B. B. s. 82)
351. Davul sesleri **duyulunca** sustu. (B. B. s. 85)
352. Otobüs **gelince** dura kalka yola koyuldular. (B. B. s. 85)
353. Ertuğ’dan söz **edince** Erol takılmadan edemedi. (B. B. s. 89)
354. İlgili bölümü **bitirince** durdu. (B. B. s. 93)

355. Onu öyle **görünce** korktu. (B. B. s. 93)
356. Bir şeylerden kuşkulanmadığını ve korkmadığını **anlayınca** rahatladı. (B. B. s. 94)
357. Erek'i oda kapısında **görünce**, "Erek gelmiş." diyerek yatağından fırlayıp sarıldı. (B. B. s. 96)
358. **Bulamayınca** Ertuğ'a sordu. (B. B. s. 96)
359. "Bu kitaplara dadananlar, **büyüyünce**, acımasız hatta katil olabilirler, diyor babam." (B. B. s. 97)
360. "Severek okuduğumu **görünce** babam da sık sık kitap alıyor." (B. B. s. 97)
361. Ertuğ'un odasına **varınca** duygularını açıklamaktan kendini alamadı. (B. B. s. 97)
362. Oğlunun yazı yazmakta olduğunu **görünce** sordu. (B. B. s. 98)
363. Bu sav kafasına **takılınca** tepeden tırnağa alevler sardı gövdesini. (B. B. s. 100)
364. Kendisi için yazdığı kağıtları **görünce** yeniden sarıldı boynuna. (B. B. s. 101)
365. "Öğretmen anlatmaya **başlayınca** ben de korkmuştum." (B. B. s. 102)
366. "Bombarın etkisi **geçince** ölüleri çöp toplar gibi toplayıp yok edecekler." (B. B. s. 103)
367. Arkadaşının bir şey bilmediğini **sezinleyince** rahatladı. (B. B. s. 104)
368. Erek, bunu **görünce** tedirginlikle başını öne eğdi. (B. B. s. 104)
369. "Seninle **olunca** hep dersten konuşuyoruz." (B. B. s. 104)
370. "Ben **büyüyünce** nötron bombalarını ortadan kaldırmaya çalışacağım." (B. B. s. 105)
371. Okul **kapanıncaya değin**, her hafta sonu onlara gitti. (B. B. s. 105)
372. Okullar **kapanınca** Ertuğ'la annesi, Antalya'ya gittiler. (B. B. s. 106)
373. İzin sırası **gelince** doktor da gidecekti peşlerinden. (B. B. s. 106)
374. "Oraya **varınca** yabanlık etmesin." (B. B. s. 106)
375. Yeniden karşılarında **görünce** hatırını soruyorlardı. (B. B. s. 107)
376. Sokaklarda dolaşmaktan **usanınca** çocuk parkına gittiler. (B. B. s. 107)
377. Otobüs **gelinceye dek** tatlı tatlı söyleştiler. (B. B. s. 108)

378. Onları **görünce** sürücüyü dürtükledi. (B. B. s. 111)

4.4.1.3.2. -mAdAn

Bayraktar ekin Eski Türkçede -mADIn şeklinde olduğunu söyler ve “-madan/-meden biçimleriyle kullanılan ek, birbirine bağladığı iki fiile biri olduğu zaman diğerinin olmadığı anlamını katar. Yalın hâlde kullanımlarının yanında “önce” edatıyla kullanımları da vardır.” (Bayraktar, 2004: 194) şeklinde açıklar.

-mAdAn zarf-fiil ekinin getirildiği fiil, kendisinden sonra gelen fiilin anlamını zaman yönünden tamamlar ve bu ek, eklendiği fiil gerçekleşmeden kendisinden sonra gelen fiilin gerçekleştiğini / gerçekleşeceğini bildirir (Kurt, 2006: 28).

Ergin, -mAdAn ekinin yapısını şu şekilde açıklamıştır: “Ekin menşeyini menfi fiil kökünden -ma, -me fiilden isim yapma eki ile yapılmış bir ismin ablatif şeklinde aramak akla daha yakın gelmektedir: bil-me-me-din gibi. Aynı sesleri taşıyan iki ek arka arkaya geldiği için bunlardan biri düşmüş, böylece içinde hem menfilik hem ablatif ifadesi bulunan -madın, -medin gerundiumu ortaya çıkmıştır.” (Ergin, 2005: 343).

1. Çocuklar ayaza **aldırmadan**, okul bahçesinde koşuşup duruyorlardı.(Y. Ö. s. 7)
2. Öğretmen gözünü defterden **ayırmadan**, “Gel,” dedi yüksek sesle. (Y. Ö. s. 7)
3. Biraz da uydurarak **durmadan** anlatıyordu. (Y. Ö. s. 9)
4. Atıl **ayrılmadan** önce onları yeniden çevresine toplayabilmek için arkalarından seslendi. (Y. Ö. s. 10)
5. “Alın alın **çekinmeden** alın verdiklerimi.” (Y. Ö. s. 11)
6. İkindiden sonra arkani **dönmeden** hava kararıyor. (Y. Ö. s. 12)
7. “Bir an önce yola çıkarsak, belki gece **bastırmadan** kente ulaşabiliriz.” (Y. Ö. s. 12)
8. Ayşan da ağabeyini öpüyordu **durmadan**. (Y. Ö. s. 13)
9. “Yüreğim özlemlerle sızım sızım sızlayıp dururken, hık **demedem** yürütüyorum elimdeki işi...”(Y. Ö. s. 15)
10. Kendi diliyle hiç **durmadan** homurdanıyor...(Y. Ö. s. 17)
11. “Ama önümü **görmeden** araba sürmeyi göze alamam.” (Y. Ö. s. 18)

12. Ancak birkaç yüz metre **gitmeden** camın önü yine kapandı. (Y. Ö. s. 19)
13. “Arabadan fazla **uzaklaşmadan** bana yol gösterebilirler.” (Y. Ö. s. 19)
14. “Eğer ışığa fazla **aldırmadan** saldırmaya kalkarlarsa, çeker vurursunuz.” (Y. Ö. s. 19)
15. N’oluyor demeye **kalmadan** tren sarsıldı, tekerlekler dönmeye başladı. (Y. Ö. s. 24)
16. Deniz **durmadan** çalkalanıyor, dalgalar öfkeyle gelip kıyıya çarpıyordu. (Y. Ö. s. 28)
17. İçinden geçenleri dışa **dökmeden** edemedi. (Y. Ö. s. 28)
18. “İşbaşı **yapmadan** önce bir iki gün dinlenebilseydi.” (Y. Ö. s. 35)
19. Atıl hiç **düşünmeden** söze karıştı. (Y. Ö. s. 36)
20. Dükkânların camekânlarında **kıpırdamadan** duran mankenlere daldı gitti. (Y. Ö. s. 36)
21. Atıl gözlerini alandan **ayırmadan** başını salladı. (Y. Ö. s. 39)
22. Atıl’ın küçük kafası henüz Almanya’ya **varmadan**, birtakım çelişkilerle karışmaya başlamıştı. (Y. Ö. s. 39)
23. Atıl gözünü gökten **ayırmadan**, “Git, git, dedi. Ben hep buradayım. Anama söyle de tasalanmasın.” (Y. Ö. s. 40)
24. Baba bu soruyu **yanıtlamadan** önce düşündü. (Y. Ö. s. 44)
25. “Beyaz yazı varsa **korkmadan** girebilirsin içeriye.” (Y. Ö. s. 50)
26. “İçeriye **girmeden** önce, helayı nasıl kullanacağını öğrettim.” (Y. Ö. s. 51)
27. Babası, “Atıl, Atıl!” diyordu **durmadan**. (Y. Ö. s. 51)
28. Atıl anasıyla babasını n tartışmasını hiç sesini **çıkarmadan** dinliyordu. (Y. Ö. s. 56)
29. Yuvarlak masa dev bir değirmen taşı gibi **durmadan** dönüyordu. (Y. Ö. s. 57)
30. Babası gözünü bavullardan **ayırmadan** yanıtladı. (Y. Ö. s. 57)
31. Yataktan **kalkmadan**, odanın içine şöyle bir göz gerdi. (Y. Ö. s. 59)
32. Atıl dilinin ucuna gelen soruyu **sormadan** edemedi. (Y. Ö. s. 61)
33. “Arkadaşlar **yatmadan** yardım isteyelim.” (Y. Ö. s. 65)

34. Atıl birkaç gün soğuğa **aldırmadan** oyun yerlerinden tek başına kaydı. (Y. Ö. s. 66)
35. Yola çıkarken gösterdiği onca coşku, sevinç ve övünmeden sonra, bir ay bile **geçmeden** geri dönerse ne derdi arkadaşları? (Y. Ö. s. 67)
36. İçinden, bir gün haberi **olmadan** bu tabancayı alıp eve götüreyim, oğlumu sevindireyim, dedi. (Y. Ö. s. 69)
37. Atıl buyruklara **bıkmadan** uydu. (Y. Ö. s. 75)
38. Atıl oyuncak bölümünden **ayrılmadan** önce, şöyle bir çevresine bakındı. (Y. Ö. s. 80)
39. **Kaybolmadan**, başıma bir kötülük **gelmeden**, bunca yolu aşmam, onca kalabalığın arasına dalıp koca mağazadan tabancayı satın alabilmem küçümsenecek iş değil, diyerek keyifleniyordu. (Y. Ö. s. 80)
40. “Olayı polise **duyurmadan** önce, iyice düşünmeliyim.” (Y. Ö. s. 86)
41. “Çocuk bu; iyiyi kötüyü **düşünmeden** aklına eseni yapar.” (Y. Ö. s. 88)
42. “**Kovulmadan**, yüzümüzün akıyla dönelim memleketimize.” (Y. Ö. s. 93)
43. Çok **geçmeden** anasıyla babası da uyandılar. (Y. Ö. s. 97)
44. “Önünden kaçan hırsızları **acımadan** vurur.” (Y. Ö. s. 101)
45. “Deminden beri boşuna mı **üşenmeden** dil döktüm oğluna!..” (Y. Ö. s. 104)
46. Halil Usta ona **takılmadan** duramadı. (Y. Ö. s. 104)
47. “**Yorulmadan** dinlenmenin tadı yok ki!” (Y. Ö. s. 109)
48. “İznimiz **bitmeden** köy yemeklerimizden pişirip özlemimizi giderelim, diyorum.” (Y. Ö. s. 110)
49. Eva kendisini **savunmadan** edemedi. (Y. Ö. s. 115)
50. Manfred, Adolf’a **takılmadan** duramadı. (Y. Ö. s. 115)
51. Bir sabah baba, “İznim **bitmeden**, senin okul işini yoluna koyalım,” dedi. (Y. Ö. s. 117)
52. Çevirmenin hiç **kekelemeden** Almanca konuşması Atıl’ı çok etkilemişti. (Y. Ö. s. 118)

53. “Bayan Frida ‘Düzenli çalışır, ödevlerini **aksatmadan** yaparsan, Almancayı çok çabuk öğrenirsin,’ diyor.” (Y. Ö. s. 119)
54. “İzinlerimiz **bitmeden** çarşıya gidip ona birkaç parça giysi alalım.” (Y. Ö. s. 119)
55. Fakat o sözünü **bitirmeden**, genç kız hoplaya zıplaya oradan uzaklaştı. (Y. Ö. s. 120)
56. Anasının “dur” demesine **kalmadan**, koşup gazeteyi aldı. (Y. Ö. s. 122)
57. Babaya **çıkışmadan** duramadı. (Y. Ö. s. 125)
58. “O zaman Almanlarla olan ilişkilerimizi, çevirmenin yardımı **olmadan** yürütebiliriz,” diyordu. (Y. Ö. s. 126)
59. Babasının sorduğu işlemleri pek **zorlanmadan** yaptı. (Y. Ö. s. 126)
60. “Doğru, Almanca **bilmeden** ders kitaplarını anlayamam.” (Y. Ö. s. 127)
61. Çocuklar birbirleriyle konuşmaya fırsat **bulamadan**, dördünü de sıranın başına, ortasına dağıttı. (Y. Ö. s. 131)
62. “Dili öğrenip kendimi tanıtıncaya dek **istemedem, sevilmemden, benimsenmeden** okula gidip gelmek çok sıkıcı.” (Y. Ö. s. 133)
63. “Belki de benim gelmeme gerek **kalmadan** her şey yoluna girecek.” (Y. Ö. s. 134)
64. “Kapıya **vurmadan** girme!” (Y. Ö. s. 137)
65. Atıl, “Dur!” demeye **kalmadan** Hasan kapıya atıldı. (Y. Ö. s. 142)
66. Okulu **aksatmadan** gidip geliyordu. (Y. Ö. s. 150)
67. “Özür dilemeyi **öğrenmeden** önce, gazoz içmeyi öğren.” (Y. Ö. s. 152)
68. “Okul tuvaletini şimdiye dek pek fazla **kirletmeden** kullandınız.” (Y. Ö. s. 155)
69. Atıl’ın babası yorgunluğa ve yol parasına **aldırmadan** işten çıkınca, Türk lokaline gidiyor, televizyonu izleyerek eve çok iyi haberlerle dönüyordu. (Y. Ö. s. 157)
70. Atıl sorularını **sürdürmeden** duramadı. (Y. Ö. s. 159)
71. “Aklıma koyduğum kadar para **kazanmadan**, gitmem buradan.” (Y. Ö. s. 162)
72. Çevresindekilere uyararak önlerinden geçenleri hiç **durmadan** alkışlıyordu. (Y. Ö. s. 163)

73. Hiç **bekletmeden** bavullarına tebeşirle “görüldü” işareti koyuldu. (Y. Ö. s. 167)
74. Atıl yol boyunca gözünü **kırpmadan** dışarıya baktı. (Y. Ö. s. 167)
75. Okumaya **başlamadan** önce kadınlara döndü. (B. B. s. 10)
76. Sonra bir gün, gözünü **kırpmadan** yok ediyor yaptıklarını. (B. B. s. 11)
77. İçinden geçenleri **söylemeden** duramadı. (B. B. s. 14)
78. Onun sözlerini bitirmesini **beklemeden** çekti aldı. (B. B. s. 14)
79. “Kerim’im dünyasına **doyamadan** kara toprağa karıştı.” (B. B. s. 14)
80. “Gözünü **kırpmadan** bebeğin başında oturursan hasta düşersin.” (B. B. s. 16)
81. Karnı doyunca ağzını memeden **çekmeden**, gülücüklerle başladı. (B. B. s. 20)
82. Ekmeği çıkarırken **istemedен** çocuğun boğazını tirmalamıştı. (B. B. s. 21)
83. **Sormadan** edemedi. (B. B. s. 24)
84. “Besle, büyüt dünyasına **doymadan** vurulup devrilsin.” (B. B. s. 27)
85. Muhtar bu yanıtı Nalbant Nuri’ye **götürmeden** önce komşularına danıştı. (B. B. s. 30)
86. Bir yere **tutunmadan** yürüyebilmesi ancak bir yaşını geçtikten sonra oldu. (B. B. s. 31)
87. “Hiç arkana **bakmadan** koş koş kaçacaksın.” (B. B. s. 32)
88. Koşarak uzaklaşırken arkasına **bakmadan** bağırdı. (B. B. s. 32)
89. “Yoruluncaya dek koş Erek de sendeleyip **düşmeden**, senin gibi koşabilirsin.” (B. B. s. 32)
90. Bir sıkıntı **vermeden** oynadı durdu. (B. B. s. 33)
91. “Karanlık **çökmeden** bulup bağrımıza basalım.” (B. B. s. 34)
92. “İşin aslını arayıp **sormadan** yakıp yıkmak vurup devirmek de ne demek oluyor?” (B. B. s. 36)
93. Emmeye **girişmeden** önce annesi silmeye başladı. (B. B. s. 37)
94. İlk atılımı **yapmadan**, olayı her yönüyle düşünmekten yanaydı. (B. B. s. 39)
95. “Kızamık **dökmeden** ölen insanlar, mezarda dökermiş.’ derler.” (B. B. s. 42)

96. İçeriye **girmeden** seslendi. (B. B. s. 47)
97. Köye **girmeden** yetişti ona. (B. B. s. 48)
98. Tek bir sözcük **söylemeden** sokağa attı kendini. (B. B. s. 51)
99. “Yanıt **gelmeden** hiçbir şey yapamam.” (B. B. s. 51)
100. “Hem de **korkmadan**, ürkmeden.” (B. B. s. 52)
101. Düşünürken taş kesilen yüreğini yumrukluyordu kendini **bilmeden**. (B. B. s. 55)
102. Okula **başlamadan** önce, sabahtan akşama değin sokakta oynardı. (B. B. s. 61)
103. Daha eve **varmadan** yollarda okumaya girişti. (B. B. s. 65)
104. Beşinci sınıfı **bitirmeden** okuldan almışlardı. (B. B. s. 67)
105. Tüm programları **sıkılmadan**, **bıkmadan** yutarcasına izliyordu. (B. B. s. 72)
106. Dedenin bir şey demesine **kalmadan** nine atıldı. (B. B. s. 73)
107. Sınıfını o yıl da **zorlanmadan** geçti. (B. B. s. 74)
108. Geleli beri söze karışmayan Erek, **sormadan** duramadı. (B. B. s. 76)
109. Deniz böceklerine bakmakta olduğunu görünce **takılmadan** duramadı. (B. B. s. 81)
110. Hem de hiç **yorulmadan** kazanmıştı. (B. B. s. 87)
111. Her dersi **aksatmadan** dikkatle çalışıyordu. (B. B. s. 88)
112. Ertuğ’dan söz edince Erol **takılmadan** edemedi. (B. B. s. 89)
113. Nine **sormadan** edemedi. (B. B. s. 92)
114. Hiç **durmadan** da haykırıyordu. (B. B. s. 93)
115. “Ayıngacıardan biri köyden çıkıp da öç almak için İstanbul’a gelmeye kalkışırsa, İstanbul’a ayak **basmadan** haberi gelir.” (B. B. s. 95)
116. “Erek **duymadan** yapılan bu söyleşiler, nine ile dedeyi biraz yatıştırdı.” (B. B. s. 95)
117. Erek’in bir şey demesine **kalmadan** Ertuğ atıldı. (B. B. s. 98)
118. **Durmadan** da şaka yapıyordu. (B. B. s. 98)

119. “Nötron bombası olan ülkeler, öteki ülkelere **savaşmadan** egemen olacaklar.” (B. B. s. 102)
120. Kiminin eli sıkıydı kimi eli **titremeden** harcıyordu parasını. (B. B. s. 107)
121. Okul **açılmadan** önce biraz dinlenmesini istiyordu. (B. B. s. 108)
122. “Aşımıza su katmaya, kovamıza çomak sokmaya kalkışacak olanlar, işe **girişmeden** önce biraz düşünürler.” (B. B. s. 110)
123. Bir kez daha **sıkılmadan** duramadı. (B. B. s. 110)
124. Erek neden kurşunlandığını **anlayamadan** yumdu gözlerini. (B. B. s. 111)

4.4.1.3.3. -ken (iken)

“i- ek fiilinin zarf biçimidir. Bu ek-fiil, Eski Türkçede er- ses yapısında olduğundan, ekin yapısı, geniş zamanlı er-ür-ken iken gelişmesine bağlanmıştır. Kullanımda çok kez aradaki i- ek fiili eriyip kaybolurken ünlü ile biten ad kök ve gövdelerden sonra araya bir de -y- koruyucu ünsüzü girer ve -yken biçimin alır.” (Korkmaz, 2003: 1014).

Bayraktar, bu ekin yüklemi zaman bakımından niteleyen bir zarf-fiil eki olduğunu sıfatların, sıfat-fiillerin, isimlerin, edatların, zarfların arkasına gelerek onlara “-dığı zaman”, “-dığında” anlamlarını yüklediğini söyler ve “*Türkiye Türkçesinde -ken ve -iken olarak kullanılmaktadır. Büyük ve küçük ünlü uyumuna aykırı eklerden biridir.*” (Bayraktar, 2004: 220) şeklinde açıklar.

1. Bunları **kırarken** dizlerine dek sulara battı. (Y. Ö. s. 7)
2. III-A sınıfında yoklama **yapılırken** kapı vuruldu. (Y. Ö. s. 7)
3. Atıl sırasına **otururken**, öğretmen daldı gitti. (Y. Ö. s. 8)
4. Atıl yolculuğu ayrıntılarıyla **anlatırken**, “Keşke benim babam da Almanya’da çalışsaydı.” dedi. (Y. Ö. s. 8)
5. **Anlatırken** düş görür gibiydi. (Y. Ö. s. 9)
6. Onu **dinlerken** köy gözlerinde küçülüyordu. (Y. Ö. s. 9)

7. Arkadaşları gaz lambasının kör ışığında ödev **yaparken**, o, kuşlar gibi düşler ülkesine uçmakta olacaktı. (Y. Ö. s. 10)
8. Evine doğru **koşarken**, sevinçten uçar gibiydi. (Y. Ö. s. 11)
9. Atıl odaya **girerken** sevinçle ellerini çırpı. (Y. Ö. s. 12)
10. Oda kapısından **çıkarken**, kardeşi Ayşan kız içeri giriyordu. (Y. Ö. s. 13)
11. Kızcağz tavana doğru **yükselirken**, kıkır kıkır gülmeye başladı. (Y. Ö. s. 14)
12. Ana kız sarmaş **dolaşken**, kapı çalındı. (Y. Ö. s. 14)
13. “Alamanya’ya ilk gittiğim sıralarda, bir gün fabrikada **çalışırken**, kendi kendime konuşmaya başlamışım.” (Y. Ö. s. 14)
14. “İçimiz yanıp **dururken** bağrımıza taş basıp ağlamamayı öğrettiler bize.” (Y. Ö. s. 15)
15. “Yüreğim özlemle sızım sızım sızlayıp **dururken**, hık demeden yürütüyorum elimdeki işi...” (Y. Ö. s. 15)
16. İki kadın Ayşan’ın gönlünü etmeye **uğraşırken**, Atıl odaya girdi. (Y. Ö. s. 16)
17. “Köye izine **gelirken**, Ayşan’ı ısıdırma kendine diye kaç kez öğütledim.” (Y. Ö. s. 16)
18. Baba **çekştirirken**, ana can acısıyla bağırmaya başladı. (Y. Ö. s. 17)
19. Ayşan **ağlarırken**, bir yandan da ninenin saçlarını yolup yüzünü tırmalıyordu. (Y. Ö. s. 17)
20. İçinden böyle **geçirirken**, göğsünden karnına doğru bir sıcaklık yayıldı. (Y. Ö. s. 17)
21. Bunları **söylerken**, Ayşan’ı belinden kavradı. (Y. Ö. s. 17)
22. Burnunu cama dayamış çevresini **gözlerken**, kar serpiştirmeye başladı. (Y. Ö. s. 18)
23. Kadınlar korkuyla, **titreşirken**, erkekler çıkar yol bulmaya çalıştırıyorlar. (Y. Ö. s. 19)
24. “Onlar karınlarını **doyururken** de biz belki tepeyi aşmayı başarırız.” (Y. Ö. s. 19)
25. Bunları **söylerken**, kalabalığı aralayarak Atıl’ı anasının yanına doğru iteledi. (Y. Ö. s. 21)

26. Çocuğun elinden tutup **giderken**, anası önlerine çıktı. (Y. Ö. s. 22)
27. Bu sırada Atıl, anamla babam bu işi nasıl da dert edindiler, diye içinden **geçirirken** kıs kıs gülüyordu. (Y. Ö. s. 22)
28. Geri **dönerlerken** baba, “Trenin gelmesine bir saat kaldı.” demişti. (Y. Ö. s. 23)
29. Tren istasyona **yaklaşırken**, bekleyenler ayaklanıp dışarıya uğradılar. (Y. Ö. s. 23)
30. Tren **yaklaşırken** anasına daha bir sokuldu. (Y. Ö. s. 24)
31. Ana bavulu aldı; azık çıkımına **uzanırken** üç kez üst üste düdüğü çaldı. (Y. Ö. s. 24)
32. Eski yerlerine **dönerken** babayı da yanlarına aldılar. (Y. Ö. s. 26)
33. Onlar **didişirken**, baba trenden inmişti bile. (Y. Ö. s. 27)
34. Merdivenlerden iskeleye doğru **inerken**, babasına sokuldu. (Y. Ö. s. 28)
35. “Almanya’ya **giderken**, denizi ilk görüşümde bunu ben de merak etmişim.” (Y. Ö. s. 28)
36. **Derken** vapur geldi. (Y. Ö. s. 30)
37. Polis onu **dinlerken**, çevresine bakınarak kendi kendine “Çocuktan şikayetçi olan kadın da nereye gitti yahu?” diye söylendi. (Y. Ö. s. 30)
38. Atıl’ın yüzüne **bakarken**, utancından ezilip büzüldü. (Y. Ö. s. 31)
39. Çaylardan birine **uzanırken**, “Siz de alın” gibilerinden işaret etti. (Y. Ö. s. 31)
40. Sıcak çayı **yudumlarken**, “İnsan adammış polis” gibilerden işaret etti. (Y. Ö. s. 31)
41. “Çaycı!” diye **bağırarakken**, adam kapıda belirdi. (Y. Ö. s. 32)
42. Vapur Karaköy iskelesine **yanaşırken**, yolcular ayaklandılar. (Y. Ö. s. 33)
43. Atıl iyi bir yer kaptığı için sevinip **dururken**, babasının çağrısıyla irkildi. (Y. Ö. s. 33)
44. “Orada yaşayanlar **yürürken** bile koşar gibidirler.” (Y. Ö. s. 33)
45. Erkekler cuma namazından **çıkarken** çarşı biraz kalabalıklaştı. (Y. Ö. s. 34)
46. Onlar **söyleşirken**, baba telaşla yanlarına geldi. (Y. Ö. s. 35)
47. “Köye **gelirken** uçaktan inince, bindiğimiz otobüs bizi buraya getirdiydi.” (Y. Ö. s. 35)

48. “**Gelirken** çektiklerimizi anımsatma bana.” (Y. Ö. s. 35)
49. Sağa sola dönüp **dururken** anası uyandı. (Y. Ö. s. 36)
50. Ana bavulun kenarına **ilişirken**, kadına döndü. (Y. Ö. s. 37)
51. Suçluyu suçsuzu **tartışırken**, Atıl varıp üç yaşındaki Figen’i kucağına aldı. (Y. Ö. s. 38)
52. Baba esneye esneye **uzaklaşırken**, sessiz bir oda, yumuşak bir yatakla yorgan olsa, diye geçiriyordu içinden. (Y. Ö. s. 40)
53. Çakıyı çıkarmak için elini cebine **sokarken**, polis gülererek sırtını okşadı. (Y. Ö. s. 42)
54. “Hey oğul içeriye **girerken** ilk kez sağ ayağını at.” (Y. Ö. s. 43)
55. Genç kız **uzaklaşırken**, anasına döndü. (Y. Ö. s. 44)
56. Bunları **söylerken** bir yandan da Atıl’ın oturduğu koltuğun iki yanından sarkan kemer uçlarını demir tokayla birleştirmeye çalışıyordu. (Y. Ö. s. 44)
57. Burası alana **gelirken** bindikleri otobüsün içine benziyordu. (Y. Ö. s. 44)
58. Atıl camdan dışarıya **bakarken**, uçağın yürüyüşe geçtiğini gördü. (Y. Ö. s. 45)
59. İleriye doğru **abanmışken**, birden “hık!” edip yerine çöktü. (Y. Ö. s. 46)
60. “Parlak kutudan **çıkarken** üstü buğuluydu.” (Y. Ö. s. 47)
61. “Uçaktan **inerken** geri verecek miyiz?” (Y. Ö. s. 47)
62. **İçerken** diline binlerce iğne batıyor sandı. (Y. Ö. s. 48)
63. Ana kağıt peçeteyle ağzını **silerken**, “Hadi,” dedi Atıl’a. (Y. Ö. s. 48)
64. Top tam oyuk yere **yaklaşırken**, başka bir yola sapıyordu. (Y. Ö. s. 49)
65. Baba oğul **konuşurken**, kapı açıldı. (Y. Ö. s. 50)
66. Kapıyı **kapatırken** babası, “Bak,” dedi. (Y. Ö. s. 50)
67. Böylece **dalmışken**, aynanın yanındaki kolonya şişesi çarptı gözüne. (Y. Ö. s. 50)
68. Bunları **düşünürken**, ıslak giysilerinin etkisiyle tir tir titriyordu. (Y. Ö. s. 51)
69. **Derken**, dengesini yitirip arkasındaki oturağın içine düştü. (Y. Ö. s. 51)

70. Hele oturağın içine düşüşünü **anlatırken**, tümü de kahkahadan kırılıyordu. (Y. Ö. s. 52)
71. Hostesler Atıl'ın başına gelenleri **özetlerken**, ikinci pilotun da kahkahalarına katılacağını sanmıştı. (Y. Ö. s. 52)
72. “Bu olayı **yaşarken**, kim bilir ne denli korkmuştur.” (Y. Ö. s. 53)
73. Atıl Almanya'ya adım **atarken**, böylesine iyi niyetliydi. (Y. Ö. s. 54)
74. Adımı **çağırırken**, yanına soyadımızı da eklemeyi akıl etseydin, kimsenin yanında küçük düşmezdin.” (Y. Ö. s. 56)
75. Babanın arkasından **ilerlerken** kendine söyleniyordu. (Y. Ö. s. 56)
76. Baba, “**İnerken** ayağın basamağın yivine takılmasın,” diye uyardı oğlunu. (Y. Ö. s. 58)
77. Onlar arabaya **yaklaşırken**, şoför bavulu yük yerine koydu. (Y. Ö. s. 59)
78. “Emme merdivenlerden **inerken** gürültü çıkarma sakın.” (Y. Ö. s. 60)
79. Atıl anasını yanıtlamaya **hazırlanırken**, komşu kadın, “Çocuğun bu mu?” diye sordu anaya. (Y. Ö. s. 60)
80. Anası kapıdan **çıkarken**, Atıl'ı uyardı. (Y. Ö. s. 61)
81. “Ananı dün anamla **söyleşirken** görmüştüm.” (Y. Ö. s. 62)
82. Tatlı tatlı **ısınrken**, birden alevler fişkırmaya başladı sobadan. (Y. Ö. s. 64)
83. İnleryerek, **ovunurken**, olanları anımsamaya çalışıyordu. (Y. Ö. s. 64)
84. Ev sahibi kapıdan **çıkarken** homurdandı. (Y. Ö. s. 65)
85. Bu söyleşiler **sürerken**, Atıl yeniden yorganın altına büzülmüştü. (Y. Ö. s. 65)
86. Atıl anasını **dinlerken** gözlerini bir noktaya dikerek dalıp gitti. (Y. Ö. s. 66)
87. Ana babası **işteyken**, sık sık yatağa kapanıp ağlıyordu. (Y. Ö. s. 66)
88. “Yarın çarşıda **gezerken** çok yorulacaksın.” (Y. Ö. s. 67)
89. Yola **çıkarken** gösterdiği onca coşku, sevinç ve övünmeden sonra, bir ay bile geçmeden geri dönerse ne derdi arkadaşları? (Y. Ö. s. 67)
90. “Üst kata **çıkarken** birlikte ineriz.” (Y. Ö. s. 68)

91. Kapıdan **girerken** Atıl'ın kulağına eğilip ona bir güzel öğütledi. (Y. Ö. s. 68)
92. Bunları **söylerken**, birden güzel bir tabanca ilişti gözüne. (Y. Ö. s. 69)
93. “Paramızı **harcarken**, de lira değil, mark olarak düşünmelisin.” (Y. Ö. s. 69)
94. Oyuncak bölümünden **ayrılırken**, son bir kez dönüp tabancaya baktı. (Y. Ö. s. 69)
95. Babası soruyu **yanıtlarken** oldukça tedirgindi. (Y. Ö. s. 72)
96. Atıl onlara **bakarken**, içini çekmekten kendini alamadı. (Y. Ö. s. 72)
97. Alman hanım sağ ayağını sürükleyerek **ilerlerken**, acı acı inliyordu. (Y. Ö. s. 73)
98. Sokakta **yürürken**, karşılaştığım Almanlar öyle bir tiksintiyle bakıyorlar ki, elim ayağıma dolaşıyor. (Y. Ö. s. 74)
99. **Ayırılırken**, kolundaki saati göstermiş, “Sabah saat onda,” diyerek birkaç kez pekiştirmişti çağrısını. (Y. Ö. s. 74)
100. Bunları **anlatırken** Bayan Frida'nın gözleri buğulandı. (Y. Ö. s. 76)
101. Bunu **yaparken**, düşleyip durduğu tabancayı gözünün önüne getiriyordu. (Y. Ö. s. 76)
102. Evde yatağa uzanıp izleyeceği yolları **tasarlarken**, mağaza durağa pek yakın gibi gelmişti ona. (Y. Ö. s. 78)
103. Giyip **çıkarırken**, birkaç kez yakasının içindeki etiket gözüne çarpmıştı. (Y. Ö. s. 79)
104. 23 numaralı tramvay durağa **yaklaşırken**, Atıl sevinçle öne geçti. (Y. Ö. s. 80)
105. Dönüş için, **gelirken** indiği yerin tam karşısına dikildi. (Y. Ö. s. 80)
106. Yola **çıkarken** işlerin böylesine pürüzsüz gideceğini ummamıştı. (Y. Ö. s. 80)
107. **Yürürken**, ikide bir durup tabancayı yoklamaktan kendini alamıyordu. (Y. Ö. s. 80)
108. Biletçi biletini **verirken** bir şeyler söylemişti. (Y. Ö. s. 81)
109. **Düşünürken**, sık sık pencereden dışarıya bakıyordu. (Y. Ö. s. 81)
110. Yol boyunca sağlı sollu sıralanan yapılar, **gelirken** gördüklerinin eşiydi. (Y. Ö. s. 81)

111. “**Giderken** neye bindin.” (Y. Ö. s. 82)
112. Durakta karısını **beklerken**, sabırsızlanıyordu. (Y. Ö. s. 84)
113. Eve **dönerken** yüreği sızlamaya başladı. (Y. Ö. s. 85)
114. Onun gezide olduğunu, kapısını **çalarken** anımsadı. (Y. Ö. s. 85)
115. Tedirginlikle dolaşıp **dururken** babanın gelmekte olduğunu gördü. (Y. Ö. s. 85)
116. Baba **konusurken**, odanın içinde üç aşağı beş yukarı dolaşıp duruyordu. (Y. Ö. s. 87)
117. Ana bunları **söylerken**, dizlerini döverek ağlıyordu. (Y. Ö. s. 88)
118. Polisin peşinde **yürürken**, yanlış anladım galiba, adresimizin böylesine çabuk bulunması olacak şey değil, diye aklından geçirerek kuşkuya kapıldı. (Y. Ö. s. 89)
119. Atıl divanın kenarına **ilişirken**, babasının aldığı tabancayı gördü. (Y. Ö. s. 90)
220. “Çocuğunuz istasyon alanından **dönerken** yanlış tramvaya binmiş.” (Y. Ö. s. 91)
221. Babası kem küm ederek polisten özür **dilerken**, araya girdi. (Y. Ö. s. 91)
222. “Aylardır bir tanesi için düş kurup **dururken**, Allah iki tane verdi.” (Y. Ö. s. 92)
223. Ertesi sabah babası evden **çıkarken**, yol ve öğle yemeği parası verdi. (Y. Ö. s. 93)
224. Kapıda Bayan Frida bilet **alırken**, hemen elini cebine soktu. (Y. Ö. s. 93)
225. Aslanlar **kükreirken** Atıl’ın tüyleri diken diken oldu. (Y. Ö. s. 94)
226. **Ayrılırken**, tümünün çatallı dilleri, sivri dişleri ve kıvrım kıvrım gövdeleriyle düşlerine gireceğini biliyordu. (Y. Ö. s. 94)
227. Birbirleriyle **oynaşırken**, akla gelmedik şaklabanlıklar yapıyorlardı. (Y. Ö. s. 95)
228. Çıkış kapısına **yaklaşırken**, Bayan Frida sırtını ağaca verip dinlenme gereğini duydu. (Y. Ö. s. 95)
229. Bayan Frida bunları **söylerken**, kendi kendine konuşur gibiydi. (Y. Ö. s. 96)
230. Hayvanat bahçesini **gezerken** geçmişi anımsamıştı. (Y. Ö. s. 96)
231. Başını, sırtını **okşarken**, köydeki tekir kediyi anımsadı. (Y. Ö. s. 99)
232. Dönüp **gidecekken**, birden durdu. (Y. Ö. s. 99)
233. O böylece **dalmışken**, küçük kız çıkageldi. (Y. Ö. s. 99)

234. Bunları **söylerken**, Eva'nın gözleri dolu dolu oldu. (Y. Ö. s. 100)
235. Eva koşarak **uzaklaşırken**, "Eviden tentürdiyotla pamuk getireyim, bekleyin..." diye bağırdı. (Y. Ö. s. 101)
236. Pamuğu Atıl'ın dudagina **bastırırken**, "Yanacak," diyerek telaşla üfledi. (Y. Ö. s. 101)
237. Babasından **ayrılırken**, "Bir saate kalmaz dönerim." dedi. (Y. Ö. s. 102)
238. Futbol karşılaşmasına **bakarken**, kaç kez boş bulunup elleriyle yüzünü kapamaya kalkıştı. (Y. Ö. s. 102)
239. Halil Usta'yı **dinlerken** Atıl'ın gözleri pırıl pırıl parlıyordu. (Y. Ö. s. 104)
240. Kapıdan **çıkarken** bile Atıl'ın gözü ekrandaydı. (Y. Ö. s. 105)
241. Tramvaydan **giderken**, deminden beri kurup durduğu soruyu soruverdi. (Y. Ö. s. 105)
242. Birlikte havuz kenarında **ilerlerken** baba bir Türk'e rastladı. (Y. Ö. s. 106)
243. "**Yüzerken** giydiğimiz dona da yüzme donu diyebiliriz." (Y. Ö. s. 106)
244. "Gel, Osman, yanıma gel!" diye **bağırırken**, dengesini yitirip suya düştü. (Y. Ö. s. 107)
245. Baba onu **dinlerken** dalıp gitmişti. (Y. Ö. s. 108)
246. Bunları **yaparken**, elleri titriyordu. (Y. Ö. s. 108)
247. **Derken** sigara dibine vardı. (Y. Ö. s. 108)
248. Böyle **konusurken** bir yandan da sandviçleri yiyip bitirdi. (Y. Ö. s. 108)
249. Atıl soyunma yerine **giderken**, baba sandviçlerle geliyordu. (Y. Ö. s. 108)
250. Bunları **söylerken**, Hasan'ın gözleri dolmuştu. (Y. Ö. s. 109)
251. Eve **dönerken**, dilinin ucuna gelen soruları art arda sıraladı. (Y. Ö. s. 110)
252. Kaçak Hasan bunları **anlatırken**, fısıltıyla konuşuyordu. (Y. Ö. s. 111)
253. Mantıyı **yerken** hep köyden ve köydekilerden söz ettiler. (Y. Ö. s. 112)
254. "Mantı **dürürken**, yardım edecektim." (Y. Ö. s. 112)
255. Herbert, "**Çıkarken** düşünseydi aptal kedi!" dedi. (Y. Ö. s. 114)

256. Biraz daha, biraz daha **derken**, oldukça yükseğe çıktı. (Y. Ö. s. 115)
257. Adolf sızlanarak evine doğru **koşarken**, Eva yavru kediyi büyük bir sevinç ve coşkuyla bağrına basıyordu. (Y. Ö. s. 116)
258. Müdür **konusurken** çevirmen sözcükleri birer birer Türkçeye çeviriyordu. (Y. Ö. s. 118)
259. Onlar tartışıp **dururken**, birden gazete okuyan adam kalktı. (Y. Ö. s. 121)
260. Baba yemek **yerken** bile gazeteyi elinden bırakmadı. (Y. Ö. s. 122)
261. Baba yemek parasını **öderken**, pek zorlandı. (Y. Ö. s. 123)
262. Garson kız parayı alıp **uzaklaşırken**, baba, “Tabii düşeceksin!” (Y. Ö. s. 124)
263. Kestirme olsun **derken**, gidecekleri yolun iki katını yürüyüp istasyona ulaştılar. (Y. Ö. s. 125)
264. Atıl pantolonun ıslatmamak için **kıvrandırken**, “N’olur baba, bir çare bul!” diye yalvarıyordu. (Y. Ö. s. 125)
265. Almanca çarpım tablosunu **bellerken**, bu bilgilerin çok yararını gördü. (Y. Ö. s. 126)
266. Atıl onları **uğurlarken** ellerini öptü. (Y. Ö. s. 128)
267. Mektup **yazarken** bunalmasının, yazdıklarını yarım bırakmasının nedeni buydu. (Y. Ö. s. 128)
268. Tırrr, sesi sürüp **giderken**, Atıl varıp susturucu düğmeye bastı. (Y. Ö. s. 129)
269. Babası saati **kurarken**, “Zil çalar çalmaz evden çık.” demişti. (Y. Ö. s. 129)
270. Atıl şaşkın şaşkın **bakınırken**, Bayan Hanna onu öne doğru iteledi. (Y. Ö. s. 130)
271. Onlar **söyleşirken**, mikrofondan yayılan bir erkek sesi bahçeyi doldurdu. (Y. Ö. s. 130)
272. Eva bunları **söylerken**, Atıl’ı kalabalığa doğru çekiştiriyordu. (Y. Ö. s. 130)
273. Atıl okulu **gezerken** Eva’yı gördü. (Y. Ö. s. 131)
274. Tam baş başa vermiş, konuşup **tanışırken**, öğretmen yanlarına geldi. (Y. Ö. s. 132)
275. **Konusurken** dertlerini açığa vurmaktan kendini alamıyordu. (Y. Ö. s. 133)

276. Bayan Frida onun arkasından **bakar**ken, zavallı küçük insan, aramızda kendine bir yer bulabilmek için nasıl da çırpınıyor, diye içini çekti. (Y. Ö. s. 134)
277. Tencereyi masaya **koyar**ken, kolu iskemleye takıldı. (Y. Ö. s. 135)
278. “Masada **yer**ken, yemeklerde yer sofrasındaki tadı bulamıyorum. (Y. Ö. s. 135)
279. “Sen **okur**ken sözcüklerin anlamları değişiyor.” (Y. Ö. s. 136)
280. Parçayı su gibi okuyup **gider**ken, birden gülüşmeler başladı. (Y. Ö. s. 136)
281. Fakat Satı Çilli şiirlerini **okur**ken öyle bir coştı ki! (Y. Ö. s. 139)
282. Zil **çalar**ken Hatice, “Gelin,” dedi. (Y. Ö. s. 139)
283. “**Ayrılır**ken ustabaşıyla konuştum.” (Y. Ö. s. 141)
284. Hasan bunları **anlatır**ken ikide bir tıkanırcasına öksürüyordu. (Y. Ö. s. 141)
285. Atıl geri **döner**ken, büyük bir tedirginlik içindeydi. (Y. Ö. s. 142)
286. **Konuşur**ken dişleri birbirine vuruyordu. (Y. Ö. s. 143)
287. Cankurtaran **yaklaşır**ken, Hasan Türkçe bağırdı. (Y. Ö. s. 144)
288. Onu **dinler**ken Atıl’ın ağzı açık kaldı. (Y. Ö. s. 148)
289. İsa Peygamberden söz **edilir**ken, Hans, Atıl’ın elini tuttu. (Y. Ö. s. 148)
290. “Biz **uyur**ken, başucumuza çeşitli armağanlar bırakır.” (Y. Ö. s. 149)
291. Kuyrukta **bekler**ken, şişeyi birkaç kez elinde evirip çevirmişti. (Y. Ö. s. 151)
292. “İş **izler**ken kimselere muhtaç olmam,” diye keyiflenmekten kendini alamıyordu. (Y. Ö. s. 151)
294. Almanca **konuşur**ken, büyük zorluk çektikleri için çocuklarının bu dili öğrenmelerine olağanüstü önem veriyorlardı. (Y. Ö. s. 151)
295. Karl olayı **anlatır**ken, Atıl’ın gözünün içine baka baka yalan söyledi. (Y. Ö. s. 152)
296. Bu olaydan birkaç gün sonra okulda eve **gider**ken, Karl’la üç arkadaşı Atıl’ın yolunu kestiler. (Y. Ö. s. 153)
297. Kapıdan **çıkark**ken, Karl’ı bir kez daha cezalandıracağını bildirdi. (Y. Ö. s. 153)
298. **Ayrılır**ken, “Gelecek yıl da bu sınıfta çalışacaksın,” demişti Atıl’a. (Y. Ö. s. 156)

299. Bu görevi yerine **getirirken**, birbirleriyle yarışır gibiydiler. (Y. Ö. s. 157)
300. Olaylar sürüp **giderken**, ağustos geldi. (Y. Ö. s. 157)
301. Bunu **söylerken**, öğretmene karşı bir başarı kazanmışcasına coşkuluydu. (Y. Ö. s. 158)
302. O sırada Atıl'ın köyden **gelirken** giydiği giysiler çıktı ortaya. (Y. Ö. s. 160)
303. Avucuna dolan topraklara **bakarken**, daldı gitti. (Y. Ö. s. 160)
304. Bunları **söylerken** gözlerinden yaşlar boşandı. (Y. Ö. s. 161)
305. Ana bunları **söylerken**, burnunu çeke çeke ağlıyordu. (Y. Ö. s. 161)
306. “Baba, baba,” diye **bağırırken**, biri onu kucağına aldı. (Y. Ö. s. 163)
307. Kucaktan kucağa **atılmaktayken**, baba yetişti. (Y. Ö. s. 163)
308. O güne dek babası kendisini **paylarken**, hep önüne bakıp susardı. (Y. Ö. s. 164)
309. Atıl bunları **söylerken**, içini çeke çeke ağlıyordu. (Y. Ö. s. 164)
310. “Demin oğlan **söylenirken** dank etti kafama.” (Y. Ö. s. 165)
311. “Deminki sözleri **söylerken**, senden ölesiye dayak yemeyi göze almıştım.” (Y. Ö. s. 165)
312. “Ben bunlarla **uğraşırken** sen de Atıl'la çarşıya git.” (Y. Ö. s. 166)
313. Arkadaşlarına **övünürken**, ağzından çıkan sözcükler bir bir kulağına doldu. (Y. Ö. s. 166)
314. Bunları **yaparken**, içi içine sığmıyordu. (Y. Ö. s. 166)
315. Türkçeyi özlemişti ki, hiç tanımadığı kimselerin birbiriyle konuşmalarını **dinlerken** bile kendinden geçiyordu. (Y. Ö. s. 167)
316. Sokaklardaki reklamlara, film afişlerine, hatta sokak ve dükkan adlarına **bakarken** bile göğsü kıvançla kabarıyordu. (Y. Ö. s. 167)
317. “Merdivenlerden inip **çıkarken** bile suçlu gibi ayaklarımın ucuna basarak yürüyordum.” (Y. Ö. s. 170)
318. Atıl böylece **dalmışken**, babası çarşıya doğru ilerliyordu. (Y. Ö. s. 172)

319. Baba, nala ilk mihı **çakarken** onun parmağını çekiçten kollamadığını gördü. (B. B. s. 8)
320. Ana bunları **söylerken** bir yandan da ağlıyordu. (B. B. s. 8)
321. Bunları **geçirirken** birden, yüreği biber serpilmiş gibi cayır cayır yanmaya başladı. (B. B. s. 9)
322. Kurşun, kurşun, kurşun **derken** belleği ayaklandı. (B. B. s. 11)
323. Bunları **geçirirken** Nalbant Nuri, homurdanıyordu bilinçsizce. (B. B. s. 12)
324. Bebeğe **bakarken**, birden belleğinde bir kurşun belirdi. (B. B. s. 12)
325. Olduğu yere **çökerken** kuşkuyla çevresine bakarak buruk buruk gülümsedi. (B. B. s. 12)
326. Bunları **yaparken** sandığını ters getirdi. (B. B. s. 13)
327. “**Ağlarken** ayaklarını karnına çekerek kıvranıyorsa, ağlamasının nedeni karın ağrısıdır.”(B. B. s. 17)
328. “Bahçeye ya da çamaşırılığa **giderken** sırtıma sarardım.” (B. B. s. 18)
329. Nine bunları **söylerken** ağlamaya başlamıştı. (B. B. s. 18)
330. Bunları **geçirirken** bezleri çeşmenin yalağına bastırıp bastırıp çalkalıyordu. (B. B. s. 19)
331. Bunları **yaparken** Şerife Gelin oğlunun pamuk yumaklarını andıran ellerini tutup öpücüklere boğuyordu. (B. B. s. 20)
332. Ekmeği **çıkarırken** istemeden çocuğun boğazını tırmalamıştı. (B. B. s. 21)
333. “Sen beben **ölmemişken** saçını başını yolup ağlıyorsun.” (B. B. s. 21)
334. “Soluksuz debelenip **dururken** ölüyor sandım.” (B. B. s. 22)
335. Gelin, kaynana **konuşurken** Erek de sürekli ağlıyordu. (B. B. s. 22)
336. Son sözleri **söylerken** bir yandan da Erek’i öpüyordu. (B. B. s. 23)
337. Bir yandan **emeklerken** bir yandan da ot yastıklara tutunarak yürümeye başlamıştı. (B. B. s. 30)
338. Mangalın kenarından tutunarak ayağa kalkmaya **çalışırken** görebildi. (B. B. s. 30)

339. Şerife'nin yanıtını **beklerken** Ereğ'i gördü. (B. B. s. 30)
340. Söylene söylene külleri **temizlerken** nine çıkageldi. (B. B. s. 30)
341. Bir cuma, öğle ezanı **okunurken**, çocuğu alıp camiye götürdü. (B. B. s. 31)
342. Camiye **gelirken** komşunun oğlunu da yanına almıştı. (B. B. s. 31)
343. Ezan sona **ererken** kuşağından çıkardığı çakıyla Ereğ'in bileklerini bağlayan ipi kesti. (B. B. s. 32)
344. Koşarak **uzaklaşırken** arkasına bakmadan bağırdı. (B. B. s. 32)
345. Birkaç ay daha **yürürken** sendeledi. (B. B. s. 32)
346. Sabah ezanı **okunurken** girişmişti işe. (B. B. s. 33)
347. Çay kıyısına **giderken** söyleniyordu. (B. B. s. 34)
348. "**Yürürken** dağda gezen gibi kafanı önüne eğip tırısa kalkıyorsun." (B. B. s. 36)
349. "Çamaşırlıktan **gelirken** sırtım yüklüdü." (B. B. s. 36)
350. **Yakınırken** son tuzağı akıl etti. (B. B. s. 37)
351. Yıkanmış çamaşırları **taşırken** peşine takıldı. (B. B. s. 38)
352. Onu alayım **derken** giysileri ve elleri yumurtaya bulandı. (B. B. s. 38)
353. Tavukla **oyнарken** olduğu yerde uyuyakaldı. (B. B. s. 38)
354. **Derken** için kan ağladı. (B. B. s. 39)
355. İdris **geçerken** köylülerin içleri eriyordu. (B. B. s. 41)
356. Anansı Ayıngacılara **ilenirken** o da İdris'e sövüp saymaya başlıyordu. (B. B. s. 41)
357. "Köye **giderken**, bunları götürürüz, değil mi?" (B. B. s. 45)
358. İdris'i yok etme planını **tasarlarken** sürekli İdris'i kolluyordu. (B. B. s. 46)
359. "Oğlunu adam öldürmeye **kışkırtırken** bu günlere düşeceğimizi akıl etmiş miydin?" (B. B. s. 53)
360. Bu denli **bunalmışken** köylülerden biri gelip uyardı. (B. B. s. 54)
361. **Düşünürken** taş kesilen yüreğini yumrukluyordu kendini bilmeden. (B. B. s. 55)
362. Sıkıntılar içinde kıvranıp **dururken**, Mehmet'ten mektup geliverdi. (B. B. s. 55)

363. Babasını ellerini **öperken** İsmail gözyaşlarını tutamadı. (B. B. s. 56)
364. Yük denklelerini **yüklerken** bir adam belirdi yanında. (B. B. s. 56)
365. Kaygılara **gömülecekken** umutlar üşüştü. (B. B. s. 57)
366. “Giyecek **yıkarken** iki kez giderim çeşmeye olur biter.” (B. B. s. 57)
367. Çocuğu **avuturken** büyük sıkıntı çekiyorlardı. (B. B. s. 58)
368. Erek, kapıdan **girerken** sus pus oluyorlardı. (B. B. s. 59)
369. Dedesi ileriye doğru **çekştirirken**, kundersasını almak için geriye kaykılıyordu. (B. B. s. 62)
370. O **konusurken** birden, kıkır kıkır gülmeye başladılar. (B. B. s. 62)
371. Yerine **otururken** öğretmen bir kez daha tembihledi. (B. B. s. 62)
372. Öğretmenle **konusurken** öylesine sıkılmaktaydı ki! (B. B. s. 63)
373. Pazara **giderken** ninesinin peşine takılmaya başladı. (B. B. s. 65)
374. Erek’le **oyarken** bebeği kucaklayıp kapı önüne çıkıyordu. (B. B. s. 67)
375. Türken evde bez **yıkarken** vurmuş caddeye çıkmıştı. (B. B. s. 67)
376. “Bunu **yaparken** de bir sürü borçlandık.” (B. B. s. 68)
377. Bunları **söylerken** hüngür hüngür ağlıyordu. (B. B. s. 68)
378. **Ayrılırken** evini sordu. (B. B. s. 69)
379. “Çocuklarını sabah **uyurken** bırakıp gidiyorlar.” (B. B. s. 70)
380. Onlar didişip **dururken** komşularından biri daha televizyon aldı. (B. B. s. 71)
381. Mektubu **zarflarken** bıyık altı gülüyordu. (B. B. s. 71)
382. Coşkuyla **bağırırken** ağzındakini şişirip balon yapıyordu. (B. B. s. 72)
383. Bunu **yaparken**, bir şey çıksa da yanıldığını anlasa diye geçiriyordu. (B. B. s. 73)
384. Ders, ödev, sınav, televizyon **derken**, kış geldi geçti. (B. B. s. 75)
385. Erek ceplerini **yoklarken** sordu. (B. B. s. 76)
386. Dedesini **dinlerken** borç para aldığına bin pişman oldu. (B. B. s. 79)
387. “Malları **götürürken** kendi malınmış gibi kolla.” (B. B. s. 80)

388. Erek oraya **yaklaşırken** birden durdu. (B. B. s. 81)
389. Konutları **ararken** önce oraları bulmasını önerdi. (B. B. s. 81)
390. Sepeti **uzatırken** yaşlı kadın avucuna iki buçuk lira tutuşturdu. (B. B. s. 81)
391. Dede gelince Erek'in kazancını **gösterirken** bir daha ağladı. (B. B. s. 82)
392. Kapıdan **çıkarken** Erek'le Erol'a rastladı. (B. B. s. 84)
393. Ama gittiği yerlerden kucaklayıp eve **getirirken** çok kızardı. (B. B. s. 84)
394. Kalabalığa **yaklaşırken** adımlarını sıklaştırdılar. (B. B. s. 85)
395. İç çekerek **bakırken**, "Bak, bak," dedi. (B. B. s. 85)
396. "Son bir el daha **derken**, bir de bakarsın yüz lira bin lira olmuş." (B. B. s. 87)
397. Bunları **söylerken** kafalarına birer de sumsuk ekledi. (B. B. s. 87)
398. Simit kokusunu içlerine **çekerken** göz göze geldiler. (B. B. s. 88)
399. "Paraların **yutulurken** ninenin öğütleri gelmedi mi aklına?" (B. B. s. 88)
400. Evden **çıkarken** ninesi dualar etti. (B. B. s. 88)
401. Eve **dönerken** ağlamaklı bir sesle Erol'a sordu. (B. B. s. 90)
402. Bunları **söylerken** gözyaşlarıyla ıslanmış öpücüklere boğuyordu. (B. B. s. 94)
403. Erek, ninesini **dinlerken** birden, filmdeki kan davasını anımsadı. (B. B. s. 94)
404. "Durup **dururken** suçsuz insanı öç almak için öldürmeye kalkışabilir mi?" (B. B. s. 95)
405. Kapının ziline **basarken** yüreği yerinden kopacakmış gibi çırpınıyordu. (B. B. s. 96)
406. "Ertuğ'u **beklerken** canın sıkılacak." (B. B. s. 98)
407. Erek'i **dinlerken** dayanılmaz acılar doldu doktorun içine. (B. B. s. 99)
408. O **konusurken**, bir süre gidip gelerek sıkıntısını dağıtmaya çalıştı. (B. B. s. 99)
409. Söylemeyi aklından **geçirirken** Ertuğ seslendi. (B. B. s. 100)
410. Yolda **giderken** Ertuğ'unki gibi, analı babalı bir yuva düşlemekten alamadı kendini. (B. B. s. 101)

411. “İnsanlar mağara yaşamı **sürerken** yaptıklarını yine yapıyorlar. (B. B. s. 103)
412. Ereğ'i **dinlerken** doktorun yüzü aydınlandı. (B. B. s. 105)
413. Bunları **söylerken** o an öldürülüyormuşçasına bozguna uğrayıp korkuya kapılmıştı. (B. B. s. 105)
414. Ninesi yemeğe **giderken** soğanın en yeşilini, turpların en kırmızısını seçip eline tutuşturuyordu. (B. B. s. 106)
415. “Çam sakızı çoban armağanı, dersin arkadaşının annesine **verirken**.” (B. B. s. 106)
416. Bir yıl sonra anama, babama kavuşacağım diye **kurarken** yüreği yerinden fırlayarak kuş gibi uçup gitmelere kalkışıyordu. (B. B. s. 106)
417. Yük taşıdıkları evlerin önünden **geçerken** alıcılardan söz ettiler. (B. B. s. 107)
418. Bilge kişi aldıklarının parasını **öderken** tedirgindi. (B. B. s. 109)
419. Son soluğunu **verirken** nötron bombalarını bulanlara, yapanlara ve insan öldüren insanlara selam ederek diyordu ki... (B. B. s. 111)

4.4.1.3.4. -(A)r...-z

“Türkiye Türkçesinde {-Ar}/{-(I)r} sıfat-fiil ekinin, olumsuzu {-mAz} ile birlikte zarf-fiil olarak kullanımı vardır. Bu kullanım Türkçenin daha önceki dönemlerinde yoktur. Aynı fiile hem geniş zaman olumlu sıfat-fiil eki, hem de geniş zaman olumsuz sıfat-fiil eki eklenerek yapılan bu zarf-fiil eklendiği fiile “-dığı zaman, -diğında” anlamı katar. Bu anlamla birlikte eklendiği fiil, yükleme aniden olma anlamı da kazandırır.” (Bayraktar, 2004: 251)

Oğuz ve Kıpçak lehçelerine özgü bir şekil olarak, Türkiye Türkçesindeki kullanılışı çok yaygındır ve ekin asıl fiildeki hareketin, zarf-fiildeki hareketi zarf-fiildeki hareketin hemen arkasından gerçekleştiğini bildiren bir işlevi vardır (Korkmaz, 2003: 1036).

1. Öğrenciler sınıfa **girer girmez**, titreyerek sobanın çevresine üşüştiler. (Y. Ö. s. 7)
2. “İsteyen okuldan **çıkır çıkmaz** bize gelsin.” (Y. Ö. s. 10)
3. “Adamlar ikindi namazından **çıkır çıkmaz**, yola düzüleceğiz.” (Y. Ö. s. 12)

4. “Adamlar namazdan **çıkır çıkmaz**, uçarak gel, haber ver bana.” (Y. Ö. s. 12)
5. Atıllar da arabadan **iner inmez** kalabalığa karıştılar. (Y. Ö. s. 21)
6. Anası **ister istemez** tersledi onu. (Y. Ö. s. 25)
7. İskeleye ayak **basar basmaz**, “Abooo!” diye bağırmaktan kendini alamadı. (Y. Ö. s. 33)
8. Almanya’ya **varır varmaz**, köye mektup yazıp gördüklerinin tümünü bir bir anlatmaya karar verdi. (Y. Ö. s. 36)
9. Baş aşağı **eder etmez** limon kolonyası şarrr! diye başına boşaldı. (Y. Ö. s. 50)
10. Otobüsten **iner inmez**, yolcularla birlikte bekleme salonuna girdiler. (Y. Ö. s. 55)
11. Uçağın merdivenlerinden **iner inmez**, yolcular otobüse bindiler. (Y. Ö. s. 55)
12. “Gözünü ayırma, bavulumuz **görünür görünmez** alıp gidelim.” (Y. Ö. s. 57)
13. Otobüsten **iner inmez**, babası oraya yönelince, Atıl şaşırıldı. (Y. Ö. s. 58)
14. Eve **varır varmaz**, hemen yatıp uyudular. (Y. Ö. s. 71)
15. Ertesi sabah anası babası işe **gider gitmez**, sokağa çıktı. (Y. Ö. s. 77)
16. Atıl **biner binmez**, bozguna uğradı. (Y. Ö. s. 77)
17. Kapılar **açılır açılmaz**, bir solukta içeriye daldı. (Y. Ö. s. 80)
18. Mağazadan **çıkır çıkmaz**, doğruca eve gitmeyi kurmuştu. (Y. Ö. s. 80)
19. Eve **varır varmaz**, tabancayı birkaç kez patlatıp deneyecekti. (Y. Ö. s. 80)
20. “Bu ders yılı okul **açılır açılmaz** başlayacak.” (Y. Ö. s. 91)
21. “**Döner dönmez** de, beni hayvanat bahçesine götürmeye söz verdi.” (Y. Ö. s. 91)
22. “En iyisi, Bayan Frida **gelir gelmez**, hemen ona git.” (Y. Ö. s. 93)
23. Eve **varır varmaz**, Atıl kendini yatağa attı. (Y. Ö. s. 96)
24. “**İster istemez** doğrudan Alman okuluna vereceğiz.” (Y. Ö. s. 97)
25. “İznim **başlar başlamaz** Atıl’ın okul işini yoluna koyacağım.” (Y. Ö. s. 97)
26. Başlarını yastığa **koyar koymaz**, uykuya daldılar.” (Y. Ö. s. 97)
27. İkisi de yataktan **kalkar kalkmaz**, bir şeyler atıştırıp sokağa fırladılar. (Y. Ö. s. 98)

28. Bunları **söyler söylemez** oradan uzaklaştı. (Y. Ö. s. 122)
29. Kapı **açılır açılmaz** kendini içeriye attı. (Y. Ö. s. 125)
30. Babası saati kurarken, “Zil **çalar çalmaz** evden çık.” demişti.(Y. Ö. s. 129)
31. Dinlenme zili **çalar çalmaz**, bahçeye çıkıp onu aramayı kuruyordu. (Y. Ö. s. 131)
32. Babası kapıdan **girer girmez**, “Nasıl,” dedi. (Y. Ö. s. 134)
33. Sınıfa adım **atar atmaz**, öğretmen yine tersledi. (Y. Ö. s. 137)
34. Sözü **bitirir bitirmez**, onu sırtına aldı. (Y. Ö. s. 143)
35. Ertesi gün baba işten **çıkarmaz**, Türkiye temsilciliğine gitti. (Y. Ö. s. 144)
36. “Alçısı **çıkarmaz**, sınır dışı edilecekmiş.” (Y. Ö. s. 144)
37. Atıl kapıdan **girer girmez**, cebinden çıkardığı paketi Hans’a uzattı. (Y. Ö. s. 146)
38. Kapak **açılır açılmaz** gazoz foşlayarak dışarıya fişkırdı. (Y. Ö. s. 151)
39. Çocuklar odaya **girer girmez** hepsi bağırp çağırmaya başladılar. (Y. Ö. s. 155)
40. Babasını **görür görmez**, ilk işi “Yurdumuzdan haber var mı?” diye sormak oldu. (Y. Ö. s. 157)
41. Kapıdan **girer girmez**, “Haydi,” dedi. (Y. Ö. s. 162)
42. “Hoş görünmek için **ister istemez** kendimizi yozlaştırıyoruz. (Y. Ö. s. 165)
43. “Sigorta, vergi ve banka işlemlerimizi **bitirir bitirmez** yola çıkarız.” (Y. Ö. s. 166)
44. “Köyüme adım **atar atmaz**, özgür yaşamının tadına vardım.” (Y. Ö. s. 170)
45. “Almanya’daki hastanede, “İş **kurarmaz** seni yanıma alacağım,” diye söz vermiştin ona.” (Y. Ö. s. 170)
46. Ana bunları **söyler söylemez**, fırladı işlikten. (B. B. s. 9)
47. Odaya **girer girmez**, varıp raftaki dua kitabını aldı. (B. B. s. 9)
48. **Oturur oturmaz** da bebeği getirip kucağına verdi. (B. B. s. 14)
49. “Akli başına **gelir gelmez**, öcümüzü alacak.” (B. B. s. 20)
50. Ekmekler fırından **çıkarmaz**, nine fırının ağzındaki közleri mangala aldı. (B. B. s. 23)

51. Konuklar **gider gitmez** nazarlar aksın diye Ereğ'in yüzünü yıkadı. (B. B. s. 25)
52. Kümesine **girer girmez** ilk iş, yumurtaları toplamaya girişti. (B. B. s. 38)
53. **Olur olmaz** yere ağlıyordu. (B. B. s. 41)
54. Köye **gelir gelmez**, tarlalarından birini satılığa çıkarmıştı. (B. B. s. 54)
55. Kasabaya **varır varmaz**, Hacer Ebenin evine gitti. (B. B. s. 55)
56. Kapıdan **girer girmez** ninesinin boynuna atıldı. (B. B. s. 64)
57. Dirliğe kavuşmak için **ister istemez** yapıyordu torunun istediğini. (B. B. s. 65)
58. Ortadan yok olduğunu **anlar anlamaz**, Ereğ'i bulup peşinden koşturuyordu. (B. B. s. 67)
59. Derslerini **bitirir bitirmez** televizyonun karşısına geçiyordu. (B. B. s. 72)
60. Tatil **başlar başlamaz**, semtin çocukları sokaklara döküldüler. (B. B. s. 74)

4.4.1.3.5. -(y)All

Ereğ, bu gerundium ekinin Türkçede eskiden beri kullanıldığını söyler ve “*Bu gerundium eki Eski Türkçede -ğalı, -ğeli şeklinde idi. Batı Türkçesine -alı, -eli şeklinde geçmiştir.*” (Ereğ, 2005: 342) şeklinde açıklar.

-All eki, başlangıç geçmişe dayanan ve devamı asıl fiille bütünleştiği için ‘bir zamandan beri’ anlamıyla zamanda süreklilik gösteren zarf-fiiller türetir (Korkmaz, 2003: 1009). Yalın hâlde kullanımının yanında beri edatıyla birlikte de kullanılır.

İki fiili birbirine bağlar, eklendiği fiil yüklemine ne zamandır yapıldığını gösterir ve eklendiği fiile “-mak için”, “-dığından beri” anlamlarını katarak yükleme bağlar (Bayraktar, 2004: 202).

1. Kendini bildi **bileli** hiç böylesine itilip kakılmamıştı. (Y. Ö. s. 24)
2. Atıl Almanya’ya **geleli beri** aklından geçirdiği soruyu sordu babasına. (Y. Ö. s. 65)
3. Almanya’ya **geleli beri** ilk kez oyuncaklarla dolu aydınlık düşler gördü. (Y. Ö. s. 67)
4. Atıl **geleli beri** ilk kez yazıyordu. (Y. Ö. s. 71)
5. “Türkiye’den **geleli** birkaç ay oldu.” (Y. Ö. s. 90)

6. “Buraya **geleli** uygarlaştık.” (Y. Ö. s. 112)
7. Lokantadan **çıkalı beri** sıkışık durumdaydı. (Y. Ö. s. 124)
8. Okul **açılalı** üç ay olmuştu. (Y. Ö. s. 136)
9. Okul tatil **olalı beri** evden pek ender çıkıyordu. (Y. Ö. s. 140)
10. “Kurşun” mermi karnına **gireli beri** hep insanoğluna ölüm getirdi. (B. B. s. 12)
11. Bahar **geleli beri** sabah karanlığında çıkıyordu evden. (B. B. s. 28)
12. “Kendimi bildim **bileli**, anam bağdaki kavakların yarısının bizim olduğunu söylerdi. (B. B. s. 29)
13. “Epey olmuş **görelî**.” (B. B. s. 36)
14. “Kendimi bildim **bileli** tiksiniyorum bu kan davasından.” (B. B. s. 53)
15. Okuma yazmayı **öğreneli beri** sık sık mektup yazıyordu. (B. B. s. 71)
16. Eve televizyon **geleli beri**, “Televizyon çocuğu” diye çıkışıyordu torununa. (B. B. s. 72)
17. **Geleli beri** söze karışmayan Erek, sormadan duramadı. (B. B. s. 76)
18. Giyim kuşamını yenileyip saçlarını taramaya **başlayalı** Dereli arkadaşları ona yakınlık göstermiyorlardı. (B. B. s. 89)
19. On üç yaşına **basalı beri**, adımıza sövüp saymaya başlamış.” (B. B. s. 92)

4.4.1.3.6. -DİKÇA

Eklendiği fiile “-dığı zaman”, “-dığı kadar” anlamlarını katan zarf-fiil eki, süre ve oluş bakımından iki olayı birbirine bağlar ve {-DUK} sıfat-fiil ekinin üzerine gelen {+CA} eşitlik ekinden oluşmuştur (Bayraktar, 2004: 229).

Genellikle asıl fiildeki hareketin süresini kendisindeki hareketin süresiyle denkleştiren ve “-dığı sürece” anlamıyla zamanda devam, zamanda süreklilik veya sık sık oluş gösteren zarf-fiiller yapar (Korkmaz, 2003: 1023).

1. Buzlar ayaklarının altında çıtır çıtır çatlayıp **dağıldıkça**, sevinçten uçuyorlardı. (Y. Ö. s. 7)

2. Kaptıkaçtının çevresi **oldukça** kalabalıktı. (Y. Ö. s. 17)
3. Gece **ilerledikçe**, Atıl gevşedi. (Y. Ö. s. 25)
4. “Bazen ‘Mutti’ **dedikçe** kendimi tutamayıp, ağzına vuruyorum.” (Y. Ö. s. 38)
5. Bu nedenle yoklama yerine **yaklaştıkça** yürek çarpıntısı artıyordu. (Y. Ö. s. 42)
6. “Bak, bak! **Gittikçe** yaklaşıyor.” (Y. Ö. s. 57)
7. Ama **oldukça** uzaktaydılar. (Y. Ö. s. 59)
8. Çevresine **baktıkça**, kuş gibi çırpınıyordu. (Y. Ö. s. 68)
9. Oyun yeri de **oldukça** kalabalıktı. (Y. Ö. s. 72)
10. Babası soruyu yanıtlarken **oldukça** tedirgindi. (Y. Ö. s. 72)
11. Komşulara **rastladıkça** babasının öğrettiği şekilde “Günaydın” diyordu. (Y. Ö. s. 73)
12. Yeri **geldikçe** sokaklarda gördükleri şeylerin Almanca adlarını öğretiyordu. (Y. Ö. s. 75)
13. Oyuncağın ayrıntılarını **anımsadıkça**, içindeki tutku kıvılcımları parlayıp aleve dönmüştü. (Y. Ö. s. 76)
14. **Oldukça** uzamıştı. (Y. Ö. s. 78)
15. Oğlanın başına kötü bir şeyler gelmiş olabileceğini **düşündükçe**, korku ve kaygılar sarıyordu içini. (Y. Ö. s. 85)
16. “Hayvanlar çevrelerine **acıktıkça** saldırırlar.” (Y. Ö. s. 96)
17. İnsanlar tersine, **doydukça** daha çok isterler. (Y. Ö. s. 96)
18. “Savaşı **düşündükçe**, hayvanlardan utanırım.” (Y. Ö. s. 96)
19. Arada bir iş **buldukça**, kaçak olarak çalışıyordu. (Y. Ö. s. 107)
20. Biraz daha, biraz daha derken, **oldukça** yükseğe çıktı. (Y. Ö. s. 115)
21. “Senin su gibi Almanca konuştuğunu **düşledikçe**, sevinçten içim içime sığmıyor.” (Y. Ö. s. 119)
22. Sıkışıklığı **gittikçe** artıyordu. (Y. Ö. s. 125)
23. Okulun açılması **yaklaştıkça**, Atıl’ın sevinci ve coşkusu artıyordu. (Y. Ö. s. 126)

24. Ordumuzun Kıbrıs'ta kazandığı başarıları **duydukça** sevinçten uçuyordu. (Y. Ö. s. 157)
25. Sabırsızlığı, gün **geçtikçe** daha da arttı. (Y. Ö. s. 166)
26. "Sana **baktıkça** suçlu gibi tedirgin oluyordum." (Y. Ö. s. 170)
27. "O **yattıkça** Allah buna uzun ömürler versin." (B. B. s. 14)
28. Onu **özledikçe** bağırma basıp özlemimi giderebilir miyim?(B. B. s. 14)
29. Erek ingaları **bastıkça** eli ayağına dolaşıyordu. (B. B. s. 16)
30. "Sokaklarda **rastladıkça** bana nasıl tepeden bakıyorlar." (B. B. s. 20)
31. O **bağdırdıkça** anası ne yapacağını şaşıyordu. (B. B. s. 21)
32. "Herkes **kızdıkkça** birini öldürse, geriye kalan yakınları da ölenin öcünü almaya kalkışsalar, dünya kasaplık hayvan kesilen kesim evlerine dönerdi." (B. B. s. 22)
33. Dirseklerine değin **gömüldükçe** hamuru coşkuyla yoğurmaya girişti. (B. B. s. 23)
34. "Oğlan suç **işledikçe** öpüp seversen, büyüyünce başımıza dert olur." (B. B. s. 31)
35. Çok önemli bir işi **olmadıkça** yanından ayrılmıyordu. (B. B. s. 31)
36. Erek onu **döndürdükçe** pek keyifleniyordu. (B. B. s. 32)
37. İdris'in motosikletini **gördükçe** içi eriyenlerden biri de İsmail'di. (B. B. s. 41)
38. "**Düşündükçe** aklımı yitirecek gibi oluyorum." (B. B. s. 50)
39. "Bu kin **sürdükçe** onlar da benim durumuma düşecekler." (B. B. s. 56)
40. "Olanları **düşündükçe** deliresim geliyor." (B. B. s. 58)
41. Yakından **tanıdıkça** ürküntüye kapıldı. (B. B. s. 61)
42. "Canın **sıkıldıkça** ben sana masal anlatıvereyim." diyordu. (B. B. s. 65)
43. "Bu oğlan **büyüdükkçe** söz dinlemez oluyor." (B. B. s. 78)
44. Fırsat **buldukça** bir köşeye çekilip paralarını sayıyordu. (B. B. s. 82)
45. **Oldukça** tembel bir çocuktü. (B. B. s. 84)
46. Öğrendiklerini fırsat **buldukça** ona anlatıyordu. (B. B. s. 89)
47. Gün **geçtikçe** birbirlerine kardeş gibi bağlanıyorlardı. (B. B. s. 89)

48. “Onlardan **buldukça** ben de okuyorum.” (B. B. s. 96)

49. Onun büyüyüp **bilinçlendikçe**, karamsarlığa düşüp yaşamı sevmeyeceğini düşünür üzüldüm. (B. B. s. 105)

4.4.1.3.7. -mAksİzIn

Bayraktar, {-mAk} isim-fiil ekinin {+sİz} isimden olumsuz sıfat yapım ekiyle birlikte kullanılmasından oluşan bu ekin ilk olarak -maksız/-meksiz biçiminde Uygur Türkçesine ait eserlerde karşımıza sıfat göreviyle çıktığını söyler ve “*Ek Türkiye Türkçesinde olumsuz anlamlı zarf-fiil olarak kullanılmaktadır. Eklendiği fiile -mAdAn zarf-fiil ekiyle aynı anlamı katar ve iki fiili birbirine bağlar.*” (Bayraktar, 2004: 264) şeklinde açıklar.

-mEksİzIn ulacı, belirteçleştirilmiş eylemin yokluğunu, gerçekleşmediğini bildiren anlama sahip fiil şeklidir (Yılmaz, 2009: 107).

4.4.1.3.8. -Dİğİ zaman

Belirten görevindeki isimsi-sıfatsı şekil ve belirtilen görevdeki zaman veya zaman kesiti anlamına gelen bağımsız sözcük birimleriyle oluşturulan tamlama yapısı olan -Dİğİ zaman/ vakit / zamanlar / vakitler / sıralar / anlar / zamanda / vakitte / sırada / esnada / anda / zamanlarda / vakitlerde / sıralarda / anlarda yapısı, -DİktE ve -Dİğİnde şekilleriyle aynı taksis zaman anlamına sahiptir (Yılmaz, 2009: 136).

1. “Alamanya’ya ilk **gittiğim sıralarda**, bir gün fabrikada çalışırken, kendi kendime konuşmaya başlamışım.” (Y. Ö. s. 14)

2. Almanya’da **yaşadığı sürece** tüm köyünü içi burkularak anımsayacaktı. (Y. Ö. s. 18)

3. “Oğlum **öldüğü gün** yüreğimi, cehennem alevinden yapılmış bir kılıf sarmıştı.” (B. B. s. 21)

4. Amcasının mektubunu **okuduğu günden beri**, sinsi bir korku yerleşmişti. (B. B. s. 99)

4.4.1.4. Şart Bildiren Zarf-fiil Eki

Şart belirten zarf-fiil eki -sA’dır.

4.4.1.4.1. -sA

Gülsevin, -sA ekinin dilek-şart eki olmadığını, zarf-fiil eki olduğunu söyleyerek, “Gerundiumlar, fiilden türeyen ve cümlenin yüklemine zarfı olan şekillerdir” prensibinden hareket edince, Türkçe gramerde bugüne kadar fiil kipleri bahsinde dilek-şart diye verilegelen -sA ekinin de aslında gerundiumlar bölümünde verilmesi gerektiği gerçeği ortaya çıkar (Gülsevin, 1990: 276-279) şeklinde açıklar.

Karahan da -sA ekinin zarf-fiil eki olduğunu ifade eder ve “ ‘İlâç içersen/içsen iyileşirsin.’ cümlesinde ise -se eki ile çekimlenmiş fiil, istek değil şart bildirmekte ve içinde bulunduğu cümlenin yüklemine bu anlamda tamamlamaktadır. Yargı bildirmediği için cümle de kuramayan bu fiil, Banguoğlu’nun ifadesiyle bitmemiş bir fiildir.” (Karahan, 1994: 471-474) şeklinde açıklar.

Eski Türkçedeki -sAr ekinden gelişmiş olan -sA eki, bilindiği gibi şart kipi oluşturan bir ektir ancak, şart kipi kendi başına bir yargı bildirmediği ve cümlenin asıl fiilindeki hareketin gerçekleşmesini bir şarta bağladığı için, işlev bakımından zarf-fiil görevindedir (Korkmaz, 2003: 1038).

Yılmaz, -sA ekinin belirteçleştirilmiş eylemin, tamlanan eylemin şartı olduğunu bildirdiğini söyleyerek -sA ekinin zarf-fiil eki olduğunu deliller göstererek açıklar (Yılmaz, 2009: 159).

1. “Çevrendekiler ne **yaparlarsa** yapsınlar, ne **söylerlerse** söylesinler.” (Y. Ö. s. 10)
2. “Neden **dersen**, orada dayılık mayılık sökmez.” (Y. Ö. s. 13)
3. “Kendi kendine **konusursa**, işten kovarım!” (Y. Ö. s. 14)
4. “Hangi milletten **olursa** olsun.” (Y. Ö. s. 15)
5. “Tipi bu hızla **giderse** yolu, izi örtecek.” (Y. Ö. s. 19)
6. “Eğer ışığa aldırmadan saldırmaya **kalkarlarsa**, çeker vurursunuz.” (Y. Ö. s. 19)
7. “İnişe **geçsek** iş kolaylaşacak.” (Y. Ö. s. 19)
8. “Yanaklarında yara **açılırsa** şaşma.” (Y. Ö. s. 20)
9. “**Uyumasan** bile bir kenara çekil.” (Y. Ö. s. 21)

10. “Yerini **biliyorsan** söyle.” (Y. Ö. s. 22)
11. “Orada **sıkışırsak** zora düşeriz.” (Y. Ö. s. 22)
12. “Canlarını **yakarsak** uyku sersemliğiyle döverler bizi.” (Y. Ö. s. 25)
13. İki eli kanda **olsa** anası onu doyururdu. (Y. Ö. s. 25)
14. Anası **çekiştirmese** oralarda takılıp kalacaktı. (Y. Ö. s. 27)
15. “Bu vapura **yetişsek** iyi olacak.” (Y. Ö. s. 30)
16. “**İnanmazsanız** pasaportumu göstereyim.” (Y. Ö. s. 30)
17. “**Koşmazsan** işini iyi yürütemezsin.” (Y. Ö. s. 33)
18. “**Kaybolursak** köpekler güler hâlimize!” (Y. Ö. s. 34)
19. “Beni unutup da babamın peşine **takılıverirsen**, hâlim nice olur?” (Y. Ö. s. 35)
20. “Sizi **yitirirsem**, korkudan ölürüm.” (Y. Ö. s. 35)
21. “Ne **dersek**, eh, de.” (Y. Ö. s. 36)
22. Uçağa binmek uğruna da **olsa**, ondan ayrılmak istemedi. (Y. Ö. s. 42)
23. “Şey, nasıl **anlatsam** bilmem ki?” (Y. Ö. s. 45)
24. “Beni iyi **dinlersen**, ne olduğunu öğreneceksin.” (Y. Ö. s. 46)
25. “Böyle **edersen** elin gurbetinde aç kalırsın.” (Y. Ö. s. 48)
26. “Açlıktan **ölsem** yiyemem bunları!” (Y. Ö. s. 49)
27. “Orada kırmızı yazı **görürsen**, dolu demektir.” (Y. Ö. s. 50)
28. “Şu kolu yukarıya doğru **çevirirsen**, kapı kilitlenmiştir.” (Y. Ö. s. 50)
29. İstemeye istemeye de **olsa**, üzecekti anasıyla babasını. (Y. Ö. s. 54)
30. “Kapının önüne çık **istersen**.” (Y. Ö. s. 60)
31. “Gel **istersen** kapının önüne çikalım.” (Y. Ö. s. 62)
32. **Dokunsalar** hüngür hüngür ağlayacaktı. (Y. Ö. s. 63)
33. “Olay **duyulursa**, bu semtte kimse bize ev vermez.” (Y. Ö. s. 65)
34. “Üç beş kuruş biriktirince, **bağlasalar** durmayız.” (Y. Ö. s. 66)
35. “Arkadaşın **olsa**, bunca sıkılmazdın.” (Y. Ö. s. 66)

36. “**İstersen** seni köye yollayayım.” (Y. Ö. s. 67)
37. Yola çıkarken gösterdiği onca coşku, sevinç ve övünmeden sonra, bir ay bile geçmeden geri **dönerse** ne derdi arkadaşları? (Y. Ö. s. 67)
38. “Bunların hepsi bizim **olsaydı**, iyi olurdu.” (Y. Ö. s. 68)
39. “**Direnirsek** kovuluruz.” (Y. Ö. s. 69)
40. “Kim nereli **olursa** olsun.” (Y. Ö. s. 71)
41. “**Artarsa** işçi alıcılara satabilirim!” (Y. Ö. s. 73)
42. Buralara geldiğini **duysalar**, döverlerdi onu. (Y. Ö. s. 80)
43. “Gezinizi **sürdürecekseniz**, aşağıda sıraya girin.” (Y. Ö. s. 81)
44. Biz onların yerinde **olsak**, yabancı bir ülkede hizmet etmek zorunda **kalsak**, yaşam çekilmez olurdu. (Y. Ö. s. 83)
45. “Ne **olursa** olsun, onlara hizmet etmekten hoşlanmıyorum.” (Y. Ö. s. 84)
46. “**İstersen** ben de geleyim.” (Y. Ö. s. 85)
47. “Bırakıp gittiğimizi **öğrenirse**, bize iyi gözle bakmaz.” (Y. Ö. s. 86)
48. “Ters işler **edersek**, bakarsın işimizden bile oluruz.” (Y. Ö. s. 86)
49. “Ne **gerekiyorsa** ederiz.” (Y. Ö. s. 88)
50. “Bir de seni **yitirsem**, hâlim nice olur?” (Y. Ö. s. 88)
51. “Eğer çarşıya **gittiyse**, yolu kolayca bulmuştur.” (Y. Ö. s. 88)
52. “**Döndüyse**, boş yere polise başvurup adımızı kirlletmeyelim.” (Y. Ö. s. 90)
53. “**İstersen** sen burada bekle.” (Y. Ö. s. 90)
54. “Bir daha polise **düşerse**, sizin için iyi olmaz!” (Y. Ö. s. 92)
55. “**Kaybolursan** kolay kolay bulamam seni.” (Y. Ö. s. 93)
56. Ellerine **geçsem**, beni iki pençe vuruşuyla parçalarlar, diye düşündü. (Y. Ö. s. 94)
57. “Bir gün kalıntılara **gidersek**, kartalın Almanca adını öğretirim.” (Y. Ö. s. 95)
58. **Seslendiyse** de Atıl gözünü açmadı. (Y. Ö. s. 96)
59. “Bizimle arkadaşlık etmek **istersen** oyuna girebilirsin.” (Y. Ö. s. 100)

60. “Bu aygıttan bizim köye **götürsek** her şeyi camın üstünde görebilir miyiz?” (Y. Ö. s. 104)
61. “Yüzüme doğru silah **çekseler**, yine korkmam.” (Y. Ö. s. 104)
62. “Polise **yakalanırsam** yandım.” (Y. Ö. s. 107)
63. “Üç beş kuruş **kazanırsam** çekip gideceğim.” (Y. Ö. s. 107)
64. “Yardım **edeceksen**, önce bir sigara ver.” (Y. Ö. s. 108)
65. “Neden **dersen**, sabahın köründe evden çıkıp işe gidiyorum.” (Y. Ö. s. 109)
66. “Hep **yatsam**, bin yıl **uyusam**, yorgunluğum geçmeyecekmiş gibi geliyor.” (Y. Ö. s. 109)
67. “Köprü **olsan** üstünden geçmem.” (Y. Ö. s. 109)
68. “Hasan **çıkarsa**, ‘Babam gelebilir mi?’ diye sor.” (Y. Ö. s. 110)
69. “**Öğrenseler** polise haber verirler.” (Y. Ö. s. 111)
70. “Beni **görürlerse**, başımız derde girer.” (Y. Ö. s. 111)
71. “Bir daha **yaparsak**, o zaman yardım edersin.” (Y. Ö. s. 112)
72. “Annem **duyarsa** öfkelenir.” (Y. Ö. s. 113)
73. Ne **yaptılsa** olmadı. (Y. Ö. s. 116)
74. “İşin **düşerse** yine gel.” (Y. Ö. s. 118)
75. “Bayan Frida ‘Düzenli çalışır, ödevlerini aksatmadan **yaparsan**, Almancayı çok çabuk öğrenirsin,’ diyor.” (Y. Ö. s. 119)
76. Atıl bunları söylerken, **dokunsalar** ağlayacaktı. (Y. Ö. s. 123)
77. “Bizimle sınıfa **gelirsen**, ders kitaplarındaki bilgileri anlayıp öğrenemezsin ki...” (Y. Ö. s. 127)
78. “Böyle **yaparsınız** Almanca öğrenemezsiniz.” (Y. Ö. s. 132)
79. Ne zaman göz göze **gelseler**, hep 29 Ekim sabahı düzenledikleri töreni anımsıyorlardı. (Y. Ö. s. 132)
80. “**Üşütsem** de **üşütmesem** de hastayım.” (Y. Ö. s. 141)
81. “Beni burada **bulurlarsa**, sizin başınız da derde girer.” (Y. Ö. s. 141)

82. “Bir gün gizlenecek bir yer **bulsam**, yeniden eski işime döneceğim.” (Y. Ö. s. 141)
83. “**Artırabilirsem**, gideceğim buralardan.” (Y. Ö. s. 141)
84. “Orada açlıktan **ölsem** bile dert edinmem.” (Y. Ö. s. 141)
85. “Köye dönüp bir iş **kurarsam**, seni yardımcı olarak alacağım.” (Y. Ö. s. 145)
86. “Ölmez sağ **kalırsam**, bana ettiğin iyilikleri hiç unutmayacağım.” (Y. Ö. s. 145)
87. Atıl sözü **uzatırsa**, annesinin tersleşeceğini sezinlemişti. (Y. Ö. s. 150)
88. Karl’ın suçu olduğu **anlaşılsa**, annesi kentin tüm kadınlarını ayaklandıırırdı. (Y. Ö. s. 155)
89. “İzin **verirseniz** bu çocuklar sizden özür dilesinler.” (Y. Ö. s. 155)
90. “Bu saatte **gidersem**, almazlar.” (Y. Ö. s. 160)
91. “Köydeyken bu şekilde okuldan **kaçsam** öğretmenim peşimi bırakmazdı.” (Y. Ö. s. 160)
92. “Aslını **sorarsan**, Ayşan kız burnumda tütüyor.” (Y. Ö. s. 161)
93. “Aslını **sorarsan** uyamıyorum buraya.” (Y. Ö. s. 164)
94. “Elimden **gelse**, kaçıp gideceğim buralardan.” (Y. Ö. s. 164)
95. “Bu **yapmasa** bir başkası tepip fırlatır ayağının altından.” (B. B. s. 8)
96. “Süt **kaçarsa** bebecik acından ölür.” (B. B. s. 13)
97. “Kerimceğiz toprağa **karıştıysa** onların oğlu da damda çürüyor.” (B. B. s. 14)
98. “Dünya yerinden **oynasa**, Kerimimim öcünü yerde komam.” (B. B. s. 15)
99. “‘Öcümüzü neden almadınız?’ **derse** ne derim ona.” (B. B. s. 15)
100. “Bebeğin başından **oturursan** tez günde hasta düşersin.” (B. B. s. 16)
101. “Daha **olmazsa**, kulağının içine süt sağarsın.” (B. B. s. 17)
102. “Kulak ağrısı **üstelerse** kasabaya doktora götürün.” (B. B. s. 17)
103. “Çocuk **keyiflenirse** anla ki yel vurmuştur bağırsaklarına.” (B. B. s. 17)
104. “Daha da **geçmezse** tarhana lapası yap.” (B. B. s. 17)

105. “Kepek kavurup tülbente sararak göbeğinin üstüne **koyarsan** da ağrı diner.” (B. B. s. 17)
106. “**ksrrse**, sırtına yıllanmış bal sr.” (B. B. s. 17)
107. “Tokacı böylesine hızlı **vurursan** bezler ç günde rr.” (B. B. s. 19)
108. “Oğlanla arama girmeye **kalkarsan** senin için iyi olmaz.” (B. B. s. 20)
109. “cmz **almazsak** kedinin sıanla oynadığı gibi oynarlar bizimle.” (B. B. s. 20)
110. “Herkes kızdıkça birini **ldrse**, geriye kalan yakınları da ölenin öcünü almaya **kalkışsalar**, dünya kasaplık hayvan kesilen kesim evlerine dönerdi.” (B. B. s. 22)
111. Tepsideki kalemi **alırsa** okumuş bir adam, toprağı **alırsa** ifti, makası **alırsa** terzi, çekici **alırsa** zanaatkr olacaktı. (B. B. s. 24)
112. “şuncacık ocuk tepsiyi çekip **devirmışse** ne olmuş yani?” (B. B. s. 25)
113. “Kim ne **derse** desin, srdrmeyeceğiz kan davasını.” (B. B. s. 27)
114. “Mal benim, nasıl **istersem** yle ederim.” (B. B. s. 28)
115. “Bu işe karıştığını **duyarsam**, ok kt olur aramız.” (B. B. s. 28)
116. “Kşelerine **sinerlerse**, elbet ellerinden geleni arkalarına koymazlar.” (B. B. s. 28)
117. “Bana ne **dersen** de adam ldrtemezsin.” (B. B. s. 29)
118. “Canları **istiyorsa**, beş kavaklarını kesip satsınlar.” (B. B. s. 30)
119. “Oğlan su işledike pp **seversen**, byynce başımıza dert olur.” (B. B. s. 31)
120. “**Grsem** zaten salmazdım bir yerlere.” (B. B. s. 33)
121. “Dediğin szler kulaklarına **giderse**, yine birbirimize gireriz.” (B. B. s. 36)
122. “Karanlık **okerse**, içimiz zorlaşır.” (B. B. s. 36)
123. “Hi **olmazsa** yarına kadar bekleyelim.” (B. B. s. 39)
124. “Adı bilinmedik bir dert **olsa** neyse.” (B. B. s. 42)
125. Ne **yaptıllarsa**, çocuğu rahatlatamadılar. (B. B. s. 43)
126. “**Gerekirse** bize haber salarsınız.” (B. B. s. 43)
127. “Doktor kente **gitmişse**, oğlanı Azrail’e teslim mi edeceğiz?” (B. B. s. 43)

128. “Dara **düşerse**k Hacer Ebeden borç alırız.” (B. B. s. 43)
129. “Her şey yolunda **giderse**, bu işten sıyrılırım.” (B. B. s. 47)
130. “Tezden **gidilirse**, kurtarılabirler.” (B. B. s. 49)
131. “Sizlere acıyan biri çıkıp da malını almaya **kalkışsa**, bu kez Ayıngacıları bulacak karşısında.” (B. B. s. 55)
132. “Çocuktan öç almaya **kalkışirlarsa**, çıra gibi yanarız.” (B. B. s. 58)
133. Hiç **olmazsa** idamdan kurtarmaya çalışıyordu. (B. B. s. 60)
134. “Bir daha geç **gelirsen**, derse almam.” (B. B. s. 62)
135. “Beşi bitirir de **giderse**, hiç **olmazsa**, dilimizi okuyup yazmayı öğrenir. (B. B. s. 64)
136. “Geldiğimizde el ayak **çekilmişse**, çocuğu eve götürüyorum.” (B. B. s. 64)
137. “Onları **verirsen**, ben de sana eskilerden veririm.” (B. B. s. 65)
138. Ninesi olmaz **derse**, boyun kırıp susuyordu. (B. B. s. 65)
139. Erek’i **bulamazsa**, sokak sokak Hikmet’i aramaya çıkıyordu. (B. B. s. 66)
140. “İyi bir yol **biliyorsan**, deyiver biz de o yolu turalım. (B. B. s. 68)
142. “Bir adam bir adamı **vursa**, hemen yakasına yapışirlar.” (B. B. s. 69)
143. “Paralı bilye oynadığını **görürsem**, dedene de duyururum.” (B. B. s. 70)
144. “**Döverse** dövsün.” (B. B. s. 70)
145. “Baban **yazarsan**, ‘Oğlum aklını yitirmiş.’ der.” (B. B. s. 73)
146. “Sana elli lira **verirse**, dedenle bozuşuruz.” (B. B. s. 78)
147. “Olur **derlerse**, sen de şef dediğin adama benden söz edersin.” (B. B. s. 80)
148. “Bunları **yapmazsan**, işine son veririm.” (B. B. s. 80)
149. “**İsterseniz**, içerde oyun yerleri var.” (B. B. s. 86)
150. “**Kazanırsanız**, parayı ceplerinizde taşıyamazsınız.” (B. B. s. 86)
151. “Ninem **duyarsa**, kemiklerimi kırar.” (B. B. s. 88)
152. “**İstersen** yaz tatilinde yine başvurabilirsin.” (B. B. s. 88)

153. Sınıfta **kalırsa**, ana babasına kavuşması gecikecekti. (B. B. s. 88)
154. Üç bir yandan **ölürse**, bu yandan da üç ya da beş kişi öldürülüyordu. (B. B. s. 90)
155. “Sana bir şey **olursa**, yiğit Kerimim yeniden ölecek.” (B. B. s. 94)
156. “Onu kötü günde **aramazsan** arkadaşlığın ne anlamı kalır?” (B. B. s. 95)
157. “Ayingacılardan biri köyden çıkıp da oç almak için İstanbul’a gelmeye **kalkışırsa**, İstanbul’a ayak basmadan haberi gelir.” (B. B. s. 95)
158. “Babamı iyice **tanırsan**, onun yanından ayrılmak istemezsin.” (B. B. s. 98)
159. “Nereleri **anlamadınsa** söyle.” (B. B. s. 101)
160. “İnsan hangi koşul altında **olursa** olsun yaşamak ister.” (B. B. s. 105)
161. “Erek çalışmak **istiyorsa**, hemen gelsin.” (B. B. s. 106)
162. “Dedeciğim izin **verirsen** hemen işe başlayayım.” (B. B. s. 106)
163. “Kim **olursak** olalım.” (B. B. s. 109)
164. “Kimseyi **bulamazsam** kendim yardım eder.” (B. B. s. 109)
165. “Adamı kavşağın orta yerinde **çivilersek** ettiğimiz iş unutulmaz.” (B. B. s. 110)
166. “Onu **kaçırırsak**, aç ve yorgun durakta pinekleyeceğiz.” (B. B. s. 110)

V. BÖLÜM

TARTIŞMA - SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırma sorularına elde edilen bulgular neticesinde cevap vermeye çalışılmıştır. Yapılan tahlil sonucunda elde edilen bulgulardan hareketle ulaşılan sonuçlar ve bunlara yönelik öneriler ifade edilmiştir.

5.1. Tartışma-Sonuç

172 sayfadan oluşan *Yurdumu Özledim* ve 111 sayfadan oluşan *Ben Büyüyünce* adlı çocuk romanlarının incelenmesi sonucunda toplam 4908 fiilimsi tespit edilmiştir. En çok karşılaşılan fiilimsi grubunun zarf-fiiller (2769) olduğu görülmüştür. Daha sonra en fazla kullanılan fiilimsi türü isim-fiiller (1244)dir. En az kullanılan fiilimsi türü ise sıfat-fiiller (895)dir. Başka bir ifade ile yazarın *Yurdumu Özledim* ve *Ben Büyüyünce* isimli çocuk romanları toplam 283 sayfadan oluşmakla birlikte çok sayıda fiilimsi içermektedir.

Yazarın özellikle olayları daha kısa yoldan anlatmak, eserlerde yer alan kişileri, yer ve varlık kadrosunu tasvir etmek amacıyla fiilimsileri çok sayıda kullandığı görülmektedir. Ayrıca zaman ifadelerinde zarf-fiil kullanımının fazla olduğu tespit edilmiştir. Yani genellikle yazar zaman kavramını zarf-fiillerle karşılamaya çalışmıştır. Bazı fiilimsi ekleriyle ise (isim-fiil eki olan -mAklIk, sıfat-fiil eki olan -(y)AsI, zarf-fiil eki olan -mAksIzIn) hiçbir cümlede karşılaşmamıştır. Bu bölümlerde adı geçen fiilimsi eklerinin açıklaması yapılarak ekler hakkında bilgi vermeye çalışılmıştır. Gülten Dayıoğlu'nun *Yurdumu Özledim* ve *Ben Büyüyünce* adlı çocuk romanlarında tespit edilen fiilimsi grupları ve bu gruplar içinde yer alan fiilimsi eklerinin kullanım sayıları aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

Fiilimsi	Metinlerdeki Kullanım Sayısı
İsim-fiil	1244
-mAk	471
-mA	681
-(y)Iş	38
-mAklık	-
-(I)m	54
Sıfat-fiil	895
-DIK	326
-mIş	39
-(y)An	399
-(A)r	22
-z	14
-(y)AcAK	95
-(y)AsI	-
Zarf-fiil	2769
-(y)A	107
-(y)ArAk	598
-(y)Ip	834
-(y)IncA	378
-mAdAn	128
-ken (iken)	419
-(A)r...-z	60
-(y)AlI	19
-DIkçA	49
-mAksIzIn	-
-DIğI	4
-sA	173
TOPLAM	4908

Türkçe öğretiminin kazanımları arasında dil bilgisi öğretimi önemli bir yer tutmaktadır. İlköğretim birinci kademe Türkçe derslerinde dil bilgisi konuları ayrı bir öğrenme alanı olarak verilmeyip diğer öğrenme alanları ile birlikte ele alınmaktadır. Başka bir ifade ile ilköğretim sürecinde öğrencilere dil bilgisi konuları okuma, dinleme, konuşma ve yazma alanları içerisinde sezdirme yoluyla aktarılmaya çalışılır. İkinci kademe ise 6. sınıftan itibaren dil bilgisi alanına yönelik konuların öğrenciler tarafından uygulama düzeyine ulaşabilecek kadar öğrenmesi amaçlanmaktadır.

Dil bilgisi konularından olan fiilimsiler günümüzde uygulanan müfredata göre ortaokul 8. sınıflarda dil bilgisi konusu olarak öğretilen ilk konudur. Yaklaşık iki ay

süre tanınan fiilimsi konusunun öğretilmesinde ve istenen kazanımların öğrenciye kavratılmasında çeşitli aşamaların takip edilmesi gerekmektedir. Bunlardan ilki öğrencilerin fiil ve isim soylu kelimeler arasındaki farkları ayırt etmesidir. Öğrenciler fiil ile ismi ayırt edebildiği zaman fiilimsilerin kullanım özelliklerinin anlaşılması kolaylaşacaktır. Fiilimsilerin işlevlerini anlayan öğrenciler de fiilimsileri özelliklerine uygun biçimde kullanıp bu fiilimsi gruplarını cümlede fark edebileceklerdir.

Fiilimsilere ait kazanımların öğrencilere kavratılması sonucunda öğrenciler kendilerine verilen cümlelerdeki fiilimsileri bulmayı ve farklı cümleleri fiilimsi ekleri ile birleştirip yeni cümleler üretmeyi öğrenecektir. Bu etkinlikler sayesinde ise uzun ve akıcı cümleler kurarak düzgün bir ifade yeteneği kazanacaklardır.

Dilimizde fiilimsileri kullanarak birden fazla yargıyı tek bir cümle ile ifade edebilmekteyiz. Bu da bize anlatılmak isteneni kısa yoldan ifade etme imkânı sağlamaktadır. Yazarımız eserlerinde fiilimsilere oldukça fazla yer vererek Türkçenin bu özelliğinden faydalanmıştır. İncelenen eserlerin olay içerikli olması kullanılan fiilimsi sayısını artırmıştır. Çünkü yazar eserlerinde ele aldığı olayları anlatırken yer, zaman ve kişileri tasvir ederken akıcılığı sağlamak, anlatacaklarını kısa yoldan anlatmak ve okuyucuyu sıkmamak adına fiilimsileri fazlasıyla kullanmıştır.

Ortaokul seviyesindeki öğrencilere yönelik eserler veren Gülten Dayıoğlu'nun tahlil edilen eserlerinde çok sayıda fiilimsi (4908) kullanıldığı tespit edilmiştir. Fiilimsiler konusunun öğretiminde uygulama aşamasına geçildiği zaman öğrencilere hem kitap okuma alışkanlığı kazandırmak hem de okunan eserlerdeki fiilimsileri incelemek amacıyla adı geçen eserleri çalıştırmak faydalı olacaktır.

5.2. Öneriler

Dil bilgisi, dilin yapısını inceleyen bir alan olduğu için Türkçe öğretimindeki diğer öğrenme alanlarının öğrenilmesini ve anlaşılmasını sağlar. Başka bir ifade ile dil bilgisi kurallarının kavratılması, öğrencilerin doğru konuşma, okuma ve yazma becerilerini kazanmalarına önemli ölçüde yardımcı olur. Özellikle dili oluşturan sözcükler ve sözcük grupları düşüncenin temelini oluşturan ve düşüncenin aktarılmasını sağlayan unsurlardır.

Fiilimsiler konusu dil bilgisi öğretiminde önemli bir yere sahiptir. Ortaokul seviyesindeki öğrencilere fiilimsiler kavratılarak öğrencilerin özellikle yazma ve konuşma alanlarında birden fazla yargıyı fiilimsiler yardımıyla tek bir cümle ile ifade etmesi sağlanabilir. Bunun için ise öğrencilerin uygulama aşamasına geçmiş olması ve fiilimsileri çok iyi bir şekilde kavramış olması gerekir. Uygulama aşamasında, fiilimsileri incelemek amacıyla seviyelerine uygun eserler seçilerek öğrencilere verilebilir.

Araştırmamıza konu olan Gülten Dayıoğlu'nun adı geçen eserlerinde çok sayıda fiilimsi bulunmaktadır. Çocuk edebiyatı alanında önemli bir yere sahip olan yazarımıza ait eserlerin öğrenciler tarafından incelenmesi ile öğrencilerin uygulama düzeyinde fiilimsileri öğrenmesi kolaylaşacaktır. Dil bilgisi öğretiminde uygulama düzeyine ulaşmayan bilgiler öğrenciler tarafından içselleştirilemediği için kısa süre sonra unutulmaktadır. Bu yüzden öğretmenlerimiz konu anlatımları sırasında anlattıklarını somutlaştıracak örnek cümlelere ihtiyaç duymaktadır. Kitapta tahlil edilen cümleler Türkçe öğretimiyle ilgili bu alandaki boşluğu doldurabilecek özelliklere sahiptir. Ayrıca öğrencilerin okuma alışkanlığı kazanması noktasında seviyelerine uygun olan bu eserler onlara yardımcı olacak niteliktedir.

Dilimizde fiilimsiler ile ilgili yapılan çalışmalara bakıldığında bu çalışmaların daha çok fiilimsi eklerinin Türkçenin tarihî gelişim süreci içindeki değişimi ile ilgili olduğu görülmektedir. Fiilimsilerin Türkçe öğretimi içerisinde incelendiği çalışmalar ise oldukça azdır. Bu yüzden yapılan bu tez çalışmasında tespit edilen fiilimsi gruplarının ve ulaşılan sonuçların Türkçe öğretimine yardımcı bir kaynak olabileceği düşüncesindeyim.

KAYNAKÇA

AKSAN, Doğan (1993) *Anadili Eğitimi. VIII. Dilbilim Kurultayı Bildirileri 13-14 Mayıs 1993, Haz: K. İmer, N.E. Uzun*, Ankara Üniversitesi DTCF Yayınları 201-202, Ankara.

AKSAN, Doğan (2009) *Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dilbilim*. Ankara: Türk Dil Kurumu.

AŞICI, Murat (2005) *Okul Çağında Dil Etkinlikleri*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.

ATEŞ, Kemal (1998) *Gülten Dayıoğlu'nun Çocuk Romanları*. Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları.

AYTAŞ, Gıyasettin ve M. ÇEÇEN Akif (2010) "Ana Dili Eğitiminde Dil Bilgisi Öğretiminin Yeri ve Önemi" *Türklük Bilimi Araştırmaları*, 27, 77-88.

BANGUOĞLU, Tahsin (2004) *Türkçenin Grameri*. Ankara: Türk Dil Kurumu.

BİLGEGİL, M. Kaya (1984) *Türkçe Dilbilgisi*. İstanbul: Dergâh Yayınları.

BAŞKAN, Özcan (2003) *Bildirişim -İnsan Dili ve Ötesi-*. İstanbul: Multilingual Yayınları.

BAYRAKTAR, Nesrin (2004) *Türkçede Fiilimsiler*. Ankara: Türk Dil Kurumu.

DAYIOĞLU, Gülten (1993) *Gülten Dayıoğlu: 30 Yıl Çocuklarla Soluk Soluğa*, İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.

DAYIOĞLU, Gülten (2005) *Yurdumu Özledim* (18. Basım). İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.

DAYIOĞLU, Gülten (2010) *Ben Büyüyünce* (28. Basım). İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.

DAYIOĞLU, Gülten (2012). Gülten Dayıoğlu'nun Yaşam Öyküsü. http://www.gultendayioğlu.com/biography_tr.pdf (25.11.2013).

- EDİSKUN, Haydar (1999) *Türk Dilbilgisi*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- ERASLAN, Kemal (1980) *Eski Türkçede İsim-fiiller*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.
- ERASLAN, Kemal (1999) *Türk Gramerinin Sorunları II*. Ankara: Türk Dil Kurumu.
- ERDEM, İlhan ve ÇELİK Muhittin (2011) “Dil Bilgisi Öğretim Yöntemi Üzerine Değerlendirmeler” *Turkish Studies*, 6/1, 1030-1041.
- ERGİN, Muharrem (2005) *Türk Dil Bilgisi*. İstanbul: Bayrak Yayınları.
- GABAIN, A. von (1988) *Eski Türkçenin Grameri*. Çev. Mehmet Akalın. Ankara: Türk Dil Kurumu.
- GENCAN, Tahir Nejat (1975) *Dilbilgisi*. İstanbul: Türk Dil Kurumu.
- GÖÇER, Ali (2007) “Türkçe Dil Bilgisi Öğretiminde Çözümleme Yönteminin Kullanımı” *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, C.5, 101-120.
- GÜLSEVİN, Gürer (1990) “Türkçede -sa Şart Gerundiumu Üzerine” *Türk Dili*, 467, 276-279.
- HACIEMİNOĞLU, Necmettin (2008) *Karahanlı Türkçesi Grameri*. Ankara: TDK Yayınları.
- HENGİRMEN, Mehmet (1999) *Dilbilgisi ve Dilbilim Terimleri Sözlüğü*. Ankara: Engin Yayınları.
- KADAMAN, Muzaffer (1972) *Ortaöğretimde Dil Bilgisi Sorunu, Dil Bilgisi Sorunları II*. Ankara: TDK Yayınları, s.298-306.
- KARADÜZ, Adnan (2007) Dil Bilgisi Öğretimi, 285-317. İlköğretimde Türkçe Öğretimi (Editör: A. KIRKILIÇ ve H. AKYOL). Ankara: PegemA Yayıncılık.
- KARAHAN, Leylâ (1994), “-sa, -se Eki Hakkında”, *Türk Dili*, 516, 471-474.

KORKMAZ, Zeynep (2003) *Türkiye Türkçesi Grameri (Şekil Bilgisi)*. Ankara: TDK Yayınları.

KURT, Pınar (2006) *Zarf-fiillerin Anlam Farklılıklarının Kavratılması*. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul.

MEB (2006) *İlköğretim Türkçe Dersi (6,7,8. Sınıflar) Öğretim Programı*. Ankara: MEB Devlet Kitapları Müdürlüğü.

TEKİN, Talat (2000) *Orhun Türkçesi Grameri*. Ankara: Sanat Kitabevi.

Türk Dil Kurumu (2005) *Büyük Türkçe Sözlük*. Ankara: TDK Yayınları.

TİKEN, Kâmil (2004) *Eski Türkiye Türkçesinde Edatlar, Bağlaçlar, Ünlemler ve Zarf Fiiller*. Ankara: TDK Yayınları.

ÜSTÜNER, Ahad (2000) *Anadolu Ağzlarında Sıfat-fiil Ekleri*. Ankara: Türk Dil Kurumu.

YILMAZ, Zeynep Aydın (2007) *Sınıf Öğretmenlerine Türkçe Öğretimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

YILMAZ, Özlem Deniz (2009) *Türkiye Türkçesinde Eylemsi*. Ankara: Türk Dil Kurumu.

YILMAZ, Yakup (2012) “{-mAk} ve {-mA} Eklerinin Hâl Ekleriyle Münasebeti” *Turkish Studies*, 7-2, 1267-1280.

ÖZ GEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı : Meryem DURAK
Uyruğu : Türkiye (TC)
Doğum Tarihi ve Yeri : 26.03.1987, Kayseri
Medeni Durumu : Bekar
Telefon : 507 395 1885
Email : Meryem_108_06@hotmail.com

EĞİTİM

Derece	Kurum	Mezuniyet Tarihi
Lisans	Erciyes Üni. Eğitim Fakültesi Türkçe Öğretmenliği	2009
Lise	Behice Yazgan Kız Lisesi	2005

İŞ DENEYİMLERİ

Yıl	Kurum	Görev
2009 - Hâlen	Milli Eğitim Bakanlığı	Öğretmen

YABANCI DİL

İngilizce